

**Vergadering
gemeenteraad Den Haag
gehouden op
donderdag 8 mei 2025
(Geopend te 13.30 uur)**

Voorzitter: de burgemeester, mr. J.H.C. van Zanen

Griffier: drs. C.G.C.M. Blankwaard-Rombouts

Agenda

Herdenking van oud-wethouder de heer Nyqvist en oud-raadslid de heer Wladimiroff

- A. Vaststelling agenda
- B. Verslag van de commissie tot onderzoek van de geloofsbrieven nieuw benoemde fractievertegenwoordiger
- C. Beëdiging van de nieuw benoemde fractievertegenwoordiger

Schorsing

- D. Stad in de raad
- E. Vaststelling van de wijze van afdoening van ingekomen stukken
- F. Vaststelling van de notulen van 13 maart 2025 (RIS322018), 3 april 2025 (RIS322019) en geheim woordelijk verslag van de raad van 13 februari 2025 (RIS321587)
- G. Vaststelling van de besluitenlijst
 - G.1 Voorstel van het presidium inzake benoeming plaatsvervangend (commissie)voorzitters (RIS321747)
 - G.2 Voorstel tot bekrachtiging Verordening ter handhaving openbare orde NAVO-top Den Haag 2025 (RIS321983)
 - G.3 Voorstel van het college inzake Verzoek om bindend advies voor omgevingsvergunning dakopbouw Hof van Scheveningen 17 (RIS321703)
 - G.4 Voorstel van het college inzake Verzoek om bindend advies voor omgevingsvergunning toiletunit nabij Madesteinweg 30 (RIS321824)
 - G.5 Voorstel van het college inzake Beeldkwaliteitsdocument Petroleumhaven Oost kavel A en B (RIS321735)
 - G.6 Voorstel van het college inzake Wijziging routing gevaarlijke stoffen in verband met de Utrechtsebaan (RIS321920)
 - G.7 Voorstel van het college inzake Beeldkwaliteitsplan Den Haag Centraal (RIS321333)
- H. Databepaling initiatiefvoorstel VVD: Een monument voor Engelandvaarders (RIS322110)

Mondelinge vragen (niet tijdig beantwoorde schriftelijke vragen)

Beraadslaging over

- I. Raadsmededeling ongeregeligheden op Scheveningen 1 mei (RIS322111)
- J. Voorstel van het college inzake Planuitwerkingskader (PUK) Oude Haagweg 4 - 36 (RIS321718)
- K. Voorstel van het college inzake Ontwikkelvisie Beatrixkwartier en Bezuidenhout-West (RIS321791)
- L. Voorstel van het college inzake Verzoek om bindend advies voor omgevingsvergunning tijdelijke woonfunctie Maanweg 20 (RIS321561)
- M. Gewijzigd initiatiefvoorstel Hart voor Den Haag: Van Napels aan de Noordzee naar Singapore achter de duinen (RIS319200) (agendapunt niet aan de orde geweest)

Afronding debat commissie

- N. Illegale blokkade A12
- O. Reactie op nieuwe cijfers overgewicht Haagse kinderen (RIS320898) en Voortgang Haagse Preventieaanpak (RIS321142)

- P. Meldingen straatintimidatie (RIS321086)
- Q. Buitenruimtedebat
- R. Raadsmededeling Noodverordening NAVO-top (RIS321925)
- S. Commissiebrief inzake Evaluatie pilot doneerrekjes (RIS319650) (agendapunt niet aan de orde geweest)
- T. Raadsmededeling inzake Programma laagdrempelig voorlichten en vaccineren (RIS321725) (agendapunt niet aan de orde geweest)
- U. Veilige opvang voor queer vluchtelingen (agendapunt niet aan de orde geweest)
- V. Beantwoording raadsadressen inzake Opvang voormalig Hagacomplex Sportlaan (agendapunt niet aan de orde geweest)
- W. Debat over Verkeersveiligheid (agendapunt niet aan de orde geweest)
- X. Afvaldebat (agendapunt niet aan de orde geweest)
- Y. Vervoerplanprocedure 2026 MRDH

De **voorzitter**. Ingevolge het Reglement van orde open ik de vergadering.

Presentielijst

Aanwezig zijn 43 leden: Ahraui (PvdA), Arp (SP), Assad (D66), Baboeram (GL), Van Basten Batenburg (VVD), Bingöl (Hart voor Den Haag), Bom (Hart voor Den Haag), Bos (GL), Van den Bos (PvdD), Butt (GroenLinks), Celik (DENK) De Vuyst (GroenLinks), Van Doorn (D66), Dubbelaar (Hart voor Den Haag), Dumoulin (VVD), Van Esch (D66), Etalle (FVD), Faïd (HSP), Gerritsen (PvdD), Van den Goorbergh (Hart voor Den Haag), Groenewold (D66), De Groot (CDA), Guernaoui (Hart voor Den Haag), Hofstra (VVD), Holman (PvdA), Kaptheijns (PVV), Klokkenburg-Reedeker (CU/SGP), Mahmood (DENK), Martinez van Andel (Hart voor Den Haag), Martini (Hart voor Den Haag), Meinesz (Hart voor Den Haag), Mekers (D66), De Mos (Hart voor Den Haag), Mostert (D66), Noorlander (D66), Partiman (CDA), Peeck (VVD), De Ridder (VVD), Sluijs (Hart voor Den Haag), Smit (PvdD), Thepass (GL), Uduba (VVD), Verduin (D66)

Afwezig: Sewtahal (Hart voor Den Haag), Verdonk (Hart voor Den Haag)

De **voorzitter**. Aangezien het vereiste aantal leden aanwezig is, kan de vergadering voortgang vinden. Goedemiddag, geachte leden van de gemeenteraad. Hartelijk welkom bij deze vergadering van de gemeenteraad van Den Haag op donderdag 8 mei 2025.

Voordat we aan de vaststelling van de agenda beginnen, wil ik u het volgende mededelen. We hebben bericht ontvangen van het overlijden van de heer Nyqvist, oud-raadslid en oud-wethouder, en de heer Wladimiroff, oud-raadslid van onze gemeente. Ik verwelkom de hier aanwezige families van beide oud-raadsleden en de oud-wethouder. Namens ons allen condoleer ik hen met hun verlies. Ik ga nu over tot een korte herdenking en ik verzoek u om, indien u daartoe in staat bent, te gaan staan.

Geachte familie, geachte leden van de raad. Op 11 april overleed, 81 jaar oud, Chris Nyqvist. Chris werd in september 1974 lid van deze gemeenteraad namens de VVD. Hij zou dat bijna 22 jaar blijven, tot maart 1996. Als raadslid maakte Chris Nyqvist onder meer deel uit van de commissies Ruimtelijke Ordening en Stadsvernieuwing, Verkeer, Binnenstad en Monumenten, Werkgelegenheid, Economie en Sociale Zaken, Personeel en Organisatie, Milieu, Leefbaarheid en Promotie en Economisch Structuurbeleid, Marketing en Personeelszaken.

Uit de eerste jaren van het raadslidmaatschap stamt een bericht dat ik niet onvermeld wil laten, zeker gezien zijn latere activiteiten voor FC Den Haag. Op 3 juni 1979 wist dagblad Trouw te melden dat Chris deel uitmaakte van een voetbalteam met leden van de Haagse gemeenteraad. Dat team nam het op tegen een team van Die Haghe. Andere leden van het team waarin Chris meespeelde, waren onder anderen Adri Duivesteijn, Michiel Hardon en Gerard van Otterloo van de Partij van de Arbeid en Jack Verduyn Lunel en Jan Geleijnse van de PPR; voor de jongeren onder ons: dat stond voor 'Politieke Partij Radicalen'. Kortom: hier bracht het voetbal op verbroederende wijze politici van uiteenlopende politieke kleuren bijeen.

In die vroege periode als raadslid valt ook het pleidooi van Chris op voor investeringspremies ter bevordering van de werkgelegenheid in de industrie, die in het midden van de jaren zeventig fors daalde met 22%. Eind 1979 trad Chris toe tot het college van B en W onder leiding van Frans Schols, waar ook de mij welbekende Lien Vos-van Gortel deel van uitmaakte. Met in zijn portefeuille Openbare Werken, Verkeer en Vervoer schreef Chris Nyqvist in 1981 geschiedenis door samen met zijn collega's Duivesteijn en Lex Blanckesteijn van het CDA het 'historisch compromis' te sluiten. Hiermee waren de bouwplannen voor de zogeheten Dwarsweg van de baan, die het Prins Bernhardviaduct moest verbinden met de Prinsengracht, wat een fikse kaalslag in het historische deel van de stad zou hebben betekend, en dat terwijl Chris bekend stond als een hartstochtelijk voorstander van het autoverkeer. Het waren de jaren waarin grote steden als Den Haag worstelden met het gebrek aan parkeerruimte. Zelfs op het Binnenhof stonden tot 1975 auto's en overal zocht men naar locaties voor garages, bijvoorbeeld onder de Hofvijver, iets wat Chris Nyqvist wel zag zitten. De maatschappelijke tegenstand tegen dit plan leidde ertoe dat men ervan afzag.

Tot de portefeuille van Chris Nyqvist behoorde ook de monumentenzorg. In zijn tijd hebben restauraties van beeldbepalende monumenten plaatsgevonden, zoals de Boterwaag en de Sint Sebastiaansdoelen, het onderkomen van het Haags Historisch Museum. De naam van Chris is ook verbonden met de bouwplannen voor een nieuw stadhuis. In 1985 mocht hij daarvoor de eerste paal slaan aan het Burgemeester De Monchylein. Zoals bekend besloot het volgende college, dat in het jaar daarop aantrad, om niet daar maar hier, aan het Spui, een nieuw stadhuis te bouwen.

In de tijd na zijn wethouderschap bekleedde Chris twee jaar lang, van 1992 tot 1994, het voorzitterschap van FC Den Haag. Twee jaar later, in 1996, nam hij afscheid als raadslid. Bij die gelegenheid ontving hij uit handen van burgemeester Havermans de penning van bijzondere verdiensten der gemeente 's-Gravenhage.

Ik kende Chris persoonlijk uit de VVD. Beiden waren we ooit kandidaat voor het partijvoorzitterschap. Chris was net als ik in Utrecht politiek actief, al speelde dat hoofdstuk zich af in een tijd waarin ik er al vertrokken was. Sinds 2002 was Chris betrokken bij Stadsbelang Utrecht als actief commissielid. Daar ging hij lastige dossiers zoals de Ring Utrecht, prostitutie, marktkramenbeleid en leerlingenvervoer niet uit de weg. Chris was als ijverig commissielid altijd voorbereid en had zijn mening klaar over alle dossiers, zelfs als ze niet de zijne waren. Hij had in zijn ogen immers - ik hoor het hem zo zeggen - alles al een keer meegemaakt in Den Haag. 'C'est l'histoire qui se répète' was een van zijn geveugelde opmerkingen in de Utrechtse fractiekamer.

Naast zijn politieke werk was hij druk doende met het schrijven van romans, waarvan er in korte tijd verschillende zijn verschenen. Ook in die pennenvruchten leeft hij voort.

Jonkheer Michail Wladimiroff, Mischa voor eenieder die hem goed kende, overleed op 8 april. Hij was 80 jaar. Hij was wijd en zijd bekend als advocaat bij het Joegoslavië-tribunaal, als medeoprichter en een van de twee gezichten van advocatenkantoor Wladimiroff & Spong en als hoogleraar economisch strafrecht. Wat Mischa óók was, voordat hij landelijk bekend werd, was lid van onze raad namens D66, gedurende vier jaar: van september 1978 tot september 1982. Hij was onder meer lid van de raadscommissie Maatschappelijk Welzijn en Volksgezondheid. Bekenden in en rond de raad in die tijd, in die periode, typeren hem als 'een ingetogen raadslid met een bedachtzame stijl van opereren, deskundig en goed geïnformeerd'. Wat hem in hun ogen bijzonder maakte, was dat hij voor eenieder een gerespecteerd raadslid was, bereid tot advies en samenwerking met eenieder, zowel met andere fracties in de raad als met het college van B en W. Ik citeer één van hen, het huidige raadslid Martini: 'In die tijd van de jaren zeventig had de gemeente nog een gemeentelijk politiekorps. Bij klachten over politieoptreden bleek zijn geschiktheid als raadslid. De man maakte een conflict tot een beheersbare oplossing, ieder daarbij zo veel mogelijk in zijn recht latend.'

Zijn toen al behoorlijke juridische deskundigheid bleek van grote waarde bij het raadswerk, zoals bij de oprichting van vrouwencentrum Yasmin. Ik citeer Hanneke Gelderblom, destijds fractievoorzitter van D66: 'Mischa zorgde voor een doorbraak hier in Den Haag. Voor vrouwencentrum Yasmin was er geen plek waar echtgenotes van hen die wij toen gastarbeiders noemden, elkaar konden ontmoeten, een ontmoetingsplek alleen voor vrouwen waar mannen niet mochten komen. Het ging om vrouwen die amper de deur uit kwamen. Mischa zette zijn schouders eronder om zo'n centrum juridisch mogelijk te maken, uiteraard in samenwerking met het college, daar wij niet in het college zaten. Ook ging hij in gesprek met betrokken echtgenoten en wist hen over te

halen om in te stemmen met dit initiatief. Zowaar kreeg hij het voor elkaar. Het mooie was dat hij de enige man was die in Yasmin mocht komen.'

Ik rond af. Mischa Wladimiroff overleed in Den Haag, waar hij woonde en werkte, zijn stad. Over zichzelf zei hij ooit, bij wijze van grap: 'Half Russisch, half Fries, dus geen Hollander'. Volgens mij ontbreekt daarin een stukje. Ik zou zeggen: 'Half Russisch, half Fries, dus geen Hollander, maar wel geheel Haags'.

Mag ik u vragen om een moment van stilte ter nagedachtenis van beide heren?

(De aanwezigen nemen staande enige ogenblikken stilte in acht)

De **voorzitter**. Dank u wel. Ik schors de vergadering voor een enkel moment. In de Foyer kunt u condoleren.

De vergadering wordt van 13.44 uur tot 13.55 uur geschorst.

De **voorzitter**. Geachte leden van de raad, ik heropen uw vergadering van donderdag 8 mei. Hartelijk welkom, ook alle mensen op de publieke tribune en de mensen thuis. Fijn dat u er bent. Ik hoop dat u een plezierige middag en avond heeft.

Berichten van verhindering zijn ontvangen van de heer Sewtahal en mevrouw Verdonk, die wel aanwezig zal zijn bij de stemmingen. De heer Mekers heeft aangegeven iets later aanwezig te zijn. Wethouder Icar en wethouder Bruines zullen vandaag op een enkel moment afwezig zijn. Ik wil ook in het openbaar mevrouw Klokkenburg graag bedanken voor haar flexibiliteit met betrekking tot de wijziging van haar zitplaats in onze raadzaal.

(Geroffel op de tafels)

De **voorzitter**. Ik vraag de aandacht van iedereen voor onze vergaderafspraken. We vergaderen via de voorzitter. Ik verzoek u om andere gesprekken elders te voeren, zodat we met de insprekers en vooral ook met elkaar goed van gedachten kunnen wisselen en alles ook geconcentreerd kunnen blijven volgen. Het debat is stevig op de inhoud maar niet gericht op de persoon.

Voor de insprekers geldt dat zij hun bijdragen leveren op basis van de afspraken die daarvoor gelden. Dit betekent bijvoorbeeld dat u raads- of collegeleden niet bij hun voornaam aanspreekt. Ook is het niet toegestaan om namen van medewerkers te noemen. We hebben ook afgesproken dat we vanaf de tribune geen blijken van instemming of afkeuring wensen. Daar zullen we streng op toezien. Dat doe ik afwisselend met de plaatsvervangend voorzitter, meneer Sluijs.

Alle stemmingen zijn aan het eind van de vergadering, waarna er ook nog gelegenheid zal zijn voor het afleggen van stemverklaringen. Met de fractievoorzitters heb ik afgesproken om de vergadering uiterlijk om 0.00 uur te sluiten, inclusief de stemmingen.

Aan de orde is:

A. Vaststelling agenda.

De **voorzitter**. Ik stel de vraag der vragen: kunt u instemmen met de agenda? Dat is het geval.

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

Aan de orde is:

B. Verslag van de commissie tot onderzoek van de geloofsbrieven nieuw benoemde fractievertegenwoordiger.

De **voorzitter**. Het CDA draagt de heer Cees Pluimgraaff - kent u hem nog? - voor als fractievertegenwoordiger. Ik geef het woord graag aan de voorzitter van de commissie tot onderzoek van de geloofsbrieven, de heer Martinez van Andel, voor het verslag van de bevindingen.

Carlos Martinez van Andel (Hart voor Den Haag). De commissie tot onderzoek bescheiden fractievertegenwoordigers deelt de gemeenteraad mee dat, gebruikmakend van artikel 4 van de Verordening raadscommissies, als fractievertegenwoordiger is voorgedragen de heer Cees Pluimgraaff (CDA). De commissie verklaart dat betrokkene aan de gestelde eisen voldoet en mitsdien op grond van artikel 4 van de Verordening raadscommissies kan worden toegelaten als fractievertegenwoordiger. Welkom terug!

Aan de orde is:

C. Beëdiging van het nieuw benoemde raadslid.

De **voorzitter**. Ik verzoek u allemaal te gaan staan. Ik nodig de heer Pluimgraaff uit om in het midden van de zaal te gaan staan. Goedemiddag, meneer Pluimgraaff. Ik zal de eed afnemen.

'Ik zweer dat ik, om tot fractievertegenwoordiger benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik zweer dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik zweer dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als fractievertegenwoordiger naar eer en geweten zal vervullen.'

De heer **Pluimgraaff**. Zo waarlijk helpe mij God almachtig!

De **voorzitter**. Van harte gefeliciteerd!

(Applaus)

De **voorzitter**. De vergadering is voor een enkel moment geschorst om meneer Pluimgraaff in de Foyer welkom terug te heten.

De vergadering wordt van 14.00 uur tot 14.10 uur geschorst.

Aan de orde is:

D. Stad in de raad.

De **voorzitter**. Er zijn zeven sprekers aangemeld. Die ga ik het woord geven. Ik zeg er aan de voorkant bij dat u drie minuten heeft. Probeer de tijd in de gaten te houden, want na drie minuten zeg ik: 'Het is klaar.' Dan moet u echt stoppen. Verder heeft u de regels gehoord. Veel succes! De eerste drie sprekers spreken in over de raadsmededeling ongeregelde zaken op Scheveningen.

Mevrouw **Van Leeuwen** (I). Geachte voorzitter. Vijf jaar geleden stonden we hier ook, met zorgen, vragen en hoop. Scheveningen werd toen 'niet beheersbaar' genoemd. Volgens beheersers moesten we naar 'beheersbaar' toe, maar laten we eerlijk zijn: 'beheersbaar' is geen fijne plek om te leven, te werken of te recreëren, zoals toen ook al werd gezegd. Afgelopen donderdag was zelfs dat woord ver te zoeken. De rellen die toen plaatsvonden, toonden duidelijk aan dat we te maken hebben met een nieuwe realiteit, een realiteit waarin klassieke maatregelen en oud beleid tekortschieten. De relschoppers die Scheveningen teisterden, zijn niet zomaar in een actieplan te vangen. Het is geen vaste groep met vaste patronen. Ze organiseren zich razendsnel, vaak online, ver buiten het zicht van wie geacht wordt toezicht te houden. En als ze komen, komen ze niet voor een gesprek. Ze komen

voor de confrontatie. De sfeer die kantelt van een mooie drukke dag naar een grimmige sfeer, is bij bewoners en ondernemers op een veel eerder moment merkbaar en wordt ook gemeld aan de hulpdiensten en de gemeente, maar blijkbaar niet in die aard dat er al vroegtijdig opgeschaald wordt, zoals te lezen is in de stukken: volgens de gemeente startte de onrust rond 17.00 uur, terwijl de ondernemers en bewoners dit al rond 13.00 uur of 14.00 uur bemerkten en meldden. Hadden we dan grotere escalaties kunnen voorkomen? Dat is koffiedik kijken, maar het is het uitproberen waard om hier wat aan te doen. Ook zijn er te weinig signalen vanuit het ov, waar de grimmige sfeer blijkbaar al uren eerder zichtbaar was. Deze signalen worden niet gehoord of niet opgepakt.

Laat één ding helder zijn: het ligt niet aan de politie en niet aan de handhaving, die zich elke dag weer inzetten met gevaar voor eigen veiligheid. Dit ligt aan beleid aan de voorkant, aan het ontbreken van inzicht, aan het gebrek aan voeling met wat zich digitaal afspeelt. Laten we duidelijk zijn: het gaat niet alleen om de onlinewereld. Er is meer waar we zicht op moeten krijgen. De toestroom van bezoekers, de drukte op bepaalde dagen en de massale aanzuigende werking van sociale media op warme dagen spelen ook mee. Vijf jaar geleden werd al voorzichtig geopperd dat het beperken van die toestroom, al was het tijdelijk, een bijdrage zou kunnen leveren aan veiligheid, maar dat idee werd toen weggewuifd. De gedachte was dat ondernemers daar niet achter zouden staan, maar kijk eens om ons heen: deze rellen, die zijn pas slecht voor ondernemers. Die zijn funest voor de toekomst van Scheveningen, de gastvrijheid waar we trots op zijn en de uitstraling van ons dorp aan zee.

Dus ik zeg: sta nu op, stop met populistisch praten hier in de raad en daarbuiten, durf echte beslissingen te nemen en wees harder voor de groep waar we het over hebben, niet achteraf maar voortijdig, zodat we voorkomen dat Scheveningen verder beschadigd wordt, niet met nog meer rapporten maar met daadkracht, met keuzes die ertoe doen voor de bewoners, de ondernemers en dus voor Scheveningen.

De heer **Pronk** (I). Voorzitter. Mijn naam is Nico Pronk en ik kom uit Scheveningen. Voor mij is dit de eerste keer dat ik hier inspreek en wat mij betreft ook de laatste keer. Vandaag sta ik hier omdat wat afgelopen donderdag gebeurde mij direct aan het hart gaat. Ik ben persfotograaf en ik stond donderdag midden in de ellende. Het was eigenlijk een slagveld; dat was het. Dit werk doe ik al vele jaren, maar dit heb ik nog nooit meegemaakt. Hetrellende tuig had geen enkel respect voor de politie, voor bewoners en voor ondernemers. Ze maakten trots filmpjes voor TikTok en postten die met een lacherige tekst erbij: 'Kom naar Scheveningen'. Tegen de raadsleden die straks gaan zeggen dat het wel meeviel of dat de politie te streng optrad omdat het om 13-jarige kinderen zou gaan, zeg ik: u was er niet bij. Hoe denkt u dat het voelt als agenten via de mobilfoon moeten zeggen: wij kunnen het niet meer aan? De situatie was voor hen niet meer te houden. De situatie was zo bedreigend dat ik even dacht: wat moeten we hiermee? Ik zag het zelfs somber in. Dat was dankzij zogenoemde kinderen.

Ik ben bang dat dit de nieuwe norm gaat worden, want we hebben op Scheveningen de laatste jaren al zoveel meegemaakt dat we dingen normaal zijn gaan vinden. We kijken er niet meer van op dat de boulevard op warme dagen wordt geterroriseerd door hangjeugd. Ik kan er echt niet bij dat er partijen zijn die de politie nu gaan aanwijzen als schuldige. Nogmaals, jullie stonden niet midden in de regen van stenen, glas, stalen voorwerpen en zelfs koevoeten die werden gegoooid; ik wel.

Voorzitter, ik doe een beroep op u als burgemeester om niet te zwichten voor dit tuig. Op deze manier verliezen we de wedstrijd. U heeft regels waar u zich aan moet houden en dat tuig hoeft dat niet. Zij winnen de strijd dus te allen tijde, tenzij u alles doet wat u binnen uw macht kan doen om herhaling van vorige week donderdag te voorkomen, zodat er arrestaties volgen, en veel ook, zodat ik net als de politie-eenheden in Den Haag mijn werk kan blijven doen.

De heer **Wörsdorfer** (I). Voorzitter. Een korte inbreng namens de ondernemers van Scheveningen-Strand en de boulevard, dus mede namens mijn collega Henk Kool. Dit was een ongelofelijk irritant incident en uiteraard moeten relschoppers hun straf krijgen. Misschien nog belangrijker is dat we moeten nadenken over gemiste signalen en hoe die eerder opgepakt kunnen worden, onder andere vanuit de social media, de NS en de HTM, om daarop te handelen en dat we voldoende capaciteit klaar hebben moeten staan, zeker op zo'n eerste warme dag, waarvan we weten dat er altijd een gevaar kan zijn.

Maar nog belangrijker is dit: het gaat om een incident op Scheveningen; het is niet tekenend voor de badplaats. Scheveningen heeft positieve berichten nodig. We hopen dat daar in het debat ook genoeg aandacht voor is. Dit incident doet daar ernstig afbreuk aan, maar doorgaans is het totaal anders. Sterker nog: u zit nu hier, maar kom eens kijken. Het weer is top, het strand en de zee liggen er fantastisch bij, de terrassen van de paviljoens en op de boulevard staan vol gastvrije mensen die de bezoekers een toffe dag willen bezorgen. Zorg voor een goede campagne om dit te benadrukken en het imago te herstellen; dat zou uw raad kunnen vragen aan het college, met daarbij speciale aandacht voor goed geslaagde evenementen, want juist die kunnen Scheveningen positief op de kaart terugzetten. Dat hebben we nodig. Uw raad zou ons helpen door daar bijvoorbeeld extra geld voor te bestemmen. Ik zeg geen nieuwe dingen, want u heeft het al kunnen lezen in de brief die u vanmiddag van ons ontving: de ondernemers op Scheveningen smachten naar die positieve aandacht en we hopen dat vandaag terug te horen in uw inbreng.

De **voorzitter**. Er zijn ook drie insprekers over het voorstel van het college inzake Planuitwerkingskader (PUK) Oude Haagweg 4-36.

De heer **Van Vliet** (J). Geachte voorzitter, burgemeester, wethouders en raadsleden. Burgemeester, dank u wel voor uw perfecte leiding over onze stad Den Haag; we waarderen u. Mijn naam is Kenneth van Vliet. Ik dank u dat ik hier mag spreken.

Onze kerk bestaat 35 jaar en is diep geworteld in de gemeente Den Haag. Zonder subsidie te ontvangen doen wij een heleboel werk. Wij geven mensen in nood hulp. We ondersteunen alleenstaande moeders, geven gratis budgetcursussen, bieden jongeren een creatieve plek aan in onze gemeente, in ons muziekcenter. Wij versterken de zelfredzaamheid van mensen en de maatschappelijke samenhang. We hebben een eigen ruimte nodig voor dit werk.

In 2010 kochten wij ons pand met jarenlang eigen gespaard geld. In 2016 vroegen wij de gemeente Den Haag om de erfpacht af te kopen. Dat werd om onduidelijke redenen afgewezen. In 2022 zagen wij ons genoodzaakt om ons pand te verkopen vanwege de aflopende erfpacht en de geplande herontwikkeling. Wij stonden de bouw van 350 huizen niet in de weg en wij zagen het als kerkelijke gemeente als onze morele en maatschappelijke plicht om ons pand te verkopen. Dat hebben we gedaan aan projectontwikkelaars met de mondelinge afspraak dat wij terug konden keren in het project, naast het Behangparadijs, dat een nieuw pand krijgt. Later liet de gemeente weten dat er geen ruimte voor ons wordt opgenomen in het project. Het blijkt heel erg moeilijk om alternatieven te vinden. Kerkgebouwen zijn schaars, duur en monumentaal. Herbouw wordt niet toegestaan. DSO staat kerken alleen in een maatschappelijke of kerkelijke bestemming toe. Ontheffing voor bedrijfs- of kantoorpanden wordt nauwelijks toegestaan. Dat is voor ons onbegrijpelijk. Op bedrijventerreinen is er op zondagen geen parkeerdruk, die juist wél ontstaat in woonwijken. Op locaties zoals Zichtenburg/Kerketuinen zijn wel dans-, kook- en klimscholen, peuterspeelzalen en andere maatschappelijke functies toegestaan in bedrijfspanden. Wij mogen dat niet. Wij ervaren dit als rechtsongelijkheid en eigenlijk ook een beetje als discriminerend en beperkend. Wij zijn niet de enigen: 34 kerken in Den Haag zijn op zoek naar ruimte. Zonder oplossing worden wij aan die lijst toegevoegd, terwijl het juist gemeentelijk beleid is om kerken onderdak te bieden.

Ons verzoek is heel simpel: neem ons op in het project De Burgemeester met een maatschappelijke ruimte van een vergelijkbare grootte, zodat we terug kunnen keren. Mocht dit niet mogelijk blijken, verleen ons dan ontheffing, zodat we ons ergens in Den Haag Zuidwest kunnen vestigen in een bedrijfspand. Onderzoek of er ruimte beschikbaar is of grond waarop wij zelf kunnen bouwen. Als dat allemaal niet mogelijk is, zorg dan voor een versnelde procedure, zodat wij, als wij geschikte ruimte krijgen, die ruimte in een versnelde procedure kunnen betrekken.

De **voorzitter**. Uw tijd zit erop; het spijt me.

De heer **Van Vliet**. Dank u; ik was klaar.

De **voorzitter**. Ik had moeten opletten; sorry.

De heer **Teiwes** (J). Voorzitter en dames en heren van de raad. Met gevoel voor de actualiteit kan ik zeggen dat mijn cliënte op zoek is naar witte rook. Ik spreek u toe namens Beheersmaatschappij Mani Den Haag B.V. Mani heeft twee vestigingen: één op de Soestdijksekade en één op de Oude Haagweg 24 in Den Haag. Vandaag staat de vestiging aan de Oude Haagweg 24 centraal. Mijn cliënte is erfpachter van die locatie. Het gaat lang terug; mijn cliënte is daar vanaf 2001 gevestigd. Ze hebben een bedrijf opgebouwd waar je u tegen zegt. Ik ben daar gaan kijken. Het is mooi; het is echt heel mooi. Ik heb de dochter, Jennifer, meegenomen. Ze zit achter mij en zwaait nu even, want ik vind het belangrijk dat u het gezicht achter het bedrijf ziet. Ik kan dit immers stijf en formeel vertellen, maar het gaat om een bedrijf.

De kern is dat mijn cliënte een intentieovereenkomst heeft gesloten met OC OHW B.V. en dat haar is beloofd dat zij een vergelijkbaar pand terugkrijgt. Wijlen de vader van mijn cliënte heeft aangegeven: 'Daar wil ik mee instemmen. Ik wil vertrekken. Ik zie het maatschappelijk belang. Ik wil mijn maatschappelijke verantwoordelijkheid ook nemen, maar ik wil ook het voortbestaan van mijn bedrijf borgen.' Daarmee is er nadrukkelijk afgesproken dat een vervangende bedrijfsruimte ter beschikking wordt gesteld en dat dit met gesloten beurzen wordt afgewikkeld. De bottomline is dat mijn cliënte wil en kan, maar dat er geen geschikte ruimte is. Er is twee jaar verstreken sinds het tekenen van de intentieovereenkomst. U raadt het al, want anders zou ik hier niet staan: er is nog steeds geen vervangende ruimte.

De belangrijkste reden waarom ik u hier vandaag toespreek, is dat mijn cliënte absoluut de schijn wil vermijden dat zij het project dwarsboomt. Dat wil zij niet. Zij wil vertrekken, maar zij heeft wel vervangende bedrijfsruimte nodig. Namens cliënte - ik weet niet of Jennifer dat leuk vindt - nodig ik jullie van harte uit om eens te komen kijken op het bedrijf. Steek uw licht op, zie wat er speelt en wees u bewust van het feit dat mijn cliënte wil, maar dat het wel moet kunnen.

Ik heb nog 29 seconden en ik dank u voor uw aandacht.

De heer **Sharma** (J). Helaas ben ik niet zo goed voorbereid. Ik heb het niet opgeschreven en ik heb waarschijnlijk ook geen drie minuten nodig. Wij hebben een rouwcentrum, dat eigenlijk een begrip is geworden in Loosduinen. Het bestaat al bijna vier decennia. Ik heb het overgenomen. Het is het Rouwcentrum Loosduinen. Wij hebben met mensen te maken. Wij doen het laatste werk voor iedereen. Wij krijgen tot de dag van vandaag mensen van verschillende leeftijden, van 80 à 90 jaar, die zeggen dat hun vader, zoon, moeder of andere familieleden hier zijn weggegaan en dat zij hier het laatste afscheid van hen hebben kunnen nemen. Dat willen wij voortzetten voor hen.

Voor ons geldt hetzelfde: we hebben nu nog geen andere locatie, maar we zouden wel graag terug willen. Die optie is er, maar ik heb begrepen dat het bestemmingsplan waarschijnlijk gaat veranderen, wat ik frappant vind, want wij hebben een maatschappelijk bestemmingsplan nodig. Bij ons heb je geen overlast, we hebben geen gillende mensen, we hebben geen rare situaties en we hebben geen calamiteiten gehad. Mijn vraag is dus heel simpel: waarom mag ik niet terugkomen als het pand straks verbouwd is? Als de mogelijkheid er is, dan graag. Zo niet, dan moeten ook wij weggaan, maar dan moet ik straks tegen een 80-jarige vrouw zeggen: het rouwbezoek voor uw man was hier, maar ik kan het nu niet meer doen, want wij moeten weg omdat er een nieuw pand komt. Dat is voor ons het belangrijkste. Het laatste werk, dat wij doen, heeft te maken met emoties en gevoel. Dat is niet zomaar weg te halen. Ik hoop dat iedereen daar begrip voor heeft, want eenieder hier heeft weleens iemand verloren en eenieder hier weet ook hoe moeilijk het is als je op zo'n plek komt. Een andere locatie is lastig.

Ik heb nog een minuut, maar ik heb verder niet veel te vertellen. Dit was het belangrijkste: wij willen gewoon terug op dezelfde locatie of in een andere ruimte, waar wij dan inderdaad ook versneld terecht kunnen.

De **voorzitter**. Ten slotte is er één inspreker over het voorstel inzake Ontwikkelvisie Beatrixkwartier en Bezuidenhout-West.

De heer **Snijders** (K). Goedemiddag. Fijn om u allen weer fris en fruitig te mogen aanschouwen na uw reces.

Het is uitstekend dat de stedenbouwkundige en het college hebben gekeken naar wat er past qua opgave. Ondanks dat zijn er enige kanttekeningen, zoals u gewend bent. Deze raad heeft met de

nodige tegenzin de overkluizing van de Grotiusplaats goed moeten keuren voor niet € 7 mln. maar een kleine € 40 mln. De beslissing was eigenlijk al voor u genomen door voorgaande colleges en raden. Om te voorkomen dat u toekomstige colleges en raadsleden opzadelt met hetzelfde voor veel te grote en door de stad eigenlijk niet op te brengen bedragen, vragen we u met klem om te zorgen dat eerst de haalbaarheid van een Utrechtse Baanpark technisch én financieel geborgd is voordat u bouwplannen accordeert. Dat heet goed rentmeesterschap.

Dan de J.P. Coenstraat en de geplande extra parkeergarage-ingang en -uitgang, die veel extra verkeersdruk gaat geven op de toegangsweg naar Bezuidenhout-West. Het wijkberaad kan de bewoners absoluut niet uitleggen dat de huidige in- en uitgang aan de Prinses Beatrixlaan weg moet, terwijl er als we speak een nieuwe uitgang wordt gebouwd voor de ANWB, 50 meter verderop. Evenmin is uit te leggen dat de verplaatste in- en uitgang op de J.P. Coenstraat, die leidt tot 31 conflictsituaties van elkaar kruisend langzaam en snel verkeer, als veiliger wordt gezien dan de 6 conflictsituaties op de Beatrixlaan. We hopen echt dat u en het college uw uiterste best doen om de verplaatsing te voorkomen.

We vragen u om nog eens heel goed naar het Schenkviaduct te kijken. Afwaarderen van vier-naar tweebaans en omrijden naar de nu al filegevoelige Neherkade zijn, gelet op de ontwikkelingen voor de komende jaren, niet echt verstandig. Het Bezuidenhout krijgt er om en nabij 17.000 inwoners bij. Zuidwest krijgt er om en nabij 20.000 inwoners bij. Hoe wilt u dat onze inwoners over en weer op bezoek gaan bij familie en vrienden of naar winkels en bedrijven gaan? We hopen op een goede ontsluiting en niet op opsluiting.

Als laatste: kunt u op korte termijn de fietstunnel tussen Bezuidenhout-West en de Rivierenbuurt weer eens op de agenda zetten?

Aan de orde is:

E. Vaststelling van de wijze van afdoening van ingekomen stukken.

De raad heeft hieromtrent beslist zoals hierna bij elk nummer is aangegeven.

Raadsadressen

Nr.	Afzender en onderwerp	Voorstel afdoening	Kopie antwoord
1	Belanghebbende d.d. 27 maart 2025 inzake diverse aangelegenheden openbare ruimte Tuinenbuurt (10881198)	In handen van het college van B en W	commissie Leefomgeving
2	Belanghebbende d.d. 29 maart 2025 inzake groene daken bij opsplitsen panden (10881220)	In handen van het college van B en W	commissie Ruimte
3	Belanghebbende d.d. 1 en 3 april 2025 inzake huurovereenkomst grond Valkenbosplein (10881236)	In handen van het college van B en W	commissie Bestuur
4	Turks Islamitische Culturele Stichting d.d. 14 april 2025 inzake werkzaamheden Warmteling Kempstraat (10885739)	In handen van het college van B en W	commissie Leefomgeving
5	Padelclub Klein Zwitserland d.d. 15 april 2025 inzake plannen Padelclub Klein Zwitserland (10885803)	In handen van het college van B en W	commissie Leefomgeving
6	Frank van Nieuwenhoven Helbach Consultancy d.d. 22 april 2025 inzake Bouw van The Hague Harbor (10889215)	In handen van het college van B en W	Ruimte
7	Belanghebbende d.d. 18 april 2025 inzake Formele klacht over gemeentelijke opvang Den Haag (10889256)	In handen van het college van B en W	Samenleving
8	Belanghebbende d.d. 21 april inzake Werkzaamheden m.b.t. afval en stadsverwarming (10889323)	In handen van het college van B en W	Leefomgeving
9	Belanghebbende d.d. 28 april inzake dringende klacht en verzoek om oplossing Parkeerproblemen en boetes in de Schildershoek en Omgeving (10891333)	In handen van het college van B en W	Leefomgeving

Zienswijzen verbonden partijen

Nr.	Zienswijze begroting 2026 en begrotingswijziging 2025	Voorstel afdoening
1	Bedrijvenschap HarnaschPolder d.d. 1 april 2025 (10884552)	Aan het college van B en W is verzocht om een voorstel aan de raad

Nr.	Zienswijze programmabegroting 2026-2029 en jaarrekening 2024	Voorstel afdoening
1	IPP Haaglanden d.d. 8 april 2025 (10884596)	Aan het college van B en W is verzocht om een voorstel aan de raad

Nr.	Zienswijze ontwerp meerjarenbegroting 2026-2029 en jaarrekening 2024	Voorstel afdoening
1	Veiligheidsregio Haaglanden d.d. 15 april 2025 (10886653) en d.d. 23 april 2025 (behoort bij 10886653)	Aan het college van B en W is verzocht om een voorstel aan de raad

Nr.	Zienswijze begrotingswijziging 2025 en begroting 2026	Voorstel afdoening
1	Servicebureau Jeugdhulp Haaglanden d.d. 15 april 2025 (10887125)	Aan het college van B en W is verzocht om een voorstel aan de raad

Nr.	Zienswijze op de beleidsnota reserves, voorzieningen en fondsen	Voorstel afdoening
1	MRDH d.d. 15 april 2025 (10887495)	Aan het college van B en W is verzocht om een voorstel aan de raad

Nr.	Zienswijze op de ontwerpbegroting 2026	Voorstel afdoening
1	MRDH d.d. 15 april 2025 (10887936)	Aan het college van B en W is verzocht om een voorstel aan de raad

Nr.	Zienswijze op de ontwerpbegroting 2026	Voorstel afdoening
1	Omgevingsdienst Haaglanden d.d. 17 april 2025 (10887963)	Aan het college van B en W is verzocht om een voorstel aan de raad

Nr.	Zienswijze Ontwerpbegroting 2026	Voorstel afdoening
1	GR GGD en VT Haaglanden d.d. 25 april 2025 (10891419)	Aan het college van B en W is verzocht om een voorstel aan de raad

Ter kennisnemingen

Nr.	Afzender en onderwerp	Voorstel afdoening
1	Belanghebbende d.d. 29 maart 2025 inzake kapotte lift halte Leidschenveen-Centrum (10879479)	Voor kennisgeving aannemen
2	Wijkoverleg Statenkwartier d.d. 29 maart 2025 inzake zienswijze op de netwerkstrategie 2040 (10879559)	Voor kennisgeving aannemen
3	Stichting Armoedefonds d.d. 3 april 2025 inzake Onderzoek Lokaal Armoedefonds (10882783)	Voor kennisgeving aannemen
4	Bedrijvenschap HarnaschPolder d.d. 1 april 2025 inzake Jaarrekening 2024 (10882888)	Voor kennisgeving aannemen
5	Belanghebbende d.d. 4 april 2025 inzake motie: Laat omwonenden niet in het ongewisse (10882913)	Voor kennisgeving aannemen
6	Jantje Beton d.d. 10 april 2025 inzake prioriteit aan speelruimte en speelkansen voor kinderen (10883660)	Voor kennisgeving aannemen

7	Commissie mer d.d. 15 april 2025 inzake advies commissie mer over het milieueffectrapport Omgevingsvisie Den Haag (10886521)	Voor kennisgeving aannemen
8	Norminstituut Bomen d.d. 22 april 2025 inzake Bespaar kosten investeer in boomkroonvolume (10889083)	Voor kennisgeving aannemen
9	Belanghebbende d.d. 21 april 2025 inzake Parkeeroverlast en leefbaarheid Rustenburg Oostbroek (10889099) en d.d. 25 april 2025 (behoort bij 10889099)	Voor kennisgeving aannemen
10.	Belanghebbende d.d. 22 april 2025 inzake zienswijze Ontwerp Actieplan Geluiden Den Haag 2025-2029 (10889122)	Voor kennisgeving aannemen
11.	4meinclusief d.d. 23 april 2025 inzake Herdenking op 4 mei (10889722)	Voor kennisgeving aannemen
12.	The Rights Forum d.d. 23 april 2025 inzake 4 mei Herdenking (10889804)	Voor kennisgeving aannemen
13	Belanghebbende d.d. 23 april inzake Klacht Snoeiplan Frederik Hendrikplein Statenkwartier Offerte Copijn (10889815)	Voor kennisgeving aannemen
14	GR GGD en VT Haaglanden d.d. 25 april inzake Voorlopige Jaarstukken 2024 GR GGD en VT Haaglanden (10891297)	Voor kennisgeving aannemen
15	GR GGD en VT Haaglanden d.d. 25 april inzake Reactie zienswijzeuitstel evaluatie GR GGD en Veilig Thuis Haaglanden (10891264)	Voor kennisgeving aannemen

Aan de orde is:

F. Vaststelling van de notulen van 13 maart 2025 en 3 april 2025 en het geheime woordelijk verslag van de raad van 13 februari 2025.

De notulen en het verslag worden ongewijzigd vastgesteld.

Aan de orde is:

G. Vaststelling van de besluitenlijst.

- G.1 Voorstel van het presidium inzake benoeming plaatsvervangend (commissie)voorzitters (RIS321747)
- G.2 Voorstel tot bekrachtiging Verordening ter handhaving openbare orde NAVO-top Den Haag 2025 (RIS321983)
- G.3 Voorstel van het college inzake Verzoek om bindend advies voor omgevingsvergunning dakopbouw Hof van Scheveningen 17 (RIS321703)
- G.4 Voorstel van het college inzake Verzoek om bindend advies voor omgevingsvergunning toiletunit nabij Madesteinweg 30 (RIS321824)
- G.5 Voorstel van het college inzake Beeldkwaliteitsdocument Petroleumhaven Oost kavel A en B (RIS321735)
- G.6 Voorstel van het college inzake Wijziging routing gevaarlijke stoffen in verband met de Utrechtsebaan (RIS321920)
- G.7 Voorstel van het college inzake Beeldkwaliteitsplan Den Haag Centraal (RIS321333)

Deze voorstellen worden zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

Aan de orde is:

H. Datumbe­paling initiatief­voorstel (VVD) Een monument voor Engelandvaarders (RIS322110).

De **voorzitter**. Namens het college kan ik melden dat de reactie van het college uiterlijk aan het einde van het derde kwartaal van 2025 verwacht mag worden.

Aan de orde is:

Mondelinge vragen (niet tijdig beantwoorde schriftelijke vragen).

De **voorzitter**. De fractie van Hart voor Den Haag stelt mondelinge vragen over niet tijdig beantwoorde schriftelijke vragen. De procedure is als volgt. De vraagsteller heeft vijf minuten om de schriftelijke vragen te stellen. Het college beantwoordt de vragen in maximaal vijf minuten. Dit zal niet afgaan van de spreek­tijd. De griffier houdt bij of de vijf minuten zijn verstreken. Er zijn geen interrupties toegestaan.

Arjen Dubbelaar (Hart voor Den Haag). Voorzitter. De schriftelijke vragen over voorzieningen voor Vroon­daal zijn niet tijdig beantwoord. Daarom hebben wij ze aangemeld als mondelinge vragen.

Vraag 1: is het college bekend met het feit dat tijdens een bewoners­bijeenkomst, georganiseerd door de gemeente, op de vraag wat de wijk nog mist het volgende werd geantwoord: 'Een supermarkt, een huisarts en een tandartspraktijk'? Graag een gedetailleerd antwoord met de uitkomsten van deze bewoners­bijeenkomst.

Vraag 2: is het college ook bekend met het feit dat een ondernemer een kavel van 1.200 vierkante meter heeft gekocht aan de Madepolderweg 59c, voorheen eigendom van het Hoogheemraadschap Delfland, én Albert Heijn achter zich heeft staan voor de realisatie van een supermarkt aldaar? Zo ja, deelt het college de mening dat één en één twee is? Graag een concreet antwoord, met daarbij ook waarom de gemeente niet reageert, en dat nadat een medewerker van het stads­deelkantoor die bij de bewoners­bijeenkomst aanwezig was, vond dat de realisatie van een supermarkt een goed idee is, vooral als die gecombineerd zou worden met een tandartspraktijk en een aantal studentenwoningen.

Vraag 3: wil het college in gesprek gaan met de grondeigenaar en met Albert Heijn om de realisatie van een supermarkt in combinatie met andere voorzieningen voor de wijk snel mogelijk te maken? Graag een concreet antwoord, met daarbij ook antwoord op de vraag of Albert Heijn voor die locatie maar voor een beperkt aantal metrages in aanmerking zou komen, terwijl er behoefte is aan een grotere supermarkt.

Wethouder **Van Asten** (D66). Voorzitter. Het antwoord op vraag 1: onduidelijk is welke bewoners­bijeenkomst hiermee wordt bedoeld. Er is op 5 juni 2024 een bijeenkomst geweest in het kader van een breder participatieproces bij de totstand­koming van een wijkagenda. Daar zijn de resultaten van een in de wijk gehouden bewoners­enquête aan de bewoners van Vroon­daal gepresenteerd en met hen besproken. Een onderdeel hiervan was het onderwerp maatschappelijke voorzieningen. Hierbij is door een gedeelte van de bewoners ook de gewenste aanwezigheid van een supermarkt, een huisarts en een tandarts in de wijk naar voren gebracht. Op deze bijeenkomst is aangegeven dat de huisartsenpraktijk gaat verhuizen van de Madepolderweg naar de Thomas Mannsingel in het voorzieningencluster in Flair 10. Inmiddels is de huisartsenpraktijk daadwerkelijk verhuisd, in februari 2025, en functioneren de apotheek en de huisartsen onder één dak, de AHOED-praktijk. Ook is in oktober 2024 een Albert Heijn-supermarkt geopend in het voorzieningencluster, evenals een bakker met een horecapunt.

Vraag 2: het college is bekend met de verkoop van een perceel van het Hoogheemraadschap Delfland aan de Madepolderweg. Het perceel heeft een agrarische bestemming en is ook als zodanig

verkocht door het hoogheemraadschap. Het college is er niet mee bekend dat dit een ondernemer is die een Albert Heijn achter zich heeft staan. Het college is er ook niet mee bekend dat er een uiting zou zijn gedaan dat een supermarkt daar een goed idee zou zijn. Vanwege de huidige bestemming, agrarisch, en het geldende beleid inzake supermarkten is dat ook niet mogelijk.

Vraag 3: het college ziet geen aanleiding om in gesprek te gaan met de grondeigenaar dan wel een Albert Heijn om de realisatie van een supermarkt in combinatie met andere voorzieningen voor de wijk snel mogelijk te maken. Er is reeds een supermarkt gevestigd in Vroondaal, evenals de AHOED-praktijk. Volgens beleid van de gemeente is uitbreiding van het aantal vierkante meters voor een supermarkt niet aan de orde. Het beleid is erop gericht dat grotere supermarktvoorzieningen binnen de wijkwinkelcentra gevestigd zijn. In het nabijgelegen winkelcentrum Loosduinen zijn grotere supermarktvoorzieningen aanwezig.

De **voorzitter**. Dank u wel, wethouder Van Asten. Ik schors de vergadering voor een enkel moment voor een voorzitterswissel.

De vergadering wordt van 14.39 uur tot 14.41 uur geschorst.

Voorzitter: de heer Sluijs.

Aan de orde is:

I. Raadsmededeling ongeregelde heden op Scheveningen 1 mei (RIS322111).

De beraadslaging wordt geopend.

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Voorzitter. Hart voor Den Haag is geschrokken van de ernstige rellen die hebben plaatsgevonden op Scheveningen. We zijn niet alleen geschrokken; we zijn woedend over het geweld dat is gebruikt en wat dat betekent voor de bewoners, ondernemers en de daar aanwezige toeristen, maar ook onze eigen handhavers en politieagenten, die keihard hebben gewerkt met de veel te beperkte capaciteit die zij krijgen en die keihard werken om onze stad veilig te houden. Ze waren allemaal getuigen van een orgie van geweld en losbandigheid. Wat we zagen, willen we nooit meer meemaken. Het is onaanvaardbaar dat reljongeren, tuig, de dienst op straat uitmaken. We zagen opnieuw dat we in Den Haag een gezagsprobleem en een handhavingsprobleem hebben. Dat ligt niet aan de agenten en de ME op straat, maar aan de personen die verantwoordelijk zijn voor de voorbereidingen, analyses en de aansturing. Mensen in de stad maar ook in het land begrijpen het niet meer. Hoe kan het dat dit tuig regels aan zijn laars lapt en daar ook nog mee wekomt? Dit moet keihard worden aangepakt, want anders is dit niet de laatste keer. Dan heb ik het niet over Extinction Rebellion, want dat komt straks aan de orde, maar de gelijkenis is helaas veel te groot: regels worden overtreden, er wordt te laat en soft ingegrepen, er wordt niemand aangehouden, er is grote schade voor ondernemers en niemand in de stad die het nog begrijpt. Dat het op 1 mei volledig uit de hand is gelopen, is het gevolg van een veel te tolerant stadsbestuur.

Kavish Partiman (CDA). Ik hoor de heer Guernaoui zeggen dat er te soft is opgetreden. Doelt hij op het politieoptreden?

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Ja, op het politieoptreden: te soft en te laat.

Kavish Partiman (CDA). Over de tijd kunnen we heel veel zeggen, maar ik heb gezien dat er paarden zijn ingezet en dat de politie daar met behoorlijk wat mensen aanwezig was, met knuppels, en dat er honden zijn ingezet. Ik vraag me af hoeveel harder de heer Guernaoui het dan nog had willen zien.

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). In ieder geval eerder en steviger. Daar kom ik straks nog op terug. Ik heb ook het waterkanon gemist. Er zijn nog meer maatregelen die je kunt nemen om dit soort zaken gewoon te voorkomen en direct in de kiem te smoren. Daar gaat mijn inbreng over.

De **voorzitter**. Meneer Partiman, voor de derde maal.

Kavish Partiman (CDA). Ik vind dit toch wel heel erg jammer, want we zouden toch een beetje trots mogen zijn op onze politie, die daar echt massaal naartoe is gegaan en die alles wat zij in zich had, heeft ingezet om de orde daar terug te brengen. Het is geen makkelijke klus. Ik vind dit echt een schoffering van ons korps.

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Ik heb nog behoorlijk wat te vertellen en ik hoop dat u dan wél gaat luisteren. Ik heb net juist gezegd dat ik de inbreng van die agenten en die handhavers op straat echt enorm waardeer. Zij hebben echt keihard hun best gedaan. Dat heb ik gezien en dat waarderen we ook. Wat daar mis is gegaan, heeft niets met die mensen te maken - die doen keihard hun best - maar met de aansturing, de analyse en de wijze waarop ze mogen optreden. Daar is mijn kritiek op gericht, niet op die agenten op straat.

Rutger de Ridder (VVD). Hier gaat het natuurlijk wel echt mis, want meneer Guernaoui zei in zijn eerste zinnen dat hij trots is op de politie en in de zinnen daarna dat ze niet goed heeft opgetreden. Het is het een of het ander, meneer Guernaoui.

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Ik hoop ook dat meneer De Ridder luistert. Ik zeg: te laat en te soft. Daar kunnen die mensen op straat, die agenten op straat, niks aan doen, want zij krijgen de opdrachten mee van het bevoegd gezag. Daarom heb ik straks veel vragen over dat optreden en over wat de instructies zijn, maar die mensen op straat, die agenten op straat, kunnen daar niks aan doen. Die hebben echt keihard hun werk gedaan, maar dat ze met te weinig zijn, dat ze niet stevig mogen optreden en dat ze niet snel mogen optreden, neem ik de aansturing kwalijk.

Rutger de Ridder (VVD). Ik kan me voorstellen dat meneer Guernaoui vindt dat we heel hard moeten optreden en dat we ook van alles moeten doen, maar hoeveel harder hadden we dan moeten optreden? Want de ME heeft ze opgejaagd en heeft gezorgd dat de straat weer veilig werd. Dat duurde lang; ja, natuurlijk, maar in die verschrikkelijke omstandigheden duurt dat ook lang. Dus wat hadden ze dan nog meer moeten doen?

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Het duurde veel te lang. Het kan toch niet wat daar gebeurd is? Dat is de VVD hopelijk met mij eens. Je kan ook steviger optreden. Ik hoop dat de VVD ook dat met mij eens is, tenzij de VVD zegt: het was allemaal goed en alles was onder controle.

Rutger de Ridder (VVD). Meneer Guernaoui roept wel, maar hij zegt niet wat hij dan had gewild. Wat had meneer Guernaoui dan gewild dat de politie had gedaan? Wat had de politie dan nog meer moeten doen? Schieten met rubberen kogels? Iets anders? Zegt u het maar, want dan is het in ieder geval duidelijk. En ja, we moeten hard optreden; daar ga ik straks van alles over zeggen.

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Daar kom ik zo op terug; dat staat namelijk in mijn inbreng. Ik zal straks zeggen wat er allemaal had kunnen gebeuren en wat ze dus allemaal niet hebben gedaan, waardoor het daar volkomen uit de hand is gelopen. Daar moeten wij hier vandaag wat aan doen, want dit mag nooit meer gebeuren.

Adeel Mahmood (DENK). Ik hoor de heer Guernaoui al een paar keer zeggen dat de politie eerder had moeten optreden. Blijkbaar was hij daar aanwezig en heeft hij een andere tijdlijn dan de tijdlijn die in de brief van het college staat. Ik was er die avond zelf ook aanwezig en ik heb daar dingen zien gebeuren. Wanneer had de politie volgens u moeten ingrijpen? Hoe sneller en hoe eerder?

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Veel eerder. Dit zag iedereen aankomen. De ondernemers zagen het al in de middag aankomen. Wij waren er ook. We waren daar aan het ombudsen. Ik heb dus met heel veel partijgenoten gesproken en ik heb met heel veel ondernemers gesproken. Die zagen dat allemaal. Als daar jongeren staan met bontkragen en sjaals zonder strandspullen, zie je wat daar

gebeurt. Dat hebben de politie en de gemeente blijkbaar allemaal niet gezien. Daar gaan straks heel wat vragen van mij over. Toen had er dus moeten worden ingegrepen. Dan was het niet uit de hand gelopen, zoals nu gebeurd is.

Adeel Mahmood (DENK). Ik hoor Hart voor Den Haag zeggen dat de politie op basis van uiterlijke kenmerken, de kleding, bepaald gedrag had moeten vertonen, misschien in de vorm van een ID-check. Maar we zien heel goed dat in de tijdlijn staat dat er pas vanaf 19.45 uur bepaalde signalen waren van onrust en dat er iets zou gebeuren. Ik heb daar bijvoorbeeld tot 20.15 uur niet gezien dat er vechtpartijen waren. Direct daarna heeft de politie gehandeld. Dus nogmaals: u zegt 'veel eerder', maar hoe laat had de politie moeten optreden en wat had ze moeten doen? Had de politie met knuppels moeten rondlopen op basis van kleding?

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Ze hadden al bij Holland Spoor moeten staan. Ze hadden al bij het Centraal Station moeten staan om al die lui preventief te fouilleren, ID-checks te doen, controles uit te voeren in de tram om te zien wie er heeft betaald en wie niet heeft betaald. Daar hadden we al moeten ingrijpen. Ik heb dat al eerder gezegd tegen de burgemeester gezegd vanwege die drillrappers, toen er iemand dood was gegaan. Toen heb ik al aangegeven: zorg ervoor dat ze er niet komen en dat we die jongeren al bij de ingang van Den Haag tegenhouden. Dat is allemaal niet gebeurd. En social media worden gemonitord door de politie. Dus mijn vraag is ook waarom dat mis is gegaan. Waarom wisten we dat niet? Wat je hier ziet, is bijna hetzelfde als bij die rellen bij Opera: ook daar te laat, niet goed ingeschat, geen bewustzijn. Dat moet stoppen. Dit mag niet meer. Dit mag nooit meer gebeuren en ik wil niet meer dat dat soort mensen Scheveningen bereiken.

De **voorzitter**. Meneer Mahmood, voor de derde maal.

Adeel Mahmood (DENK). Er waren duizenden mensen aanwezig op Scheveningen, duizenden mensen die vanuit verschillende hoeken van het land richting Scheveningen gingen, met de tram, met de bus - als de bus kwam - of met de auto, de fiets of de scooter. Had de politie volgens Hart voor Den Haag dan al die posten moeten controleren? En wie zouden ze volgens u dan op basis waarvan moeten gaan controleren?

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Het was 25 graden, als het niet warmer was. Dan komen er jongeren met bontkragen, sjaals en lange broeken, zonder strandpullen, naar Scheveningen. Die komen daar niet voor een feestje. Die komen daar om te rellen en de boel te slopen. Dat is onacceptabel. Aan de voorkant moet je ingrijpen, zodat je aan de achterkant minder hoeft te doen.

Dennis Groenewold (D66). Ik hoor de heer Guernaoui net zeggen dat hij vindt dat aan de voorkant ingegrepen moet worden omdat mensen bepaalde kleding aan hebben. Ik vond het interessant dat hij ook zei dat hij of in ieder geval Hart voor Den Haag daar ook was om te ombudsen en dat ze dat ook al zagen. Mijn vraag is dus of Hart voor Den Haag, als jullie die signalen al eerder hadden, toen contact heeft opgenomen met de burgemeester of de locoburgemeester om te melden dat het gigantisch uit de klauwen zou kunnen gaan lopen.

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). De burgemeester was er niet. Die zat aan de andere kant van de wereld voor zijn werk; dat ten eerste. Ondernemers hebben het gemeld en bewoners hebben het gemeld. Mijn motie gaat ook over het melden, want dat is ook allemaal niet goed gegaan. Dus wat we hebben gedaan, hebben we gedaan.

Dennis Groenewold (D66). Dat is dus niets. U zegt zelf net: we hebben niks gedaan. U zag het, maar u heeft geen melding gedaan omdat de burgemeester in het buitenland was. U heeft hele korte lijntjes met het college. U heeft zelf in het college gezeten. U weet precies hoe het werkt. U bent zelf locoburgemeester geweest. U heeft gezien - dat zei u net zelf; dat zijn uw woorden - dat het mis dreigde te gaan, maar u heeft geen melding gemaakt. U heeft niet gezegd: college, let op; dit gaat straks helemaal mis. Dat vind ik best kwalijk, meneer Guernaoui.

De **voorzitter**. En u bent zelf plaatsvervangend voorzitter geweest. U weet dus dat we via de voorzitter spreken.

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Wat ik kwalijk vind, is dat Scheveningen vol hangt met camera's maar dat dit allemaal niet wordt gezien, dat we hierop hebben gewezen, dat mensen die hier verantwoordelijk voor zijn in de uitvoering, daar op locatie, dit allemaal niet hebben gezien. Dát vind ik kwalijk. Wat ik kwalijk vind, is dat er geen paraat peloton was en dat dat half was gevuld. Dát is kwalijk. Zo heb ik nog heel veel kwalijke dingen, bijvoorbeeld dat die ondernemers het al zagen maar het niet konden melden en dat bewoners het zagen maar dat dat niet gemeld is. Mijn vraag is ook hoeveel mensen dit hebben gemeld. Ik heb heel veel vragen. Dat is kwalijk, want dit had voor een groot gedeelte en misschien wel helemaal voorkomen kunnen worden als er op tijd actie was ondernomen.

De **voorzitter**. Meneer Groenewold, voor de derde maal.

Dennis Groenewold (D66). Ik hoor de heer Guernaoui eerst zeggen dat de ondernemers het hebben gemeld. 'Daarom hebben wij het niet gemeld', zei hij eerst nog. Nu hoor ik hem zeggen: 'Ondernemers konden niet melden.' Ondernemers konden dus niet melden, maar Hart voor Den Haag vond het dan niet nodig om die eigen korte lijntjes te gebruiken. Dat is dan eigenlijk de conclusie die ik daaruit kan trekken. Klopt dat?

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Ik wou dat ik korte lijntjes had met deze mensen, want dan was het echt anders gegaan. Degene die korte lijntjes heeft, bent u. U woont volgens mij ook op Scheveningen. U bent vast ook geappt en u bent vast ook gebeld. Ik hoop dat u gebruik heeft gemaakt van uw korte lijntjes.

De **voorzitter**. Ook graag via de voorzitter, meneer Guernaoui, want ook u heeft op deze plek gezeten.

Hera Butt (GroenLinks). Ik vind het heel jammer, want ik hoor nog steeds geen oplossing vanuit Hart voor Den Haag. Ik hoor wel: het had op allerlei manieren voorkomen kunnen worden, maar dit college is voor Hart voor Den Haag zo onbereikbaar en ik heb dus niks gedaan. Maar de politie dan? Wat heeft Hart voor Den Haag met de politie gedaan?

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Mijn oplossingen komen straks; daar zal ik het straks dus over hebben. Daar zal ik straks een motie over indienen. Ik hoop dat u die steunt. Ik hoop ook dat GroenLinks nu eindelijk zo verstandig is om te zorgen dat dit voorkomen kan worden. Ik ben ook benieuwd naar de reactie van GroenLinks op het optreden van de locoburgemeester die daar verantwoordelijk voor was, wat die de afgelopen dagen en op dat soort momenten allemaal heeft gedaan en wat haar instructies waren om dit aan te pakken. Daar ben ik dus ook heel benieuwd naar.

Hera Butt (GroenLinks). Hart voor Den Haag doet alsof GroenLinks hier alle macht heeft en alles kan regelen. Als het aan GroenLinks lag, was dit ook niet gebeurd. Ik denk dat geen enkele partij in deze zaal vindt dat dit had mogen gebeuren; laat dat duidelijk zijn. Maar ik hoor inderdaad nog steeds geen oplossing. Het feit dat Hart voor Den Haag zo negeert dat Hart voor Den Haag met al die duidelijke signalen voor rellen niet eens naar de politie is gestapt, vind ik echt kwalijk.

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Weet u wat echt kwalijk is? Dat er te laat is ingegrepen. Wat kwalijk is, is dat de politie en de gemeente het niet van tevoren hebben gezien, dat ze niet op tijd hebben opgeschaald, dat het parate peloton er niet was en dat de locoburgemeester niets heeft gedaan. Dát is pas kwalijk. Wat nog kwalijker is, is de brief die we hebben gekregen, waar de antwoorden niet in staan. Dat is superkwalijk, maar laten we verdergaan.

Lesley Arp (SP). Ik wil het niet hebben over wat de heer Guernaoui of zijn fractie die avond specifiek heeft gedaan, maar volgens mij zei de heer Guernaoui eerder dat de politie niet hard mocht ingrijpen. Ik ben benieuwd op welke feiten de heer Guernaoui dat baseert. Je kan een hele discussie voeren - die

gaat straks waarschijnlijk ook gevoerd worden - over de vraag of we op tijd waren met bepaalde signalen en of we de goede inschatting hebben gemaakt, maar ik ben benieuwd op basis van welke feiten de heer Guernaoui zegt dat de politie niet hard of stevig mocht ingrijpen.

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Kijk naar de beelden die zijn gemaakt. Kijk wat de politie zegt, wat die mensen doen en hoe de politie ingrijpt, namelijk níét. Ze zitten gewoon te praten. Die lui trekken zich daar niets van aan, gaan daarna met stenen gooien en dan gebeurt er nog steeds niks. Dat is wat ik heb gezien, wat iedereen heeft gezien en wat de mensen op straat echt niet meer begrijpen. Dat er aan het einde eindelijk is opgetreden en de lange lat eindelijk is gebruikt, is te laat. Dat mag en moet steviger, want als mensen daar na uren nog steeds staan te tellen, zijn er in al die tijd echt gigantisch veel zaken misgegaan.

Lesley Arp (SP). Ik ben nu echt een beetje met stomheid geslagen, want zoals de heer De Ridder al zei, spreekt de heer Guernaoui eerst respect en dankbaarheid uit voor het optreden van de politie. Die heeft een verschrikkelijk zware avond gehad. Dat respect en die dankbaarheid zijn dus terecht, zou ik zeggen, maar tegelijkertijd hoor ik nu weer een insinuatie dat er bijzonder slap is opgetreden door de politie. Dan denk ik dus inderdaad ook: wat is nu het verhaal van Hart voor Den Haag richting de politie?

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Heel simpel: de politie voert uit wat ze als opdracht en als instructie meekrijgt. Ze bepaalt dat niet zelf. Degenen die bepalen wat de politie moet doen, zitten hier. Dat zijn de burgemeester en de locoburgemeester; het is de driehoek die dat mede bepaalt. Daar gaat het fout, niet alleen hierbij, maar ook bij de rellen bij Opera. Het gaat ook continu fout bij de illegale blokkades van de A12. Dat is wat er fout gaat. Daarom hebben wij in Den Haag een gezagsprobleem en een handhavingsprobleem, want we treden te laat op en we treden niet stevig genoeg op.

Rutger de Ridder (VVD). Meneer Guernaoui doet nu net alsof de burgemeester of in dit geval de locoburgemeester op een paard ter plaatse zegt: 'En nu charge!' Dat gebeurt toch niet? Het zijn toch de commandanten die dat doen, de mensen die daar verstand van hebben?

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). U weet toch ook dat daar van tevoren contact over is met het bevoegd gezag en dat dit het bevoegd gezag is?

Rutger de Ridder (VVD). Ik moet gewoon concluderen dat meneer Guernaoui net doet alsof hij er verstand van heeft, maar er eigenlijk de ballen van begrijpt.

De **voorzitter**. Meneer Guernaoui, via de voorzitter.

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Via de voorzitter: heel toevallig is meneer Guernaoui ook locoburgemeester geweest en weet hij uit ervaring wat de politie van tevoren doet als dit soort dingen gebeuren. Dan word je gewoon van tevoren gebeld en geïnformeerd en dan wordt er gevraagd wat ze kunnen doen.

De **voorzitter**. Een beetje rust in de zaal graag. Het debat wordt gevoerd via de microfoon, via de mensen die het woord voeren.

Kavish Partiman (CDA). Ik wil doorgaan op het punt dat door collega Arp werd aangesneden, want er wordt best een stevige bewering gedaan, namelijk dat de politie eigenlijk door het college gesouffleerd is om slap op te treden. Als je dat beweert, vraag ik me wel af op welke feiten dat gebaseerd is, want het is nogal wat dat er wordt beweerd dat de politie zich überhaupt laat souffleren door een collegelid.

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Door het bevoegd gezag, de burgemeester, en als de burgemeester er niet is de locoburgemeester. Die gaat daarover. Die besluit dat.

Kavish Partiman (CDA). Dan moet ik dus concluderen dat de heer Guernaoui het antwoord op deze vraag niet heeft, want hij geeft stelselmatig geen antwoord op die vraag. Hij doet een feitelijke bewering, namelijk dat de politie te slap heeft opgetreden omdat ze gesouffleerd zou zijn door de locoburgemeester; dat is wat ik uit zijn woorden kan concluderen. Maar als ik hem vraag waar hij dit vandaan haalt, draait hij er een beetje omheen. Dit is praten vanuit de onderbuik. Dat is niet gezond, ook niet voor de verhoudingen die wij als gemeente hebben met de politie.

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Kijk naar de beelden. Kijk wat daar gebeurde. Kijk naar wat heel Den Haag heeft gezien en wat heel Nederland heeft gezien. Daar zie je de feiten.

De **voorzitter**. Meneer Partiman, voor de derde maal.

Kavish Partiman (CDA). Dan moet ik voor de derde maal concluderen dat de heer Guernaoui het antwoord op deze vraag niet heeft en in deze raad dus feitelijk onjuistheden aan het beweren is en zomaar een bepaalde zweem probeert te creëren, waarmee hij het vertrouwen in de politie hier aan het wegtrekken is. Ik vind het zeer kwalijk dat zo'n ervaren raadslid dat over het algemeen vrij goed in zijn dossiers zit, op deze manier hiermee omgaat.

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Ik vind het echt heel jammer dat een ander ervaren raadslid gewoon niet luistert. Luister naar mijn inbreng, luister naar mijn antwoorden en dan begrijpt u wat ik bedoel en dat ik gelijk heb.

Adeel Mahmood (DENK). Ik wil eigenlijk doorgaan met het punt van de heer Partiman, maar ik deel zijn conclusie en ik weet ook dat er geen antwoord gaat komen. U heeft net in uw bijdrage steeds gesproken over dingen die schadelijk zijn. Ik vind het heel schadelijk dat we onderbuikgevoelens aan het voeden zijn door uitspraken vanuit uw fractie. Uw politiek leider heeft gezegd dat daders met een asielstatus subiet het land uit moeten. Mijn vraag aan u is: heeft u enige aanleiding om aan te nemen dat er daders waren met een asielstatus?

De **voorzitter**. Ook via de voorzitter graag, meneer Mahmood.

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Ik ben het helemaal eens met die uitspraak. Ik zal daarom straks een motie steunen die de PVV daarover zal indienen: daders met een asielstatus moet je gewoon terugsturen. We vangen mensen op omdat ze uit een onveilige situatie komen. Dan accepteren we niet dat ze hier de boel kort en klein slaan.

Adeel Mahmood (DENK). Dat was mijn vraag niet. Mijn vraag was: heeft u enige aanleiding of enig bewijs om aan te nemen dat bij de duizenden mensen die daar aanwezig waren, bij de daders en de relschoppers, mensen met een asielstatus zaten? Als u die niet heeft, is mijn conclusie dat u hier weer de onderbuikgevoelens aan het voeden bent. Dat is schadelijk voor onze samenleving. Ik hoop dat u dat terugneemt, want u heeft daar blijkbaar helemaal geen onderbouwing voor.

De **voorzitter**. Meneer Mahmood, ik heb het nu al een paar keer gezegd: via de voorzitter spreken. U zegt iedere keer 'u', 'u', 'u'. 'De heer Guernaoui zegt' of de heer Guernaoui doet'; dat is hoe we spreken.

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Kijk naar de beelden. Kijk wat daar gebeurd is. Als daar asielzoekers bij zitten, moet je die gewoon keihard straffen, net als de rest.

De **voorzitter**. Meneer Mahmood, voor de derde maal.

Adeel Mahmood (DENK). De spreker van Hart voor Den Haag heeft dus blijkbaar geen idee. Zij hebben bepaalde citaten de wereld in geslingerd en hebben mensen het gevoel gegeven dat asielzoekers de veroorzakers zijn van de schade die we hebben gezien. U kunt blijkbaar aan hoofden

of aan kleding zien wie welke status heeft. Zoals we net al hebben gezien in de discussie, roept u vandaag heel veel dingen, maar weet u over heel veel dingen niet eens wat u roept.

De **voorzitter**. Dat ging bijna foutloos via de voorzitter.

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Ik heb geen vraag gehoord.

Dennis Groenewold (D66). Er moet mij iets van het hart, ook als inwoner van Scheveningen. Ik merk dat we hier nu een debat aan het voeren zijn waarin we aan het kijken zijn wie de schuldige is van die rellen, terwijl de schuldigen volgens mij de idioten zijn die dit hebben veroorzaakt. Ik wil de heer Guernaoui eigenlijk vragen om gewoon verder te gaan met zijn betoog en ik wil de rest van de raad vragen om hem gewoon verder te laten gaan, zodat we zo snel mogelijk met elkaar kunnen kijken hoe we echt naar oplossingen voor dit soort incidenten kunnen gaan en gewoon de overlast op Scheveningen kunnen voorkomen. Het wordt hier nu namelijk een beetje welles/nietes en 'jij en zij'. Ik ben daar eigenlijk gewoon een beetje klaar mee. De oproep is dus om met elkaar dit debat gewoon op de inhoud te gaan voeren in plaats van over asielzoekers, terwijl we niet eens weten wie die mensen zijn; er zijn twee mensen gearresteerd. Zullen we het gewoon bij de feiten houden en met elkaar kijken hoe we dit soort problemen in de toekomst kunnen voorkomen? Ik ben hier een beetje klaar mee.

De **voorzitter**. Ik moet zeggen dat de boodschap van de heer Groenewold mij een beetje uit het hart gegrepen is. De heer Guernaoui heeft volgens mij anderhalve minuut gesproken. Hij was volgens mij nog met zijn inleiding bezig. We zijn echt al een heel stuk verder, ook met alle interrupties. Die mogen ook allemaal gepleegd worden, maar ik denk dat het, zoals de heer Groenewold ook zegt, goed is als de heer Guernaoui ook nog wat meer kan brengen van wat hij in zijn inbreng heeft staan, zodat het debat op de inhoud gevoerd kan worden. Maar uiteraard is het allemaal aan u als raad om die afweging te maken. Dat gezegd hebbende zie ik dat de interruptie die was aangemeld, nu wegvalt. Ik denk dat we de heer Guernaoui daarmee de kans kunnen geven om verder te gaan met zijn inbreng.

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Dank u wel. Al veel vaker horen wij dat er op Scheveningen veel groepsvorming is van personen die lak hebben aan de wet en andermans eigendom en die geweld gebruiken als ze daarop worden aangesproken. Dit hebben we al vaker aangekaart, maar het stadsbestuur weigert om maatregelen te nemen die noodzakelijk zijn om de veiligheid van bewoners, ondernemers en toeristen te waarborgen. Onze agenten op straat doen goed werk. Complimenten daarvoor, maar zolang ze niet met meer collega's worden ingezet, niet méér bevoegdheden krijgen en sneller en steviger mogen ingrijpen, is het voor hen ook dweilen met de kraan open. Daarom is het goed dat we nu dit debat hebben en dat burgemeester Van Zanen maar ook locoburgemeester Vavier zich vandaag kunnen verantwoorden over hun rol en verantwoordelijkheid daarin.

De brief die we van het college hebben gekregen, roept helaas meer vragen op dan dat hij antwoorden geeft. Ik zal mijn vragen stellen langs drie lijnen: voorbereiding op de dag zelf, tijdens de rellen en na afloop van de rellen. Op die thema's zal ik ook een aantal moties indienen.

Ik begin met de voorbereiding op de rellen. Dat het warm zou worden, was duidelijk. Dat er vrije dagen waren waardoor veel mensen vrij waren, was ook duidelijk. Ook was duidelijk dat jongeren vakantie hadden. Daarom de volgende vragen. Waarom is gekozen voor reguliere inzet van handhavingsteams en politie? Waarom is gekozen voor het scenario geel? Waarom is er niet gekozen voor het scenario oranje? Want die inschatting was echt fout. Waarom heeft de driehoek niet tevoren ingezet op gebiedsverboden en samentrekkingsverboden bij de Pier? Waarom had de politie pas in de loop van de avond, om 19.45 uur, door dat de sfeer op de boulevard veranderde? Waarom ontving de politie pas toen signalen over de oproep van reljongeren op TikTok? Hoeveel meldingen zijn er voorafgaand aan de rellen binnengekomen op het Meldpunt Kust? Waarom heeft de onlinemonitoring, die continu plaatsvindt door de nationale politie, niets opgeleverd? Waren die signalen wel bekend maar niet doorgegeven aan de Haagse eenheid? Hoe is het mogelijk dat ze de oproepen die uren van tevoren zijn gedeeld, niet hebben opgemerkt? Hebben we dan niets geleerd van die drillrappers en de moord die heeft plaatsgevonden op de Pier? Of zijn we de signalen van onderschatting, zoals gebeurde bij de Eritreeërs, ook alweer vergeten? Waarom hebben de handhavers en de politie zowel te voet als

digitaal - want we hebben daar crowdmanagement - de jongeren en hun intenties niet eerder opgemerkt? Jongeren die met dikke jassen en sjaals en zonder strandspullen naar Scheveningen komen, zijn maar op één ding uit. Dat moet je direct in de kiem smoren.

Meerdere mensen hebben gezien dat er in die middag rond de Pier al alcohol en softdrugs werden gebruikt. Waarom is daar niet direct tegen opgetreden? Waarom is er geen zero tolerance toegepast, zoals is afgesproken in het Actieplan Kust? Hebben ze signalen gekregen van die ondernemers? Sommige ondernemers sloten hun zaak immers al voordat het uit de hand liep, omdat toen al duidelijk was dat dit geen gezellige toeristen waren, maar tuig dat maar één doel had, namelijk rellen. Daarom een motie om het makkelijker te maken voor ondernemers om te melden, met als dictum: verzoekt het college om samen met de ondernemers een manier te bedenken waardoor ondernemers en hun medewerkers makkelijker en sneller hun signalen kunnen doorgeven.

Waarom is het parate peloton niet aangevuld toen duidelijk was dat de helft in Rijswijk moest zijn? Want wat hebben we aan een paraat peloton als het niet paraat is? Dat betekent dus 52 politieagenten in beschermende kleding die direct kunnen optreden. En waarom heeft de burgemeester of de locoburgemeester niet direct ingegrepen en gezegd dat dat parate peloton moest worden aangevuld? Waarom is het parate peloton zo laat ingezet met paarden, namelijk om 20.35 uur? Waarom is de mobiele eenheid zo laat ingezet, namelijk om 21.15 uur? En welke instructies hebben zij gekregen? Waarom is pas om 21.40 uur bijstand gevraagd voor een sectie van de ME, waardoor deze pas om 23.15 uur kon worden ingezet? Waarom is er in het ov bij het Centraal Station en Hollands Spoor niet gecontroleerd op wapens? Dit tuig komt immers met het ov. Welke afspraken heeft de gemeente met de HTM gemaakt om dit soort situaties aan de voorkant te voorkomen? Waardoor reden er te weinig trams, waardoor veel jongeren en toeristen niet weg konden en in het gebied moesten blijven, met alle gevolgen van dien? Wanneer is de gemeente geïnformeerd over de situatie op Scheveningen? Wanneer is de locoburgemeester geïnformeerd en wat heeft zij toen gedaan? Wat heeft de locoburgemeester überhaupt gedaan op 1 mei en de dagen daarna? En waarom heeft zij geen verklaring afgelegd op de nationale televisie? Wij willen daar van de locoburgemeester zelf een antwoord op, want zij was op dat moment verantwoordelijk.

Nu ga ik naar het onderdeel tijdens de rellen. Waarom is helemaal niemand gearresteerd, zelfs niet toen er twee parate pelotons ME waren? Want welk signaal geef je daarmee af aan dat tuig? Dat ze geen straf krijgen, dat geweld wordt getolereerd en dat ze het vooral opnieuw moeten doen, omdat het geen consequenties heeft. Dit gold tot een halfuurtje geleden. Ik verander dit nu dus: er zijn nu - ho, ho, ja, ja - al twee personen opgepakt. Ik zou zeggen: nog een paar honderd te gaan. In dit tempo gebeurt dat misschien voor de volgende zomer.

Rutger de Ridder (VVD). Meneer Guernaoui beweert bij hoog en bij laag dat hij de politie steunt. Nu maakt hij de politie weer belachelijk met zijn opmerking dat er 'slechts' twee mensen zijn opgepakt. Meneer Guernaoui, waarom doet u dat? Dat vraag ik via de voorzitter; poeh, net gered.

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Ik maak de politie niet belachelijk. Ik sta achter de agenten die daar keihard hebben gewerkt. Dat ze niemand hebben aangehouden, ligt aan hun leidinggevend en aan de opdracht die ze hebben meegekregen. Die jongeren hebben daar uren gereld. Op een gegeven moment waren er tientallen agenten. En dan wordt er niemand aangehouden? Dat kan niet, want dat is slecht. Welk beeld geeft dat wel niet? Als de VVD het logisch en goed vindt dat dat niet gebeurd is, weten we dat ook weer. Dan weet iedereen waar hij aan toe is met de VVD.

Rutger de Ridder (VVD). Meneer Guernaoui kan zeggen en doen wat hij wil, maar hij zei net: poeh, poeh, er zijn er pas twee aangehouden. Dat is nu, wat de politie nu doet. Daarom zeg ik dat meneer Guernaoui de politie belachelijk maakt. Wij staan achter de politie. Ik hoor van meneer Guernaoui helemaal niets daarover.

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Dus de VVD vindt het goed dat een week na uren rellen van een paar honderd mensen, met de beschikbaarheid van duidelijke beelden, nu twee mensen zijn aangehouden. In dit tempo zijn we volgend jaar nog niet klaar. Welk signaal je daarmee afgeeft? De consequenties daarvan zijn niet te overzien. Dit moet je direct in de kiem smoren. Dit moet je keihard aanpakken, maar blijkbaar vindt de VVD dit tempo genoeg.

De **voorzitter**. Meneer De Ridder, voor de derde maal.

Rutger de Ridder (VVD). Nee, meneer Guernaoui; nee, voorzitter, meneer Guernaoui zegt het weer precies verkeerd. Het gaat erom dat de politie nu haar uiterste best doet om er zo veel mogelijk op te pakken. Daar moeten we achter staan. Ik ben het met meneer Guernaoui eens dat dat te langzaam gaat, maar je kan niet zeggen dat je achter de politie staat en haar tegelijkertijd belachelijk maken omdat ze nu pas twee mensen heeft opgepakt. Dat gaat niet.

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Dus ik moet zeggen: wauw, wat goed; er zijn een paar honderd agenten aan de slag en we hebben in een week tijd twee mensen opgepakt. Dat is wat ik volgens de VVD moet zeggen; dat is zoals de VVD de veiligheid op Scheveningen graag gewaarborgd ziet. Dit kan niet. Dit soort mensen moet je direct oppakken, want anders gaan ze hiermee verder. Heeft de VVD dan niks geleerd van wat er de afgelopen tijd gebeurd is? Dat vind ik ontzettend jammer. Dit moet je direct in de kiem smoren. Dat er toen niemand is opgepakt, met zoveel agenten, is gewoon niet te begrijpen.

Robin Smit (PvdD). De heer Guernaoui had het eerder over de vele beelden die online te zien waren en de berichten vanuit de media. Daarin was natuurlijk ook duidelijk zichtbaar dat de reischoppers gewoon tussen omwonenden en dagjesmensen die het mooie Scheveningen bezochten door liepen. Hoe maakt Hart voor Den Haag dan de afweging tussen het stellen van een topprioriteit om de mensen in veiligheid te brengen ten opzichte van het oppakken van daders? Als dit de chaos is, hoe maakt Hart voor Den Haag daar dan een keuze in om daarvoor te kiezen?

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). De politie roept duidelijk en bij herhaling op dat iedereen de locatie moest verlaten: 'U moet weg; wij gaan ingrijpen en wij gaan geweld gebruiken.' Dat is wat er gebeurd is. Dan moet de politie ook gewoon toeslaan. Dat heeft ze ook gedaan. Ik vind het jammer dat daar ook onschuldige mensen tussen zitten. Dat gebeurt, maar als je de orde wil herstellen, moet je die locaties gewoon schoonvegen. Daarom had dat ook veel eerder moeten gebeuren. Dan hadden ze dat niet hoeven te doen.

Robin Smit (PvdD). De heer Guernaoui zegt het ook zelf: er waren veel mensen. De politie deed die oproep en er zitten dan inderdaad ook onschuldige mensen tussen. Het was een totale chaos. Mensen zaten in de verdrukking en wisten niet welke kant ze op moesten. Als je dan zo'n opmerking hoort, 'we gaan ingrijpen', en als je daar dan loopt met je kind van 3, raak je toch ook in paniek?

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Ze hebben er de tijd voor gekregen. En heb jij de ME kinderen van 3 zien slaan? Nee. Ze zijn niet achterlijk. Het zijn goed getrainde mensen.

De **voorzitter**. Meneer Smit, voor de derde maal.

Robin Smit (PvdD). Ik wil daar afstand van nemen, want ik heb niet gezegd dat de ME een kind van 3 slaat. Ik heb geprobeerd om een schets te geven: als er zoveel chaos ontstaat - dit gebeurt immers niet dagelijks, maar het is gebeurd, we keuren het allemaal af en we zijn hier op zoek naar een oplossing - wil ik wel proberen om daar een oplossing voor te vinden. Er wordt dan makkelijk gezegd: de politie roept het even om, vervolgens heeft iedereen rustig de tijd om weg te gaan en vervolgens gaan we iedereen oppakken. Zo werkt het niet in deze wereld.

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). U doet nu net alsof die ME-mensen geen training hebben. Zij weten wat ze moeten doen en hoe ze moeten ingrijpen.

De **voorzitter**. Meneer Smit, u bent drie keer geweest. Een punt van orde?

Robin Smit (PvdD). Ja, er wordt nu weer gezegd dat ik iets heb gezegd wat ik gewoon niet heb gezegd. Ik heb niet gezegd dat de ME niet goed getraind is om hierop in te grijpen. Dat heb ik gewoon niet gezegd.

De **voorzitter**. Meneer Guernaoui, wilt u daarop reageren?

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Ik ga verder met mijn inbreng.

Waarom is het waterkanon niet ingezet? Wanneer is burgemeester Van Zanen geïnformeerd? En waarom heeft hij niet het eerstvolgende vliegtuig teruggepakt? De andere burgemeesters zouden daar vast begrip voor hebben gehad en zijn capabel genoeg om het vertrek van hun voorzitter op te vangen. Want het veilig houden van Den Haag is toch zijn belangrijkste taak?

Dan het onderdeel na de rellen. Waarom is de volgende dag op televisie niet de duidelijke boodschap uitgesproken dat dit onaanvaardbaar is en dat de daders keihard worden aangepakt? Waarom zijn de foto's van de verdachten die duidelijk op camera's staan en geweld gebruiken, niet gedeeld met Nederland? Waarom is er geen speciale uitzending aangevraagd van Opsporing Verzocht om de daders op te sporen met behulp van de inwoners van Nederland? Het wordt tijd dat we de slachtoffers beschermen en de daders keihard aanpakken. Daarom de motie Beelden raddraaiers zo spoedig mogelijk online en op mupi's en op Opsporing Verzocht, met als dictum: verzoekt het college om de politie en het Openbaar Ministerie te verzoeken om met grote spoed de beelden van de raddraaiers openbaar te maken zodat ze kunnen worden geïdentificeerd, aangehouden en vervolgd.

Dan de volgende vragen. Welke extra maatregelen gaat de burgemeester nemen om dit te voorkomen? Wat gaat de burgemeester doen om het gezagsprobleem en het handhavingsprobleem aan te pakken? Waarom heeft de burgemeester nog steeds geen extra structurele maatregelen genomen? Daarom de motie Extra maatregelen voor de veiligheid op Scheveningen zijn nodig, met als dictum: verzoekt het college om binnen twee weken met extra maatregelen, zoals hierboven beschreven, te komen waarmee rellen op Scheveningen worden voorkomen en/of direct dan wel snel kunnen worden aangepakt.

Robin Smit (PvdD). De heer Guernaoui zegt dat er geen maatregelen zijn genomen en dat er eigenlijk niks is gebeurd, maar in het feitenrelaas en in de brief die we hebben gekregen ter voorbereiding van dit debat - nogmaals, dat illustreert ook waarom het misschien beter is om dit soort debatten eerst uitvoering in een commissie te bespreken - staat dat er wordt gezien of en welke aanvullende maatregelen nodig zijn in het operationeel overleg naar aanleiding van het Actieplan Kust en dat dit samen met bewoners, ondernemers en betrokken diensten zal worden gedaan. Hoe leest de heer Guernaoui die zin?

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). 'Bezien of', na alles wat er is gebeurd. Het is niet 'bezien of'; er móeten extra maatregelen komen. Dit mag nooit meer gebeuren en dat lukt alleen als we extra maatregelen nemen.

Robin Smit (PvdD). Dat is natuurlijk niet de hele zin. Er staat: 'of en welke maatregelen'. Dan wordt er toch gesproken over welke maatregelen getroffen moeten worden, maar dan wel samen met de ondernemers en de bewoners? Dat is toch precies de kracht van de bevolking van onderop? Dat is toch precies de ombudspolitiek waar Hart voor Den Haag voor staat?

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Nogmaals: 'bezien of' is niet voldoende. Er moeten extra maatregelen genomen worden. Die maatregelen zijn een bevoegdheid van de burgemeester. Die moet hij gebruiken. Hij moet ze allemaal identificeren. Ik heb er al een hoop opgeschreven, maar er zijn er meer. Daar moet hij er een aantal van kiezen en door ons laten vaststellen, zodat die kunnen worden uitgevoerd, want wat op Scheveningen is gebeurd, mag nooit meer gebeuren. Dat lukt alleen met extra maatregelen.

De **voorzitter**. Meneer Smit, voor de derde maal.

Robin Smit (PvdD). Dan kan ik in ieder geval concluderen dat de heer Guernaoui het er mee eens is dat het gesprek met ondernemers en omwonenden om te kijken hoe we dit gaan voorkomen, wel gaande is.

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Dat is te laat. Dit kan elk moment weer gebeuren als we geen extra maatregelen nemen. Het moet snel. Daarom een concrete motie die ertoe oproept dat er binnen twee weken gewoon een pakket met maatregelen ligt. Ik hoop dat jullie die motie allemaal steunen.

Kavish Partiman (CDA). Is het hele doel van een maatregel niet dat die effectief moet zijn?

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Wat wilt u dat ik hierop antwoord? 'Nee, ik wil namelijk niet effectieve maatregelen'? Uiteraard is dat zo.

Kavish Partiman (CDA). Dan is het toch juist zinvol dat de mensen die hier verstand van hebben, met elkaar gaan kijken wat effectieve maatregelen kunnen zijn om op die manier adequaat te handelen op het moment dat daar weer reden toe is? Dat is toch niet tijdsgebonden? Dat is juist kwaliteitsgebonden. Of bent u dat niet met mij eens en is voor u tijd belangrijker dan kwaliteit?

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Ik weet niet of meneer Partiman weet wat er op Scheveningen gebeurd is. Ik weet niet of hij dat weet, want dit mag niet meer gebeuren. Daarom moeten er extra maatregelen genomen worden, zodat dit niet meer gebeurt en zodat we, als het wel gebeurt, snel kunnen ingrijpen en dat niet uren duurt. Daarvoor zijn dus extra maatregelen nodig, want de maatregelen die er zijn, zijn onvoldoende gebleken. Anders was het niet gebeurd. Dat heeft haast nodig. Uiteraard moet het zorgvuldig, maar er werken hier tientallen ambtenaren, bij de politie werken tientallen mensen en in het land werken ik weet niet hoeveel mensen op veiligheid. Zij weten wat er kan en wat werkt. Ik vraag de burgemeester daarom om binnen twee weken - ik had eigenlijk binnen een week willen zeggen, maar ik geef iets meer tijd - met extra maatregelen te komen. Ik hoop dat u dat steunt.

De **voorzitter**. Meneer Partiman, voor de derde maal.

Kavish Partiman (CDA). Elke keer weer dat draaien en heel veel zeggen, maar eigenlijk helemaal niets zeggen als er een vraag wordt gesteld en dan wel steeds zeggen: u luistert niet naar mij. Omgekeerd wordt er eigenlijk helemaal geen antwoord gegeven op alle vragen die hier worden gesteld. Er worden lukraak dingen geroepen zonder daar iets concreets aan te verbinden. Als er uiteindelijk naar iets concreets wordt gevraagd, wordt daaromheen gedraaid. Een maatregel moet toch effectief zijn? Dat heb ik gevraagd. Die moet toch gebaseerd zijn op kennis en kunde van mensen die daar verstand van hebben? Daar moet tijd voor worden genomen. Het kan morgen zijn en het kan over twee weken zijn, maar je kunt tijd en kwaliteit toch niet naast elkaar zetten en zeggen dat ze niets met elkaar te maken hebben? Dit is echt een heel warrig verhaal van Hart voor Den Haag aan het worden.

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Ik hoop echt dat u eens gaat luisteren. Ik hoop echt dat u die motie gewoon leest.

De **voorzitter**. Ik blijf het zeggen: probeer het alsjeblieft allemaal via de voorzitter te doen, want het wordt nu allemaal zo persoonlijk en zo direct naar elkaar. Het is allemaal al een gevoelig en spannend debat. Probeer het echt via de voorzitter te doen. Dat zeg ik niet omdat ik het zo prettig vind om het woord 'voorzitter' te horen of omdat ik het zo prettig vind dat er via de voorzitter gesproken wordt, maar om het debat voor iedereen zo zuiver en prettig mogelijk te houden.

Lesley Arp (SP). De heer Guernaoui heeft best wel een stevige recensie gegeven van de mensen die operationele keuzes hebben gemaakt. Hij impliceert ook dat hij daar zelf best wel wat van af weet. Ik noem als voorbeeld het waterkanon, dat steeds wordt genoemd. Los van de rellen was er gewoon sprake van een verkeersinfarct rond Scheveningen. Dus puur ter illustratie: wat is nou de afweging van

de heer Guernaoui om te zeggen dat de inzet van dat waterkanon op die dag met dat ongeloofelijke verkeersinfarct echt de effectiefste maatregel was geweest? Hij heeft het waterkanon immers al een paar keer genoemd.

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Ook wat dat verkeersinfarct betreft: hoelang weten we dit inmiddels al? Hoelang zit dit college hier en wat hebben ze daaraan gedaan? Je kunt toch ook over dat waterkanon nadenken? Als je dat nodig hebt, moet je dat toch kunnen inzetten? Het kan toch niet zo zijn dat er door een verkeersinfarct geen waterkanon kan worden ingezet? Want het heeft uren geduurd. Zet het desnoods op Scheveningen neer en niet bij Ypenburg, zodat je het altijd hebt.

Lesley Arp (SP). Ik wil hier niet een specifiek waterkanondebat van maken, maar bepaalde demonstraties worden vooraf aangekondigd. Als het college of de driehoek daarbij een waterkanon wil inzetten, staat dat daar vooraf. Maar de heer Guernaoui zegt nu eigenlijk dat we permanent een waterkanon op Scheveningen op de boulevard moeten zetten. Ik denk dat je met het verkeer iets zal moeten om zo'n waterkanon naar een locatie te kunnen verplaatsen. Als de heer Guernaoui zoveel verstand heeft van operationele zaken - daarop neemt hij anderen immers de maat - verwacht ik daar dus ook een goed verhaal over.

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Zet op oranje dagen het waterkanon daar ergens achter neer. Dan heb je het geregeld. Als je dat dan nodig hebt, kun je dat gebruiken. Of op rode dagen; dat is allemaal niet gebeurd.

Hera Butt (GroenLinks). Eigenlijk heeft de SP al heel treffend uitgelegd dat Hart voor Den Haag hier weer met oplossingen en maatregelen komt die niet te doen zijn. Ik vind het eigenlijk kwalijk dat Hart voor Den Haag hier al een paar minuten bezig is met het voor de gek houden van de stad. Wat er is gebeurd, is supererg en heel kwalijk. Dat vindt iedereen in deze zaal, maar vervolgens komen er loze beloften en maatregelen die niet kunnen, zoals een waterkanon, die dan ook nog worden verdedigd. Ik vind het kwalijk dat Hart voor Den Haag geen helderheid biedt en geen eerlijke verhalen durft te vertellen. Ziet Hart voor Den Haag dat ook zo?

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Ik kom hier met allemaal juridische instrumenten die bestaan. Ik kom hier met een waterkanon, dat er gewoon is. Als dat nodig is, moet je dat kunnen inzetten. Maar ik ben zeer benieuwd met welke extra maatregelen GroenLinks straks komt. Of vindt GroenLinks dat dit allemaal goed is gegaan, dat er geen extra maatregelen nodig zijn en dat we door moeten gaan met het pappen en nathouden van die mensen?

Hera Butt (GroenLinks). Ik ga mezelf herhalen. Ik vind het nog steeds heel kwalijk dat Hart voor Den Haag hier nog steeds verdedigt dat een waterkanon passend was geweest, dat het weren van mensen met een bepaald type jas of met een sjaal de oplossing is, dat intrekking van bepaalde asielstatussen de oplossing is en dan ook nog durft te zeggen dat dit juridisch kan. Dat is totale misleiding van de stad. Ik vind het heel kwalijk dat dit de manier is waarop Hart voor Den Haag met een van de ergste rellen op Scheveningen omgaat. Echt kwalijk.

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Hart voor Den Haag komt met oplossingen om dit te voorkomen. Hart voor Den Haag komt met maatregelen om dit te voorkomen en keihard aan te pakken, want dit kunnen we niet tolereren. Het enige wat je als stadsbestuur moet doen, is dus met extra maatregelen komen. Daar heb ik er heel veel van genoemd. Er zijn er ook heel veel realiseerbaar en die moeten op korte termijn worden uitgevoerd. Maar ik ben ook heel benieuwd met welke extra maatregelen GroenLinks straks komt.

De **voorzitter**. Mevrouw Butt, voor de derde maal.

Hera Butt (GroenLinks). Hart voor Den Haag is vooral bezig met het aanvallen van een stadsbestuur en is niet bezig met hoe we dit gaan oplossen voor de stad.

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Laat het stadsbestuur eerst eens antwoord geven op mijn vragen. Dat hadden ze al in die brief moeten doen. Laten ze daar eerst eens antwoord op geven en kijken wat er allemaal fout en mis is gegaan.

Janneke Holman (PvdA). Ik interrompeer nu omdat ik veronderstel dat we ongeveer alle oplossingen die Hart voor Den Haag zogenaamd heeft, nu gehad hebben. Mijn interruptie ligt in het verlengde van die van mevrouw Arp en van mevrouw Butt: ik ben benieuwd hoe zo'n waterkanon praktisch werkt. Waar zetten we dat neer? Op de boulevard? Aan welke kant? Op de Kurhausweg? Hoe voorkom je dat relschoppers alle steegjes in duiken? Hoe werkt dat praktisch? Graag een toelichting. Ten tweede geldt dat ook voor iedereen met een lange broek die Den Haag Centraal of HS uit komt lopen en een tram in wil stappen: die gaan we preventief fouilleren of tegenhouden. Gewoon praktisch wil ik van de heer Guernaoui horen wie dit gaat doen, wanneer, op welke dagen. Hebben we hier de mankracht voor? Gaan we echt iedereen controleren? Zo niet, wie wel en wie niet? Ik ben gewoon benieuwd hoe deze oplossingen die Hart voor Den Haag heeft, er in de praktijk echt uitzien.

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Als u wilt horen hoe ik dat concreet ga uitvoeren, moet je me dáár neerzetten. Ja? Dan moet je me dáár neerzetten, want wat ik voorstel, kan allemaal. Waar dat dan op Scheveningen komt en hoe we dat allemaal gaan doen ... Je moet bij het ov iedereen controleren, want dat is de wet. Mensen die met een bontkraag en een sjaal en zonder strandspullen op een warme dag naar Scheveningen gaan, zijn niet bezig met gezellig genieten op Scheveningen. Die moet je eruit halen en die moet je om hun ID vragen. Je moet kijken of zij hebben betaald. Dan kun je daar al beginnen. Dan gebeurt de ellende niet op Scheveningen.

Janneke Holman (PvdA). Ik heb nu bijna medelijden met toeristen uit pakweg Spanje en Italië, die vaak met een winterjas aan lopen op het moment dat wij allemaal lekker in een korte broek rondlopen. Die zijn straks dus aan de beurt. Ik hoor een hoop grootspraak en een hoop grote woorden, maar geen enkele oplossing voor de ondernemers, bewoners en bezoekers op Scheveningen.

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Dit is weer typisch de PvdA: die neemt het voor de mensen op die daar de boel hebben gesloopt en aan het rellen waren. Dat is jammer, want mede door een partij zoals de uwe gebeurt er daar gewoon helemaal niks. Dit moet je keihard aanpakken, vanaf het begin en aan de voorkant. Dan kunnen we dit voorkomen.

Robin Smit (PvdD). Hart voor Den Haag zegt dat er geen extra maatregelen zijn genomen en dat het een beetje coulant is, want het wil binnen twee weken extra maatregelen in plaats van binnen een week, maar volgens mij wordt u gewoon op uw wenken bediend. In de betreffende brief staat immers gewoon dat de driehoek naar aanleiding van de rellen extra maatregelen heeft genomen. In de motie van de heer Guernaoui - ik kon nog net voorkomen dat ik 'u' zei, voorzitter - wordt onder andere gesproken over meer inzet van politie en handhavers, maar dat is een van de extra maatregelen die zijn genomen. Dat staat nota bene in de brief. Dan is deze motie toch overbodig? U wordt op uw wenken bediend.

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Meneer Smit, staat in die brief dat dat structureel is en dat dat gewoon de hele zomer gebeurt? Staan ook de aantallen erbij en welke extra bevoegdheden die mensen krijgen? Staat dat in die brief?

Robin Smit (PvdD). Volgens mij werkt het bij een interruptie niet zo dat er een wedervraag wordt gesteld, maar ik ben bereid om deze vraag te beantwoorden. Er wordt gewoon over gesproken dat er extra inzet is. In een eerder interruptiedebat met de heer Guernaoui hebben we het er al over gehad dat er met het operationeel overleg vanuit het Actieplan Kust al iedere week met omwonenden en met ondernemers wordt gesproken over de inzet. Daar is dan toch gewoon aandacht voor?

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Ik wil extra maatregelen. Hart voor Den Haag wil extra maatregelen, extra capaciteit, extra agenten, extra handhavers en extra bevoegdheden om dit te

voorkomen. Dat wil ik structureel, want alleen dan kunnen we dit voorkomen. Dat staat allemaal niet in die brief.

De **voorzitter**. Meneer Smit, voor de derde maal.

Robin Smit (PvdD). Ik hoor Hart voor Den Haag zeggen: 'extra', 'extra', 'meer', 'meer', 'meer', maar ik hoor geen waardering voor wat er gebeurt: er wordt al iets ondernomen en er wordt echt wel iets gedaan. Misschien kan het inderdaad altijd meer zijn, maar ik vind het jammer dat Hart voor Den Haag wegkijkt voor de dingen die wél gedaan worden. We hebben zojuist ook van een van de sprekers gehoord dat ze klaar zijn met populistisch taalgebruik en dat ze op zoek zijn naar oplossingen. Ik vind het een kwalijke zaak dat een ombudspolitiekpartij niet luistert naar ondernemers en omwonenden die hier ook komen inspreken. Ik vind het jammer.

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Wat er nu aan maatregelen ligt, is onvoldoende. Als het had gewerkt, was het niet gebeurd en had ik het ook niet hoeven te vragen. Wat er nu ligt, is onvoldoende. De kans op herhaling is veel te groot. Dat is voor Hart voor Den Haag onacceptabel. Daarom moeten er extra maatregelen komen, zodat wat op 1 mei is gebeurd, nooit meer gebeurt.

Fatima Faïd (HSP). Ik zat er nog even over na te denken. Ik heb twee vragen. Begrijp ik het goed dat Hart voor Den Haag een soort noodverordening wil rondom Hollands Spoor en Centraal Station en, zo ja, hoelang dan en op welke dagen? Hoe denkt u daar concreet over? U zegt ook de hele tijd dat u extra handhavers en extra politie wilt. Volgens mij schrijft de politie elke dag brieven waarin staat dat ze zwaar onder druk staat omdat ze te weinig mensen heeft. Dat geldt ook voor handhavers. Ik vraag me dus af waar in de stad u de politie weg gaat halen en welke taken ze minder moet gaan doen. Dan heeft iedereen helder dat we extra politie gaan inzetten in Scheveningen - dat zou kunnen - en waar het dan minder moet en wat dan precies.

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Laat ik met die laatste vraag beginnen: niet minder, maar meer. Den Haag heeft meer agenten nodig. Dáár zou de burgemeester voor moeten lobbyen, dus niet voor een vuurwerkverbod, maar voor meer agenten. Alle landelijke partijen die hier in de raad zitten, zouden mee moeten helpen met die lobby. De VVD, een belangrijke partij, zit al twaalf jaar aan de knoppen. 50 jaar? Ook goed. Ja, samen met de PvdA halen jullie die 50 wel. De VVD zit aan de knoppen; zorg voor extra agenten, want die hebben we nodig. Dus niet minder agenten, maar meer agenten. Wat de bevoegdheden bij Hollands Spoor betreft: als een noodverordening helpt, zijn we daarvoor. Maar daarom heb ik ook gezegd: burgemeester, kijk naar alle bevoegdheden die u heeft en kom met een aanpak om dit te voorkomen, want wat er gebeurd is, mag nooit meer gebeuren.

Fatima Faïd (HSP). Bedankt voor de beantwoording, maar ik begrijp dus dat u eigenlijk het liefst gewoon de hele zomer een soort noodverordening vanaf het Centraal Station en ook vanuit Hollands Spoor richting Scheveningen wilt hebben; dat zou wat u betreft een ontzettend goed idee zijn. Ik begrijp ook dat 'meer, meer, meer' eigenlijk bestaat uit: laten we gewoon lobbyen. Denkt u dat dat binnen twee weken gaat lukken en dat er dan ineens onwijs veel meer agenten komen?

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Wij roepen daar al jaren om. Dat moeten ze doen. Wat we wel kunnen doen, is meer boia's inzetten, want die helpen ook. Die kunnen we gewoon uit de eigen begroting betalen en daar hebben we ook al voor gepleit. Ik hoop dat dat in de volgende begroting zit. Dat is dus iets wat we zelf in de hand hebben. Dat kunnen wij gewoon zelf financieren, met een goed salaris, want anders komen ze niet. Wat de noodverordening betreft: ik heb niet gezegd dat er voor heel Den Haag een noodverordening moet komen. Dat heb ik helemaal niet gezegd en ook niet voor de hele zomer, maar op warme dagen waarvan we weten dat er heel veel mensen komen en dat de kans op rellen groot is, moeten er extra maatregelen komen. Het is inderdaad aan de burgemeester om met voorstellen daartoe te komen. Ik heb mijn ideeën op papier gezet. Als u die steunt, wachten we af waar de burgemeester mee komt.

De **voorzitter**. Mevrouw Faïd, voor de derde maal.

Fatima Faïd (HSP). Dat van de boa's klopt: dat kunnen we natuurlijk zelf regelen, maar het probleem is natuurlijk dat het heel ingewikkeld is om nieuwe mensen te vinden. Daar hadden we een tijd geleden hier een debat over. Ook hier geldt dus weer dat ik uw vraag snap, maar eigenlijk zegt u alleen: ga een leuk reclamingetje doen, zodat mensen misschien boa willen worden. Dat past niet helemaal in uw tweewekenschema.

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Als je ze onderbetaalt - dat hebben we hier veel te lang gedaan, maar dankzij een motie van de VVD en Hart voor Den Haag hebben we dat hersteld - komt er zeker niemand. Je moet dus gewoon een goed salaris geven en een goede campagne voeren. Dan gaan ze komen.

De **voorzitter**. U vervolgt uw betoog.

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Wat ook onduidelijk is in de brief, is hoe we ondernemers gaan helpen met het verhalen van de schade. Daarom de motie Help ondernemers met het verhalen van schade, met als dictum: verzoekt het college om alle gedupeerde ondernemers te ondersteunen bij het verhalen van de schade, en indien nodig, de schade alvast uit te keren, zodat de ondernemers verder kunnen met ondernemen, waarbij de gemeente de schadevordering overneemt.

Wat gaat het college extra - nogmaals: extra - doen om de rellen zo spoedig mogelijk van het netvlies van potentiële toeristen te krijgen, zodat de ondernemers op Scheveningen en daarmee de Haagse economie niet verder worden geraakt door wat er allemaal mis is gegaan? Daar hebben we ook een motie over, de motie Extra financiële middelen voor evenementen op Scheveningen, met als dictum: verzoekt het college om te zorgen voor extra financiële middelen ter bevorderingen van het imago van Scheveningen en hiervoor concrete afspraken te maken met de Vereniging van Strandexploitanten Scheveningen.

Rutger de Ridder (VVD). Weet u wat misschien helpt om dit van de netvliesen van mensen te halen? Niet doen alsof dit te pas en te onpas voorkomt op Scheveningen. Dit is een verschrikkelijk incident dat we hard moeten aanpakken. Daar zijn meneer Guernaoui en ik het over eens, maar je moet niet net doen alsof dit de hele zomer iedere keer zo het geval gaat zijn. Daar zijn de ondernemers helemaal niets mee geholpen.

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Mijn hele inbreng is erop gericht om dit te voorkomen. Daar is mijn hele inbreng op gericht. Als wij geen extra maatregelen nemen, gaat dit helaas weer gebeuren. Daarom zijn er extra maatregelen nodig.

Rutger de Ridder (VVD). Ik denk dat meneer Guernaoui en ik het erover eens zijn dat we vooraf meer maatregelen moeten nemen. Daar zal ik straks allerlei dingen over zeggen. Ik denk ook dat het college het daarmee eens is, ook gelet op de brief van gisteren. Maar wat niet helpt, is hier in de raad net doen alsof er op Scheveningen een of ander getto is waar alleen maar aan de lopende band rellen zijn. Dat is toch niet het geval, meneer Guernaoui?

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Hart voor Den Haag is een partij die problemen benoemt en er zijn op Scheveningen problemen. Daarom hebben we dat hele actieplan, dat over die problemen gaat. Je moet ze benoemen, zodat je ze kunt aanpakken. Wat we nu moeten doen - ik hoop dat de VVD daarbij aan de kant van Hart voor Den Haag staat - is extra maatregelen nemen om dit te voorkomen, want Hart voor Den Haag is bang dat dit opnieuw zal gebeuren als we die extra maatregelen niet nemen. Dan zijn we verder van huis.

Tot slot een motie over hoe we er allemaal komen. Dat is de motie Meer ov naar Scheveningen, met als dictum: verzoekt het college om te zorgen dat er meer ov van en naar Scheveningen gaat rijden bij warme en drukke dagen.

Dennis Groenewold (D66). Meer ov klinkt natuurlijk heel positief, maar dan moet het ov wel door kunnen rijden. Is in dit geval voor Hart voor Den Haag meer ov dus ook minder auto?

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Ik weet niet of u ooit met het ov naar Scheveningen bent gegaan, maar de auto is dan de belemmering niet, hoor.

Dennis Groenewold (D66). Volgens mij is een van de redenen waarom die trams niet meer door konden rijden dat alles op een gegeven moment vast stond en dat de politie zei dat ze niet verder mochten gaan. Dat was nota bene een punt dat de heer Guernaoui ook zelf maakte: hoe kan een extra tram helpen als er te veel auto's op de tramrails in de weg staan om de tram door te laten rijden?

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Meer parkeerplekken, de doorstroming bevorderen, meer verkeersregelaars, stoplichten, beboeten als autobestuurders zich niet aan de regels houden, want die trams moeten gewoon snel heen en weer kunnen gaan en het zijn er te weinig. We hebben niet voor niks een vrije trambaan. Ik hoop dat D66 deze motie steunt, want die partij zegt altijd dat we het ov moeten verbeteren. Dat zijn we helemaal met elkaar eens.

De **voorzitter**. Groenewold, voor de derde maal.

Dennis Groenewold (D66). Als ik het goed begrijp, zegt Hart voor Den Haag dus dat de auto's niet op de trambaan moeten rijden, dat er een betere doorstroming voor het ov moet komen en dat Hart voor Den Haag dan meer ov wil.

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Ja, trams moeten niet op de trambaan gaan. Ja, dat klopt.

De **voorzitter**. De trams wel, denk ik. Ik denk dat u de auto's bedoelt.

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Ja.

Ik sluit af. De tijd van oeverloos geklets door bestuurders is echt voorbij. Het stadsbestuur moet zijn tanden laten zien en moet optreden. Iedereen met een beetje gezond verstand wil een keiharde aanpak van dit schorem en wil dat de veiligheid in onze straten, op onze pleinen en op onze stranden weer terugkeren.

Rutger de Ridder (VVD). Ik had nog een laatste motie verwacht. Ik dacht: er komt vast een motie van wantrouwen. Ik hoor immers alleen maar aanklachten: het is allemaal niet goed, de brieven zijn niet goed, de ideeën zijn niet goed, de burgemeester heeft zijn werk niet goed gedaan. Waarom geen motie van wantrouwen, meneer Guernaoui?

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). We hebben hier straks nog een onderwerp. Dan komt die; die is rondgestuurd. We hebben ook nog een tweede termijn. Laat u verrassen.

Rutger de Ridder (VVD). Ik wil de conclusie trekken dat als meneer Guernaoui zulke grote broeken aantrekt en zegt dat het allemaal niet deugt en niet goed is, hij ook boter bij de vis moet doen. Dan moet hij die motie indienen en niet een beetje dreigen.

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Ik ben benieuwd naar het chapeauverhaal dat de VVD straks zal houden: het is allemaal goed gegaan, we hebben geen problemen op Scheveningen, de huidige maatregelen werken en wat de VVD betreft is de veiligheid in Den Haag en op Scheveningen gewaarborgd. Ik ben echt benieuwd naar uw verhaal.

De **voorzitter**. Dat gaat nu komen, want meneer De Ridder is de volgende op de sprekerslijst.

Door de heer Guernaoui worden de volgende moties (I.7 HvDH, I.8 HvDH, I.9 HvDH,

I.10 HvDH, I.11 HvDH en I.12 HvDH) ingediend:

Motie I.7 HvDH Extra financiële middelen voor evenementen op Scheveningen

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 8 mei 2025, ter bespreking van de rellen op Scheveningen,

Constaterende dat,

- het op 1 mei jl. compleet uit de hand liep op Scheveningen;
- Scheveningen door de rellen veel schade leed;
- ook het imago van Scheveningen wederom een flinke deuk opliep;
- de Vereniging van Strandexploitanten Scheveningen hierover vandaag een brandbrief stuurde aan het college.

Van mening dat,

- het van het grootste belang is het imago van Scheveningen zo spoedig mogelijk te herstellen;
- het in dit kader essentieel is zo snel mogelijk, zowel in Nederland, Duitsland als België, extra mediacampagnes te lanceren;
- het in dit verband tevens wenselijk is op Scheveningen extra evenementen te organiseren.

Verzoekt het college,

Om te zorgen voor extra financiële middelen ter bevorderingen van het imago van Scheveningen en hiervoor concrete afspraken te maken met de Vereniging van Strandexploitanten Scheveningen.

Motie I.8 HvDH Extra maatregelen voor de veiligheid op Scheveningen zijn nodig

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 8 mei 2025, ter bespreking van de rellen op Scheveningen,

Constaterende dat,

- het op 1 mei jl. compleet uit de hand is gelopen op Scheveningen;
- de maatregelen die voorafgaande aan de rellen, tijdens de rellen en na de rellen zijn genomen onvoldoende hebben gewerkt;
- dat een herhaling van de rellen met maximale inzet van juridische middelen en meer inzet van politie en gemeente moet worden voorkomen;
- op 1 mei en daarna geen gebruik is gemaakt van en/of overgegaan is op gebiedsverboden, samenscholingsverboden, avondklokken, waterkanon, preventief fouilleren in het OV, slimme camera's, meer inzet politie en handhavers, lik-op-stukbeleid, identiteitscontroles, alcoholcontroles, drugscontroles, aansprakelijkstelling van daders en/of hun ouders, prestigeobjecten in beslag nemen, etc.;
- er meer bevoegdheden en/of maatregelen, zijn die kunnen worden gebruikt om rellen te voorkomen.

Van mening dat,

- de burgemeester zo spoedig mogelijk met een voorstel moet komen waarin extra maatregelen staan die voorkomen dat opnieuw rellen op Scheveningen ontstaan en/of ervoor zorgen dat de rellen zo snel mogelijk worden beëindigd.

Verzoekt het college,

- om binnen twee weken met extra maatregelen, zoals hierboven beschreven, te komen waarmee rellen op Scheveningen worden voorkomen en/of direct dan wel snel kunnen worden aangepakt.

Motie I.9 HvDH help Scheveningse ondernemers met het verhalen van de schade

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 8 mei 2025, ter bespreking van de rellen op Scheveningen,

Constaterende dat,

- het op 1 mei jl. compleet uit de hand is gelopen op Scheveningen;
- ondernemers veel schade hebben geleden door de rellen.

Van mening dat,

- ondernemers keihard zijn geraakt en zo snel mogelijk hun schade vergoed moeten krijgen.

Verzoekt het college,

- om alle gedupeerde ondernemers te ondersteunen bij het verhalen van de schade, en indien nodig, de schade alvast uit te keren, zodat de ondernemers verder kunnen met ondernemen, waarbij de gemeente de schadevordering overneemt.

Motie I.10 HvDH meer OV naar Scheveningen

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 8 mei 2025, ter bespreking van de rellen op Scheveningen,

Constaterende dat,

- het op 1 mei jl. compleet uit de hand is gelopen op Scheveningen;
- Scheveningen veel schade heeft geleden door de rellen;
- veel personen niet weg konden omdat het OV niet reed;
- daardoor onnodig veel mensen op Scheveningen moesten blijven waardoor de politie veel moeilijker haar werk kon doen en ook onschuldige mensen gevaar liepen;
- het niet terug kunnen naar je huis zorgt voor onnodige woede en negatieve herinneringen aan Scheveningen.

Van mening dat,

- goed OV (tram en bus) nodig is om makkelijker in te kunnen grijpen indien er rellen ontstaan.

Verzoekt het college,

- om te zorgen dat er meer OV van en naar Scheveningen gaat rijden bij warme en drukke dagen.

Motie I.11 HvDH Scheveningse ondernemers moeten makkelijker kunnen melden

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 8 mei 2025, ter bespreking van de rellen op Scheveningen,

Constaterende dat,

- het op 1 mei jl. compleet uit de hand is gelopen op Scheveningen;
- ondernemers veel schade hebben geleden door de rellen;
- ondernemers en hun personeel al veel eerder zagen dat er rellen gingen ontstaan.

Van mening dat,

- dat de huidige manier van melden (meldpunt Kust) ervoor zorgt dat ondernemers en hun personeel hun signalen niet doorgeven.

Verzoekt het college,

- om samen met de ondernemers een manier te bedenken waardoor ondernemers en hun medewerkers makkelijker en sneller hun signalen kunnen doorgeven.

Motie I.12 HvDH Beelden raddraaiers zsm online en op mupi's en op opsporingverzocht

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 8 mei 2025, ter bespreking van de rellen op Scheveningen,

Constaterende dat,

- het op 1 mei jl. compleet uit de hand is gelopen op Scheveningen;
- Scheveningen veel schade heeft geleden door de rellen;
- er nog geen enkele raddraaiër is aangehouden;
- er veel beelden zijn gemaakt van raddraaiers die geweld gebruiken tegen de politie;
- een heel verkeerd signaal wordt afgegeven als te lang wordt gewacht met aanhouden en vervolgen;
- niemand van de raddraaiers zich vrijwillig heeft gemeld.

Van mening dat,

- raddraaiers zo snel mogelijk moeten worden aangehouden;
- beelden van raddraaiers zo snel mogelijk online moeten zodat ze kunnen worden herkend en worden aangehouden en vervolgd;
- Haagse Mupi's ook kunnen worden ingezet om de verdachten zo snel mogelijk te herkennen;
- Een verzoek moet worden gedaan om een uitzending van Opsporing Verzocht speciaal te gebruiken om raddraaiers, die uit meerdere steden kwamen, te identificeren zodat ze kunnen worden aangehouden en vervolgd;
- het online publiceren van beelden helpt om jongeren te wijzen op de consequenties van hun gedrag.

Verzoekt het college,

- om de politie en het Openbaar Ministerie te verzoeken om met grote spoed de beelden van raddraaiers openbaar te maken zodat ze kunnen worden geïdentificeerd, aangehouden en vervolgd.

De moties maken onderdeel uit van de verdere beraadslaging.

Rutger de Ridder (VVD). Voorzitter. Dit tuig heeft niets te zoeken op Scheveningen. Dit tuig heeft een prachtige dag voor bewoners, bezoekers en ondernemers verziekt. Je woont op Scheveningen en je hebt op drukke dagen altijd al overlast. Dat weten we; dat hoort erbij, maar dat kan alleen als het een beetje binnen de perken blijft. Je zal maar een bedrijf hebben - het ondernemen word je al niet gemakkelijk gemaakt - of je zal op 1 mei lekker op bezoek komen, geeft geld uit en hebt een leuke dag en dan gebeurt dit. De Haagse VVD heeft er haast geen woorden voor. Het is triest; het is gekmakend.

Dit tuig probeert onze samenleving te ontwrichten. Deze lui willen niet dat de Nederlandse samenleving zoals wij die gewend zijn en zoals wij die koesteren, blijft bestaan. Onze normen en waarden staan enorm onder druk. Het is dan aan bestuurders en politici om te normeren om aan te geven dat dit niet normaal is. De VVD roept alle partijen hier op om te normeren, om niet te bagatelliseren, om niet normaal te vinden wat niet normaal is en om daar ook iets tegen te doen. Hoe is het mogelijk dat we beland zijn in een tijd waarin de politie niets meer op straat te zeggen lijkt te hebben? Want die wetteloosheid van vorige week is helaas niet nieuw. De VVD ziet een patroon

waarin steeds meer mensen zich afkeren van de samenleving en zich tegen de politie keren. Het is dan aan ons om daar kei-, maar dan ook keihard tegen op te treden, in woord en in daad. We kunnen en mogen nooit tolereren dat Scheveningen of andere delen van onze stad worden geterroriseerd. Je luistert naar het gezag; punt uit.

Massimo Etalle (FVD). Ziet de heer De Ridder een verband tussen dit patroon, deze terreur en massale immigratie?

Rutger de Ridder (VVD). Nee.

Massimo Etalle (FVD). Het is goed om dat te weten, want dan weten we ook meteen dat dat normeren, die normen stellen, geen enkel gevolg zal hebben en dat we die terreur in de toekomst nog meer kunnen verwachten.

Rutger de Ridder (VVD). Waar het om gaat, is dat iedereen in dit land zich op straat en op school gedraagt, of je nu nieuw bent of hier al generaties woont, en dat je, als de politie tegen je zegt 'ga hier weg', weggaat. Dat is niet voorbehouden aan mensen die nieuw in dit land komen of aan mensen die al heel lang in dit land zijn. Dat maakt helemaal niets uit.

De **voorzitter**. Meneer Etalle, voor de derde maal.

Massimo Etalle (FVD). Het is niet voorbehouden aan mensen die nieuw zijn, maar als de mensen die hier nieuw zijn, de mensen met een niet-Nederlandse achtergrond, de mensen zijn die niet de straat af gaan wanneer de politie dat zegt en die naar Scheveningen gaan om te rellen, is er een duidelijk verband. Als daar niets aan wordt gedaan en als dat verband niet erkend wordt, kan dat ook niet opgelost worden, lijkt me.

Rutger de Ridder (VVD). Nee, het gaat erom dat we in dit land te lang hebben geaccepteerd dat het normaal is om je niet normaal te gedragen. Dat is niet normaal en wij moeten dat normeren. Dat begint hier in de raad en op andere plekken, thuis en op school. Dat is overal, van klein tot groot: normeren, het niet normaal vinden wat niet normaal is. Dat zullen we moeten doen en dan maakt het niet uit wie je bent, hoe je heet, waar je vandaan komt of wat je doet.

De politie en journalisten hebben op de avond van de rellen onder afschuwelijke omstandigheden hun werk moeten doen. Dat hebben ze gedaan zoals we van hen gewend zijn: stoïcijns, doortastend en stevig. Mijn dank en die van de VVD, van heel veel Scheveningers en hopelijk ook van de hele raad is enorm. Duizendmaal dank!

Voor de VVD staan nu twee dingen centraal: opsporen en berechten. We kunnen niet toestaan dat deze lui na de ellende die ze Scheveningen hebben gebracht, gewoon door kunnen leven. Het kan toch niet zo zijn dat er geen berechting plaats kan of zal vinden? De VVD-fractie vindt het onbestaanbaar dat niet alles uit de kast wordt gehaald om dit tuig op te sporen. Een van de middelen om deze lui op te sporen is het plaatsen van beelden online. Waarom gebeurt dit nog niet? De Haagse VVD wil dat we alles uit de kast halen. Daarom de motie Zet de relschoppers online, met als dictum: verzoekt de burgemeester er in de driehoek op aan te dringen om de beelden van de relschoppers op Scheveningen zo snel mogelijk online te zetten, zodat deze relschoppers zo snel mogelijk kunnen worden opgespoord en berecht.

Daarnaast hebben we op Scheveningen veel camera's. Die camera's zouden gezichten moeten kunnen herkennen. Zo weten we dat we, als dit tuig zich weer op Scheveningen ophoudt, hen direct in de kraag kunnen vatten. Daarom de motie Relschoppers mogen niet ongestraft weggelaten worden: van mening dat de relschoppers niet ongestraft mogen weggelaten worden en alle middelen moeten worden ingezet om hen op te sporen en te bestraffen; verzoekt de burgemeester de camera's op de boulevard en rond de Palace Promenade en het Kurhaus per direct uit te rusten met gezichtsherkenning, zodat deze relschoppers makkelijker herkend kunnen worden als zij zich opnieuw begeven op deze plek.

Ik begrijp niet waarom er zo lang is gewacht met opschalen. Waarom is de kleurcode niet eerder aangepast naar rood? Sterker nog: het is al jaren zo dat het op de eerste warme dag een rommel kan worden op Scheveningen. Waarom zijn we dan zo terughoudend met het kleurcodesysteem? En

hoe zit het eigenlijk met het Team Toezicht Kust? Is dat al goed operationeel? Hoe kan het dat we niet sneller in contact stonden met de ondernemers? Zij zijn onze oren en ogen. Waarom werkt dit niet? Heeft de burgemeester in de contacten de afgelopen week kunnen ophalen waar zij tegenaan lopen om dit te melden? Wordt er gemeld en gebeurt daar dan ook iets mee?

De VVD-fractie is trots op de politie voor het snoeiharde werk dat zij heeft moeten verrichten en is trots op journalisten die ons hebben kunnen laten zien hoe erg het was, maar de VVD is ook ongeduldig en snapt heel goed dat ondernemers en bewoners die in angst hebben gezeten, nu denken: wat doet de politie en waar zijn die aanhoudingen? Het is aan de politiek om te normeren en het is aan de politie om op te sporen. We moeten vandaag laten zien dat de Haagse raad samen achter de politie en achter het gezag staat en dat we allemaal uitspreken: dit kan niet, dit mag niet, wij tolereren dit niet.

Tot slot een hartenkreet: laten we vol gas zetten op positiviteit over Scheveningen. En waren we nu maar daar.

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Ik heb de heer van de VVD zijn betoog laten afmaken. Mijn vraag is heel concreet: welke extra maatregelen zijn er volgens de VVD nodig om dit in de toekomst te voorkomen?

Rutger de Ridder (VVD). Ik vind dat het Actieplan Kust een heel goed middel is om goed in te kunnen grijpen aan de voorkant. Ik vind - daarom zei ik dat ook - dat we met het kleurcodesysteem wel erg zacht zijn geweest op die dag, dat we niet snel genoeg hebben kunnen opschalen en niet snel genoeg hebben kunnen zien waar de problemen vandaan kwamen. Dat is wel een probleem. Ik denk dat meneer Guernaoui en ik dat probleem delen. Ik denk ook dat de burgemeester in zijn brief van gisteren daar al echt wat aanzetten toe heeft gedaan en ik denk dat hij vandaag in het debat ook klip-en-klaar zal maken dat we dat voortaan veel sneller kunnen doen. Ik denk ook dat het nuttig is om veel meer te laten zien dat de politie aanwezig is op Scheveningen, zeker op die drukke dagen. Daar is dat kleurcodesysteem voor nodig.

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Dus de Haagse VVD zegt: we hebben een kleurcodesysteem en als we dat goed toepassen, gaat dit nooit meer gebeuren; er zijn dus geen extra maatregelen, geen extra boa's, geen extra politie, geen extra bevoegdheden nodig, want we hebben verder niks nodig en we moeten gewoon doorgaan met wat we hebben. Dat hoor ik.

Rutger de Ridder (VVD). Het is heel makkelijk van meneer Guernaoui om het zo af te doen. U heeft mij net een heel betoog horen houden over wat ik ervan vind. U heeft mij net horen zeggen dat ik vind dat we daar veel meer politie actief moeten hebben. Als de kleurcode anders is, is dat namelijk ook zo: dan zorgen we dat er daar meer politie is. Ik heb gevraagd hoe het zit met het Team Toezicht Kust. Ik heb daar allerlei dingen over gevraagd, ook over de activiteiten van de politie en hoe snel we kunnen opschalen. Dan moet meneer Guernaoui dus niet doen alsof ik mijn werk niet heb gedaan. Dat heb ik zeker wel gedaan.

De **voorzitter**. Meneer Guernaoui, voor de derde maal.

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Ik luister graag naar meneer De Ridder van de VVD, maar u zegt eigenlijk: als we het huidige beleid met de kleurencodes maar goed genoeg toepassen, was dit niet gebeurd. Dat is wat de VVD zegt.

Rutger de Ridder (VVD). In essentie is de gedachte van het Actieplan Kust een hele sterke, namelijk dat je van tevoren inschaalt wat voor dag het wordt, maar daarbij moet je gedurende de dag wel blijven monitoren en opschalen wanneer het kan of, nog belangrijker, wanneer het moet. Daarnaast heb ik gevraagd hoe we kunnen zorgen dat we veel sneller in contact komen met die ogen en oren van de ondernemers, want klaarblijkelijk hebben ondernemers al veel eerder gezegd dat het niet goed zou gaan en zagen de politie en de gemeente dat pas later; dat heeft meneer Guernaoui ook in zijn inbreng gezegd. We moeten natuurlijk zorgen dat dat versterkt wordt. We moeten dus van alles doen, maar in essentie is de gedachte van het Actieplan Kust er eentje waar de VVD heel trots op is.

De **voorzitter**. U vervolgt uw betoog.

Rutger de Ridder (VVD). Ik eindigde met 'waren we er nu maar'. Dat was een mooie afsluiting, dacht ik.

De **voorzitter**. Dan kon u die nog een keer herhalen.

Door de heer De Ridder worden de volgende moties (I.5 VVD en I.6 VVD) ingediend:

Motie I.5 VVD Zet de relschoppers online

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 8 mei ter bespreking van de Raadsmededeling ongeregelde heden op Scheveningen 1 mei (RIS 322111).

Constaterende dat:

- op 1 mei jl. Scheveningen-Bad geteisterd werd door relschoppers;
- deze relschoppers moeten worden opgespoord en berecht;
- er nog geen enkele aanhouding is gedaan;
- de politie ook nog geen beelden van deze relschoppers online heeft geplaatst om de opsporing te bevorderen.

Overwegende dat:

- we alles uit de kast moeten trekken om deze relschoppers op te sporen en te berechten;
- het plaatsen van beelden van deze relschoppers bijdraagt aan de herkenbaarheid van de relschoppers en zodoende de pakkans vergroot kan worden;
- het openbaar maken van de beelden daarnaast een afschrikwekkende werking heeft voor herhaling.

Verzoekt de Burgemeester:

- er in de driehoek op aan te dringen om de beelden van de relschoppers op Scheveningen zo snel mogelijk online te zetten zodat deze relschoppers zo snel mogelijk kunnen worden opgespoord en berecht.

En gaat over tot de orde van de dag.

Motie I.6 VVD Relschoppers mogen niet ongestraft weggelaten!

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 8 mei ter bespreking van de Raadsmededeling ongeregelde heden op Scheveningen 1 mei (RIS 322111).

Constaterende dat:

- op 1 mei jl. Scheveningen-Bad geteisterd werd door relschoppers;
- een week later nog geen enkele aanhouding is verricht;
- deze relschoppers als de wieweerga moeten worden opgespoord en berecht.

Overwegende dat:

- er tal van camera's beschikbaar zijn op en rond de boulevard die kunnen worden ingezet voor opsporing;
- gezichtsherkenning een goede manier is om deze relschoppers direct in de kraag te vatten als zij zich opnieuw begeven op deze plek;
- de bestaande camera's op en rond de boulevard uitgerust zouden moeten worden met gezichtsherkenning om dit mogelijk te maken.

Van mening dat:

- de relschoppers niet ongestraft mogen weggelaten en alle middelen moeten worden ingezet om hen op te sporen en te bestraffen.

Verzoekt de Burgemeester:

- de camera's op de boulevard en rond de Palacepromenade en Kurhaus per direct uit te rusten met gezichtsherkenning zodat de relschoppers makkelijker herkend kunnen worden als zij zich opnieuw begeven op deze plek.

En gaat over tot de orde van de dag.

De moties maken onderdeel uit van de verdere beraadslaging.

Dennis Groenewold (D66). Voorzitter. Eerst een persoonlijke noot. Op 1 mei was ik thuis aan het studeren voor mijn studie. Ik hoorde de sirenes en de overvliegende helikopter. Dan ga je kijken: wat is er aan de hand? De beelden die ik toen zag, hebben mij echt zo boos gemaakt over wat er in mijn dorp is gebeurd. Dat is eigenlijk bijna niet met woorden te beschrijven; dat zeiden anderen ook al. Dit is absurd; dit mag niet nog een keer gebeuren. Dat kan gewoon niet.

Dan mijn inbreng namens de fractie van D66. Stel dat je ondernemer bent op de boulevard, dat het mooi weer is, dat het druk is, dat je geld kunt verdienen en dat er dan een groep jongeren komt die hebben afgesproken om voor jouw winkel te gaan rellen. Je bent gedwongen om je deuren te sluiten en ziet vervolgens ook nog dat ze met jouw terras aan de haal gaan. Stel dat je een moeder bent die met haar dochtertje van 3 een ijsje wil gaan halen op de boulevard en ineens midden in een groep met de politie vechtende jongeren terechtkomt. Stel dat je op Scheveningen woont en blij en trots bent dat er zoveel mensen naar jouw plaatsje komen om te genieten van het mooie weer, maar dat een groep jongeren dat verpest omdat zij liever willen gaan rellen dan genieten. Het is bijna onvoorstelbaar, maar het is helaas allemaal echt gebeurd op 1 mei. Deze groep jongeren heeft al die mensen de vrijheid ontnomen om van de omgeving en het weer te genieten, heeft ondernemers de kans ontnomen om geld te verdienen en hebben veel bewoners woongenot ontnomen. Stel je voor dat je als agent op zo'n mooie zomerse dag charges moet uitvoeren omdat een groep kinderen heeft besloten dat ze met jou en met elkaar willen gaan vechten. Het is niet te geloven. Laat ik meteen al die agenten bedanken voor hun inzet die avond. Ik wens de agent en ook het paard die gewond zijn geraakt sterkte.

Wat er die avond is gebeurd, is voor D66 onacceptabel. Mensen moeten op Scheveningen vrij en veilig zijn als bewoner, als toerist, als ondernemer en als ordehandhaver. Het moet voor iedereen duidelijk zijn dat dit niet kan en consequenties heeft. Hopelijk helpen de beelden om de daders te vinden, meer dan de twee die al zijn opgepakt. Ik ben in ieder geval blij dat de eerste daders zijn opgepakt. Hopelijk volgen er nog velen.

Nick Kaptheijns (PVV). Zou D66 als consequentie kunnen steunen dat we gebiedsverboden gaan instellen voor dergelijke jongeren? Er werd net gesproken over 'kinderen', maar er zaten gewoon jongeren en volwassenen bij.

Dennis Groenewold (D66). Mensen die worden opgepakt, moeten volgens mij gewoon berecht worden en moeten de zwaarste straf krijgen die daarvoor staat. Wij, zeker wij als gemeenteraad, gaan niet over de straf die mensen krijgen. Op landelijk niveau kan dat misschien nog worden aangepast. Als een gebiedsverbod daarbij zit, kunnen ze een gebiedsverbod krijgen. Ik ga niet over de straf die mensen krijgen als ze door de rechter worden veroordeeld voor iets wat ze hebben gedaan.

Nick Kaptheijns (PVV). Dan kan ik dus concluderen dat u niet al in beginsel negatief tegenover een gebiedsverbod staat.

Dennis Groenewold (D66). D66 steunt de wet. Als de rechter uitspreekt dat iemand een gebiedsverbod krijgt en als dat binnen de wet is, zullen wij dat steunen. Ik ken de wet op dat punt ook niet helemaal uit mijn hoofd.

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Het is een burgemeestersbevoegdheid, maar steunt u dan dat de burgemeester deze relschoppers een gebiedsverbod oplegt?

Dennis Groenewold (D66). Als de burgemeester dat bepaalt omdat hij dat op dat moment nodig acht, zal ik hem onder die voorwaarde daarin steunen om te voorkomen dat dit nog een keer gebeurt.

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Nee, wat vindt D66 zelf? Is dat nodig?

Dennis Groenewold (D66). Dat is heel lastig, omdat we nog niet precies weten wat de precieze motivatie van die jongeren is geweest. Ik vind dat het recht hier zijn beloop moet krijgen en dat de burgemeester zijn werk moet doen. Ik heb er vertrouwen in dat de experts hun werk hier goed gaan doen.

De **voorzitter**. Meneer Guernaoui, voor de derde maal.

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Er is toch geen enkel excuus voor wat jongeren die geweld hebben gebruikt, daar hebben gedaan? Het gaat toch niet om de motivatie van de jongeren? Als ze veroordeeld worden, moet je gewoon een gebiedsverbod opleggen en moeten zij nooit meer terugkomen naar Scheveningen. Ik hoop dat D66 dat met Hart voor Den Haag eens is.

Dennis Groenewold (D66). In essentie wel, maar ik hoop wel dat mensen ook een tweede kans kunnen krijgen. Dat is ook iets waar ik in geloof. Als die jongeren de volgende keer naar Scheveningen komen en zich wel goed gedragen, dan kan dat, maar dit soort gedrag is niet welkom. Daar moet je ze op aanspreken en dat moet veroordeeld worden. Soms verdienen mensen ook een tweede kans.

Wat was hier nu precies aan de hand? Er is op social media opgeroepen om naar Scheveningen te komen en om te gaan vechten en te rellen. Bizar! Hoe kun je daar beleid op maken als gemeente? Ik denk dat dat vrij beperkt is, ook omdat een zeer groot deel van deze groep waarschijnlijk niet eens uit Den Haag komt, maar uit de regio of van elders in het land. Dit is eigenlijk ook een ding dat landelijk opgepakt moet worden. De politie moet landelijk kunnen monitoren als dit soort signalen er zijn. Dit speelt niet alleen in Den Haag.

Massimo Etalle (FVD). Ik hoor dat de heer Groenewold zegt dat een deel van de groep misschien niet eens uit Den Haag komt, maar is de heer Groenewold dan geïnteresseerd in een onderzoek naar waar deze groep vandaan komt, zodat we dit soort patronen kunnen herkennen?

Dennis Groenewold (D66). Het gaat mij niet zozeer om waar die mensen vandaan komen. Het gaat erom dat wij niet gaan over wat elders in dit land gebeurt. Als duidelijk is dat ze allemaal vanuit het hele land hiernaartoe komen, gaat het mij erom dat dat punt duidelijk is. In die zin ben ik het dus met u eens, want dan moet er landelijk actie op worden ondernomen.

Massimo Etalle (FVD). Maar als zou blijken dat ze wel allemaal uit Den Haag komen, is het een heel Haags probleem en zullen we het hier dus binnen de gemeente moeten oplossen. Zou de heer Groenewold dan een onderzoek steunen om te kijken waar deze jongeren vandaan komen?

Dennis Groenewold (D66). Dank voor die vraag. Ik denk dat we, als ze worden opgepakt, heel goed weten waar ze vandaan komen, want ze zullen daar ook terecht moeten worden. De signalen die ik heb gekregen toen ik de dag erna met ondernemers sprak toen ik met hen ben gaan kijken wat er allemaal is gebeurd en hoe ze het hebben ervaren, geven aan dat ze daarna allemaal niet meer naar huis konden omdat ze met de trein naar Amsterdam, Hoorn of de Achterhoek moesten. Mijn indruk is dus in ieder geval dat ze niet uit Den Haag komen.

Dan is het wel belangrijk dat die signalen tijdig terechtkomen op de juiste plek. Toen ik las dat die signalen pas in de avond bekend waren, verbaasde dat me, want van de bewoners en de ondernemers heb ik begrepen dat in de middag al bekend was dat er iets broeide; dat hoorde Hart voor Den Haag dus ook toen ze daar aan het ombudsen waren. Ik heb ook gehoord dat de oproep door

jongeren om met elkaar te gaan rellen, online al veel eerder is gedaan, waarschijnlijk al in de ochtend. Daarom vraag ik de burgemeester hoe hij ervoor gaat zorgen dat dit soort signalen eerder bij de juiste mensen terechtkomen, zodat er tijdig gehandeld kan worden. Ik ben ook benieuwd - ik vind dit een lastige vraag, maar ik wil deze vraag toch stellen - of er rekening is gehouden met de bewoners in de woonwijken achter de boulevard. Ik heb namelijk signalen ontvangen dat toen de boulevard en de straten erachter werden leeg geveegd en de ME charges uitvoerde, de relschoppers zich de woonwijken in hebben verplaatst en dat dit ook daar de nodige overlast heeft opgeleverd. Ik snap dat je, als je op zo'n moment moet kiezen, die mensen daar misschien wegveegt, maar ik wil benadrukken dat dit ook voor de mensen daarachter problemen heeft opgeleverd.

Naast de rellen is er nog iets anders misgegaan, want ik lees dat er gekozen is voor code geel. Ik ben het met de voorgaande sprekers eens dat op z'n minst code oranje beter was geweest. Ik hoor graag een reflectie daarop van het college. Ik heb namelijk ook beelden gezien van het verkeer dat vast stond, bijvoorbeeld op de Gevers Deynootweg, waardoor hulpdiensten vast kwamen te staan. Dat is buiten de rellen die er zijn geweest ook gewoon een structureel probleem waar we echt oplossingen voor moeten vinden, want het kan niet zo zijn dat de hulpdiensten hun werk niet kunnen doen en dat een ambulance om iemands leven te redden daar niet langs kan omdat het autoverkeer daar vast staat.

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Ik citeer: 'Oranje wordt gekozen als er zeer veel drukte wordt verwacht omdat het erg warm is, dus boven de 21 graden, en als veel mensen vrij zijn.' Dat betekent toch dat er een verkeerde code is gekozen?

Dennis Groenewold (D66). Dat is ook precies de reden waarom ik zei dat ik verbaasd was dat er niet voor oranje is gekozen. Daarom vraag ik het college hoe het daarop reflecteert.

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Dan begrijp ik dat u met 'verbaasd' eigenlijk zegt dat de verkeerde code is gekozen. Oké, helder.

Dennis Groenewold (D66). Ja. In tegenstelling tot u wil ik het college nog wel de kans geven om die keuze te motiveren. Met de kennis die ik nu heb, lijkt het er in ieder geval op dat ik een andere keuze zou hebben gemaakt. Ik zeg er eerlijk bij dat het dan wel een stuk makkelijker is om een keuze te maken.

De **voorzitter**. Meneer Guernaoui, voor de derde maal.

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). De kennis was toch vooraf aanwezig? Het was warm, warmer dan 25 graden. Er waren veel vrije dagen en veel mensen waren vrij.

Dennis Groenewold (D66). Sterker nog: 1 mei is een vrije dag in het land naast ons. We hadden dus ook kunnen verwachten dat er veel mensen uit Duitsland zouden komen. Nogmaals, in die zin denk ik dat ik ook een andere keuze zou hebben gemaakt, achteraf gezegd.

Laten we hopen dat er de komende tijd meer arrestaties volgen, want zonder strafrechtelijke consequenties geef je deze groep relschoppers een vrijbrief om bij de volgende oproep weer te komen rellen. Dit was geen mooie eerste zomerse dag en geen goede reclame voor Scheveningen. De komende tijd moet duidelijk worden hoe het precies zo uit de hand heeft kunnen lopen, want alleen door dat te weten kunnen we echt gaan werken aan gerichte maatregelen om dit soort bizarre excessen in de toekomst te voorkomen, zodat iedereen op Scheveningen weer de vrijheid heeft om te genieten van wat deze plek te bieden heeft, ondernemers weer de ruimte hebben om te ondernemen en bewoners weer fijn kunnen wonen, met trots op Scheveningen.

Lesley Arp (SP). Voorzitter. Het college sprak vrijdagmiddag en in een recente brief zijn afkeuring uit over de rellen op Scheveningen van 1 mei. Dat is volledig terecht, al vond de SP het opmerkelijk dat een eerste reactie van het college, al is het maar een blijk van medeleven richting kustbezoekers en ondernemers die verstrikt raakten in deze chaos, vrij lang uitbleef, terwijl landelijke bewindspersonen zich al wel in de kwestie mengden. Laat er geen misverstand over bestaan: de SP snapt dat het op een rij zetten van feiten zorgvuldigheid vraagt en tijd kost, maar als de schrik bij bewoners, bezoekers en

ondernemers er zo diep in zit, is het juist ook belangrijk om snel en zichtbaar betrokkenheid te tonen als college.

Dat gezegd hebbende wil de SP kort vooruit- en terugkijken, allereerst met een aantal feitelijke vragen waarop mijn fractie de antwoorden mist in het feitenrelaas. De politie ontving om 19.45 uur een signaal van een oproep die op sociale media circuleerde; de heer Groenewold refereerde daar al aan. Hoelang circuleerde die oproep op dat moment al? Daarnaast heeft de locoburgemeester om 21.10 uur toestemming gegeven om de ME in te zetten. Hoe laat heeft de politie het verzoek gedaan om de ME in te zetten? Kortom: hoeveel tijd zat er tussen het verzoek en de toestemming?

Het college geeft ook aan in te willen zetten op het sneller signaleren van een veranderende sfeer en het vergroten van de meldingsbereidheid. Dat lijken mij hele goede stappen, maar de grote toestroom van jongeren die de boel kwamen ontregelen, lijkt het resultaat te zijn van oproepen op sociale media. Ik ben voorzichtig met mijn woorden, omdat ik nog niet alle feiten heb; vandaar een voorzichtige duiding. Het is niet de eerste keer dat rellen in onze stad op sociale media zijn aangewakkerd. Hebben onze driehoek en de politie in het algemeen genoeg grip op dit soort fenomenen, zowel qua kennis als qua capaciteit? Kunnen wij hierin als raad op termijn uitgebreider meegenomen worden door de driehoek?

Ook de SP vindt het belangrijk dat de daders van vernieling en geweld of pogingen daartoe die op heterdaad op beeld zijn vastgelegd, hier niet straffeloos mee weggkomen, al ligt die bal natuurlijk ook bij het OM. Graag worden wij, zodra dit mogelijk is, geïnformeerd over de vraag of ook de mensen die digitaal tot wanordelijkheden hebben opgeroepen, zullen worden opgespoord en waar mogelijk aangepakt. Zodra er meer bekend is over de samenstelling van de jongeren die daar rellen hebben getrapt, moet er wat de SP betreft ook inzage komen in het netwerk daaromheen. Daarbij speelt natuurlijk ook de belangrijke vraag waar deze jongeren vandaan kwamen. De heer Groenewold hintte op basis van gesprekken met ondernemers erop dat ze uit het hele land kwamen, maar we hebben ook berichten gehoord dat het ging om rivaliserende groepen. Zeker als het om rivaliserende groepen gaat, vindt de SP het belangrijk dat we te weten komen in hoeverre jongerenwerkers en hulpverleners aangehaakt zijn bij de leefwereld van deze specifieke groepen en welke signalen zij hebben ontvangen. Ook deze kennis is wat de SP betreft belangrijk om meer grip te krijgen op dit fenomeen. Dit debat is wat ons betreft dus een eerste duiding, maar verdient zeker gauw een vervolg zodra we alle feiten boven tafel hebben.

Massimo Etalle (FVD). Voorzitter. Op donderdag 1 mei is het zomerseizoen begonnen op Scheveningen. Stoelen, stenen, koevoeten en tafels vlogen door de lucht. Burgers, ondernemers en politie zijn geterroriseerd door een enorme meuterellende jongeren. De politie heeft zich heldhaftig geweerd, maar onder de streep lijken de relschoppers als winnaar uit de bus te komen: Scheveningen vernield, toeristen voor lange tijd afgeschrikt, gratis met de tram en slechts twee aanhoudingen. Onacceptabel, zoals hier uniform klinkt uit de monden van de raadsleden, de wethouders en de burgemeester. Maar ja, wat betekent 'niet accepteren' als ik denk aan de Schilderswijkrellen van 2015, die ook 'onacceptabel' werden genoemd, als ik denk aan de rellen van 2020, die ook 'onacceptabel' genoemd zijn, en als ik denk aan de avondklokrellen, die ook 'onacceptabel' genoemd zijn, en aan de rellen na Turkije-Luxemburg, die ook 'onacceptabel' waren? Nu was er weer geweld en is het weer 'onacceptabel'. Zeggen jullie dit omdat jullie het menen of om stemmen binnen te harken en de boel te sussen totdat iedereen het weer vergeten is? Want hoewel ik er niet aan twijfel dat de meerderheid van Den Haag dit geweld inderdaad onacceptabel vindt, kan ik moeilijk iets anders concluderen dan dat de gemeente deze streken helaas wél een beetje accepteert.

We hebben hier regelmatig debatten over straatintimidatie, de sfeer op Scheveningen, verkeersveiligheid, geluidsoverlast en noem maar op. En toch scheuren nog steeds gehuurde Mercedesen door de straten, worden vrouwen nog altijd uitgemaakt voor 'hoer' of 'kech' en zijn er toch nog steeds geweldsexplosies. Ik heb de beelden bekeken en ik zie wederom hetzelfde patroon: een enorme horde allochtone jongeren die Den Haag afbreekt. Den Haag heeft één groot probleem: immigratie. Als dat niet opgelost wordt, blijven we hier 50 tinten migratiedebatten voeren tot de stad volledig afgebroken is. Ik kan er echt niets anders van maken. Op verzoek van de raad dien ik daarom de motie Wie zijn die mensen? in, geïnspireerd door de door ons allen geliefde Sigrid Kaag. Het dictum luidt: verzoekt het college te onderzoeken wat de achtergrond van de relschoppers is en inzichtelijk te maken of zij over de Nederlandse nationaliteit beschikken, hoe zij de Nederlandse

nationaliteit verkregen hebben en hoe zij Nederland bereikt hebben en dit te rapporteren aan de raad. Ik hoop dat deze motie ook de rest van de raad helderheid biedt over de uitdagingen van Den Haag. Laten we deze wijsheid meenemen wanneer we besluiten over de toekomst van onze stad en ons enige land.

De **voorzitter**. Door de heer Etalle wordt de volgende motie (I.13 FVD) ingediend:

Motie I.13 FVD Wie zijn die mensen?

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 8 mei 2025, ter bespreking van de recente ordeverstoringen en de bredere problematiek rond openbare veiligheid,

Constaterende, dat:

- op 1 mei zware rellen plaatsvonden op Scheveningen;
- de inwoners gebukt gaan onder dit terreur;
- ondernemers gebukt gaan onder dit terreur;
- normale strandgangers gebukt gaan onder dit terreur;
- het grote merendeel van de relschoppers een buitenlandse achtergrond hadden.

Overwegende, dat:

- Scheveningen een plek is om te wonen, werken en te ontspannen;
- deze geweldsuitbarsting onacceptabel is.

Verzoekt het college:

- Te onderzoeken wat de achtergrond van de relschoppers is en inzichtelijk te maken:
 - o of zij over de Nederlandse nationaliteit beschikken;
 - o hoe zij de Nederlandse nationaliteit verkregen hebben;
 - o hoe zij Nederland bereikt hebben;
- Dit te rapporteren aan de raad.

En gaat over tot de orde van de dag.

De motie maakt onderdeel uit van de verdere beraadslaging.

De **voorzitter**. Ik heet de mensen die net binnengekomen zijn van harte welkom. Ik heb begrepen dat zij op werksafari zijn. Zij kijken, denk ik, een aantal minuten naar ons debat hier in de raad. Dus van harte welkom.

Kavish Partiman (CDA). Voorzitter. Allereerst wil ik me aansluiten bij alle woorden van waardering die zijn uitgesproken voor onze politie en hulpdiensten. Veel respect voor deze mannen en vrouwen, die zich keer op keer onder de grootste druk en met risico voor eigen veiligheid inzetten om de orde te handhaven in onze stad. Dat handhaven van de orde blijkt nogal vaak een behoorlijke kluif te zijn. Honderden jongeren werden opgeroepen om naar onze badplaats te komen. In principe is daar niets mis mee. Op mooie dagen genieten van ons prachtige Scheveningen, een visje happen en een terrasje pakken juichen we allemaal toe, maar als het doel van de oproep is om naar Scheveningen te komen om de boel kort en klein te slaan, zijn we ze liever kwijt dan rijk.

Ik ben in elk geval blij dat de minister aan het kijken is naar aanvullende maatregelen die nodig zijn. Graag hoor ik van de burgemeester wat de status is van de maatregelen en of hij een tipje van de sluier kan oplichten over de aard van deze maatregelen.

Massimo Etalle (FVD). Ik hoor dat de heer Partiman zegt dat als deze jongeren naar Scheveningen komen om de boel kort en klein te slaan, hij ze liever kwijt dan rijk is. Als blijkt dat deze jongeren überhaupt naar Nederland zijn gekomen om de boel kort en klein te slaan, is de heer Partiman het er dan mee eens dat wij ze liever kwijt dan rijk zijn?

Kavish Partiman (CDA). Als mensen waar dan ook komen omdat ze de boel kort en klein willen slaan, zijn we ze liever kwijt dan rijk. Ik weet niet waar u op doelt.

Massimo Etalle (FVD). Zal de heer Partiman dan mijn motie steunen voor een onderzoek naar de achtergrond van deze jongeren?

Kavish Partiman (CDA). Nee, want ik vind het niet bevorderlijk voor de onderlinge cohesie in onze gemeenschap om mensen af te rekenen op hun achtergrond, want dan zou ik daar ook een deel van kunnen zijn omdat ik ook gewoon van migrantenafkomst ben, maar ik werk keihard en lever mijn bijdrage in deze samenleving. Ik vind dat geen terechte benadering.

De **voorzitter**. Meneer Etalle, voor de derde maal.

Massimo Etalle (FVD). Het onderzoek dient niet om mensen af te rekenen op hun achtergrond, maar om mensen af te rekenen op de vernielingen die ze aangericht hebben op Scheveningen. Als wij, om dit in de toekomst te voorkomen, willen weten waar die vernielers vandaan komen, lijkt dit mij een heel gepast onderzoek. Ik heb de heer Partiman daar volgens mij niet tussen zien staan. Ik snap zijn vrees voor zo'n onderzoek dan ook niet.

Kavish Partiman (CDA). Volgens mij is de politie volop bezig met het doen van onderzoek naar wie daar is geweest en wie zich daar heeft misdragen. Ik denk dat dat de juiste plek is waar dit onderzoek gedaan moet worden.

Ik vraag mij ook af hoe het kan dat er openbare filmpjes gedeeld worden op sociale media die honderden jongeren hebben kunnen bereiken en dat wij niet in de gaten hadden dat hier iets mis zou gaan. Ik zie in de tijdlijn dat pas om 19.46 uur een signaal ontvangen wordt van een oproep op sociale media. Was dit het eerste moment waarop deze oproep gedeeld werd? Weten we nu al vanaf hoe laat deze berichten überhaupt gedeeld werden? Als dat eerder was, hoe komt het dan dat we pas op dit late tijdstip doorkregen dat er een dreiging van ongeregelde heden was? Kan de burgemeester uitleggen hoe het verzamelen van dergelijke informatie in zijn werk gaat en kan hij eventueel ook aangeven waar er tekortkomingen zijn in ons systeem, waardoor de politie te laat achter informatie komt?

Terwijl we terecht kijken naar de rol van politie en opsporing, moeten we ook niet voorbijgaan aan de rol van ouders. Waar zijn zij als hun kinderen 's avonds laat in Scheveningen rondlopen en zich misdragen, stenen gooien en vernielingen aanrichten? Worden ouders eigenlijk betrokken in het traject van opsporing en afhandeling? Zo niet, waarom niet? Het lijkt mij niet onredelijk dat ook ouders op hun verantwoordelijkheid worden aangesproken. Als jongeren zo ontsporen, mogen we als samenleving ook vragen stellen aan het thuisfront. Deze jongeren zijn niet uit de lucht komen vallen. Daar zit een opvoeding achter. Wordt daar in het vervolgtraject nog iets mee gedaan of laten we dit buiten beeld?

Tot slot richt ik mij nadrukkelijk tot het Openbaar Ministerie: pak nu eindelijk door. De misdragingen en vernielingen die zich daar hebben voorgedaan, mogen niet zonder gevolgen blijven. Natuurlijk heb ik respect voor een zorgvuldig strafproces en als de politie tijd nodig heeft voor onderzoek, moet die ruimte er zijn. Maar laten we wel wezen: de beelden zijn glashelder en gezichten zijn herkenbaar, ook van de relschoppers die bijvoorbeeld bovenop een politiebus klommen. Dit moet leiden tot aanhoudingen en vervolging. Gelukkig zijn de eerste al geschied. Ik zeg dit in alle scherpheid tegen het OM: een beroep op drukte, capaciteitsproblemen of personeelstekorten is onacceptabel en valt aan de samenleving niet uit te leggen. De rechtsstaat moet zichtbaar zijn op het moment dat die wordt uitgedaagd. Er is geen enkele reden, procedureel noch praktisch, om hier niet keihard tegen op te treden.

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Welke extra maatregelen zijn volgens het CDA nodig om dit in de toekomst te voorkomen?

Kavish Partiman (CDA). Volgens mij hebben we een groot team van deskundigen hier in het stadhuis, bij de politie en bij het Open Ministerie die daar een goede afweging in kunnen maken. Ik

lees in de brief van het college ook dat het daarmee bezig is. Ik hoop ook echt dat de burgemeester alvast een tipje van de sluier kan oplichten om ons te vertellen wat de effectiefste maatregelen zouden kunnen zijn die hier kunnen worden toegepast, maar de welwillendheid lees ik wel terug in die brief.

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Dan zal ik mijn vraag nog simpeler maken: zijn er volgens het CDA extra maatregelen nodig om dit in de toekomst te voorkomen?

Kavish Partiman (CDA). Zoals ik in de brief kan lezen, achten de veiligheidsdiensten dat noodzakelijk. Zij zijn daarmee bezig en ik steun ze daarin.

De **voorzitter**. Meneer Guernaoui, voor de derde maal.

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Volgens het CDA zijn er dus extra structurele maatregelen nodig en u wacht op het college, op de burgemeester, totdat hij daarmee komt.

Kavish Partiman (CDA). Volgens mij werkt het zo dat de mensen die daar deskundig in zijn, zich daarover buigen, zodat een maatregel die wordt genomen daadwerkelijk effectief is. Volgens mij hebben we er als stad helemaal niets aan om dingen lukraak te roepen die praktisch of juridisch misschien niet uitvoerbaar zijn of die de plank totaal misslaan en niemand helpen.

Adeel Mahmood (DENK). Voorzitter. Wat er op 1 mei is gebeurd in Scheveningen, kan niet. Wat voor velen een mooie avond had moeten worden op een zomerse dag, is omgeslagen in een vervelende, angstige avond voor gezinnen, jonge kinderen, ondernemers en hulpdiensten. De veroorzakers van deze onrust, de relschoppers, dienen dan ook hard aangepakt te worden.

Ik heb op 1 mei en in de nasleep daarvan verschillende werelden gezien: een wereld van gezinnen, jongeren en ouderen die aanwezig waren voor een leuke avond en van ondernemers, die angsten hebben moeten doorstaan, een wereld van de hulpdiensten, die alles op alles moesten zetten om de avond onder controle te krijgen en een wereld van verziekers van onze samenleving, de relschoppers, maar ook de massale onlinehaat richting Nederlanders met een kleur. Beide verdienen een harde afkeuring.

Ik weet nog dat ik als klein kind ook weleens op Scheveningen kwam. Een keer was dat zonder mijn ouders. We waren daar met een soort buurthuis, voor een vliegtuigshow. Ik had wat guldens op zak en ik kocht een Magnum Almond. Ik schrok erg van de prijs, want die was anders dan in de buurtwinkel, maar ik had er zoveel zin in en ik moest dat ijsje gewoon hebben. De smaak van die Magnum Almond herinner ik mij nog steeds, eigenlijk omdat die zoveel kostte, maar het is een leuke herinnering aan Scheveningen. Mijn zoontje is wat ijs betreft nog gekker dan ik, zo gek dat ik thuis mijn ijs in de vrieskast moet verstoppen in een lege diepvriesgroentendoos. Hij en mijn dochter vinden het ijs altijd weer, maar dat is een leuk spelletje thuis.

Waarom vertel ik dit? Voor het eerst heb ik meegemaakt dat mijn zoontje van 6 nee zei tegen ijs en zo snel mogelijk naar huis wilde. Dat was op donderdag 1 mei. Zelfs na aandringen en op enige afstand van de relschoppers wilde hij geen ijs, want hij was bang. We gaan het herstellen, we gaan weer trampolinespringen en we gaan weer een ijsje eten op Scheveningen, maar dit was iets wat heel veel gezinnen op die bewuste avond hebben meegemaakt. Zoals ik al zei, was ik daar zelf ook aanwezig, samen met mijn kinderen en meerdere gezinnen uit de familie, met kindervagens. We waren bewust iets later op de avond, in de hoop dat het wat rustiger zou zijn geworden. Nou, niet dus. Ik kom later terug op de crowdcontrol, maar ik was rond 20.15 uur net op de boulevard en we zagen de politie al staan in een rij met wagens en politiepaarden; ik had nog geen idee waarom. We schrokken ook van de drukte op de boulevard. Op dat moment waren er geen opstootjes zichtbaar. Het was superdruk, te druk zelfs, maar er was in mijn beleving geen sprake van een intimiderende sfeer. We hebben ongeveer een halfuurtje gelopen op de boulevard, toen we opeens kinderen moesten vasthouden, wegtrekken en optillen omdat een menigte aan het rellen was. Je zag niet waarom en je wist niet waarom. Blijkbaar was de politie op dat moment begonnen met het verdrijven van de massa. Voor de massa jongeren leek het op een spel, dat wegrekken.

Ik heb mij toen hardop afgevraagd waarom de politie in eerste instantie niet naar groepen jongeren toe was gelopen om hen te sommeren om weg te gaan en om, bij het niet opvolgen hiervan,

hun ID te checken en hen te bekeuren. Dat lees ik vandaag ook in een binnengekomen brief van de Scheveningse ondernemers. Kan de burgemeester hierop reageren? Waarom is er niet eerst geprobeerd om af te stappen op groepjes jongeren? Is dat iets wat we op een volgende drukke dag of een zomerse drukke dag wél kunnen doen? Want het verdrijven van een massa op de manier waarop dat ging, kwam op mij over als probleemvergerend voor de velen die er waren voor een gezellige avond, maar ook als heftig voor de capaciteit van de politie in combinatie met de menigte. Natuurlijk heb ik respect voor de afweging van de politie op dat moment. Blijkbaar had zij meer informatie dan ik, maar ik vind dit geen gekke gedachte en dat gevoel is door velen gedeeld.

Mijn zusje en nichtje hadden twee dagen later nog steeds last van de stress daardoor, omdat zij geen kant op konden. De trap op naar het Kurhaus leek het meest veilige. Uiteindelijk gingen zij ook over tot het sluiten van hun hek. We moesten weg, maar dat kon niet. Mijn zusje heeft met veel stress aan een manager van het Kurhaus gevraagd of we a.u.b. door het Kurhaushotel naar buiten mochten met acht à negen kinderen. Daar werkte de aardige manager gelukkig aan mee; dus dank aan het Kurhaus daarvoor. Aan de andere kant aangekomen maakten wij weer hetzelfde mee:rellende jongeren. De filmpjes hebben we allemaal gezien. Uiteindelijk hebben we na flink wat omlopen de auto's kunnen bereiken. We stonden heel lang vast in het verkeer om Scheveningen uit te komen. Er waren heel veel mensen die hetzelfde hebben meegemaakt, zonder steun of hulp van iemand. Ze voelden zich aan hun lot overgelaten. We lezen een soortgelijk verhaal in het AD over een moeder van een kind van 3. Toen mijn zusje vervolgens thuis aankwam en dezelfde avond en de dagen erna filmpjes bekeek op social media en uitspraken van politici hoorde, werd zij weer geraakt: zoveel bagger en racistische drek. Ook dat moet een keer ophouden. Wat wij moeten aanpakken, is fout gedrag, of het nou zogenaamde dronken Nederlandse rijkelui-zoontjes zijn, zoals laatst nog in België, of hier op Scheveningen. Niemand moet het idee hebben dat je ermee weg kunt komen als je geweld veroorzaakt.

Dan een aantal vragen. In de media is het beeld geschetst dat vooraf honderden jongeren met elkaar op de vuist gingen, dus dat daar niet toe werd opgeroepen maar dat ze daadwerkelijk met elkaar op de vuist gingen. Klopt dat beeld? Ik heb dat namelijk niet gezien. Was het gewoon drukte met misschien wat ruzie of gingen honderden jongeren daadwerkelijk met elkaar op de vuist? Graag een reactie.

Dan over crowdcontrol. Parkeergarages waren in de middag al vol. Dat veranderde in de avond niet. Hoe is hiermee rekening gehouden? In de brief staat ook dat het verkeer om 18.00 uur al vaststond. Wat is daar vervolgens mee gedaan? Gezinnen zaten urenlang vast in de auto. Nog voordat er ongeregelde heden waren, was het niet te doen om er te komen of te vertrekken. Hoe is het belang van deze bezoekers en gezinnen meegenomen? Er waren geen verkeersregelaars aanwezig om het verkeer te managen na de onrust. Ouders en kinderen waren hier de dupe van. In de brief is te lezen dat er 22 postenverkeersregelaars waren. Mijn vraag is of deze ook zijn ingezet nadat de onrust uitbrak, want waar waren deze 22 posten dan toen gezinnen weg wilden? Het is logisch dat de politie de handen vol had aan de reischoppers, maar er waren vele mensen die gewoon snel weg wilden. Tramhaltes stonden vol en het verkeer stond volledig vast. Met verkeersregelaars ter plekke was dat veel beter te managen. Dus graag een reactie hierop.

De bewoners rondom wooncomplexen aan de zijde van het Palaceplein maken zich ook grote zorgen. Zij klagen over overmatige overlast, geweld, openbare dronkenschap et cetera. Het helpt ook niet dat je in de plint maar liefst vier alcoholverkooppunten hebt. De bewoners geven aan dat zichtbaar en preventief toezicht ontbreekt op deze locatie, met name als het heel druk is aan de andere kant van het strand. Ik wil de burgemeester vragen om in de inzet ook rekening te houden met deze wooncomplexen, waar zichtbaarder toezicht meer dan gewenst is. Graag een reactie hierop.

De vraag is natuurlijk ook: hoe nu verder? We gaan hier de komende periode ongetwijfeld weer een debat over voeren, maar we krijgen weer zomerse dagen en het gaat weer druk worden. Scheveningen moet gezellig en toegankelijk blijven. Ik heb op 1 mei onvoldoende gezien dat er rekening wordt gehouden met de verkeersdruk en, als die er eenmaal is, hoe ermee wordt omgegaan om die te voorkomen. Hoe gaat u ervoor zorgen dat er op drukke dagen, voordat dingen uit de hand lopen, al de-escalierend wordt gewerkt? Is hier voldoende capaciteit voor? Onze bewoners verdienen dit niet. De bezoekers in onze stad verdienen dit niet, de ondernemers niet en de hulpdiensten al helemaal niet.

Janneke Holman (PvdA). Voorzitter. Wat vorige week donderdagavond op Scheveningen is gebeurd, is onacceptabel, zeg ik tegen de heer Etalle: jongeren die de confrontatie zochten met de politie, spullen van ondernemers sloopten en de eerste mooie zaterdag van het jaar voor bewoners, ondernemers en badgasten verpestten.

Dank aan de burgemeester voor de brief met de tijdlijn en de feiten. Hoewel ik begrijp dat de eerste prioriteit van de politie die avond was om de openbare orde en veiligheid te herstellen, hoop ik dat alsnog meer daders worden aangehouden en dat jongeren of de ouders van jongeren zich melden bij de politie.

De grote vraag is natuurlijk hoe dit heeft kunnen gebeuren. Achteraf is het natuurlijk makkelijk praten. Die disclaimer wil ik alvast geven, want met de kennis van nu hadden we het in deze zaal natuurlijk allemaal beter gedaan. Ga er maar aan staan, zou ik zeggen. Wat de PvdA betreft, ligt er nu vooral een opdracht om te onderzoeken hoe we dit kunnen voorkomen in de toekomst, welke blinde vlekken er zitten in het actieplan en hoe we Scheveningen voor iedereen een veilige en gezellige badplaats laten blijven.

Toch is er een hoop te leren uit hoe dit is gelopen. Mij valt op dat in de tijdlijn in de brief pas op de avond zelf een signaal binnenkomt over de oproep op sociale media. Als je terugzoekt op TikTok, dat het openbare topje van de ijsberg is van wat al eerder is gewisseld op Snapchat en in Telegramgroepen, zie je dat dinsdag al de eerste video's rondgaan met de boodschap dat Scheveningen op donderdag the place to be is. Dat werd overigens vaak in één adem genoemd met het strand van Nesseland bij Rotterdam, waar dezelfde avond ook opstootjes waren. Daar wil ik aan toevoegen: daarbij was de intentie niet vooraf om rellen of rotzooi te trappen, maar om er een feestje van te maken en de zomer te vieren. Verwijzingen naar de aankondiging van een spontane block party gaan al dagen van tevoren rond. Daarom vind ik het belangrijk om niet alle jongeren die avond op Scheveningen op één hoop te gooien. Het gaat om een groep relschoppers waar we hier terecht onze woede over uitspreken, maar ook om een nog grotere groep meelopers en de allergrootste groep, jongeren die hier kwamen voor een leuke avond, maar ook verzeild raakten in een situatie waarvoor ze absoluut niet naar Scheveningen waren gekomen. Daardoor rijst bij mij de vraag of de monitoring van sociale media wel op orde is. Zitten hier genoeg mensen op die de onlinewereld snappen en die hier niet alleen naar kijken met een veiligheidsbril maar ook met een crowdcontrolbril om een inschatting te maken van de drukte? Deze informatie is belangrijk om de SUS-teams, handhaving en politie tijdig in te kunnen zetten en om onderscheid te kunnen maken tussen die groepen, zodat jongeren die hier niets mee te maken willen hebben, snel weer weg kunnen.

Mijn vraag is ook of de informatie-uitwisseling tussen de veiligheidsregio's over dit soort onlinesignalen en -bewegingen op orde is, want het beeld is toch dat nieuws over waar wat te beleven valt, in ieder geval de hele Randstad rondgaat. Graag een reactie.

Tot slot wil ik natuurlijk graag mijn dank uitspreken aan iedereen die donderdagavond hard heeft gewerkt om de openbare orde en veiligheid op Scheveningen te herstellen en die heeft geholpen met het opruimen van de rotzooi. Laten we ons samen inzetten voor een mooie, gezellige en rustige zomer.

Nick Kaptheijns (PVV). Voorzitter. Het is donderdagavond 1 mei. De eerste zomerse dag van het strandseizoen zit er bijna op. Wat er dan gebeurt, tart elke verbeelding. Honderden straatterroristen belaagden de politie op de Scheveningse boulevard. Bakstenen, glas, terrasmeubilair en fietsen vlogen door de lucht. De politie werd in het nauw gedreven. ME en agenten te paard moesten noodgedwongen charges uitvoeren. Badgasten kwamen knel te zitten tussen vechtende agenten en straatterroristen. Winkelcentrum Palace Promenade werd uit voorzorg gesloten en de ravage was groot. Dan heb ik het nog niet eens over het aangetaste imago van onze prachtige badplaats.

Wat dit alles nog extra schrijnend maakt, is dat problemen met straatterroristen al vele jaren gaande zijn in Scheveningen. Meerdere colleges hebben deze problemen op hun bordje gehad en de raad heeft er ook al meerdere keren over gesproken, bijvoorbeeld in 2020, maar de praktijk laat zien dat er geen vooruitgang is. Ondernemers, bewoners, badgasten klagen al jaren over de terreur van voornamelijk allochtoon straattuig en smeken om maatregelen, maar er gebeurt niks. Net als in 2020 zal iedereen vandaag in deze zaal weer schande spreken van wat er is gebeurd, maar wanneer gaan we nu eindelijk eens serieuze stappen maken? De raadsmededeling van het college geeft in ieder geval geen enkel vertrouwen. Er wordt wel gesproken met bewoners en ondernemers, maar het document

ademt niets uit van urgentie. Dat is bij de veiligheidsmaatregelen voor de aankomende NAVO-top wel anders. Daar worden kosten noch moeite gespaard.

De opmerking dat de politie die avond geen aanhouding kon verrichten omdat de focus lag op het herstellen van de openbare orde, vinden wij ronduit pijnlijk. Er zijn inmiddels maar liefst twee arrestaties verricht.

Voor ieder weldenkend mens moet inmiddels glashelder zijn dat jarenlang praten, pappen en nathouden helemaal niets heeft opgeleverd. Het roer moet om. Wat ons betreft gaan de handschoenen uit en komt er een zerotolerancebeleid. Het gaat om de vraag wie de baas is op de straten in Scheveningen en Den Haag, of mensen een rustig dagje uit kunnen, of bewoners een veilige leefomgeving hebben en of ondernemers kunnen ondernemen. Wat de PVV betreft: drie overtuigende ja's. Om dit kracht bij te zetten hebben we een aantal voorstellen.

In de raadsmededeling valt te lezen dat sec de samenstelling van de groep straatterroristen nog niet duidelijk is en dat de politie een opsporingsonderzoek is gestart naar de identiteit van de straatterroristen. Het is niet uitgesloten dat onder deze straatterroristen asielzoekers zaten. De PVV laat er geen twijfel over bestaan: asielzoekers die zich waar dan ook in Den Haag schuldig maken aan straatterreur, verdienen geen plaats in onze samenleving. Daarom een motie waarvan het dictum luidt: verzoekt het college het kabinet luid en duidelijk op te roepen om asielzoekers die zich schuldig maken aan straatterreur, per direct het land uit te zetten.

Waarschijnlijk zaten er bij die straatterroristen ook Haagse inwoners, waaronder minderjarigen. Ouders zijn verantwoordelijk voor hun minderjarige kinderen. Daarom is het niet meer dan logisch dat zij schade die is veroorzaakt door hun minderjarige kinderen vergoeden. De PVV dient dan ook een motie in met als dictum: verzoekt het college te onderzoeken welke mogelijkheden de gemeente Den Haag heeft om schade veroorzaakt door minderjarige straatterroristen te verhalen op hun ouders.

In het geval van volwassen Haagse straatterroristen zal onderzocht moeten worden of zij, op welke manier dan ook, gemeentelijke ondersteuning krijgen. Het kan niet zo zijn dat Haagse Mohammed op donderdagavond terrassen in Scheveningen sloopt en vrijdagochtend in een sportclub zit met zijn Ooievaarspas. Dat is niet aan de samenleving uit te leggen. Daarom een motie met als dictum: verzoekt het college in kaart te brengen voor opgepakte straatterroristen of zij op welke manier dan ook gemeentelijke ondersteuning genieten en die waar mogelijk te schrappen.

De PVV is natuurlijk niet naïef. De politiecapaciteit in de regio loopt tegen haar grenzen aan en het college kan ook niet zomaar een blik extra handhavers opentrekken. De straatterreur in Scheveningen heeft echter aangetoond dat er momenten kunnen ontstaan waarop er meer handhavers nodig zijn. Door nauw samen te werken met de omliggende gemeenten in de regio zou het misschien mogelijk kunnen zijn om handhavers tussen gemeenten uit te wisselen wanneer daar behoefte aan is. Daarom een motie met als dictum: verzoekt het college te onderzoeken of er met omliggende gemeenten in de regio samengewerkt kan worden om de inzet van handhavers te kunnen opschalen indien nodig.

De **voorzitter**. Door de heer Kaptheijns worden de volgende moties (I.1 PVV, I.2 PVV, I.3 PVV en I.4 PVV) ingediend:

Motie I.1 PVV Asielzoekers die zich schuldig maken aan straatterreur per direct het land uit

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 8 mei 2025, ter bespreking van Raadsmededeling ongeregelde heden op Scheveningen 1 mei (RIS322111)

Constaterende, dat:

- de exacte samenstelling van de groep straatterroristen momenteel nog niet duidelijk is en de politie een opsporingsonderzoek is gestart naar de identiteit van de straatterroristen.

Overwegende, dat:

- het niet uitgesloten is dat onder de straatterroristen asielzoekers zaten;

- asielzoekers die zich schuldig maken aan straatterreur geen plaats in onze samenleving verdienen.

Verzoekt het college:

- het kabinet luid en duidelijk op te roepen om asielzoekers die zich schuldig maken aan straatterreur per direct het land uit te zetten.

En gaat over tot de orde van de dag.

Motie I.2 PVV Ouders schade laten vergoeden die is veroorzaakt door minderjarige

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 8 mei 2025, ter bespreking van Raadsmededeling ongeregeldheden op Scheveningen 1 mei (RIS322111)

Constaterende, dat:

- de exacte samenstelling van de groep straatterroristen momenteel nog niet duidelijk is en de politie een opsporingsonderzoek is gestart naar de identiteit van de straatterroristen.

Overwegende, dat:

- er waarschijnlijk Haagse inwoners bij de straatterroristen zaten, waaronder minderjarigen;
- ouders verantwoordelijk zijn voor hun minderjarige kinderen en het daarom logisch is dat zij schade veroorzaakt door hun meerderjarige kinderen vergoeden.

Verzoekt het college:

- te onderzoeken welke mogelijkheden de gemeente Den Haag heeft om schade veroorzaakt door minderjarige straatterroristen te verhalen op hun ouders.

En gaat over tot de orde van de dag.

Motie I.3 PVV Waar mogelijk inzet handhavers regionaal afstemmen

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 8 mei 2025, ter bespreking van Raadsmededeling ongeregeldheden op Scheveningen 1 mei (RIS322111)

Constaterende, dat:

- handhavers een belangrijke bijdrage leveren aan het veilig en leefbaar maken van de gemeente Den Haag;
- de gemeente te maken heeft met een beperkte politiecapaciteit in de regio en ook niet zomaar een extra blik handhavers kan opentrekken.

Overwegende, dat:

- de straatterreur in Scheveningen heeft aangetoond dat er momenten kunnen ontstaan dat er meer handhavers nodig zijn;
- door nauw samen te werken met omliggende gemeenten in de regio er mogelijk handhavers tussen gemeenten kunnen worden uitgewisseld wanneer daar behoefte aan is.

Verzoekt het college:

- te onderzoeken of er met omliggende gemeenten in de regio samengewerkt kan worden om de inzet van handhavers te kunnen opschalen indien nodig.

En gaat over tot de orde van de dag.

Motie I.4 PVV Waar mogelijk schrappen gemeentelijke ondersteuning van Haagse straatterroristenkinderen

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 8 mei 2025, ter bespreking van Raadsmededeling ongeregelde heden op Scheveningen 1 mei (RIS322111)

Constaterende, dat:

- de exacte samenstelling van de groep straatterroristen momenteel nog niet duidelijk is en de politie een opsporingsonderzoek is gestart naar de identiteit van de straatterroristen.

Overwegende, dat:

- er waarschijnlijk Haagse inwoners bij de straatterroristen zaten;
- het niet aan de samenleving is uit te leggen als Haagse straatterroristen gemeentelijke ondersteuning genieten.

Verzoekt het college:

- in kaart te brengen voor opgepakte straatterroristen of zij op welke manier dan ook gemeentelijke ondersteuning genieten en die waar mogelijk te schrappen.

En gaat over tot de orde van de dag.

De moties maken onderdeel uit van de verdere beraadslaging.

De **voorzitter**. Ik krijg het verzoek om een hele korte schorsing voor een sanitaire stop. Dat gaan we doen, een minuutje of twee.

De vergadering wordt van 16.34 uur tot 16.38 uur geschorst.

Fatima Faïd (HSP). Voorzitter. Wat een mooie zonnige dag had moeten worden, is op heftige rellen uitgelopen. De Haagse Stadspartij is niet tevreden met de tijdslijn zoals die er nu ligt. Er zit volgens ons een groot gat tussen het moment waarop er iets werd gepost op sociale media en het politie-ingrijpen. Welke accounts waren dat bijvoorbeeld? We kunnen zeker begrijpen dat de politie mede daardoor extra alert was, maar wat was nou precies de aanleiding voor de politie om in te grijpen? Wat is er gebeurd? Zijn er in dit stadium al mensen door de politie meegenomen of weggestuurd? Waar waren de SUS-teams op dat moment? Ik sluit me wat dat betreft aan bij een deel van de inbreng van meneer Mahmood, want we zagen allemaal rennende jongeren door Scheveningen, maar wat er is er eigenlijk van tevoren voorgevallen?

Daarnaast valt ons op dat de betrokken mensen best wel erg jong zijn en dat er ook veel jonge meisjes onderdeel uitmaakten van de groepen. De Haagse Stadspartij mist ook hierin duiding: wat betekent dit? Worden er gesprekken gevoerd met jongeren en het maatschappelijk middenveld over hoe dit zo uit de hand heeft kunnen lopen? Zo ja, kan de burgemeester dan toezeggen de raad hierover te informeren? Welke signalen waren er of zijn er over mogelijke onrust in de stad? Wat is er aan de hand? Want het duurde heel lang; de rellen duurden heel lang. Een groot deel van de jongeren is vrij jong. Hoe kan het dat men zich zo massaal urenlang tegen de politie heeft gekeerd? Wij willen dus graag weten wat de onderliggende problematiek is. Het kan zijn dat er iets is met die ouders. Al die dingen zijn al door meerdere collega's genoemd, maar wij zijn ervan geschrokken dat zulke jonge kinderen zich zo lang massaal gekeerd hebben tegen de politie. Ik snap dat het niet gelijk morgen kan en dat dat nog allemaal uitgezocht moet worden, maar dat zouden we wel belangrijk vinden.

Een ander ding heeft betrekking op de oproepen op sociale media om voor eigen rechter te spelen. Ik mag toch hopen dat dat ook gemonitord wordt.

Tot slot sluit ik mij aan bij de vraag op welke manier de gemeente contact heeft gezocht met de bewoners en de ondernemers op Scheveningen en wat we gaan doen om te zorgen dat Scheveningen weer op een positieve manier op de kaart staat.

Massimo Etalle (FVD). Ik hoor dat mevrouw Faïd wil dat politiemensen oproepen gaan monitoren waarin frustratie wordt geuit over de rellen op Scheveningen. We zitten echter met een enorm personeelstekort bij de politie. Er zijn tot nu toe pas twee mensen aangehouden, dus ik denk dat ze wel hogere prioriteiten hebben dan het digitaal jagen op burgers die hun frustratie uitspreken over de wetteloosheid.

Fatima Faïd (HSP). Ik hoor niet precies een vraag, maar ik ga die toch even zelf duiden. Volgens mij zitten we met z'n allen niet te wachten op oproepen om voor eigen rechter te spelen. Ik ga er gewoon van uit dat de politie het monitort als mensen op de socials of waar dan ook strafbare uitlatingen doen. En dan heb ik het nog niet over de racistische drek, die ook gewoon dagenlang door is gegaan.

Massimo Etalle (FVD). Klopt het dan dat mevrouw Faïd vindt dat de politie zich moet bezighouden met deze volgens haar strafbare uitingen, die duidelijk voortkomen uit frustratie over het geweld van een enorme horde allochtone jongeren, in plaats van met het opsporen van dat geweld? Er is een enorm tekort en dan moet de politie tweets gaan lezen? Dat is toch gênant?

Fatima Faïd (HSP). Nou ja, volgens mij bent u zelf een beetje gênant, want u vond het een aantal weken geleden bij dat incident met die fietsen, ook op Scheveningen, schandalig dat er eigengereid opgetreden zou zijn door die jongeren. En nu zegt u ineens: nee, iedereen mag het heft in eigen hand nemen, want we zijn gefrustreerd. Ik vind dát een beetje schandalig.

De **voorzitter**. Uiteraard via de voorzitter. Meneer Etalle, voor de derde maal.

Massimo Etalle (FVD). Mevrouw Faïd is de boel behoorlijk aan het verdraaien. Ik heb schande gesproken van een geweldsdaad en niet van een tweet. Mevrouw Faïd wil dat de politie tweets gaat zitten lezen, terwijl ik mijn ergernis erover heb geuit dat er geweld is gepleegd bij het terughalen van fietsen die al dan niet gestolen zouden zijn.

Fatima Faïd (HSP). Maar wij zijn van de partij die preventief wil optreden, dus ik denk dat het heel handig is dat als mensen strafbare uitlatingen doen op socials of whereever, de politie gewoon haar werk doet en optreedt, en geen onderscheid maakt.

Robin Smit (PvdD). Voorzitter. Wat zich op Scheveningen heeft afgespeeld, is heftig, beangstigend en ronduit onacceptabel voor de politie, voor handhavers en voor andere hulpverleners die tussen de rondvliegende stenen stonden, voor ondernemers die hun eigendommen vernield zagen worden, voor omwonenden die zich onveilig voelden in hun eigen straat en ook voor bezoekers die ongevraagd midden in deze chaos belandden. Ook als Partij voor de Dierenfractie willen we onze steun uitspreken voor iedereen die getroffen is rondom deze gewelddadige avond.

Het is goed dat er wordt gekeken wat er misging, wat we kunnen verbeteren en of de voorbereiding voldoende was, en hoe we jongeren kunnen bereiken voordat het uit de hand loopt, alles om te voorkomen dat dit zich herhaalt. De politie is direct na de rellen een onderzoek gestart, zo blijkt ook uit de brief. Ook blijkt uit die brief dat de exacte samenstelling van de groep relschoppers nog onbekend is. Ik loop dan ook niet vooruit op de zaken voordat er meer feiten bekend zijn. Een van de sprekers gaf hier ook aan dat bewoners eerder meldingen hebben gedaan, maar ook dat er al eerder signalen waren geuit over een grimmige sfeer, bijvoorbeeld vanuit het ov.

Massimo Etalle (FVD). Gaat de heer Smit dan stemmen voor de motie over een duidelijke rapportage over de samenstelling van de groep relschoppers?

Robin Smit (PvdD). Volgens mij is dat een overbodig voorstel, omdat dat al wordt gedaan.

Kan de burgemeester reageren op de uitspraak van een van de insprekers dat bewoners al eerder melding hebben gedaan, en op de signalen over een grimmige sfeer vanuit het ov? Kan de burgemeester daarop reageren? Kan hij erop reflecteren hoe het kan dat deze signalen niet zijn opgevangen? Hoe wordt dit meegenomen als verbeterpunt om van te leren in de toekomst? Verandert deze gebeurtenis nog iets aan de wekelijkse operationele overleggen vanuit het Actieplan Kust?

De Partij voor de Dieren waarschuwt ook met klem voor het normaliseren van gezichtsherkenning op straat. Ik zeg dit specifiek in de richting van de VVD. Gezichtsherkenning voor identificatie in de openbare ruimte is een grens die wij als Partij voor de Dieren niet willen oversteken. Gezichtsherkenning op straat verandert onze samenleving van een plek waar je vrij mag zijn in een plek waar je altijd bekeken en herkend wordt, niet alleen als relschopper, maar ook als demonstrant, als journalist, als toerist of gewoon als inwoner die zich verplaatst door de stad.

Rutger de Ridder (VVD). Is de heer Smit het met mij eens, of begrijpt hij mij nu wel goed, dat het er in het voorstel van de VVD niet om gaat dat iedereen zomaar herkend kan worden? Begrijpt hij dat wij juist deze relschoppers willen inladen, zodat we ze direct in de kraag kunnen vatten zodra zij weer opnieuw op Scheveningen zijn?

Robin Smit (PvdD). Los ervan dat dit überhaupt een inbreuk is op mensenrechten en privacy, maakt de technologie van gezichtsherkenning ook enorm veel fouten. Dat is dus een heel groot risico dat wij echt niet willen nemen.

We moeten voorkomen dat we een samenleving worden waarin we de vrijheid op straat en de mensenrechten inruilen voor een technologische politiestaat. Laten we kiezen voor menselijke waardigheid boven geautomatiseerde en algoritmische gezichtsherkenning.

Rutger de Ridder (VVD). Nou maakt meneer Smit echt een karikatuur van wat ik heb voorgesteld. Hij doet alsof de VVD zou voorstellen om van Nederland een soort politiestaat te maken. Het gaat erom dat wij bijzondere maatregelen moeten nemen voor bijzondere situaties. Dat moet meneer Smit toch ook met mij eens zijn.

Robin Smit (PvdD). Nee, ik denk dat de heer De Ridder niet goed naar mij luistert. Ik vind dit een inbreuk op mensenrechten. De vraag is niet of het werkt. De vraag is vooral wat we kwijtraken. De vraag is ook hoe je ervoor zorgt dat je de fouten uit zo'n systeem haalt. Die fouten zijn gewoon immens groot. We hebben bij het toeslagenschandaal kunnen zien hoe het is gegaan met de werking van algoritmes. Dit is gewoon niet de kant die de Partij voor de Dieren op wil.

Rutger de Ridder (VVD). Nogmaals, ik heb toch echt het idee dat de Partij voor de Dieren hier iets van een karikatuur van maakt, want er zijn natuurlijk zeker mensen bij betrokken die de fouten eruit halen. Dit wordt ook al toegepast bij voetbalstadions, bijvoorbeeld om hooligans sneller te kunnen opmerken. We gaan dus niet iedereen lopen volgen. Het is bedoeld om ook wat terug te geven, namelijk de veiligheid op Scheveningen, door deze mensen van straat te halen.

Robin Smit (PvdD). Ja, en precies die camera's in de voetbalstadions die de heer De Ridder aanhaalt, worden enorm bekritiseerd. Niet voor niets zorgt de AVG-wetgeving er juist voor dat we deze kant niet op gaan. Dat is precies de wetgeving die bepaalt dat we deze kant niet op moeten. Voor de Partij voor de Dieren is dit ook gewoon onbespreekbaar.

Laten we kiezen voor een menselijke waardigheid ... Dit heb ik al eerder gezegd, sorry. Ik zal het niet herhalen. De Partij voor de Dieren zal zich onverminderd blijven inzetten voor een menselijke aanpak.

De beelden die we voorbij zagen komen over vernield materiaal zoals ruiten, fietsen en bankjes, tonen de heftigheid van die avond. Tijdens die omstandigheden zijn er ook dieren ingezet door de politie en is er een paard gewond geraakt. Zoals u van de Partij voor de Dieren gewend bent, zult u ook vanavond weer horen dat we ons als Partij voor de Dieren blijven uitspreken tegen het gebruik van dieren door de politie.

Nick Kaptheijns (PVV). Ik hoor de hele tijd dat het gaat over de menselijke maat, maar hoe kunnen we recht doen aan het geweld, de vernielingen en de ellende die die avond hebben plaatsgevonden?

Robin Smit (PvdD). In de brief van het college staat ook dat er maatregelen zijn genomen. En staat ook dat de politie ermee bezig is en dat het OM aan zet is. Volgens mij wordt u dus op uw wenken bediend, aangezien we dit verder aan het uitzoeken zijn.

Nick Kaptheijns (PVV). Dat is een heel leuk antwoord, maar het is totaal geen antwoord op mijn vraag. De heer Smit heeft hetzelfde hele tijd over de menselijke maat binnen dit hele proces. Ik hoorde anderen al spreken over een tweede kans, voordat we überhaupt weten wat er aan de hand was of wat er gebeurd is. Ik wil daar dus toch wel iets meer over horen.

Robin Smit (PvdD). De menselijke maat is gewoon dat we zorgen dat de signalen die bijvoorbeeld zijn geuit door omwonenden en ondernemers eerder aangepakt worden. Want kennelijk zijn die signalen ergens terechtgekomen, maar niet op het juiste adres. Dat is precies het punt dat ik hier maak. Ik noem ook de signalen vanuit het ov. Misschien zijn die niet bij de juiste persoon terechtgekomen of is er een andere inschatting gemaakt, maar ik kan dat nu niet beoordelen.

Rutger de Ridder (VVD). Ik hoor de heer Smit van de Partij voor de Dieren eigenlijk alleen maar zeggen dat hij dingen minder wil. Klopt dat?

Robin Smit (PvdD). Nee, dan legt de heer De Ridder mij woorden in de mond die ik niet heb gezegd. Ik heb alleen kritiek geuit op een van de voorstellen die onder anderen de heer De Ridder heeft gedaan.

Rutger de Ridder (VVD). Nou, de Partij voor de Dieren wil ook dat paarden en honden niet meer worden ingezet. Dat is wel degelijk minder, terwijl dat juist een van de twee maatregelen was die echt goed werkten. Dus als al het andere niet werkt, moeten we dat toch kunnen blijven inzetten?

Robin Smit (PvdD). Ik ben eigenlijk heel erg verbaasd dat de heer De Ridder er verbaasd over is dat wij ons als Partij voor de Dieren uitspreken tegen de inzet van dieren. Wij vinden dieren gewoon geen machines. Het zijn geen machines die je in moet zetten.

De **voorzitter**. De heer De Ridder, voor de derde maal.

Rutger de Ridder (VVD). Ik concludeer dat de Partij voor de Dieren niets extra's wil doen, maar dat zij minder wil doen om deze ongeregelheden tegen te gaan. Daarmee binden zij uiteindelijk de burgemeester de handen op de rug. Dat is de conclusie die ik trek. Dat moeten we niet doen.

Robin Smit (PvdD). Ik vind het jammer, maar een van de punten die ik heb genoemd in mijn inbreng betreft de wekelijkse overleggen vanuit het Actieplan Kust. Is daar iets aan veranderd naar aanleiding van deze gebeurtenis? Worden die overleggen bijvoorbeeld geïntensiveerd of zijn er andere gesprekspartners bij uitgenodigd? Ik vraag wel degelijk om dingen, maar ik ga hier niet ineens lopen zwaaien met van alles, en zeker niet met de inzet van dieren. Als ik dat zou doen, zou ik me bij een andere partij moeten aansluiten. Ik denk dat de heer De Ridder dat met mij eens is.

De **voorzitter**. We gaan het antwoord daarop nooit horen, want meneer De Ridder is door zijn interrupties heen. Die bewaren we dus nog eventjes. Het woord is nu aan mevrouw Butt van de fractie van GroenLinks, en daarna aan mevrouw Klokkenburg, als laatste spreker van de zijde van de raad.

Hera Butt (GroenLinks). Voorzitter. Ik kan mij aansluiten bij de woorden van veel van mijn collega's, en bij de zorgen die zijn geuit door de insprekers. Rellen zijn onacceptabel. Het is schandalig dat er mensen zijn die een mooie dag zo hebben verpest. Deze mensen hebben onze stad en onze hulpverleners op een schandalige en respectloze manier behandeld. GroenLinks keurt dit af. De daders

moeten worden opgespoord en berecht. Het is goed om te lezen dat de politie twee aanhoudingen heeft verricht en meer verdachten in beeld heeft.

Dit moet in de toekomst worden voorkomen; daar is iedereen in deze zaal het over eens. Via deze weg wil ik graag de politie en andere hulpdiensten bedanken voor hun inzet. Mijn fractie leeft mee met alle slachtoffers en benadeelden. Ik las ook dat er in Scheveningen initiatieven zijn geweest voor steunbetuigingen aan de politie. Dat is hartverwarmend ... Voorzitter, ik hoor nu allemaal geluiden om mij heen. Dat wil ik even benoemen.

De **voorzitter**. Ja, graag stilte in de zaal, want er moet aandacht zijn voor de sprekers die aan het woord zijn. U kunt uw gesprekken buiten voeren, maar hier luisteren we naar de sprekers van de zijde van de raad. Gaat u verder, mevrouw Butt.

Hera Butt (GroenLinks). Mijn fractie vraagt zich af of de politie iets heeft gehoord over, of doorgehad van, de rellen of de opbouw naar de rellen toe, voordat zij een oproep op sociale media had gezien. Meerdere partijen hebben hier al naar gevraagd. Was dit echt het eerste moment dat de rellen, of de opbouw daartoe, bekend werden bij de politie? Een van de insprekers had het bijvoorbeeld over de grimmige sfeer in het openbaar vervoer. Wat is hiermee gedaan? Is er tijdig ingespeeld op signalen om escalaties of verdere escalaties te voorkomen? Klopt het dat de signalen over het openbaar vervoer of de andere toevoer van mensen richting Scheveningen de politie niet hebben bereikt? Waren er eerder op de dag signalen, bijvoorbeeld van ondernemers of bewoners, zoals we eerder hoorden, of andere berichten op sociale media die escalatie hadden kunnen voorkomen? En waren er misschien al eerder signalen op sociale media, bijvoorbeeld op dinsdag? Dat hoorde ik volgens mij de Partij van de Arbeid noemen. Kan het college daarnaar kijken? Kan het college ook ingaan op wat onder andere DENK vroeg, namelijk waarom er niet voor is gekozen om groepen jongeren op een eerder moment aan te spreken met het idee om een grote escalatie te voorkomen op een plek waar echt megaveel mensen waren?

Mijn fractie maakt zich grote zorgen om de toekomst. Hoe wordt dit voorkomen? Het politieonderzoek is nog niet klaar en dit zal heus niet de laatste keer zijn dat wij het hierover hebben in de zaal. Mijn fractie is er ook van geschrokken dat de betrokken jongeren zich zo massaal tegen de politie hebben gekeerd in Den Haag. De HSP vroeg het eigenlijk ook al: hoe kan dit? Gaat het college ook dit onderzoeken? Of gaat de politie dit onderzoeken?

Bewoners en ondernemers worden aangespoord om aangifte te doen, lees ik. Worden deze mensen ook geholpen en bijgestaan, bijvoorbeeld door Slachtofferhulp? Deze mensen zijn benadeelden en getuigen van iets vreselijks, maar zij zijn ook slachtoffers. Daar moet de overheid ook voor klaarstaan.

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Zijn er volgens GroenLinks extra maatregelen nodig om dit in de toekomst te voorkomen en, zo ja, welke dan?

Hera Butt (GroenLinks). Volgens GroenLinks moet dit voorkomen worden. Dat is één. Vervolgens ben ik heel benieuwd wat het onderzoek straks zal laten zien en welke maatregelen het college of de politie hopelijk daarin al zal aankondigen. Ik ben er ook zeker van dat er meer maatregelen moeten komen, ook in de zin van preventie. Want dit mag niet nog een keer gebeuren. Ik denk bijvoorbeeld ook aan betere signalering. Misschien hadden we ook kunnen kijken naar politie-eenheden buiten Den Haag, die wellicht ook al iets hadden kunnen signaleren. Maar dit zijn dingen die zo specifiek zijn dat ik ze vooralsnog echt aan de politie en de burgemeester laat.

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Dus u verwacht van de burgemeester dat hij met extra maatregelen komt omdat we dit anders in de toekomst weer gaan krijgen?

Hera Butt (GroenLinks). Ik verwacht van de burgemeester dat we nog meer informatie krijgen, waarbij hij ook aangeeft wat er is gebeurd en hoe we dit hadden kunnen voorkomen. Waren er bijvoorbeeld al eerder signalen? Hoe hadden we die signalen eerder kunnen oppikken? Het valt me op dat er signalen waren vanuit bewoners en misschien ook vanuit ondernemers en op sociale media van raadsleden, bijvoorbeeld op dinsdag, terwijl het in het stuk inderdaad gaat over de dag zelf. Ik ben heel

benieuwd of er manieren zijn om in de toekomst dat soort signalen eerder te kunnen monitoren vanuit de driehoek.

De **voorzitter**. De heer Guernaoui, voor de derde maal.

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Maar dan is het toch belangrijk dat die extra maatregelen snel komen? Anders gebeurt dit opnieuw. Vindt u dus ook niet dat het college en de burgemeester hier op korte termijn mee moeten komen, bijvoorbeeld binnen max twee weken?

Hera Butt (GroenLinks). Ik ben persoonlijk meer van de zorgvuldige stijl in de politiek, en ik wil de stad ook niet voor de gek houden. Ik wil dus wel een oproep doen richting de burgemeester en het college om dit goed te onderzoeken en te komen met maatregelen, zodat we dit voorkomen. Dat kan misschien binnen twee weken, maar ik vraag het me af. De burgemeester zal daar zo op reageren. Het moet zorgvuldig gebeuren.

Judith Klokkenburg (ChristenUnie/SGP). Voorzitter. Een prachtige zomerse stranddag eindigde vorige week gitzwart, voor ondernemers, voor bewoners, voor strandbezoekers die ineens te maken kregen met rellen, en voor politie en ME. Wat op Scheveningen gebeurd is, gaat alle parken te buiten. Daar dient altijd tegen opgetreden te worden. Bovendien moeten we staan achter onze agenten en achter de ME, die optraden tegen dit geweld maar het geweld vervolgens tegen zich gekeerd zagen, waarbij ook gewonden zijn gevallen. Dat is zonder meer afkeurenswaardig, en mijn fractie gaat ervan uit dat gepaste actie ondernomen wordt tegen iedere geweldpleger die herkend wordt. Wij wensen de betreffende opsporingsdiensten daar veel succes mee. Het is goed om te lezen dat de eerste aanhoudingen zijn verricht.

Het is niet de eerste keer dat op de eerste warme dag van het jaar niet alleen de feitelijke temperatuur hoog is, maar ook de spreekwoordelijke temperatuur oploopt en er spanning is op Scheveningen. Toch werd er gekozen voor code geel uit het actieplan. Kan de burgemeester uitleggen welke factoren hebben gezorgd voor code geel en niet al oranje? En hoe wordt die risicoschatting in de toekomst verbeterd? Van meerdere kanten horen we dat er vroeg op de dag al signalen waren dat de spanning opliep. Hoe kan het dat die signalen, zowel online als van ondernemers en bezoekers, vroegtijdig gemist werden? Is het, zoals in de brief staat, alleen de meldingsbereidheid die verhoogd moet worden, of moeten ook de manieren vergroot worden waarop dat goed en adequaat gedaan kan worden? En hoe gaat het college zorgen dat het zelf ook eerder de onlinesignalen opvangt?

Bewoners en ondernemers zitten met de gebakken peren en de reputatie van Scheveningen is weer enigszins geschaad. De ondernemers en Scheveningen kunnen wel weer wat goed nieuws gebruiken. Is het college bereid om samen met ondernemers en bewoners op te trekken om te kijken wat er nodig is om ook het spreekwoordelijke zonnetje weer te laten schijnen over Scheveningen?

De **voorzitter**. We zijn door de sprekerslijst van de raad heen. Ik wil eventjes met u in overleg over hoe wij nu verdergaan. De burgemeester heeft aangegeven zeker een halfuur nodig te hebben voor de voorbereiding van de beantwoording. We kunnen nu dus twee dingen doen. We zouden nu door kunnen gaan met het volgende agendapunt. Ik zie daarvoor zes sprekers staan, dus ik denk dat dat kan. Dan doen we de beantwoording direct na de dinerpauze. Ik denk namelijk dat de burgemeester er niet voor 17.45 uur aan zal kunnen beginnen en dan gaan we wel heel erg uit de tijd lopen. Ik zou dus zeggen, voor het ordentelijke verloop van het debat: laten we de beantwoording van de zijde van de burgemeester in ieder geval na de dinerpauze doen. Dan kunnen we nu doorgaan met de rest van de agenda en dan weet iedereen, ook de media, dat direct na de dinerpauze de beantwoording vanuit de burgemeester komt. Ik heb het idee dat hier steun voor is. Ja, zie ik. Dan gaan we het op die manier doen. We gaan door naar agendapunt J.

De beraadslaging wordt geschorst.

Aan de orde is:

J. Voorstel van het college inzake Planuitwerkingskader (PUK) Oude Haagweg 4 - 36 (RIS321718).

De beraadslaging wordt geopend.

Arjen Dubbelaar (Hart voor Den Haag). Voorzitter. Hart voor Den Haag kan instemmen met de kaders waarmee de herontwikkeling van deze locatie kan plaatsvinden. Dit PUK bevat voorwaarden en uitgangspunten voor de planontwikkeling voor de percelen aan de Oude Haagweg. Het is een stevig bouwvolume op dit stukje Loosduinen in Houtwijk. Er is goed nagedacht over de stedenbouwkundige inpassing. We hebben deze woningen keihard nodig. Het gebied en de openbare ruimte gaan erop vooruit en alles afgewogen lijkt dit een prima planontwikkeling. De bedrijven Van Zweden en Domino's keren terug naar deze locatie, en Mani Bouwmachines, dat ook heeft ingesproken, zoekt een andere plek. Kan de wethouder reageren op de inspraak van Mani? Want hoewel dit een private ontwikkeling betreft en het een overeenkomst is tussen twee private partijen, hoor ik graag van het college of het kan helpen bij herhuisvesting. Dat geldt eveneens voor Rouwcentrum Loosduinen.

Het plan is goed ontvangen door omwonenden en de Commissie Loosduinen. Wijkberaad Houtwijk was ook enthousiast. De heer Meesters heeft tijdens de commissievergadering ingesproken. Of dat was namens Wijkberaad Houtwijk of de Commissie Loosduinen, heb ik niet helemaal scherp, maar ook de Commissie Loosduinen is enthousiast, heb ik mij laten vertellen. Mijn stemadvies is dan ook: voor. Maar ik zie dat de heer De Ridder nog iets wil weten.

Rutger de Ridder (VVD). Nee hoor, gewoon een toevoeging. Hij sprak zowel namens de commissie als namens het wijkberaad.

Arjen Dubbelaar (Hart voor Den Haag). Ja, dat is heel goed mogelijk, want de heer Meesters is in beide actief. Dus zowel Wijkberaad Houtwijk als de Commissie Loosduinen is enthousiast over dit plan. En Hart voor Den Haag ook.

De **voorzitter**. Wat een eensgezindheid mogen we nog voor de dinerpauze horen en zien. Dat is alleen maar mooi.

Judith Klokkenburg (ChristenUnie/SGP). Voorzitter. Mijn fractie wil vandaag in het bijzonder aandacht vragen voor de ruimte voor religie in onze stad. In het plangebied van dit planuitwerkingskader bevindt zich namelijk een grote levensbeschouwelijke organisatie, die niet alleen zingeving biedt aan veel inwoners van onze stad, maar ook veel maatschappelijke activiteiten organiseert. In het voorliggende PUK is geen ruimte opgenomen voor terugkeer, wat de facto betekent dat een kerkgemeenschap met meer dan 200 leden en nog meer mensen voor wie het van belang is, op straat wordt gezet, in een stad waarin nota bene al meer dan 35 kerken op zoek zijn naar ruimte. ChristenUnie/SGP is daar niet over te spreken; dat heb ik in de commissie ook al duidelijk gemaakt. Natuurlijk kunnen wij begrip opbrengen voor beleidskeuzes over welke functies waar moeten plaatsvinden, maar in dit geval kunnen we dat niet. De kerk had namelijk een eigen pand, maar heeft dit moeten verkopen omdat de gemeente had gezegd de erfpacht niet te zullen verlengen. De projectontwikkelaar heeft aangegeven geen problemen te hebben met een terugkeer van de kerk, net als meerdere bedrijven in het plan. Alleen de gemeente zelf zit hier in de weg, door geen maatschappelijke ruimte te vragen in het PUK.

Die ruimte zouden wij wel graag willen geven. Daarom dien ik een amendement in, dat als volgt luidt. Besluit in te stemmen met het concept-PUK Oude Haagweg 4-36, als basis voor de verdere uitwerking van de plannen, van het juridisch-planologisch kader en de vervolgovereenkomst met in ieder geval een anterieur deel, met dien verstande dat de terugkeer van een levensbeschouwelijke organisatie mogelijk wordt. Er wordt daarom 700

m² opgenomen met een (dubbel)bestemming maatschappelijk, waarin in ieder geval de functie religie mogelijk is.

In de commissie heb ik het al gezegd: kerken maken verschil. Geef ze dan ook ruimte om verschil te maken, of mogelijkheden tot ruimte. Daarvoor is een meedenkende overheid nodig, want kerken staan vaak 1-0 achter als ze een geschikt pand vinden omdat ze vaak moeten wachten op een ontheffing of een bestemmingswijziging voordat ze een pand kunnen huren of kopen. Wat ChristenUnie/SGP betreft, gaan we een stukje harder lopen als er levensbeschouwelijke organisaties aankloppen met een geschikt pand. Daarom heb ik een motie, die medeondertekend is door collega's De Groot van het CDA, Dubbelaar van Hart voor Den Haag, Ahraui van de PvdA en Çelik van DENK. Het dictum van de motie is lang, en luidt als volgt. Verzoekt het college als maatschappelijke organisaties, waaronder levensbeschouwelijke organisaties, zonder ruimte een geschikte en voor hen betaalbare ruimte vinden, actief mee te denken om en hoe invulling te geven aan deze wens, maatschappelijke organisaties, waaronder levensbeschouwelijke organisaties, die vanwege beleidskeuzes van de gemeente niet kunnen terugkeren in nieuwbouwonontwikkelingen op de plek waar zij gehuisvest zijn, actief te helpen in de zoektocht naar een andere geschikte ruimte, te onderzoeken hoe de procedure voor ontheffingen c.q. bestemmings- of functiewijzigingen verkort en versimpeld kan worden, zodat levensbeschouwelijke organisaties niet zes weken of langer hoeven te wachten op de gemeente maar bij een geschikte ruimte zo snel mogelijk over de benodigde documentatie kunnen beschikken, in gesprek te gaan met levensbeschouwelijke organisaties zoals De Deur - waarbij zowel de gemeentelijk contactpersoon voor levensbeschouwelijke organisaties als de Dienst Stedelijke Ontwikkeling worden betrokken - over problematiek met betrekking tot huisvesting en hoe de gemeente medewerking kan verlenen aan ruimtelijke procedures, en de raad te informeren.

De **voorzitter**. Door mevrouw Klokkenburg wordt het volgende amendement (J.A CU/SGP) voorgesteld:

Amendement J.A CU/SGP maak terugkeer maatschappelijke functie mogelijk

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 8 mei 2025, ter bespreking van het Voorstel van het college inzake Planuitwerkingskader (PUK) Oude Haagweg 4-36 (RIS321718),

Besluit:

- in te stemmen met het concept-PUK Oude Haagweg 4-36, als basis voor de verdere uitwerking van de plannen, van het juridisch-planologisch kader en de vervolgovereenkomst met in ieder geval een anterior deel, **met dien verstande dat de terugkeer van een levensbeschouwelijke organisatie mogelijk wordt. Er wordt daarom 700 vierkante meter opgenomen met een (dubbel)bestemming maatschappelijk, waarin in ieder geval de functie religie mogelijk is.**

Het amendement maakt onderdeel uit van de verdere beraadslaging.

De **voorzitter**. Door mevrouw Klokkenburg, daartoe gesteund door mevrouw De Groot, de heer Dubbelaar, de heer Ahraui en de heer Çelik, wordt de volgende motie (J.1 CU/SGP) ingediend:

Motie J.1 CU/SGP zet levensbeschouwelijke organisaties niet op straat

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 8 mei 2025, ter bespreking van het Voorstel van het college inzake Planuitwerkingskader (PUK) Oude Haagweg 4-36 (RIS321718),

constaterende, dat:

- reeds zo'n 35 (internationale)kerken op zoek zijn naar ruimte in onze stad;
- op dit moment een kerk in het plangebied gehuisvest is;
- het college plannen heeft voor het realiseren van een kerkverzamelgebouw;

overwegende, dat:

- dit kerkverzamelgebouw niet de oplossing is voor alle kerken die op zoek zijn naar ruimte;
- traditionele kerkgebouwen vaak niet passend zijn voor (internationale)kerken en andere levensbeschouwelijke organisaties die ruimte zoeken, maar bedrijfs- en welzijnspannen wel;
- er weinig te huur of koop staand maatschappelijk vastgoed is waar een levensbeschouwelijke organisatie in kan c.q. mag;
- de gemeente vooralsnog niet meewerkt aan het toestaan van gebruik van geschikte bedrijfs- en welzijnspannen door levensbeschouwelijke organisaties en daardoor geschikte ruimte voor levensbeschouwelijke organisaties niet wordt benut;
- kerken en andere levensbeschouwelijke organisaties onlosmakelijk onderdeel zijn van onze stad en maatschappelijke meerwaarde hebben door bijvoorbeeld armoedebestrijding, hulp aan migranten en gratis cursussen;

verzoekt het college:

- als maatschappelijke organisaties, waaronder levensbeschouwelijke organisaties, zonder ruimte een geschikte en voor hen betaalbare ruimte vinden, actief mee te denken om en hoe invulling te geven aan deze wens;
- maatschappelijke organisaties, waaronder levensbeschouwelijke organisaties, die vanwege beleidskeuzes van de gemeente niet kunnen terugkeren in nieuwbouwontwikkelingen op de plek waar zij gehuisvest zijn, actief te helpen in de zoektocht naar een andere geschikte ruimte;
- te onderzoeken hoe de procedure voor ontheffingen c.q. bestemmings- of functiewijzigingen verkort en versimpeld kan worden, zodat levensbeschouwelijke organisaties niet zes weken of langer hoeven te wachten op de gemeente, maar bij een geschikte ruimte zo snel mogelijk over de benodigde documentatie kunnen beschikken;
- in gesprek te gaan met levensbeschouwelijke organisaties zoals De Deur - waarbij zowel de gemeentelijk contactpersoon voor levensbeschouwelijke organisaties als de Dienst Stedelijke Ontwikkeling worden betrokken - over problematiek met betrekking tot huisvesting en hoe de gemeente medewerking kan verlenen aan ruimtelijke procedures en de raad te informeren,

en gaat over tot de orde van de dag.

De motie maakt onderdeel uit van de verdere beraadslaging.

Rutger de Ridder (VVD). Voorzitter. Het is mooi dat we eindelijk werk maken van een verloederd stukje Den Haag. Voor de VVD staan bij deze beslissingen een paar dingen centraal. Het belangrijkste is de vraag of de ontwikkeling een verbetering is. Kunnen bedrijven die terug willen ook terug? Hebben we ruimte voor nieuwe bedrijvigheid? En tot slot een vraag die randvoorwaardelijk is voor ons: wat vindt de buurt ervan? Ik moet concluderen dat de nieuwe gebouwen een toevoeging zijn voor de Burgemeestersbuurt, dat de Oude Haagweg er aantrekkelijker van wordt, dat bedrijven kunnen terugkeren, dat zich hier nieuwe bedrijven kunnen vestigen en dat we een flink aantal woningen toevoegen. En, heel belangrijk, de buurt ziet het zitten.

Eén zaak die voor ons wel van belang is, betreft de soorten bedrijven die we in de ontwikkeling zien terugkomen. De Haagse VVD vindt dat we moeten kijken hoe we bedrijven zo veel als mogelijk kunnen laten passen bij de omgeving. Hier kunnen geen bedrijven gevestigd worden die veel overlast veroorzaken. Op bedrijventerreinen kunnen juist wel bedrijven gevestigd worden die mogelijk meer geluid of overlast in andere zin veroorzaken. Toch kunnen er bedrijven op die terreinen zitten die eigenlijk beter in bewoond gebied kunnen zitten, zoals op de Oude Haagweg. Daarom dient de heer Noorlander van D66 straks een motie in die wij mede-indienen, zodat we optimaal gebruik kunnen maken van de ruimte die we hebben voor bedrijven.

Tot slot sluit ik me aan bij de vraag van de heer Dubbelaar over het bedrijf Mani.

Joren Noorlander (D66). Voorzitter. D66 is voorstander van dit PUK. Het past goed in de omgeving en voegt nieuwe, hoogwaardige bedrijfsruimten en woningen toe. Dat is dus niet alleen goed nieuws

voor de vele woningzoekenden in Den Haag, maar ook voor bedrijven die een nieuw onderkomen zoeken. D66 is van mening dat we Den Haag moeten helpen om een gezonde stad te zijn en een economie van de toekomst te bouwen. Dat doen we door vervuilende bedrijven die wel nodig zijn voor de stad en voor de regio naar bedrijventerreinen te verplaatsen en daar prioriteit aan te geven, waartoe ook is opgeroepen in de aangenomen motie Wie plaatsmaakt maakt aanspraak.

Om genoeg ruimte op bedrijventerreinen te creëren, organiseren we een nieuw terrein en moeten we huidige terreinen beter benutten. Bedrijven die wel goed met woningen te mengen zijn, moeten kan ook een plek krijgen in de bestaande stad. Bij nieuw te ontwikkelen bedrijfsruimten, zoals op deze locatie, moeten we stimuleren dat bedrijven die onnodig op een bedrijventerrein zitten voorrang krijgen. Daarom heb ik de volgende motie, Het juiste bedrijf op de juiste plek. Die roept het college op bedrijven die op een bedrijventerrein gevestigd zijn en ook in een gemengd gebied kunnen functioneren te stimuleren om naar bedrijfsruimte buiten een bedrijventerrein te verplaatsen, bedrijven die plaatsmaken voor andere ontwikkelingen voorrang te geven op nieuw gerealiseerde bedrijfsruimten, hiervoor de beleidsmogelijkheden te onderzoeken en de raad hierover uiterlijk in Q4 2025 te informeren. Deze motie is mede ingediend namens Rutger de Ridder van de VVD.

Arjen Dubbelaar (Hart voor Den Haag). Bij bullet één doet D66 een oproep aan het college die mij gewoon niet helemaal duidelijk is. Kan meneer Noorlander daar iets meer over vertellen?

Joren Noorlander (D66). Ja. Als we een bedrijventerrein hebben, willen we daar graag ruimte hebben voor bedrijven die vroeger in een hogere milieucategorie vielen en nu dus een grotere geluidsproductie hebben en meer overlast veroorzaken. Er zitten op bedrijventerreinen ook vaak functies waarvoor dit niet geldt, en die kunnen gewoon in de bestaande stad gemixt worden met woningen. We zouden graag willen dat we dat beter benutten. We willen die bedrijven dus een plek geven in de bestaande stad, terwijl we de overlastgevende bedrijven juist uit de woongebieden halen en een plekje geven op een bedrijventerrein. Deze motie is een oproep daartoe.

Arjen Dubbelaar (Hart voor Den Haag). Maar dat is in de praktijk toch al geregeld, juist doordat we bedrijven categoriseren in bepaalde milieucategorieën? Dat is toch al staand beleid?

Joren Noorlander (D66). Nee, want we hebben geen minimale milieucategorie op bedrijventerreinen. Het kan dus zo zijn dat er op een plek waar een heel vervuilend bedrijf mag zitten, eigenlijk een bedrijf zit dat gewoon een plek zou kunnen krijgen in de bestaande stad. Wij willen graag stimuleren dat we tegen die bedrijven zeggen: we bouwen een mooie nieuwe bedrijfsruimte in de stad; dat is misschien een betere plek voor jou dan op een bedrijventerrein, waar ook een vervuilend bedrijf kan zitten. Vandaar dat we deze motie indienen, samen met de VVD.

De **voorzitter**. Nog een derde maal voor de heer Dubbelaar.

Arjen Dubbelaar (Hart voor Den Haag). Ik begrijp dat de VVD de motie medeondertekent. D66 en de VVD stellen nu dus voor dat we een soort branchering krijgen op bedrijventerreinen. Begrijp ik dat goed?

Joren Noorlander (D66). Wij willen bedrijven graag stimuleren om naar een geschiktere locatie te gaan. Als een bedrijf dat weinig geluid of weinig geur produceert op een bedrijventerrein zit, zouden we dat bedrijf graag willen verleiden om naar een beter passende locatie te gaan.

De **voorzitter**. Meneer De Ridder, u had nog een interruptie op de eigen motie?

Rutger de Ridder (VVD). Ja. Het klopt toch, meneer Noorlander, dat dit absoluut geen dwang is?

De **voorzitter**. Dat is eigenlijk geen interruptie, maar vooruit maar weer.

Joren Noorlander (D66). Het was een vraag, en het klopt als een bus.

De **voorzitter**. Ze zijn allemaal zo creatief hier!

Judith Klokkenburg (ChristenUnie/SGP). Hoe zou dat stimuleren van de heer Noorlander en de heer De Ridder eruitzien?

Joren Noorlander (D66). Dat we in ieder geval al beginnen met dit onder de aandacht te brengen: hé, we hebben een mooi nieuw bedrijfspand in de bestaande stad dat heel goed passend zou kunnen zijn voor jullie; zien jullie geen mogelijkheden om hiernaartoe te verhuizen? Dat zou de eerste stap kunnen zijn.

Judith Klokkenburg (ChristenUnie/SGP). Die eerste stap, dus het onder de aandacht brengen, kan ik nog wel volgen. Maar wat zou het nog meer kunnen zijn? Zou het ook kunnen gaan om een financiële tegemoetkoming? Ik kan me namelijk voorstellen dat je op dat bedrijventerrein waar je al heel lang zit een lage huur hebt, terwijl je in de nieuwbouw ineens een hele hoge huur zou hebben. Zou daar dan ook financieel iets in moeten gebeuren?

Joren Noorlander (D66). Daar voorziet deze motie nu niet in. Dit is echt een eerste stap om eens te kijken of we die schuif op gang kunnen brengen, ook om bijvoorbeeld de vervuilende bedrijven uit de stad te krijgen en plekken op bedrijventerreinen vrij te spelen. Daar zou natuurlijk best een combinatie gemaakt kunnen worden. Als we een bedrijf hebben dat vervuiler is of meer overlast geeft, zou dat naar een plek op een bedrijventerrein kunnen gaan en vice versa. Daarin zouden combinaties gemaakt kunnen worden en daar hoeft de gemeente niet per se financieel iets aan bij te dragen, denk ik.

De **voorzitter**. Door de heer Noorlander, daartoe gesteund door de heer De Ridder, wordt de volgende motie (J.2 D66) ingediend:

Motie J.2 D66 Het juiste bedrijf op de juiste plek

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 8 mei 2025, ter bespreking van Voorstel van het college inzake Planuitwerkingskader (PUK) Oude Haagweg 4 - 36 (RIS321718).

Constaterende dat:

- de raad eerder de motie ‘Wie plaatsmaakt maakt aanspraak’ (RIS316168) heeft aangenomen;
- er op bedrijventerreinen bedrijven met een lage milieucategorie nu ruimte innemen terwijl zij qua milieucategorie ook binnenstedelijk zouden passen;
- er binnenstedelijk ook nieuwe bedrijfsruimte wordt gerealiseerd.

Overwegende dat:

- voor een goede en gezonde Haagse economie het juiste bedrijf op de juiste plek moet zitten;
- voor sommige ontwikkelingen bedrijven beter hun bedrijvigheid op een andere plek kunnen voortzetten.

Roept het college op:

- bedrijven die op een bedrijventerrein gevestigd zijn en ook in een gemengd gebied kunnen functioneren te stimuleren om naar bedrijfsruimte buiten een bedrijventerrein te verplaatsen;
- bedrijven die plaatsmaken voor andere ontwikkelingen voorrang te geven op nieuw gerealiseerde bedrijfsruimten;
- hiervoor de beleidsmogelijkheden te onderzoeken en de raad hierover uiterlijk in Q4 2025 te informeren.

En gaat over tot de orde van de dag.

De motie maakt onderdeel uit van de verdere beraadslaging.

Hinke de Groot (CDA). Voorzitter. Het CDA is positief over het planuitwerkingskader voor de Oude Haagweg. Daarbij is echt geluisterd naar de wensen van bewoners. De Commissie Loosduinen en Wijkberaad Houtwijk hebben zich uitgesproken voor het plan; dat werd al gezegd. Laden en lossen verdwijnt aan de Burgemeester van der Veldestraat, en het CDA is blij dat er is nagedacht over het realiseren van genoeg voorzieningen als huisarts, sport en kinderopvang. We zijn blij met het overzicht van maatschappelijke voorzieningen en groen in het PUK zelf, maar ook met de toezegging dat het realiseren van genoeg voorzieningen ook wordt meegenomen in de Gebiedsvisie Loosduinen 2040. Dat is voor toekomstige bewoners natuurlijk ook erg belangrijk. We moeten immers niet alleen stenen stapelen voor meer woningen en bedrijfsruimten, maar ook zorgen dat het gebied leefbaar is voor huidige en toekomstige bewoners.

Ten slotte hebben we tijdens de commissie uitgebreid gesproken over de behoefte aan ruimte voor maatschappelijke en religieuze organisaties. Ook ik heb gesproken met kerkgemeenschap De Deur. Vandaag sprak de heer Van Vliet ook in. Zij huren nu een ruimte op deze locatie, maar zijn ook op zoek naar een nieuwe locatie. Het CDA vindt het belangrijk dat er genoeg ruimte is voor religieuze organisaties, voor hun activiteiten en voor al het goede werk dat ze doen voor medebewoners, zoals armoedebestrijding. Daarom dienen we samen met ChristenUnie/SGP de motie in om te zorgen dat procedures voor het vinden van een nieuwe locatie makkelijker worden en de gemeente echt meehelpt.

Samir Ahraui (PvdA). Voorzitter. Ik kan het kort houden, want in de commissie werd al duidelijk dat mijn fractie blij is met dit PUK. We gaan woningen bij bouwen en de omgeving vergroenen en er komt kleinschalige bedrijfsruimte bij voor de maakindustrie. Dat is allemaal broodnodig in onze stad. In de commissie is het ook veel gegaan over de kerk die nu gebruikmaakt van de ruimte in de plint, waar nu andere plannen voor zijn. Mijn fractie vindt het belangrijk dat we altijd actief blijven meedenken met levensbeschouwelijke organisaties, die vaak grote moeite hebben met het vinden van geschikte huisvesting. Dat is de reden waarom ik de motie van collega's Klokkenburg en De Groot heb meegetekend.

Wethouder **Van Asten** (D66). Voorzitter. Er werd al aan gerefereerd dat er een hoop enthousiasme is voor de plannen voor De Burgemeester. Ik denk ook dat het een mooie toevoeging is aan dit stuk Loosduinen.

Er zijn vragen gesteld over de twee insprekers van vandaag namens Mani Bouwmachines en het rouwcentrum. De eerste afspraak is natuurlijk echt een civielrechtelijke afspraak tussen twee partijen. Daar zullen wij dus wel oog op houden. Dat is de basis. Als die afspraak er ligt, kan er niets worden gedaan voordat aan die afspraak gestand wordt gedaan. Maar uiteraard willen wij ook graag via de kanalen die we hebben, waaronder het Makelpunt, meedenken of er plekken zijn in Den Haag waar een vestiging naartoe zou kunnen. Hetzelfde geldt voor het rouwcentrum. Alles wat we kunnen doen, zullen we zeker doen. We hebben daarin een inspanningsverplichting, maar we beseffen dat een stad meer is dan stenen stapelen. Daar hebben we ook functies voor nodig. Hetzelfde geldt natuurlijk voor levensbeschouwelijke organisaties.

Dat gezegd hebbende, heb ik nog enkele moties en een amendement te bespreken.

Ik begin met het amendement van mevrouw Klokkenburg. Gefeliciteerd overigens met uw voordracht voor de komende verkiezingen; dat moest ik nog even zeggen. Dat is het amendement Maak terugkeer maatschappelijke functie mogelijk. Dit PUK is natuurlijk opgesteld met de hele rekensom van wat er waar nodig is. We gaan flink terug in vierkante meters bedrijfsruimte. Dat hebben we gedaan met dien verstande dat wát er is, ook daadwerkelijk door bedrijven kan worden ingevuld. We hebben die werkplekken namelijk zo hard nodig in de stad. Op basis daarvan is natuurlijk ook de parkeerbehoefte, zowel binnen als buiten, berekend. Dit amendement zet daar weer een grote streep doorheen, waardoor we die hele rekensom opnieuw zouden moeten maken. Dit is een bedrijventerrein en we moeten dat ook als zodanig beschouwen. Daarom is dit amendement niet mogelijk. We ontraden het dan ook ten sterkste.

Dan uw motie, Zet levensbeschouwelijke organisaties niet op straat. Wij zetten ze ook niet op straat; laat ik dat even vooropstellen. De motie vraagt het college om te helpen en in gesprek te gaan, samen met de contactpersoon, om te kijken waar de verschillende afdelingen binnen de gemeente goed kunnen samenwerken om te zien waar mogelijkheden voor vestiging zitten en of die nog in plannen in te breiden zijn. We bouwen natuurlijk veel op verschillende locaties, zeker ook in Zuidwest. Daar

willen we dus zeker naar gaan kijken. U vraagt ons daarbij ook om te onderzoeken hoe de procedures voor ontheffingen sneller kunnen gaan dan binnen die zes weken. Ik ga daar graag naar kijken, maar ik geef wel de winstwaarschuwing dat dat waarschijnlijk heel lastig wordt, omdat het nou eenmaal vaste termijnen zijn. Maar we maken graag een beetje tempo, dus waar mogelijk zullen we dat doen. Met die woorden erbij kunnen we deze motie aan de raad laten.

Dan heb ik nog de motie van de heer Noorlander van D66. Die gaat inderdaad verder in op de motie Wie plaatsmaakt maakt aanspraak. In een stad waarin ruimte schaars is, moet echt elk type bedrijf op de beste plek zitten, stelt de motie. Ook daarmee kunnen we uit de voeten. Ook deze motie kunnen we dus positief aan de raad laten.

Als laatste wil ik graag nog het volgende zeggen. U merkt dit vast ook. In heel veel discussies die wij voeren, of dat nou in de commissie is of hier in de raad, hebben we het naar aanleiding van een casus over bijvoorbeeld de vraag hoe we omgaan met bedrijventerreinen. Nou voer ik die discussie graag, maar u voert die discussie - wat mag er wel en niet op een bedrijventerrein? - ook regelmatig met collega Bruines. U kiest daarin een koers en u wilt dat vervolgens bij een plan zoals we dat hier hebben, eigenlijk weer aanpassen omdat er toevallig al een nuttig of sympathiek initiatief gevestigd is. Ik zou wel graag de oproep willen doen om goed te kijken waar nou welk debat thuishoort. Hetzelfde geldt voor de plaatsing van maatschappelijke en culturele organisaties; u herinnert zich de discussie omtrent Mariahoeve. Ik zou ertoe willen oproepen om daar echt een goed en stevig kader voor te maken, waarbij we de vraag in ons achterhoofd houden: wacht even, wat is er nu op bedrijventerreinen gevestigd? Want ja, er zitten op de huidige bedrijventerreinen inderdaad ook sportscholen of danslessen, bijvoorbeeld op ZKD. U hoorde de voorbeelden daarvan. Die hebben we daar liever niet, tenzij we daar een modus in kunnen gaan vinden waardoor er bijvoorbeeld een extra verdieping op wordt gebouwd waar we misschien nog een functie kunnen hebben. Maar nogmaals, dat soort debatten moeten we echt voeren als we het hebben over de huisvesting van culturele organisaties. Hoe gaan we om met bedrijventerreinen et cetera? Dat zou het volgens mij makkelijker maken om vervolgens de plannen die dan doorsijpelen op plotniveau, beter te kunnen bespreken.

Rutger de Ridder (VVD). Op zich ben ik het wel eens met wat de wethouder zegt, alleen is het natuurlijk wel ingewikkeld. Als we dan denken dat we het allemaal goed hebben geregeld komen we, als we eenmaal bij het PUK, het plot komen, toch tot de conclusie dat er initiatieven zijn die dan misschien toch geen ruimte krijgen. Hoe gaan we daar dan mee om? We hebben er dan immers eerder al over gesproken en beleid vastgesteld, maar komen toch in de situatie waarin een bepaalde organisatie geen plek meer krijgt.

Wethouder **Van Asten (D66).** Ja, maar ik kan me niet voorstellen dat tijdens de bespreking van de bedrijventerreinenstrategie is gesproken over de vraag hoe we levensbeschouwelijke organisaties een plek geven op een bedrijventerrein, terwijl daar toch best wat vestigingen zijn. Wellicht is het dus een idee om nog eens een inventarisatie te maken van wat er nu gevestigd is op een bedrijventerrein dat er op basis van het feit dat het geen bedrijf is, niet gevestigd zou moeten zijn, maar waarvan we wel zeggen: oké, als het niet daar kan, waar dan wel? En hoe gaan we daarmee om?

Rutger de Ridder (VVD). Op zich ben ik dat ook wel weer eens met de wethouder, maar als we het over de bedrijventerreinenstrategie hebben, hebben we het inderdaad over ZKD. Ik denk niet dat we dan allemaal denken aan de Oude Haagweg. Dus dat is natuurlijk wel een risico.

Wethouder **Van Asten (D66).** Ik ken deze raad als een raad die altijd zeer goed doordacht te werk gaat en dus geen bedrijventerrein over zal slaan. En zeker de heer De Ridder niet!

Judith Klokkenburg (ChristenUnie/SGP). Ik kan dit verhaal van de wethouder natuurlijk ook wel enigszins volgen. Tegelijkertijd hebben we richtinggevende normen vastgesteld, en mochten daaronder geen normen voor religie worden vastgesteld. Daarvoor geldt namelijk alleen een nadenkplicht. Ik heb daar toen een motie over ingediend, die nog niet is afgedaan. Bij dezen dus het verzoek om dat te doen. Maar er geldt dus alleen een nadenkplicht, en die komt dus never nooit terug in plannen, omdat er dan blijkbaar is nagedacht en het niet is toegepast. Op het moment dat er plek voor religie is, vraag ik hier daarom aandacht voor. Goede plekken zijn gewoon schaars in de stad.

Daarom ben ik benieuwd hoe de wethouder naar dat punt kijkt. We hebben het namelijk wel over bedrijventerreinen, maar niet over religieuze terreinen.

Wethouder **Van Asten** (D66). Ik probeer me even voor te stellen hoe ik een religieus terrein op de schaal van ZKD zou moeten zien. Ik zal even snel kijken naar de afdoening van die motie, want die is inderdaad al een tijd geleden ingediend. Volgens mij hebben we toen het debat daarover ook gevoerd. Het is lastig om te bepalen welke ruimte je nou precies moet vrijhouden voor welke instanties of gezindten, ook in de wetenschap dat de leegstaande oudere panden op bedrijventerreinen die nu nog vaak huisvesting bieden aan dit soort organisaties, langzaam in een groeiende stad worden opgeslokt. Ik denk dat we daar nog eens heel goed extra over moeten nadenken. Naar aanleiding van die motie zullen we daar dus nog even goed over komen te spreken. Wij vinden als college ook dat het echt een plek verdient. Het is lastig, maar dat ontslaat ons niet van de plek om er wel goed rekenschap van te geven en dus te kijken waar er een plek kan komen. Naar aanleiding van deze motie gaan we daar dus in ieder geval snel mee aan de slag. Die zullen we ook snel afdoen - dat is een belofte vanaf deze plek - maar we zullen daar de nadenkplicht ook snel bij doen.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**. Ik zie dat we nog wel eventjes de tijd hebben. Laten we dus gewoon met frisse moed doorgaan naar agendapunt K, het voorstel van het college inzake Ontwikkelvisie Beatrixkwartier en Bezuidenhout-West.

Aan de orde is:

K. Voorstel van het college inzake Ontwikkelvisie Beatrixkwartier en Bezuidenhout-West (RIS321791).

De beraadslaging wordt geopend.

Arjen Dubbelaar (Hart voor Den Haag). Voorzitter. Dat gaat wel heel snel. Ik was nog lekker druk bezig met alle stukken. Ja, nu nog, tot het laatste moment! Er staan echt veel stukken op de agenda. Ik zal ze niet allemaal voorlezen.

Op 10 januari 2024 spraken wij in de commissie over het kwaliteitsplan Central Innovation District met RIS-nummer 314594. In die vergadering heb ik aandacht gevraagd voor het Schenkviaduct. Maarten Brakema van Omroep West heeft daar toen nog een artikel over geschreven. Dat raadsvoorstel is vervolgens op 15 februari behandeld in de raadsvergadering en geamendeerd aangenomen. Mijn amendement Haagse visie op automobilititeit, met RIS-nummer 318091, werd aangenomen. De kern hiervan was om een besluit toe te voegen aan het raadsvoorstel met de volgende tekst: 'De binnenstedelijke verdichting in het gehele CID-gebied trekt veel bezoekers. In de verdere ontwikkeling van het gebied dient ook rekening gehouden te worden met de positie van de auto. De Haagse visie op automobilititeit zou hiervoor vastgesteld moeten worden.' Waar blijft dan die Netwerkstrategie CID-Binckhorst? Die is inmiddels gepubliceerd - heel goed - maar leest u mijn aangenomen amendement nog eens na, want de strategie is nog niet vastgesteld. De Netwerkstrategie 2040 voor heel Den Haag, met RIS-nummer 321330, werd onlangs ook gepresenteerd, door wethouder Kapteijns, maar hierin staat niks over de toekomst van het Schenkviaduct. In de ontwikkelvisie wel, maar in die netwerkstrategie wordt het viaduct één keer genoemd in de algemene visie. En nu lees ik dat er een looproute komt over het Schenkviaduct.

Daar gaat gewoon heel veel mis; dat blijkt wel. Daarom heb ik een motie gemaakt om onderzoek te doen naar het in ieder geval op termijn vervangen van het Schenkviaduct door een tunnel. Ik denk dat het Bezuidenhout daar veel mooier van wordt. Ik heb daarom de motie Maak van Schenkviaduct een tunnel. Die verzoekt het college een haalbaarheidsonderzoek te doen naar de realisatie van een ondergrondse verbinding tussen de centrumring van Den Haag en het Bezuidenhout en de raad hierover te informeren. Deze motie wordt mede ingediend door de heer De Ridder van de

VVD, mevrouw De Groot van het CDA, de heer Kaptheijns van de PVV en de heer Etalle van Forum voor Democratie.

De **voorzitter**. Door de heer Dubbelaar, daartoe gesteund door de heer De Ridder, mevrouw De Groot, de heer Kaptheijns en de heer Etalle, wordt de volgende motie (K.1 HvDH) ingediend:

Motie K.1 HvDH Maak van Schenkviaduct een tunnel

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 8 mei 2025, ter bespreking van het Voorstel van het college inzake Ontwikkelvisie Beatrixkwartier en Bezuidenhout-West (RIS321791).

Constaterende, dat:

- in de Ontwikkelvisie staat dat wordt bekeken of het Schenkviaduct en het Prins Bernardviaduct op termijn versmald kunnen worden naar 2 keer 1 rijbaan;
- het Schenkviaduct, gebouwd in 1939, is volgens een studie uit 2015 technisch nog bruikbaar tot circa 2040.

Overwegende, dat:

- in het MIRT-onderzoek Bereikbaarheid Rotterdam-Den Haag, waaraan twee jaar is gewerkt door het Ministerie van Infrastructuur en Milieu, de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH), Provincie Zuid-Holland, gemeente Rotterdam en gemeente Den Haag, staat dat het Schenkviaduct in Den Haag moet worden vervangen door een tunnel;
- Den Haag snel groeit, met plannen voor 35.000 nieuwe woningen in de Binckhorst en het Central Innovation District (CID) tegen 2040.

Van mening, dat:

- ondertunneling van het Schenkviaduct zorgt voor een verbetering van de bereikbaarheid en geeft de leefbaarheid in de Rivierenbuurt een enorme impuls door vermindering van uitlaatgassen en geluidsoverlast.

Verzoekt het college:

- een haalbaarheidsonderzoek te doen naar de realisatie van een ondergrondse verbinding tussen de centrumring van Den Haag en het Bezuidenhout en de raad hierover te informeren.

En gaat over tot de orde van de dag.

De motie maakt onderdeel uit van de verdere beraadslaging.

Lesley Arp (SP). Voorzitter. De SP heeft eerder via een aangenomen motie gezegd geen fata morgana boven de Utrechtsebaan te willen. Hierbij verwijs ik naar het buitengewoon kostbare en risicovolle plan voor een Utrechtsebaanpark, een prachtig maar ook nog buitengewoon ongewis vergezicht. Daarom was de SP ook wat teleurgesteld dat de ontwikkelvisie het Utrechtsebaanpark presenteert als een realistisch plan, zonder kritische kanttekening. Zeker als zo'n document wordt voorgelegd aan bewoners loop je het risico dat er valse verwachtingen worden gewekt. Daarom pleit de SP in lijn met de eerder aangenomen motie voor een realistischer verhaal in de ontwikkelvisie, en heb ik het amendement Ook geen fata morgana in de ontwikkelvisie. Om te zorgen dat ik hier morgen niet nog steeds sta, ga ik proberen samen te vatten wat het amendement doet. Op pagina 8 wordt twee keer de zinsnede 'Over de haalbaarheid van de overkapping zijn nog veel bouwkundige, financiële en andere onzekerheden.' toegevoegd. En op pagina 44 wordt een zinsnede geschrapt, en wordt toegevoegd: 'Over de haalbaarheid van de overkapping over de Utrechtsebaan, hoe die eruit zou komen te zien en wanneer die gerealiseerd zou worden.' Dit amendement is mede ingediend door mevrouw Klokkenburg van ChristenUnie/SGP.

Rutger de Ridder (VVD). Ik ben benieuwd of mevrouw Arp mij kan vertellen dat dit zo'n Utrechtsebaanpark niet onmogelijk zou maken in de toekomst.

Lesley Arp (SP). Ik denk dat eerlijk communiceren over bepaalde risico's een ontwikkeling niet per definitie onmogelijk maakt. Ik kan me heel goed voorstellen dat een college zegt: wij vinden het vanuit de leefkwaliteit, het groen, wellicht de luchtkwaliteit en de verblijfskwaliteit een wenselijk iets. Tegelijkertijd vind ik met het oog op eerdere ervaringen met projecten en tunnelvisie dat we mensen niet, al dan niet per ongeluk, een rad voor ogen moeten draaien.

Rutger de Ridder (VVD). Dat is goed om te horen. Klopt dan ook mijn conclusie dat u eigenlijk wilt dat als we dit zouden doen en we het nodig zouden hebben voor woningbouw, we zouden zeggen: eerst dat park en dan pas bouwen?

Lesley Arp (SP). Ja, en laat er toevallig net een motie aankomen die dat signaal ook duidelijk wil meegeven aan het college. Het is net alsof we dit ingestudeerd hebben! Verder ligt aan onze twijfel over het Utrechtsebaanpark geen achterdocht ten grondslag, maar een recente ervaring. Dan heb ik het natuurlijk over het debacle met de overkapping aan de Grotiusplaats. Het pijnpunt was hierbij dat de raad voor het blok was gezet om deze peperdure overkapping te steunen omdat de bouwplannen die hiervan afhankelijk waren met toestemming van een eerder college al uit de grond waren gestampt en de woningen inmiddels bewoond werden. De SP wil nooit meer op deze manier in een duur infrastructureel project gerommeld worden. Let wel, het Utrechtsebaanpark zal vele malen duurder en complexer zijn dan de overkapping aan de Grotiusplaats. Daarom heb ik de motie Geen Grotiusplaats 2.0, waarvan het dictum als volgt luidt. Verzoekt het college geen actieve medewerking te verlenen aan bouwplannen waarvoor de realisatie van het Utrechtsebaanpark randvoorwaardelijk is om te kunnen voldoen aan de normen voor groen, geluid en/of luchtkwaliteit, in ieder geval zolang er geen duidelijkheid is over de (milieu)technische, verkeerskundige en financiële haalbaarheid. Deze motie wordt mede ingediend door mevrouw Klokkenburg van ChristenUnie/SGP, de heer Ahraui van de Partij van de Arbeid en mevrouw Bos van GroenLinks.

Arjen Dubbelaar (Hart voor Den Haag). Wat er precies is misgegaan bij de Grotiusplaats, kunnen we hier niet in een paar zinnen samenvatten, denk ik. Maar over uw motie zou ik het volgende willen weten. Wat bedoelt u nu precies met 'actieve medewerking'?

De **voorzitter**. 'Wat bedoelt mevrouw Arp ...'

Lesley Arp (SP). Het eerste waaraan ik zeker denk, is dat het college geen anterieure overeenkomsten of intentieovereenkomsten moet sluiten rond dat soort bouwplannen. Ik weet bijvoorbeeld dat het specifieke college rond The Roofs, dus de Grotiustorens, ooit een intentieovereenkomst heeft gesloten waarin ook stond dat die overkapping er op een gegeven moment bij zou komen, en dat dat eigenlijk een van de bronnen was van alle ellende die later zou komen. Dit is dus ook een signaal dat ik wil afgeven aan het college om niet alvast met intentieovereenkomsten aan de slag te gaan.

Arjen Dubbelaar (Hart voor Den Haag). Nee, ik ben het met mevrouw Arp eens dat het sluiten van die overeenkomst destijds een hele grote fout is geweest en dat dat niet meer mag plaatsvinden. Alleen zie ik 'actieve medewerking' veel verder gaan. We hebben in het stadhuis ook afdelingen, zoals het HIT, die actief meedenken met ontwikkelaars over de vraag of een plan op een bepaalde manier kan landen in onze stad en dus ook een toevoeging zou kunnen zijn. Maar ik begrijp dat als we uw motie steunen, ook dat soort actieve meewerkgedachtes van ambtenarenafdelingen niet meer kunnen plaatsvinden. Dat zou ik jammer vinden.

Lesley Arp (SP). Ik moet zeggen dat ik over deze motie ook het nodige contact heb gehad met de overkant, zoals ze dat hier noemen. Ik had eerder ook een amendement. Kijk, wat ik bijvoorbeeld wél zou snappen, is het volgende. Als jij een vergunningaanvraag indient, kunnen wij als gemeente natuurlijk niet doen alsof die vergunningaanvraag nooit is aangekomen. We zullen daar volgens de normale procedures een reactie op moeten geven. Tegelijkertijd zou ik in het voorbeeld dat de heer

Dubbelaar noemt, van het HIT, hopen dat als zo'n aanvraag bij het HIT komt, het HIT zegt: sorry, wij hebben richting de raad gezegd dat we eerst nog wat onderzoeken gaan afwikkelen en tot die tijd doen we even rustig aan met dit project.

De **voorzitter**. Dubbelaar, voor de derde maal.

Arjen Dubbelaar (Hart voor Den Haag). Ik wil ernaartoe dat het sluiten van een overeenkomst iets anders is dan meedenken met een ontwikkelaar. Als ik de motie zo moet lezen dat we dat al niet meer gaan doen, zou ik mijn fractie willen adviseren om tegen deze motie te stemmen. Begrijpt u waar ik naartoe wil?

Lesley Arp (SP). Ik zeg ook niet dat het HIT niet mag reageren, maar ik hoop dat het HIT dan naar aanleiding van deze motie reageert met: we hebben met de raad afgesproken dat er eerst nog wat onderzoeken worden afgewikkeld, dus wij vinden het niet handig om nu al heel creatief mee te denken. Ik denk dat dat verstandig is. Wat betreft het HIT herinner ik me ook een eerdere situatie met een hotel, waarin het HIT ook al creatief had meegedacht terwijl dat niet helemaal binnen onze kaders paste. Dat werd dan later ook helemaal een onderwerp van gesprek hier in de raad. Ik zou dus ook tegen het HIT willen zeggen: pas op de plaats wat dat betreft zolang die onderzoeken er nog niet liggen. Wellicht komen ze op enig moment.

Rutger de Ridder (VVD). Dit ging er toch ook over dat het Utrechtsebaanpark niet randvoorwaardelijk mocht zijn? Dat geldt hier toch ook? Maar als dat niet randvoorwaardelijk is, kan het HIT toch prima meewerken? Ja, oké.

Lesley Arp (SP). Ja, dat klopt. Dat staat ook duidelijk in de motie: projecten die randvoorwaardelijk zijn voor het behalen van bepaalde normen voor groen, gezondheid en geluid.

Rutger de Ridder (VVD). En stel nou - ik hou daar helemaal niet van, maar toch - dat een ontwikkelaar bij het HIT komt en zegt: ja, maar ik ga dat park bouwen. Kan het dan wel?

Lesley Arp (SP). Ik zou het een hele bijzondere situatie vinden als een ontwikkelaar via het kostenverhaal zou zeggen dat hij minimaal € 300 mln. heeft om een park te bouwen. Ik denk dat de wethouder dan zijn handjes dichtknijpt! Ik ga niet voor dat scenario liggen, maar ik ben echt benieuwd wat voor ontwikkelaar dat zou zijn.

De **voorzitter**. Door mevrouw Arp, daartoe gesteund door mevrouw Klokkenburg, wordt het volgende amendement (K.B SP) voorgesteld:

Amendement K.B SP Ook geen fata morgana in de ontwikkeling

De raad van de gemeente Den Haag in vergadering bijeen op 8 mei, ter bespreking van het Voorstel van het college inzake Ontwikkelvisie Beatrixkwartier en Bezuidenhout-West (RIS321791),

Besluit om na dictumpunt I het volgende dictumpunt toe te voegen:

- de tekst van de Ontwikkelvisie Beatrixkwartier Bezuidenhout-West (RIS321791) als volgt te wijzigen:
 - **op pagina 8:** “Langs de François Valentijnstraat kan een groot aantal woningen worden toegevoegd. De huidige woningen zijn nog lang niet afgeschreven, met uitzondering van het hoekgebouw nummer 250. Het is voor de eigenaar onmogelijk deze voorraad op te geven. Pas in een volgend decennium zal het mogelijk opportuun worden deze verdichtingskans nader uit te werken. Deze is gekoppeld aan de overkapping van de Utrechtsebaan waar de benodigde sport-, speel- en beweegplekken gerealiseerd kunnen worden. **Over de haalbaarheid van de overkapping zijn nog veel bouwkundige, financiële en andere onzekerheden.**”

- **op pagina 8:** “Het overkluizen van het noordelijke deel van de Utrechtsebaan biedt kansen om de twee wijken beter met elkaar te verbinden. De bebouwing aan weerszijden van de Utrechtsebaan kent openingen waardoor de groene overkapping de twee wijken met elkaar kan verbinden. **Over de haalbaarheid van de overkapping zijn nog veel bouwkundige, financiële en andere onzekerheden.**”
- **op pagina 44:** “Bij het opstellen van de Ontwikkelvisie Beatrixkwartier en Bezuidenhout-West zijn er nog veel onzekerheden. Bijvoorbeeld ~~hoe de overkapping over de Utrechtsebaan eruit gaat zien en wanneer die gerealiseerd wordt~~ **over de haalbaarheid van de overkapping over de Utrechtsebaan, hoe die eruit zou komen te zien en wanneer die gerealiseerd zou worden.** En hoe Bezuidenhout-West op termijn vernieuwd gaat worden. De Ontwikkelvisie heeft veel raakvlakken met aangrenzende (deel)projecten en onderzoeken. In de Ontwikkelvisie gaan we uit van de onderstaande status van de aangrenzende en overlappende (deel)projecten.”

Het amendement maakt onderdeel uit van de verdere beraadslaging.

De **voorzitter**. Door mevrouw Arp, daartoe gesteund door mevrouw Klokkenburg, de heer Ahraui en mevrouw Bos, wordt de volgende motie (K.6 SP) ingediend:

Motie K.6 SP Geen Grotiusplaats 2.0

De raad van de gemeente Den Haag in vergadering bijeen op 8 mei, ter bespreking van het Voorstel van het college inzake Ontwikkelvisie Beatrixkwartier en Bezuidenhout-West (RIS321791).

Constaterende dat:

- er in het verleden voor gekozen is om te starten met de bouw van woontorens The Roofs aan het Maria Stuartplein nog voordat de overkapping van de Utrechtsebaan ter hoogte van de Grotiusplaats was aangelegd;
- deze overkapping noodzakelijk was om te waarborgen dat alle appartementen bewoonbaar zijn binnen de wettelijke geluidsnormen;
- de gemeente afspraken was aangegaan over de realisatie van deze bouwplannen waardoor het raad zich gedwongen voelde in te stemmen met de overkapping om juridische claims richting de gemeente te voorkomen en te zorgen dat wettelijke normen worden gehaald;
- de bouw van de overkapping fors hogere kosten met zich mee brengt dan aanvankelijk voorgespiegeld (38 miljoen in plaats van 5,6 miljoen).

Overwegende dat:

- er zorgen zijn dat andere ontwikkelingen liggend rondom de Utrechtsebaan, zoals nieuwbouw aan de François Valentijnstraat waar volgens het college herontwikkeling van het hoekgebouw op korte termijn mogelijk zou zijn, tot soortgelijke situaties kunnen leiden;
- dergelijke situaties in de toekomst voorkomen moeten worden;
- het sowieso belangrijk is om niet vooruit te lopen op de ontwikkeling van het Utrechtsebaanpark door al actief mee te werken aan woningbouwplannen die afhankelijk zijn van de overkapping;
- de gemeenteraad de vrijheid moet hebben om af te wijken van het plan voor een Utrechtsebaanpark, mocht op basis van onderzoeken blijken dat dit plan qua kosten en complexiteit te veel haken en ogen kent.

Verzoekt het college:

- geen actieve medewerking te verlenen aan bouwplannen waarvoor de realisatie van het Utrechtsebaanpark randvoorwaardelijk is om te kunnen voldoen aan de normen voor groen, geluid en/of luchtkwaliteit, in ieder geval zolang er nog geen duidelijkheid is over de (milieu)technische, verkeerskundige en financiële haalbaarheid.

En gaat over tot de orde van de dag.

De motie maakt onderdeel uit van de verdere beraadslaging.

Rutger de Ridder (VVD). Voorzitter. De VVD-fractie heeft een klein beetje moeite met deze ontwikkelvisie. Een deel van deze ontwikkelvisie is best heel goed. Dat gaat bijvoorbeeld over de Beatrixlaan. Een aantal delen van deze ontwikkelvisie zijn ook niet goed. Wij geloven namelijk niet dat bijvoorbeeld Bezuidenhout-West an sich heel erg het behouden waard is. Dat zijn woningen. De woningen zijn op zich nog wel goed, maar je zou juist moeten nadenken over de toekomst: wat kun je doen met dat Bezuidenhout-Westgebied? Dat kan omhoog. Het is hypercentraal georganiseerd en zit dicht op de treinen. Dit verhaal van de VVD is ook niet nieuw. Wij zitten hier dus een beetje mee in de maag, want ook wordt het Schenkviaduct afgewaardeerd en wordt het Prins Bernardviaduct afgeschaald. Dat is natuurlijk ook voor de bereikbaarheid van delen van de stad heel vervelend, en dat komt weer terug in dit gebied. Wij twijfelen daar dus nog heel erg over. Ook het park over de Utrechtsebaan is voor ons een risico. Mevrouw Arp heeft daar zonet goede dingen over gezegd.

En tot slot - daar heb ik een motie over - is de parkeeroplossing van de Monarch IV gepland in de J.P. Coenstraat, en dat is wat ons betreft echt onverstandig. Je zou juist moeten zorgen dat die op de Prinses Beatrixlaan komt. Daarom heb ik de motie Monarch IV parkeeroplossing via bestaande inrit. Die luidt als volgt. Van mening dat het vanuit oogpunt van verkeersveiligheid onwenselijk is om in de Jan Pietersz. Coenstraat een nieuwe garage-in- en uitgang te realiseren, verzoekt het college de wens van de raad uit te voeren om in de Jan Pietersz. Coenstraat geen nieuwe in- en uitgang van een parkeergarage toe te staan, zo snel mogelijk, en uiterlijk voor het zomerreces, in gesprek te gaan met het Rijksvastgoedbedrijf en andere betrokken partijen om de bestaande in- en uitgang aan de Prinses Beatrixlaan permanent te maken voor de parkeergarage van Monarch I t/m IV, en de raad vóór het zomerreces te informeren over de uitkomsten van dit overleg. Deze motie dien in samen in met mevrouw Klokkenburg van ChristenUnie/SGP.

Joren Noorlander (D66). Ik kan de VVD best wel volgen met de motie over de in- en uitrit, maar in het huidige omgevingsplan zijn er mogelijkheden om de uitrit te verplaatsen naar de andere kant. Hoe kijkt de VVD daar dan tegen aan?

Rutger de Ridder (VVD). Het gaat mij erom dat we gewoon - hoewel je altijd moet uitkijken met 'gewoon' - in dat gesprek met het RVB gaan proberen om die ingang gewoon te verplaatsen naar de andere kant. Ik denk dat daar echt wel ruimte voor is. Ik hoorde de wethouder daar in het commissiedebat op zich wel iets voor voelen, maar ik vond hem nog niet zo stevig, vandaar de motie.

De **voorzitter**. Door de heer De Ridder wordt de volgende motie (K.2 VVD) ingediend:

Motie K.2 VVD Monarch IV: parkeeroplossing via bestaande inrit

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 8 mei 2025, ter bespreking van het voorstel van het college inzake Ontwikkelvisie Beatrixkwartier en Bezuidenhout-West (RIS321797).

Constaterende dat:

- op de hoek van de Prinses Beatrixlaan en de Jan Pietersz. Coenstraat in Bezuidenhout-West het Rijksvastgoedbedrijf een nieuw kantoorgebouw (Monarch IV) ontwikkelt;
- de in- en uitgang van de bijbehorende parkeergarage is gepland aan de Jan Pietersz. Coenstraat;
- in deze straat al vijf in- of uitgangen van parkeergarages zijn;
- Monarch I, II en III beschikken over een gezamenlijke parkeergarage met een bestaande in- en uitgang aan de Prinses Beatrixlaan;
- de bouw van Monarch IV nog niet is gestart en het ontwerp volgens het Rijksvastgoedbedrijf vanaf het vierde kwartaal van 2025 verder wordt uitgewerkt.

Overwegende dat:

- een extra in- en uitgang in de Jan Pietersz. Coenstraat de verkeerssituatie onoverzichtelijker en onveiliger maakt;
- de huidige projectfase nog ruimte biedt om de locatie van de in- en uitgang aan te passen.

Van mening dat:

- het vanuit oogpunt van verkeersveiligheid onwenselijk is om in de Jan Pietersz. Coenstraat een nieuwe garage-in- en uitgang te realiseren.

Verzoekt het college:

- de wens van de raad uit te voeren om in de Jan Pietersz. Coenstraat geen nieuwe in- en uitgang van een parkeergarage toe te staan;
- zo snel mogelijk, en uiterlijk voor het zomerreces, in gesprek te gaan met het Rijksvastgoedbedrijf en andere betrokken partijen om de bestaande in- en uitgang aan de Prinses Beatrixlaan permanent te maken voor de parkeergarage van Monarch I t/m IV;
- de raad vóór het zomerreces te informeren over de uitkomsten van dit overleg.

En gaat over tot de orde van de dag.

De motie maakt onderdeel uit van de verdere beraadslaging.

Joren Noorlander (D66). Voorzitter. D66 is een partij die mensen de vrijheid wil geven om het beste uit zichzelf te halen en om zichzelf te ontwikkelen en kansen te pakken die zich aandienen. Dat kan alleen als de basis op orde is. Ik noem goed onderwijs, een baan en een passende woning. Dat laatste, een passende woning, is niet vanzelfsprekend. De woningnood is hoog en wij zijn of kennen allemaal iemand die op zoek is naar een woning. In deze ontwikkelvisie is de ambitie drastisch verlaagd van 3.000 woningen naar 1.850 woningen. Dat betekent dat er hier voor 2.000 woningzoekenden geen passende woning meer bij komt. Wij vinden dat in deze tijden van woningnood niet te verkopen. Daarom komen wij met een motie met de titel 'Behoud de ambitie'. Deze motie roept het college op het aantal van 1.850 woningen zoals genoemd in de ontwikkelvisie niet als een strikt maximum te hanteren.

Daarnaast is het belangrijk dat wij onze economie de ruimte geven om te groeien. Wij willen niet alleen de ANWB en het Rijk aan onze stad binden, want het Beatrixkwartier en Bezuidenhout-West zouden ook voor andere bedrijven een mooie locatie kunnen zijn. In deze ontwikkelvisie wordt voor 90% voldaan aan de ruimte voor kantoren, zoals eerder vastgesteld. D66 houdt graag de volledige ambitie overeind. Daarom heb ik een motie met de titel 'Den Haag houdt ruimte voor nieuwe bedrijven'. Daarin wordt het college opgeroepen om de ambitie voor het aantal m² bvo kantoren, zoals gesteld in de Structuurvisie CID, in de Ontwikkelvisie Beatrixkwartier en Bezuidenhout-West te hanteren als maximumaantal m² kantoren.

Al met al vinden wij dit een goede ontwikkelvisie, maar de ambitie mag wat ons betreft niet verlaagd worden.

Hinke de Groot (CDA). Ik heb hierover toch nog een vraag, want ik ken D66 als een partij die houdt van ambitie, maar ook van participatie. En volgens mij is juist uit de participatie de wens naar voren gekomen om te kijken wat het aantal woningen is dat hier goed past. Op basis van open gesprekken is toen gezegd: 1.850 past hier beter en is ook goed voor de leefbaarheid. Zouden we dat niet moeten volgen als het ook uit de gesprekken met bewoners komt?

Joren Noorlander (D66). Dat is uit één participatieverslag naar voren gekomen. Bewoners hebben daarin gezegd dat zij 1.500 woningen passender zouden vinden dan 3.000 woningen, omdat 3.000 te veel is. Dat is eigenlijk het enige wat ik daarover heb kunnen lezen in die participatieverslagen. Verder kan ik me wel voorstellen dat Haag Wonen zegt: de woningen zijn nog in een zo goede conditie dat we nog niet aan herontwikkeling willen beginnen. Maar dat betekent nog niet dat we voor 2040 niet na moeten denken over wat we met dat gebied willen. Ik ben bang dat als wij die ambitie niet houden op

3.000 woningen, daar niet over nagedacht gaat worden en we veel te laat met het planproces gaan beginnen.

Hinke de Groot (CDA). Ik denk dat het al heel mooi is dat er 1.850 woningen bij komen. Dat is al heel veel. Ik ben wel benieuwd naar het volgende. Als deze motie niet wordt aangenomen, gaat D66 dan tegen de ontwikkelvisie stemmen?

Joren Noorlander (D66). Ik verbaas me er eigenlijk over dat het CDA zegt dat 1.850 heel veel is, terwijl we in de Structuurvisie CID de ambitie van 3.000 woningen hebben gesteld. Dat vind ik eigenlijk een beetje jammer. Ik vind het jammer dat we niet vasthouden aan die ambitie voor dit gebied waar de meerderheid van de raad voor wilde gaan.

De **voorzitter**. Mevrouw De Groot, voor de derde maal.

Hinke de Groot (CDA). Het CDA constateert net als D66 dat we inderdaad woningnood hebben en dat het dus terecht is dat we betaalbare woningen toevoegen. Maar er is in het CID ook een flinke druk op voorzieningen. Er zijn ook flink wat gesprekken gevoerd met bewoners om te kijken hoe we dat goed kunnen doen. Volgens mij is het dus heel verstandig om heldere groeiscenario's te hebben en is die 1.850 een hele goede manier om te zorgen dat we bouwen aan een leefbare wijk. Dan hebben we niet alleen heel veel woningen, zoals D66 graag wil, maar leiden we dit ook in goede banen.

Joren Noorlander (D66). Voorzieningen zoals groen en dergelijke zijn altijd randvoorwaardelijk. Daar zijn we ook allemaal zelf bij. We zorgen ervoor dat die op peil zijn en anders gaan we niet door met het bouwen van meer woningen. Ik zou het dus zonde vinden om de ambitie vanwege dit argument niet op de 3.000 te stellen. Ik vind dat een verkeerd signaal aan woningzoekenden.

Lesley Arp (SP). Ik ben toch wel benieuwd wat de gedachte is achter deze motie. Als ik de motie namelijk heel letterlijk opvat, staat er dat het voor de raad geen bezwaar zou zijn als er enkele tientallen woningen bij zouden komen ten opzichte van dat getal. Tegelijkertijd hoor ik de heer Noorlander veel treurnis uitspreken over het feit dat de oude ambitie is losgelaten. Daar zitten echter wel bepaalde argumenten achter, bijvoorbeeld het argument dat Haag Wonen zegt deze buurt nog niet te willen slopen en herontwikkelen als dat niet nodig is. Ik vind dat ook een logische gedachte gezien de beperkte investering ruimte van een corporatie. Moet de motie dus letterlijk opvatten of wil de heer Noorlander, zoals ik een beetje proef, eigenlijk terug naar de oude ambities van de structuurvisie?

Joren Noorlander (D66). Ik zou het enorm zonde vinden als Haag Wonen over een jaar of vijf, zes, zeven of acht zegt graag te willen gaan nadenken over wat ze na of rond 2040 zouden willen met de rest van het Bezuidenhout-Westgebied, waar we nu nog geen plannen voor hebben, en er dan vanuit het college en vanuit de gemeente wordt gezegd: nee, we hebben een maximum van 1.850 woningen gesteld dus dat gaan we niet doen. Met deze motie beoog ik dat we die ruimte wel laten bestaan, zodat woningzoekenden niet onnodig lang hoeven te wachten op nieuwe woningen en het planproces gewoon in gang gezet kan worden.

Lesley Arp (SP). Als ik het goed begrijp, zegt de heer Noorlander dat hij wil dat de corporatie en de gemeente de vrijheid hebben om met elkaar te sparren om die goede woningen, die buurt, alsnog eerder te herontwikkelen. Dan gaan we wel afwijken van een belangrijk punt in dit stuk, dus dan ben ik benieuwd hoe de heer Noorlander dit ziet. Zou de raad daar dan op enig moment over worden geïnformeerd? Zouden de bewoners er op enig moment over worden geïnformeerd dat wij gaan afwijken van wat we met hen hebben afgesproken?

Joren Noorlander (D66). Dan moet mevrouw Arp mij even helpen. Welke afspraak? Volgens mij hebben we gewoon de afspraak dat we op het moment dat we beginnen met het planproces, gewoon het participatietraject opstarten en gewoon weer met de buurt gaan praten, en dat we hetgeen we hebben afgesproken qua routes gewoon blijven volgen. Dat geldt hier ook.

De **voorzitter**. Mevrouw Arp, voor de derde maal.

Lesley Arp (SP). Het is een motie en dus geen amendement. Stel dat de meerderheid deze ontwikkelvisie vaststelt. Dan staat daar dus ook in wat mevrouw De Groot ook noemde: naar aanleiding van de participatie en de inbreng van Haag Wonen gaan we die ambitie wat omlaag gooien. Stel dat deze motie bedoeld is als een soort muizengaatje om te zorgen dat we daar alsnog eerder over kunnen praten. Dan ga je eigenlijk in tegen de geest van een vastgesteld stuk. Wanneer is dan dus het moment waarop je dat gesprek met de raad en de stad daarover gaat voeren?

Joren Noorlander (D66). Ik denk dat de motie en de ontwikkelvisie elkaar niet hoeven te bijten. Ik denk dat je best wel aan de slag mag gaan met een participatietraject en dat je best nog wel kan kijken waar de ruimte is, en dat het niet alleen sloop-nieuwbouw hoeft te betreffen maar je ook kan zeggen: nou, we zien wel kansen voor optoppen en daardoor komen we boven die 1.850 woningen. Ik wil die ruimte graag geven aan de corporatie, aan ontwikkelaars en aan het college, en dat beoog ik met deze motie.

Isabel Bos (GroenLinks). Ik zit toch een beetje met de kwalificatie van de heer Noorlander van hoe de participatie tot nu toe is verlopen. U stelt dat er in één verslag staat dat de bewoners minder woningen wensen. Maar nu hebben we deze ontwikkelvisie, waar een participatie aan ten grondslag heeft gelegen. Daar staat ook in: naar aanleiding van de participatie hebben we het aantal woningen omlaag gebracht. Nu hoor ik u toch zeggen dat als we daarin een wijziging aanbrengen, we niet verplicht zijn om dat aan de bewoners uit te leggen met weer nieuwe participatie.

Joren Noorlander (D66). Ik snap de vraag van mevrouw Bos even niet. Ik zeg juist dat als wij starten met meer dan die 1.850 woningen, we gewoon starten met het participatieproces daarover. Laat daar geen licht tussen schijnen.

Isabel Bos (GroenLinks). Maar wat is dan het signaal naar die bewoners, die eerst hebben meegedacht over deze visie waarin die 1.850 staat en die ons vervolgens zien terugkomen met: nee, we willen toch liever wat meer? Kijk, ik begrijp de wens voor meer woningen, hè. Daarin zult u ons ook vaak aan uw zijde vinden. Maar voor mijn fractie is het ook belangrijk dat we een betrouwbare partner zijn in zo'n participatieproces, en dat zie ik gewoon echt niet als deze motie zo wordt uitgevoerd.

Joren Noorlander (D66). Volgens mij zijn we heel duidelijk als we die motie aannemen, want dan is dat ook de boodschap aan de inwoners, en dat is helemaal geen vervelende of verkeerde boodschap. We hebben een participatieproces gehad en er zijn verschillende participatieverslagen gemaakt van de verschillende participatiedagen. Die wegen wij hier af met elkaar en daar nemen wij een besluit over. Dat kan door middel van instemmen met die ontwikkelvisie en dat kan door instemmen met amendementen en moties. Daarvoor staan wij hier aan de lat. Deze motie is, denk ik, ook een signaal aan de buurt, van: mochten er meer woningen gerealiseerd kunnen worden, dan gaan we zeker met u in gesprek, maar die ruimte is er zeker, zoals we dat met elkaar hebben afgesproken in de Structuurvisie CID.

Arjen Dubbelaar (Hart voor Den Haag). In de ontwikkelvisie lees ik bijvoorbeeld dat de groennorm 8 m² groen per woning is. Als ik dat terugreken naar het aantal woningen, zie ik niet hoe er dan meer woningen gepland kunnen worden, aangezien de openbare groenvoorziening daarvoor niet aanwezig is. Hoe kijkt meneer Noorlander daartegen aan?

Joren Noorlander (D66). Die is randvoorwaardelijk voor de realisatie van meer woningen, net als alle andere voorzieningen.

Arjen Dubbelaar (Hart voor Den Haag). Accepteert D66 dus dat er woningen komen in het gebied waarvoor de voorzieningen dus eigenlijk niet toereikend zijn? Dat stelt D66 nu voor aan de raad.

Joren Noorlander (D66). Nee. Ik zeg dat als we met de woningbouw aan de slag gaan, we eerst het voorzieningenaantal en het groen in beeld moeten hebben, en dat we niet meer woningen gaan bouwen op het moment dat die zaken niet op orde zijn.

Judith Klokkenburg (ChristenUnie/SGP). Ik struggle ook een beetje met deze motie. Ik begrijp wel dat de heer Noorlander wil vermijden dat als Haag Wonen bijvoorbeeld in 2038 komt met 'wij willen hier misschien wel wat', de gemeente dan zegt dat er tot 2040 niet over gepraat kan worden. Maar het steekt mij een beetje dat we inderdaad een ontwikkelvisie vaststellen waarin een aantal wordt genoemd, en dat er daarnaast een motie wordt aangenomen waarin dat aantal eigenlijk alweer wordt losgelaten, zonder daarbij echt restricties te noemen. Er wordt gewoon gesteld: het is geen maximum. Heeft de heer Noorlander er ook over nagedacht om de ontwikkelvisie te amenderen met ook wat meer van deze context, bijvoorbeeld dat een gesprek met Haag Wonen mogelijk zou zijn?

Joren Noorlander (D66). Ja, ik heb erover nagedacht om het voorstel te amenderen. Ik heb nu zelf voor de motie gekozen, omdat ik dacht dat dat voldoende zou zijn om dit te waarborgen. Als ChristenUnie/SGP dat liever in een amendement terug zou willen zien, ben ik ertoe bereid om de motie om te bouwen tot amendement.

Judith Klokkenburg (ChristenUnie/SGP). Ik ga daar nog geen steun voor uitspreken, alleen zou ik het wat transparanter vinden om dit in één document vast te leggen. Dan nemen we ook daadwerkelijk het besluit dat de vastgelegde 1.850 geen maximum is en dan zijn er ook meer voorwaarden. Ik ga niet zeggen dat ik daarvoor steun ga uitspreken - ik denk zelfs dat ik er geen steun voor uitspreek - maar ik zou het in ieder geval transparanter vinden richting alle raadsleden na ons, die op enig moment misschien toch die ontwikkelvisie erbij pakken. Dan blijkt er ook nog ergens een motie te zijn, die eigenlijk ook nog vrij te interpreteren valt.

Joren Noorlander (D66). Ik zat ook een beetje te worstelen met het voorstel zelf, moet ik eerlijk zeggen, omdat we bij verschillende voorstellen over ruimtelijke documenten andere beslispunten krijgen waarop je de besluiten kan amenderen. Nu zou ik het hele stuk moeten amenderen. Dat betekent dat je, net als de SP, door het hele stuk moet gaan en bij elke pagina moet stilstaan waarvan je denkt: daar zit het anders; daar zou ik iets moeten amenderen. Bij de Structuurvisie Zuidwest stonden bijvoorbeeld alle beslispunten in het voorstel en kon je die makkelijk amenderen. Dat is misschien meer werk voor de ambtelijke organisatie en voor het college, maar het is voor ons misschien wel makkelijker werken. Dat is ook een van de redenen waarom ik heb gekozen voor deze moties. Het is gewoon heel lijvig, en moeilijker te verwerken voor ons.

Arjen Dubbelaar (Hart voor Den Haag). Het is fijn dat D66 voorstelt om meer woningen in het gebied toe te staan mits de voorwaarden goed zijn, als ik het goed begrepen heb. Alleen snap ik dan nog steeds niet waarom D66 dan voor woningen geen maximum wil en voor kantoren wel. Kan meneer Noorlander daar nog iets meer over zeggen?

Joren Noorlander (D66). In de motie over de woningen doelde ik eigenlijk ook op het maximumaantal van 3.000 dat we in de Structuurvisie CID hebben staan. Dat kan ik daarin dus verduidelijken, als dat helpt voor meneer Dubbelaar.

De **voorzitter**. U was aan het eind van uw betoog? Ik zie geen nieuwe interrupties en die wil ik ook niet uitlokken.

Joren Noorlander (D66). Ja, ik ben aan het eind van mijn betoog, voorzitter. Ik zal nog terugkomen met eventuele wijzigingen op de motie.

De **voorzitter**. Helemaal goed, meneer Noorlander.

De **voorzitter**. Door de heer Noorlander, daartoe gesteund door de heer Ahraui, wordt de volgende motie (K.3 D66) ingediend:

Motie K.3 D66 Behoud de ambitie

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 8 mei 2025, ter bespreking van Voorstel van het college inzake Ontwikkelvisie Beatrixkwartier en Bezuidenhout-West (RIS321791).

Constaterende dat:

- er in de Structuurvisie CID (RIS307135) 3000 woningen voor het gebied Beatrixkwartier en Bezuidenhout-West gepland staan;
- de woningnood enorm is en niet snel zal afnemen.

Overwegende dat:

- het planvormingsproces voor het bouwen van nieuwe woningen al snel zo'n 7 jaar in beslag neemt;
- er voor de einddatum van de ontwikkelvisie wel al gesproken kan worden over het realiseren van meer dan 1850 woningen in dit gebied en dit planproces kan worden opgestart;
- er in dit gebied kansen zijn voor sloop/nieuwbouw, maar ook voor het optoppen van sommige bestaande complexen.

Roept het college op:

- het aantal van 1850 woningen zoals genoemd in de ontwikkelvisie niet als een strikt maximum te hanteren.

En gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**. Door de heer Noorlander wordt de volgende motie (K.4 D66) ingediend:

Motie K.4 D66 Den Haag houdt ruimte voor nieuwe bedrijven

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 8 mei 2025, ter bespreking van Voorstel van het college inzake Ontwikkelvisie Beatrixkwartier en Bezuidenhout-West (RIS321791).

Constaterende dat:

- er voor de opgave uit de Structuurvisie CID (RIS307135) van 170.000 m2 bvo kantoren in de ontwikkelvisie maar voor 90% wordt voorzien.

Overwegende dat:

- het belangrijk is dat we als Den Haag ruimte blijven houden voor nieuwe bedrijven;
- het gebied van deze ontwikkelvisie een aantrekkelijk gebied is om in te vestigen en ondernemen.

Roept het college op:

- de ambitie voor het aantal m2 bvo kantoren, zoals gesteld in de Structuurvisie CID, in de ontwikkelvisie Beatrixkwartier en Bezuidenhout-West te hanteren als maximum aantal m2 kantoren.

En gaat over tot de orde van de dag.

De moties maken onderdeel uit van de verdere beraadslaging.

De **voorzitter**. Dan mevrouw Bos nog. We hebben nog vier sprekers van de zijde van de raad op de lijst staan. Ik zou eigenlijk willen voorstellen om hen in ieder geval nog aan het woord te laten, en de

beantwoording vanuit het college na de beantwoording te doen van de burgemeester in het debat over Scheveningen.

Isabel Bos (GroenLinks). Voorzitter. Ik kan het relatief kort houden, hoor, als dat u helpt in de orde van de vergadering. In de commissie heeft mijn fractie veel vragen gesteld, en eigenlijk resteren er nu nog twee vragen. Als de voorzitter niet door mijn verhaal heen wil praten ... Dank u wel. De vragen gaan allebei over de leefbaarheid en de toekomst van die leefbaarheid.

Eén vraag heeft betrekking op de J.P. Coenstraat. Daar heeft de VVD een motie voor gemaakt en ik ben erg benieuwd hoe de wethouder die zal appreciëren. Mijn fractie is daar erg positief over.

De andere vraag gaat over de overkluizing van de Grotiusplaats, waarover de SP een amendement en een motie heeft ingediend. Mijn fractie is ook erg benieuwd naar de beantwoording daarop. We moeten voorkomen dat er straks leefbaarheidsproblemen ontstaan omdat die overkluizing er niet is, en daarover dus ook het eerlijke verhaal vertellen.

Tot slot wil ik nog graag de vraag herhalen van de inspreker over de fietstunnel en de sociale veiligheid in die tunnel. Die vraag heb ik ook in de commissie al gesteld, maar ik herhaal die hier graag nog een keertje. Wat kunnen we nu al doen om de sociale veiligheid in die fietstunnel te verbeteren?

De **voorzitter**. Dank u wel, mevrouw Bos, en mijn excuses dat ik iets te hard zat te overleggen. Het is goed dat u mij daarover op de vingers tikt.

Hinke de Groot (CDA). Voorzitter. Voor het CDA staat voorop dat we, ook in het CID, bouwen aan wijken waarin het fijn samenleven is, waar je niet alleen een dak boven je hoofd hebt maar ook mensen kan ontmoeten en naar je sport kan gaan, en je uiteraard fatsoenlijke toegang hebt tot voorzieningen. Daarover hebben we het in het commissiedebat al uitgebreid gehad. Daarnaast vindt het CDA het belangrijk dat er voor elke fase in je leven geschikte woningen zijn, dus ook voor gezinnen, die de stad nu soms noodgedwongen verlaten omdat ze geen geschikte woning kunnen vinden en niet de volgende stap kunnen zetten. In Bezuidenhout-West lijken er kansen voor gezinswoningen in de plint. Daarom heb ik de volgende motie, die ik samen indien met de heer Dubbelaar van Hart voor Den Haag. De titel is 'Ook grondgebonden gezinswoningen in Bezuidenhout'. Deze motie roept het college op om samen met (potentiële) ontwikkelaars te onderzoeken op welke plekken in Bezuidenhout-West er concrete mogelijkheden zijn voor de bouw van grondgebonden betaalbare koop- en huurwoningen, en de resultaten mee te nemen in de ontwikkelstrategie.

Joren Noorlander (D66). Even een verduidelijking. Bedoelt het CDA met 'grondgebonden woningen' woningen met een tuin en een ingang op de begane grond en niet zozeer bijvoorbeeld rijtjeshuizen, twee-onder-een-kappers en villa's?

Hinke de Groot (CDA). Dat bedoelen we inderdaad met deze motie. Dat hebben we ook geprobeerd te verduidelijken in de laatste overweging, ook omdat we rond het CID wel de ambitie hebben om de lucht in te gaan. Daarom willen we kijken of er niet juist op de begane grond ook mogelijkheden zijn om gezinswoningen te realiseren.

De **voorzitter**. Door mevrouw De Groot wordt de volgende motie (K.5 CDA) ingediend:

Motie K.5 CDA Ook grondgebonden gezinswoningen in Bezuidenhout

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 8 mei 2025, ter bespreking van het Voorstel van het college inzake Ontwikkelvisie Beatrixkwartier en Bezuidenhout-West (RIS321791).

Constaterende dat:

- we op veel locaties in onze stad alleen 'de lucht in kunnen' bij het bouwen van woningen;

- in de ontwikkelvisie is opgenomen dat er tot 2040 in Beatrixkwartier en Bezuidenhout-West 1.850 woningen in potentie bijkomen.

Overwegende dat:

- het belangrijk is dat in onze stad er een mix is aan geschikte woningen voor elke fase in je leven;
- de huidige nieuwbouw veelal is gebaseerd op kleinere huizen, die niet geschikt zijn voor gezinnen;
- er in Bezuidenhout-West kansen zijn voor grondgebonden woningen in plaats van plinten met bedrijvigheid;
- hierbij het nog steeds kan gaan om meerlaagse woningbouw, waarbij de begane grond en laag erboven bijvoorbeeld gebruikt kunnen worden voor het realiseren van een grondgebonden gezinswoning met een eigen toegang. En waarbij de verdiepingen erboven nog steeds geschikt zijn voor andere type woningen voor andere doelgroepen zoals jongeren, starters en senioren.

Roept het college op:

- samen met (potentiële) ontwikkelaars te onderzoeken op welke plekken in Bezuidenhout-West er concrete mogelijkheden zijn voor de bouw van grondgebonden betaalbare koop- en huurwoningen;
- de resultaten mee te nemen in de Ontwikkelstrategie.

En gaat over tot de orde van de dag.

De motie maakt onderdeel uit van de verdere beraadslaging.

Samir Ahraui (PvdA). Voorzitter. Het Beatrixkwartier en Bezuidenhout-West zijn twee gebieden die, hoewel ze naast elkaar liggen, enorm van elkaar verschillen en waarvan de bewoners bijna langs elkaar heen leven. Daarom staat de Haagse PvdA ook achter de visie van het college om ze weer met elkaar in verbinding te brengen. Tegelijkertijd maakt mijn fractie zich zorgen over het feit dat we de doelstelling voor de woningbouw uit de Structuurvisie, die we in 2021 nog hebben vastgesteld, niet gaan halen. Daarom steunt mijn fractie ook de motie van de heer Noorlander hierover.

Rutger de Ridder (VVD). Maakt het dan niet uit wat de bewoners daarvan vonden?

Samir Ahraui (PvdA). Zeer zeker, maar ik vind het ook onze plicht om, mochten er op termijn inderdaad iets meer woningen of andere ontwikkelingen mogelijk zijn, die niet nu al per definitie af te schieten. Ook daarover kun je gewoon nog participatietrajecten vervolgen. Als dus blijkt dat er op bepaalde plots nog mogelijkheden zijn, dan wil ik die niet nu al bij voorbaat schrappen. We hebben immers in het verleden al met elkaar uitgesproken dat we hier meer woningen wenselijk vonden.

Rutger de Ridder (VVD). Maar hoe kijkt u dan naar de bewoners, die denken dat ze de gemeente aan hun zijde hebben bij het gaan naar die 1.850 woningen? Zij zien de raad nu toch een andere afslag nemen en denken: met wie zat ik dan aan tafel? Kunt u zich dat voorstellen?

Samir Ahraui (PvdA). Volgens mij hebben bewoners er ook iets aan dat wij eerlijk zijn over de mogelijkheden die wij wel en niet pakken. Mijn fractie steunt deze motie ook niet omdat we denken dat we meteen naar 4.000 of 5.000 woningen zullen gaan en er daarmee ineens gigantische woontorens zullen verrijzen. Maar als nou blijkt dat er op bepaalde plekken kansen liggen om 100 of 50 of 200 woningen toe te voegen, moeten we dat niet maximaal begrenzen.

De **voorzitter**. De Ridder, voor de derde maal.

Rutger de Ridder (VVD). Ik snap dat allemaal wel, maar ik kan me voorstellen dat je als bewoner of als bewonersorganisatie dan denkt: jeetje, nu heb ik eindelijk een overheid die ook naar mij luistert, en dan gaat de PvdA er met D66 dwars doorheen.

Samir Ahraui (PvdA). Dat is natuurlijk ook niet de bedoeling. Tegelijkertijd hebben we de grote maatschappelijke plicht om ervoor te zorgen dat we voor al die woningzoekenden in deze stad passende woonruimte vinden. Dat speelt niet alleen nu; dat zal ook de komende decennia zo blijven. En als er mogelijkheden blijken te zijn, ook in dit gebied, om net iets meer te realiseren dan we nu met elkaar afspreken, wil ik die deur niet bij voorbaat dichtgooien. Dat is dan ook het eerlijke verhaal dat ik namens de PvdA aan die bewoners zou kunnen uitleggen.

Lesley Arp (SP). De heer Ahraui zegt: net iets meer. Ik gaf ook al richting de heer Noorlander aan dat ik het gevoel had dat hij baalde van loslaten van die 3.000. Want dat is flink wat meer dan er nu in de ontwikkelvisie staat. Ik denk dus dat je zo'n voorstel eigenlijk alleen maar kunt beoordelen als heel erg duidelijk beschreven staat wat het doel is van het voorstel. Dit is, zoals mevrouw Klokkenburg ook al zei, en heel open opdracht die je aan het college meegeeft. Snapt de heer Ahraui dat mijn fractie dat ingewikkeld vindt?

Samir Ahraui (PvdA). Nee, dat snap ik. Tegelijkertijd was mijn fractie de afgelopen jaren gewoon nog in de veronderstelling dat we er alles aan deden om die 3.000 woningen hier te kunnen realiseren. Ik vind dat dat ook een belofte is die we hebben gedaan aan de rest van de stad. Als nou blijkt dat er de komende tijd gewoon kansen zijn in dit gebied om meer te realiseren, zullen daar gewoon heel veel mensen blij mee zijn, omdat ze zo hard op die woningen zitten te wachten.

Daarnaast hebben we het in deze raad ook vaak over de verdere overkluizing van de Utrechtsebaan. Het is dan ook fijn dat het college dit jaar nog komt met een uitwerking van de verschillende scenario's. Mijn fractie blijft sterke bedenkingen hebben bij de betaalbaarheid en haalbaarheid hiervan. Dat is ook de reden waarom we onder de motie van collega Arp staan. Met de uitgewerkte scenario's hopen we dan ook duidelijkheid te krijgen over hoe we de gebiedsontwikkeling kunnen voortzetten ook indien op termijn die overkluizing niet mogelijk blijkt, en wat dat van ons gaat vragen als het gaat om de aanpassing van doelstellingen. In de ogen van de PvdA maakt dat de debatten over dit gebied ook realistischer en eerlijker richting de buurt.

Judith Klokkenburg (ChristenUnie/SGP). Voorzitter. De ontwikkelvisie is een vergezicht waarin nog geen harde keuzes worden gemaakt. Veel wordt pas duidelijk in de volgende stap, die van de ontwikkelstrategie. Mijn fractie ziet daarin dan ook graag concrete acties terug waarin de onderlinge afhankelijkheid en de verbondenheid van de verschillende opgaven ook helder worden. Ik noem het verbeteren van het Schenktunneltje, de fietstunnel, en de afhankelijkheid van voorzieningen en groen in relatie tot de geplande verdichting. In dat kader ziet mijn fractie nog wel een zorg in deze ontwikkelvisie, namelijk de presentatie van een groen Utrechtsebaanpark ondanks de reeds aangenomen motie Geen fata morgana boven de A12. ChristenUnie/SGP had gehoopt in deze visie wat meer realiteitszin te zien in plaats van maakbaarheidsdenken, zoals wel het geval was bij het teruggebrachte aantal woningen. Inwoners wordt op deze manier een verkeerde verwachting voorgelegd en dat moeten we niet willen. Daarom staan wij van harte onder het amendement en de motie van collega Arp.

Joren Noorlander (D66). ChristenUnie/SGP gaf in het begin aan dat er geen harde keuzes worden gemaakt in de ontwikkelvisie. Die zie ik wel, want de ambitie van 3.000 woningen wordt afgeschaald naar maximaal 1.850. Dat is toch een harde keuze die wordt gemaakt? Zouden we die harde keuzes dan niet op een later moment moeten maken in plaats van nu?

Judith Klokkenburg (ChristenUnie/SGP). Ik denk dat dat de enige harde keuze is die gemaakt is in de ontwikkelvisie. Mijn fractie begrijpt dat dit in de participatie geweest is en dat bewoners het aangeven. Ik denk ook dat dit in dat gebied, met alle voorzieningen die er nog zouden moeten gaan komen, realistischer is dan de eerdergenoemde 3.000. Wat mijn fractie betreft, blijft die dus staan. Punt.

De **voorzitter**. Die punt is inderdaad gezet. U was ook de laatste spreker van de raad.

De beraadslaging wordt geschorst.

De **voorzitter**. We hebben afgesproken dat we de beantwoording na de dinerpauze doen, en dan komt eerst nog de beantwoording door de burgemeester in het debat over Scheveningen. Dan weet u dat ook allemaal. We gaan nu schorsen. Laten we dat voor een uur doen en hier om 19.10 uur weer terug zijn, en dan starten met de beantwoording door de burgemeester. We zijn geschorst.

De vergadering wordt van 18.07 uur tot 19.11 uur geschorst.

Aan de orde is:

I. Raadsmededeling ongeregeldeheden op Scheveningen 1 mei (RIS322111).

De beraadslaging wordt hervat.

De **voorzitter**. Ik heropen de vergadering van donderdag 8 mei. Zoals afgesproken gaan we nu over tot de beantwoording door de burgemeester in het debat Raadsmededeling ongeregeldeheden op Scheveningen 1 mei. Ik geef graag het woord aan de burgemeester.

De heer **Van Zanen**. Voorzitter. Er was een vreselijke verstoring van de openbare orde en veiligheid en daar ben ik van, en ik als enige. Ik ben dus verantwoordelijk voor wat er is gebeurd; dat u dat weet. Dat was vanmiddag volgens mij ook wel helder. Ik neem de verantwoordelijkheid daarvoor op me; dat u dat weet. Ik ben ervan en u mag mij daarop afrekenen. Ik vind dat ik er een goed verhaal bij heb en ik kan het ook uitleggen, voor zover dat nu kan, maar dat wil ik even aan het begin zeggen. Ik vind dit allemaal vreselijk en afschuwelijk en ik vind het een teleurstelling. Ik baal ervan voor de bewoners, de ondernemers en de bezoekers. Ik heb ook uw verhalen gehoord, ook emotionele, persoonlijke verhalen. Ik vind het echt vreselijk. Ik vind het ook teleurstellend, zeer teleurstellend, omdat ik me ook augustus 2020 herinner, toen ik hier net een paar weken was. Ik heb dat toen echt helemaal beleefd. Ik herinner me nog wat de voorzitter, de heer Groenewold, destijds zei. Hij begon nu weer zo heel beeldend te vertellen vanuit de eigen omgeving. Ik woon er nu zelf ook. Ik vind ook dat we stappen hebben gezet in de goede richting en dat het voorgaande colleges en het huidige college gelukt is om door samenwerking, intern als apparaat maar ook als portefeuillehouders en ook met u, successen te boeken. En die boekten we niet alleen met u, met het apparaat en met de portefeuillehouders, maar vooral ook met ondernemers en bewoners, die ons hun vertrouwen hebben gegeven en die tijd en inzet hebben geleverd om dat actieplan in verschillende vormen vorm te geven.

Ik wilde maar beginnen te reageren aan de hand van de drie sprekers, die hele rake waarnemingen hebben gedeeld. Daarna loop ik de verschillende sprekers af. Er was een bewoonster, er waren twee vertegenwoordigers van de ondernemers en er was een journalist die ter plekke was en die ook een echte Scheveninger was, althans dat vermoed ik.

Er was een opmerking die mij zeer aansprak. Later hebben sommige raadsleden er ook over gesproken. Die opmerking ging over het thema 'de nieuwe realiteit'. Is er in Nederland, in Europa, want Den Haag is bijzonder maar niet uniek en het gebeurt natuurlijk elders ook, een nieuwe realiteit die we vierenhalf, bijna vijf jaar geleden niet in dit actieplan hebben kunnen vangen? Ik heb de neiging om ook dat element te willen meebeschuwen. Er is in latere bijdragen ook gevraagd, bijvoorbeeld door mevrouw Faïd: wat zit er eigenlijk achter, wat zit eronder? Dat is één.

Dan twee, iets waarover u bijna allemaal heeft gesproken en wat ik me ook echt heb afgevraagd en de medewerkers overigens ook. Is niet het allerbelangrijkste - dat is althans een van mijn belangrijkste extra maatregelen, om meneer Guernaoui te citeren - dat we er iets op moeten verzinnen dat er eerder wordt gemeld en dat ook zachte signalen doorkomen, waarvan mensen misschien denken: is dat het nou? Ook de methode en de wijze waarop gemeld kan worden, moet worden verbeterd, en melden moet makkelijker worden gemaakt. Dat is namelijk, denk ik, een van de

dingen die niet goed zijn. Ik kan praten wat ik wil, maar het is gewoon niet goed gegaan en het is een enorme rel geworden. Afschuwelijk. Het was bedreigend en noem maar op. Met de opmerkingen over dat eerder melden was ik het zeer eens. Dat is dus ook een van de belangrijkste dingen - er zijn er meer, hoor - waar we echt mee aan het werk zijn en aan het werk moeten. Dat vinden medewerkers ook, ook die vrouwen en mannen die zich de afgelopen vierenhalf jaar kleurenblind hebben gewerkt voor dat Actieplan Kust en, sterker nog, vorige week ook.

Dan het derde element, dat helemaal in het begin door de eerste spreker werd genoemd. Zijn we nou als gemeente, maar ook als politie en OM, voor zover de politie dat mag, want dat is ook nog wel een dingetje, in staat om die digitale belevingswereld en wat daar allemaal gebeurt te zien en te horen, en kunnen we die ook goed beoordelen? Ik denk dat we dat ook echt beter doen, zowel van de zijde van de gemeente als van de zijde van politie en openbaar ministerie, maar misschien is er ook wel wet- en regelgeving nodig. Ik denk dat we dat maximaal doen, en als het niet genoeg is zal ik gaan lobbyen voor meer mogelijkheden. Want ook daarvan denk ik: dat had misschien iets opgeleverd.

Ten slotte, in reactie op de eerste spreker, de toestroom en de verkeersbewegingen. Dat was in 2020 ook al de ontdekking, of eigenlijk de constatering. Daar hebben we ook steeds aan gewerkt. Mensen komen op zo'n dag verspreid binnen en gaan niet allemaal tegelijk weg, maar bij het weggaan is er wel een concentratie, veel meer dan 's ochtends, en dat speelt ook mee. Dan krijg je de verschillende gedoe'tjes; ik zeg het maar vriendelijk. Dan is het druk en dan is er een verkeerschaos of verkeersinfarct - ik geloof dat een van de collega's het zo noemde - en dan krijg je ook gedoe. Als er dan ook heel veel jeugd is - een deel van de jeugd was aantoonbaar niet alleen uit op gezelligheid - is dat ook een ding waarover we het echt moeten hebben. Dat is soms misschien een taboe, maar het is natuurlijk een balans. Het moet gastvrij, dus als je het hele jaar blauw verft, is dat niet erg gastvrij en maakt dat geen vrolijke indruk. Dat kan ik overigens niet, want daar heb ik geen capaciteit voor. Aan de andere kant moeten we wel wat. Het is dus echt dansen op een nogal slap koord. Ik was het dus zeer eens met deze elementen van de eerste spreker en ik kom daarop terug, want u heeft er allemaal naar gevraagd.

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Even over het punt dat we het beter moeten doen op social media. Wat betekent dat? Dat de politie op geen enkel moment eerder op de hoogte was van wat er allemaal op social media rondging, en de gemeente daarover op geen enkele manier geïnformeerd is?

De heer **Van Zanen**. U zegt het met een stelligheid die misschien angstaanjagend is, maar ik vrees dat het zo is en dat al diegenen die vanmiddag in verschillende vormen hebben gevraagd 'hoe kan dat nou?', 'waarom zit er zo veel tijd tussen het begin en het eind, want wij wisten die allemaal al' ... Dat betwijfel ik zeer, want ik heb nu inderdaad ook zelf de Snapchats gezien van jongelui die zeggen: leuk, leuk, leuk, Den Haag. Maar er is nergens het signaal geweest, ook niet op social media, van: we gaan rellen, we gaan vechten. Dat is niet gebeurd. Ik moet vaststellen, zo zeg ik tegen de heer Guernaoui, dat de signalen inderdaad pas heel laat zijn gekomen. Ik ben zondag meteen naar een aantal ondernemers gegaan. Eerst ben ik bij de politie geweest, want daar was een man of 30 bezig om de beelden te bekijken. Daar werd keihard gewerkt. Ik heb dus ook met de ondernemers gesproken. Dinsdag heb ik opnieuw met ... Ik hoop dat ik het nu goed zeg; ik kijk even naar de projectleider Actieplan Kust. Zij vertelden ons allemaal dingen: dit, en dit, en dit. Heb je dan zelf gebeld, vroegen wij. Nee, we hebben niet zelf gebeld, zeiden ze, maar moeten we dat dan doen? Dat is toch wel pijnlijk, vooral voor ons. Ik ben verantwoordelijk, maar inderdaad hebben ons geen signalen bereikt, meneer Guernaoui. En de signalen dat er zou worden gereld waren er sowieso niet. Ik hoop dat ik het nu goed samenvat, en anders hoor ik het wel.

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Nee, ik begrijp dat ze niet letterlijk op social media hebben opgeroepen om te gaan rellen. Dat is dus niet met de gemeente en niet met de politie gecommuniceerd, en dat wisten we dus pas om 19.45 uur.

De heer **Van Zanen**. Ja, dat moet ik vaststellen. Dat geldt dus ook voor de collega's, die allemaal hard werken en hun best hebben gedaan, ook vanuit het openbaar vervoer. Een paar collega's hebben ook aangegeven: maar het was toch al grimmig in de tram, en dat, en dat? Dat is ons niet gemeld. Ik hoop dat ik nu goed citeer, maar er is om 14.00 uur 's middags nog gebeld met de vraag: hebben jullie

signalen? Alle elementen die u namelijk vanmiddag heeft genoemd, of de meeste daarvan, hebben we natuurlijk na 2020 iedere maand opnieuw - wat zeg ik, elke week opnieuw - volle bak gewisseld met de werkgroep, de verschillende colleges en de groep ondernemers, bewoners en deskundige medewerkers. We hebben die ook steeds verfijnder gemaakt. Blijkbaar is dat onvoldoende gelukt. Dat is dus waardeloos, maar het is wel een feit en daar moet dus aan gewerkt worden.

Lesley Arp (SP). Ik heb een verhelderende vraag. De politie heeft vrij kort na de rellen aangegeven dat er signalen op social media waren dat jongeren met elkaar zouden gaan vechten. Tegelijkertijd hoor ik de burgemeester nu zeggen dat die signalen er niet waren. Kan de burgemeester dit verhelderen? Waren die oproepen er nou wel of niet?

De heer **Van Zanen**. Er waren berichten dat dat zou kunnen gebeuren, maar niet zodanig dat je zou zeggen dat iedereen ... Ik had dit natuurlijk moeten zeggen, maar we hebben geen commissie gehad dus ik probeer zo veel mogelijk nu te beantwoorden. Als straks uit onderzoek of nadere evaluatie blijkt dat dat niet helemaal klopt, zal ik dat ook ruiterlijk toegeven. Maar het beeld van 'u kon toch weten dát' klopt dus niet. We hebben later dingen teruggezien. Er was een TikTok maar dat is pas heel laat geweest, en toen is er opgeschaald. Even kijken, want ik moet het even letterlijk zeggen. Ik was dus ver weg, maar ik heb het teruggekeken. Om 20.38 uur kwam het signaal richting de driehoek: het is onrustig; we gaan iets doen. Om 20.54 uur wordt er nog gemeld, door de beste mensen: we zijn begonnen met 'vegen' en dat gaat beheerst. Ik kom daar nog op terug, zeg ik tegen de heer Mahmood en anderen. En daarna gaat het mis.

Fatima Faïd (HSP). Even voor mijn helderheid, want het is allemaal superprecair. Was het toen al uit de hand aan het lopen? Ik krijg dat namelijk niet helemaal helder. U noemt 20.38 uur, maar volgens mij zagen mensen van mijn partij die daar toevallig waren om 19.30 uur allemaal rennende jongeren met politie achter zich aan. Kunt u dat dus een beetje verhelderen?

De heer **Van Zanen**. Als u zegt: 19.30 uur ... Ik meld u wat ik weet en wat ik heb gehoord. Het was onrustig. Dat was de eerste melding die mij heeft bereikt en dus daarmee de driehoek et cetera. Uw vraag, en ook die van de heer Mahmood en nog iemand, maar dat zit verderop in mijn papieren, was: hoe is het nou eigenlijk begonnen? Het is als volgt begonnen, althans volgens de informatie die ik nu heb. Het waren er natuurlijk veel en het was heel vervelend, met allemaal gedoetjes, maar ja, groepjes zijn toegestaan. Je mag daar staan en je mag daar hangen; daar gaat het allemaal niet om. Maar het werd vervelend en er waren gedoetjes. Toen is de politie begonnen, niet met drijven, maar met aanspreken. De politie is begonnen met het aanspreken van groepjes: gedraag je nou, doe rustig, ga weg. Dat soort dingen. Daarop zijn ze geïrriteerd geraakt en toen is er ingegrepen. Zo is het ontstaan. Als je alleen maar het vegen hebt gezien, kun je denken: waarom nou dat vegen? Nee, daar ging al iets aan vooraf. Dat is wat ik weet, voor nu. Aan jullie blikken te zien, heb ik het nu helemaal fout, maar dat is wat ik nu weet.

Kavish Partiman (CDA). Een interruptie om het even scherp te krijgen. Ik zit met de tijdslijn voor me en de burgemeester zegt een aantal dingen. Om 20.35 uur zijn een paraat peloton en paarden ingezet om relschoppers van de boulevard te verwijderen. Dat betekent dat er al gereld werd om 20.35 uur. Toen is om 20.38 uur de driehoek geïnformeerd, en pas daarna is door de loco het besluit genomen om toestemming te verlenen aan de mobiele eenheid, op verzoek van de politie. Maar dat betekent dus eigenlijk dat er al gereld werd voordat de driehoek was geïnformeerd. Dat lezen we tenminste terug in deze tijdslijn. Ik zit dus een beetje te stoeien met wat er precies gebeurd is. Als je namelijk om en nabij 19.45 uur binnenkrijgt dat er een oproep is op sociale media en er pakweg drie kwartier daarna al rellen gaande zijn, is er dan in de drie kwartier daartussen geen contact geweest met het college en met de veiligheidsdiensten, van: hier dreigt wat mis te gaan?

De heer **Van Zanen**. Nee, dat is niet zo, maar het verbaast me niet, want ze zijn natuurlijk eerst gewoon bezig met de actie ter plekke. Het is natuurlijk allemaal niet zo'n feest, onder moeilijke omstandigheden. Ze melden dat op een moment waarop dat even kan. Het is dus al onrustig - nou, dat wil wat zeggen - voordat de politie aan ons schrijft: het is onrustig; we gaan nu optreden. Vervolgens

is het beeld nog dat het beheerst gaat, maar dat ging het dus niet, want derellende lui hadden iets anders in zin, zal ik maar zeggen.

Kavish Partiman (CDA). Het is fijn dat de burgemeester het op die manier uitlegt, maar dat zien wij hier niet terug. Je hebt het moment van een melding op sociale media, en het volgende dat we teruglezen is dat er opgetreden wordt tegen relschoppers. Er zit dus volgens mij wel wat tussen, waarvan ik me afvraag wat daar dan gebeurd is dat het opeens met paarden moest en dat direct daarna ook de ME ingeschakeld moest gaan worden. Daar ben ik een beetje naar op zoek. Hoe heeft dat in die drie kwartier kunnen gebeuren? We hebben geconstateerd dat er een socialemediaoproep was en binnen drie kwartier is het helemaal geëscaleerd tot paarden aan toe. Dat is eigenlijk best snel.

De heer **Van Zanen**. Dit is ook weer een detail en dat voert ... Nee, het voert helemaal niet ver, want dat maakt u lekker uit, en ik weet niet tot hoever ik het allemaal precies weet. De paarden waren gewoon reguliere inzet, want weet u, we waren wel voorbereid. We hebben dus echt alles gedaan wat kon, wat moest en wat redelijk was. En dat er geen meldingen waren: de politie werkt informatiegestuurd; die waren er. Die komen niet meteen, maar die waren er gewoon. Dus toen het onrustig werd - het was dus al onrustig voordat wij de melding kregen - is er gewoon ingezet. Toen is er gewoon geacteerd. Zo moet je het zien. Ik wil het laten uitschrijven, hè, maar dat heb ik nog niet kunnen laten doen. Ik wil het laten uitschrijven, want de politie wil ook niets liever dan dit gewoon uitleggen voor zover het kan. Dat zal voor meer onderwerpen gelden, vrees ik.

De **voorzitter**. Gaat u verder.

De heer **Van Zanen**. Dan de tweede spreker. Dat was een journalist en daar word ik ook altijd heel zenuwachtig van. Als journalisten hun werk niet kunnen doen, vind ik dat echt treurig. Dat getuigt ook weer van geen enkel respect. Maar goed. Deze spreker zei: het viel niet mee; denk nou niet dat het meeviel, want het was echt bedreigend. Dat is goed overgekomen bij ons en bij mij. Het was een slagveld, nog nooit eerder meegemaakt, zei hij. En volgens mij woonde die meneer dichtbij. Hij zei ook: ik hoop dat u niet zwicht voor de rellende jeugd. Zo zeg ik het maar even, maar hij gebruikte zelf een ander woord. Hij vroeg ook: wilt u alles doen wat binnen uw macht ligt? Dat zeg ik graag toe. Ik kan alleen niet alles. Ik kan ook niet alles in m'n eentje. Dat hoeft ook niet, hoor. Maar ik kan niet alles doen want ik ben burgemeester en ik ben ook aan wet- en regelgeving gebonden.

Ten slotte de vertegenwoordigers van de ondernemers. Zij hadden twee punten. Gemiste signalen moeten eerder opgepakt worden. Daar ben ik het dus zeer mee eens. Daar is het college het zeer mee eens. Daar is de werkgroep het ook zeer mee eens, en ook de bewoners en de ondernemers die we hebben gesproken. Ook het team wil dat graag. We zullen daar iets op moeten verzinnen. De heer Wörsdörfer noemde ook die eerste dag. Ook anderen hebben daarover gesproken. Dat is voor mij ook echt vreselijk, want ik vind juist die eerste dag ... Ik kijk nu even naar wethouder Bruines. Wij hebben er drie, vier jaar bij gezeten, en ieder jaar was het thema: let op, als het begint, moeten we er meteen staan. Die eerste dag zit mij dus ook niet lekker, omdat ik vind dat je er juist die eerste dag helemaal moet staan. En blijkbaar stonden we er door die informatie onvoldoende. Maar dan de uitleg. Meerderen van u, onder wie de heer Groenewold en mevrouw Klokkenburg, hebben gevraagd: hoe ben je dan bij geel gekomen? Dat is ook weer een hoop techniek, maar ik zal proberen om het uit te leggen en anders laten we het gewoon netjes opschrijven. Wij hebben dat Actieplan Kust niet voor niets gemaakt. Dat hebben we gemaakt om aan de zijde van de gemeente integraal te werken, dus niet in hokjes maar echt als voorbeeld van hoe je dat samen doet, dus hoe je allemaal de ellende draagt. Hoe doen we dat samen met ondernemers en met bewoners? Hoe gaat dat, ook binnen het apparaat? Toen hebben we dus die methodiek ontwikkeld van die kleurcodes, om een beetje houvast te hebben en te zorgen dat alle partijen weten wat ze moeten doen en wat er gebeurt. In dit geval is er dus uitgegaan van een scenario geel. De verwachting was namelijk dat het 24 °C zou worden en dat het in de avond een beetje zou afkoelen. Daar is die code geel ook op ingericht. Je rekent erop, en dat is in de afgelopen vier jaar ook steeds de praktijk geweest, dat het daarom 's avonds eerder afloopt. Maar dit keer bleef de aanloop komen. Die bleef maar doorgaan. Waarom hebben we dan niet voor oranje gekozen? Dat vroeg mevrouw Klokkenburg of meneer Groenewold. Oranje levert eigenlijk niet zo veel op, in ieder geval niet meer politiecapaciteit of zo. Wat nu mis is gegaan bij geel, althans wat we

nu kunnen zien - er is misschien meer misgegaan en dat moet dus echt anders - is dat we bij geel aan het begin van de avond bijvoorbeeld ook stoppen met verkeersregelaars. Want dat kan, en dat is ook de praktijk. Maar dat is nu niet gebeurd. Daar moeten we dus iets op verzinnen.

Rutger de Ridder (VVD). Even over de verkeersregelaars, want daar was ik ook verbaasd over. Als je ziet dat die klaarblijkelijk nog nodig zijn, hoe kan het dan dat zij toch stoppen met hun werk of er in ieder geval geen aflossing komt? Ik snap wel dat het code geel was, maar ja, je kijkt ook om je heen.

De heer **Van Zanen**. Dit moet ik uit mijn hoofd doen, dus dat doe ik heel voorzichtig. Inderdaad zijn de verkeersregelaars op de plekken waar dat kon, weggegaan. Maar op een groot aantal andere plekken hebben ze wel doorgewerkt. Ik weet nu natuurlijk weer niet welke. Dat is dus wel gebeurd, maar het was inmiddels zo ingewikkeld dat zij het ook niet meer aankonden. We moeten er dus echt over nadenken hoe we dat in de toekomst doen en ook, maar dat heb ik nog niet besproken, hoe we tussen dinsdag en donderdag flexibeler kunnen zijn met opschalen. Dat valt nog niet mee, hoor. De modellen zijn namelijk gebaseerd op voorspellingen. Je voorspelt hoeveel inzet van boa's, SUS-team, beachteam en verkeersregelaars je nodig zult hebben. Dat moeten we een beetje plannen, want ook die trekken om 15.00 uur 's middags niet zomaar extra verkeersregelaars uit een doos. En het gekke of merkwaardige, kijkend naar de bezoekersaantallen, is dat we op woensdag code groen hadden, terwijl er veel meer mensen waren. Dat is helemaal goed gegaan. Die donderdag was dus ook geen piekdag. Bij een piekdag hebben we het namelijk over 140.000 tot 160.000 bezoekers, en op de donderdag waren het er 100.000. Daar zat natuurlijk verkeerd publiek tussen, zoals we wel hebben vastgesteld, maar je ziet hieraan dat het geen wiskunde is.

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Dus u zegt eigenlijk dat deze codes, deze kleuren die we eraan geven op basis van vastgestelde criteria en verwachtingen, geen enkel effect hebben op de capaciteit, dus op het aantal mensen dat we daar inzetten?

De heer **Van Zanen**. Nee, dat zeg ik niet. Kijk naar het schema. Dat is hier ook in de raad geweest. U heeft het niet vastgesteld, maar dat is allemaal in de raad geweest. Daarin is te zien hoeveel inzet er is, ook bij code geel. Alleen vertel ik u dat die codes zijn gebaseerd op bijvoorbeeld de veronderstelling dat het in die periode van het jaar 's avonds al wat sneller afkoelt dan op een zwoele avond. Dat is geen gok, maar dat is omdat het altijd zo is. Gebleken is dat die afname er niet was. Dat betekent dus niet dat het niet capaciteitsgebonden is. Dat is niet zo. Het betekent ook niet dat het allemaal waardeloos is, want het is de afgelopen vier jaar, tussen aanhalingstekens, heel behoorlijk gegaan. Daar ben ik hartstikke trots op en dat neemt ook niemand me af, hoe moeilijk dit ook is. Maar dit keer was het onvoldoende en had het, achteraf gezien, best code geel kunnen zijn - daar is niks mis mee - maar hadden we de inzet moeten verlengen. Maar dat is achteraf, hè.

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). We hebben afgesproken dat we op zonnige dagen, dus als we verwachten dat het warmer wordt dan 21 °C, los van de nachttemperatuur en de afkoeling, en er veel mensen vrij zijn, gaan voor code oranje met de daarbij behorende inzet. En dat is dus niet gebeurd. Bent u het daarover met ons eens?

De heer **Van Zanen**. Maar dat is het punt niet. Ik ben het daar helemaal mee eens, want dat is een feit. We hebben code geel; dat is een feit. Ik weet achteraf niet of oranje wat had opgeleverd, maar we hadden code geel en de tijd dat mensen bleven en aankwamen, met welk vervoermiddel dan ook, was veel langer dan wij redelijkerwijs hadden kunnen voorzien, althans gebaseerd op onze ervaring tot nu toe.

De **voorzitter**. Guernaoui, voor de derde maal.

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Ik denk dat we duidelijkheid nodig hebben richting de bewoners en de ondernemers over wat die codes precies betekenen. Daar hoort namelijk een capaciteit bij. Een van de grote vragen gaat over dat parate peloton, dat op halve kracht was. Wat kunt u daarover zeggen?

De heer **Van Zanen**. Ik was nog aan het reageren op de sprekers. We hebben een paraat peloton, gelukkig. We zijn de enige in het hele land die dat heeft. Gelukkig hebben we dat. Het is ook hard nodig. Zij waren aan het einde van de middag bezig in Rijswijk, waar zich een afschuwelijke situatie had voorgedaan. De helft daarvan, zeg ik uit mijn hoofd, is meteen naar Den Haag gekomen, en de rest kwam ook toen het kon. En aanvullen kan niet zomaar, want die mensen hebben we niet. Punt. Deze vraag had ik anders later in mijn betoog beantwoord, maar dat is de werkelijkheid.

Massimo Etalle (FVD). Ik hoor van de burgemeester dat er SUS-teams actief zijn. Wat doet een SUS-team?

De heer **Van Zanen**. Die doen goed werk om te zorgen dat mensen zich gedragen. Als de gemoederen hoog oplopen zijn zij in staat om dat te doen, met veel succes in de afgelopen jaren. Het zijn vaak jongelui, maar niet uitsluitend, en zij doen dat naar tevredenheid. Dat heeft tot dusverre ook heel goed gewerkt. Dat had u ook kunnen weten, maar dat is onaardig om te zeggen.

Massimo Etalle (FVD). U zegt dat het heeft gewerkt, maar ik zie niet hoe dat heeft gewerkt. De situatie lijkt me namelijk niet heel erg gesust. Hadden die arbeidskrachten niet beter besteed kunnen worden om mensen op te pakken?

De heer **Van Zanen**. Een SUS-team heeft niets met de politie te maken. Zij hebben die bevoegdheid helemaal niet; daar is echt de politie voor. De politie heeft zich geconcentreerd op het herstellen van de openbare orde. Dat ga ik nu dan ook maar meteen zeggen. Meerdere sprekers hebben daar ook naar gevraagd, en de heer Guernaoui natuurlijk als eerste. De volgende dag zijn ze keihard bezig gegaan met het identificeren en het bekijken van de beelden, om te zien of er mensen te plakken zijn aan de incidenten. Dat is nog niet zo eenvoudig en daar zijn ze nog steeds druk mee bezig. Daar is voor gekozen. Ik kan dat volgen en ik vind het ook heel verstandig. Ik wil namelijk dat eerst de mensen in veiligheid worden gebracht. U heeft het verhaal van meneer Mahmood gehoord. Er wordt geveegd en er wordt opgetreden en dat is nodig voor de openbare orde, maar er zijn ook mensen die er niks mee te maken hebben en in grote paniek raken. Dat is vreselijk, maar het moet wel gebeuren. Eerst dat. Als je meteen gaat oppakken, kost dat weer een heleboel capaciteit en dat is in zo'n situatie niet handig.

Dennis Groenewold (D66). Ik hoorde de burgemeester zeggen dat het op de woensdag ervoor drukker was dan op de donderdag. Nu ben ik toch wel benieuwd naar het volgende. Misschien kan hij daar op dit moment geen antwoord op geven, maar dan hoor ik het graag later, in de brief die hij waarschijnlijk nog gaat schrijven. Ik ben benieuwd hoe het kan dat die verkeersafwikkeling op de donderdag wel vast kwam te staan maar op de woensdag niet, terwijl er toen meer mensen waren. Dat vind ik toch wel een aparte.

De heer **Van Zanen**. Daarom heb ik ook gezegd: stel je nou voor dat het niet uitgelopen was op rellen, maar gewoon op een exorbitant drukke dag. Die hebben we namelijk in de afgelopen vier jaar ook wel gehad. Dan ging het allemaal maar net aan goed. Ik vind dit dus een hele goede vraag en ik wil daar ook dolgraag het antwoord op hebben, net als iedereen. Als je namelijk weet wat de klik is ... Wat is nou de klik waarom het op zo'n dag wel lukt? Zijn dat alleen maar die relschoppers? Is dat toch het weer? Zijn er nog andere dingen, bijvoorbeeld of mensen met de auto of met de fiets komen? Nou goed, ik ga nu niet raden wat dat betekent want dit is geen quiz, maar ik vind dat een hele goede vraag. En als we vinden dat we die kleurcodes en wat daaronder hangt nog eens scherp tegen het licht moeten houden, afgezet tegen wat zich feitelijk heeft voorgedaan, ben ik daar zeer voor. Ik hoop ook dat dat kan en dat dat gebeurt, want het is wel nodig. Ik vond het namelijk ook heel merkwaardig.

Massimo Etalle (FVD). Het is fijn om te horen dat de burgemeester ook heel erg benieuwd is naar wie daar eigenlijk waren. Wie waren die mensen? Wie waren die relschoppers? Omarmt de burgemeester dan ook mijn motie over een onderzoek daarnaar?

De heer **Van Zanen**. Nee, dat is niet het geval, en ik zal dat motiveren als ik bij de moties ben.

De **voorzitter**. Ja, daar komen we straks. Ik heb nu nog twee interrupties staan. De heer Smit was als eerste.

Robin Smit (PvdD). Dank aan de burgemeester voor de beantwoording. Ik zit nog wel met die kleurcodes en die modellen. Zit er bij die kleurcodes dan een ijkmoment, of een mechanisme dat je op een bepaald moment een meting doet, zodat je ziet of je kunt afschalen of niet bij hoeft te plussen? Of is dat iets waarnaar we op een later moment gaan kijken?

De heer **Van Zanen**. Daarover zal ik u zo snel mogelijk informeren. Ik weet dat er steeds opnieuw wordt gepeild en steeds opnieuw wordt gekeken, maar dat wil niet zeggen dat je dan zomaar een blik fietsers, bikers of agenten kunt opentrekken. Nou is dat bij agenten dan nog het makkelijkste, tussen aanhalingstekens. En als ze eenmaal besteld zijn, kun je ze ook niet afzeggen. Het is ook weleens gebeurd, in het eerste of het tweede jaar, dat er niks te doen was en ze op het strand gingen handhaven. Nou, toen kreeg ik natuurlijk op mijn donder van degenen waarbij nooit werd gehandhaafd omdat het allemaal maar mocht. Er wordt nu gelachen en dat is terecht, maar zo gaat dat dan. Je kunt ook niet zomaar weer afschalen. Dat is steeds een discussie geweest, vanaf het allereerste begin. Van de week zei ook een van de ondernemers het: als het bij ons 's ochtends druk is, bellen we op en hebben we meteen een heleboel extra personeel, en dat kunnen jullie minder goed. Ik heb hem geen gelijk gegeven, maar ik vrees dat het wel zo is.

Adeel Mahmood (DENK). Toch nog even over dat punt van de drukte op de donderdag, dat de heer Groenewold ook noemde. U noemde het zonet 'geen piekdag'. Dan maak ik me toch zorgen om de definitie van een piekdag die we hanteren, want het was op die dag echt bijzonder druk. Alles zat vast en de parkeergarages zaten vol. Misschien moeten we daar dus nog even naar kijken. Maar ik vraag me ook het volgende af, aangezien het minder druk was dan bijvoorbeeld op de woensdag. Je zag echt een concentratie op de boulevard. Je kon daar niet in een rechte lijn doorheen lopen. Was er dus misschien op die dag heel veel concentratie op een heel kleine plek? Kan daar nog even naar worden gekeken in de evaluatie? Misschien zijn mensen ook beter te spreiden over heel Scheveningen. Als ik nu namelijk hoor dat het geen piekdag was, kan ik me daar eigenlijk niks bij voorstellen.

De heer **Van Zanen**. Ik zeg toe dat we daar zeker naar gaan kijken. Dit wordt ook allemaal opgeschreven. Maar als ik het nu zou moeten veronderstellen, zou ik zeggen dat er inderdaad een concentratie was. Dat hoor je ook. Je hoort dat er ook delen van de boulevard en van de kust waren die helemaal geen last hadden en waar het een prachtige dag was, voor zowel bezoekers als ondernemers. Maar op deze plek is het misgegaan en daar moeten we het dus over hebben, Dat vind ik namelijk ook niet goed.

Nick Kaptheijns (PVV). Er is blijkbaar nogal wat verwarring over het feit dat het woensdag eigenlijk drukker was dan donderdag, maar we moeten toch gewoon concluderen dat het komt door het type mensen dat naar het strand toe komt en voor zo'n situatie zorgt?

De heer **Van Zanen**. Nee, die conclusie trek ik niet. Iedereen is me even lief. Iedereen wil vertier, en zeker op zo'n hete dag. Wij zijn wat dat betreft echt geweldig als Den Haag, met het strand en met Scheveningen. Maar iedereen moet zich wel gedragen en een beetje geven en nemen, zowel in het verkeer als op het strand als heen en weer lopend, en ze moeten zeker niet met allemaal materiaal gaan smijten naar mensen die voor de veiligheid zorgen. Dat vind ik, en voor de rest kan het me niet schelen.

Nick Kaptheijns (PVV). Duidelijk. Dan die kleurcodes. Die zijn niet heel erg dynamisch. Op het moment dat kleurcode geel is afgegeven en we erachter komen dat er een complete crisissituatie uitbreekt, kunnen we dus niet eenvoudig opschalen. Zouden we daar ook niet eens kritisch naar moeten kijken? Want als je het allemaal van tevoren moet vastleggen, ben je zo beweeglijk als een stuk lood.

De heer **Van Zanen**. Nu maken we een karikatuur van een instrument dat gewoon, verdorie nog aan toe, bijna vijf jaar uitstekend heeft gewerkt. In iedere werkgroep, misschien wel elke week, steeds als we een vergadering hebben, wordt het bijgesteld. Toen was de kritiek, of de suggestie of hoe je het ook wilt noemen: kun je nou niet iets afspreken, want dan weten we het tenminste. Dat zeiden bewoners, ondernemers en de voorzieningen die ons moeten helpen, waarbij we dus uren en capaciteit moeten inkopen. Zij zeiden: kun je nou niet iets maken, in alle betrekkelijkheid natuurlijk, wat ons een beetje houvast en zekerheid geeft? En nou kun je het omdraaien. Nou gaat het een keer mis, en in de eerste analyses lijkt het erop dat die code geel vanuit de kennis van toen op een goede manier is toegepast, maar dat het door de aanloop et cetera mis is gegaan. Ik heb het net gezegd. Ik zou het zeer ontraden om de systematiek van die kleurcodes op zich in de prullenbak te gooien.

De **voorzitter**. Meneer Kaptheijns, voor de derde maal.

Nick Kaptheijns (PVV). Nou, ik wil niet direct het kind met het badwater weggooiden. Totaal niet, hoor. Maar we moeten wel concluderen dat het niet dynamisch genoeg is om op zulke situaties te kunnen anticiperen. Zouden we daar dus toch niet kritisch naar kunnen kijken zonder dat we direct de kleurcodes bij het grofvuil zetten?

De heer **Van Zanen**. Daar ben ik het zeer mee eens. Dat heb zonet ook gezegd, dacht ik. Wij willen graag kijken welke flexibiliteit er is in te bouwen, maar dat heeft zo zijn grenzen. Maar dat gaan we zeker doen.

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Ik wil toch nog even terugkomen op dat parate peloton, waar Den Haag uniek in is. Heeft u, of uw plaatsvervanger, toestemming gegeven om dat halve peloton uit Den Haag te verhuizen?

De heer **Van Zanen**. Wij, dus de loco of ik, geven bijvoorbeeld toestemming voor het inzetten van de ME. Het parate peloton doet de politie, naar beste weten. Dat doen ze. Het is kiezen of kabelen. Als er een moord plaatsvindt, met allerlei toestanden eromheen - u weet ervan - wordt dat ingezet. Wij hebben daar heel vaak heel veel voordelen van en nu was er iets in Rijswijk. Dan zijn ze bezig en op dat moment gebeurt dit, en dan heb je de helft. Daar geven we geen toestemming voor en dat is maar goed ook, want de politie moet kunnen handelen en die moet niet hoeven wachten tot een bestuurder, die ook maar een lekenbestuurder is, daar een advies over geeft. Alleen kijken we aan de hand van wat er allemaal gebeurd is, bij incidenten natuurlijk steeds of het beter kan en of het een goede afweging was. Dat geldt niet alleen voor mij maar ook voor alle andere burgemeesters, die verantwoordelijk zijn voor de openbare orde en veiligheid. Ik kan me niet voorstellen dat ik zou hebben gezegd dat het geen goede afweging was.

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Dus u vindt het een goede afweging dat het halve peloton weg moest waardoor het niet in Den Haag was en niet op tijd kon ingrijpen om die rellen op Scheveningen te voorkomen?

De heer **Van Zanen**. In Rijswijk bestond een crisissituatie waar ze zeer hard nodig waren op dat moment. Het peloton is van de eenheid. We hebben een politie-eenheid. Dit gebeurt dan. Ik baalde natuurlijk, want ik had ze liever allemaal in één keer ter plaatse gehad, maar dat was niet het geval. Ik heb niet meer politie en er is een capaciteitstekort in het hele land, en dat is vreselijk. Ik kan het niet mooier maken.

De **voorzitter**. Meneer Guernaoui, voor de derde maal.

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Maar we zien dat er daarna wel is opgeschaald. Daarna was de politiecapaciteit er dus wel, en kon er wel adequaat worden ingegrepen. Dat had dan toch veel eerder gemoeten? We hadden moeten zeggen: oké, de helft gaat naar Rijswijk, maar die vullen we direct aan.

De heer **Van Zanen**. Dat is de kern, of althans een van de kernen van de discussie van nu. Dat is terecht, hoor, en daar leg ik ook verantwoording over af. Nee, er waren geen eerdere meldingen. De politie moet informatiegestuurd werken, want de capaciteit is eindig. Dat is gedaan en er was iets stevigs aan de hand in Rijswijk, en dan gebeurt dat. Dan kunt u weer zeggen dat ik de signalen had moeten zien. Zeker, daar baal ik van en dat had anders gemoeten, maar het is niet zo. De politie heeft informatiegestuurd gewerkt en dus kwamen ze later. Tegen het optreden zelf, toen dat er eenmaal was, had u geen bezwaar want dat ging allemaal goed, maar het had veel eerder gemoeten. Ja, dat had ik ook graag gewild.

Rutger de Ridder (VVD). Ik vraag me af of de burgemeester het nodig vindt om het huidige actieplan nog bij te schaven en misschien nog aan te passen voor deze zomer. Is dat al iets om over na te denken? Ik snap dat we nu nog niet kunnen zeggen 'A, B en dan C', maar is dat nog iets?

De heer **Van Zanen**. Op het moment waarop ik voor de eerste keer met de politie en met onze mensen zat, en daarna met een aantal ondernemers, en dinsdag opnieuw met een groter netwerk, is dat hét onderwerp geweest. Daar wacht ik niet mee. We hebben natuurlijk opgetreden, en hier wacht ik niet mee. Daar beginnen we gewoon nu mee. Alles wat we nu al kunnen verbeteren, doen we. Alleen weet ik niet of me dat in twee weken lukt. Ik kom daar straks natuurlijk nog op, maar ik zeg het nu alvast maar. Maar alles wat we morgen kunnen doen, doen we gewoon. Volgens mij hebben we woensdag het actieplan weer aan de orde. Dan kunt u ook nog wat boodschappen meegeven. We gaan daar natuurlijk gewoon mee aan het werk, maar ik weet niet of ik het binnen veertien dagen al helemaal klaar heb. Wat we kunnen, doen we. En ik begin daar nu mee, want ik wil dit niet nog een keer meemaken.

Kavish Partiman (CDA). Dat actieplan is niet zomaar tot stand gekomen. Dat is een traject van jaren geweest. Ik begrijp dus toch niet dat de burgemeester nu suggereert dat we dat actieplan overhoop gaan gooien, terwijl we eigenlijk al zijn begonnen aan het zomerseizoen. Dat zou ik wel zorgwekkend vinden.

De heer **Van Zanen**. En daar ben ik het volstrekt mee eens. Het actieplan stáát, want de werkwijze, de samenwerking en het doorbreken van al die kolommen die we in alle organisaties hadden, is geweldig gebleken. Alleen zeg ik nu wel dat wij nog een paar dingen moeten uitzoeken. Die moeten we echt onderzoeken. Ik wil het ook weer gedragen hebben door bewoners, door ondernemers en natuurlijk door de mensen binnen de organisatie. Hierbij zijn meer portefeuilles aan zet en dat heeft ook altijd goed gewerkt. Sommige dingen duren misschien drie weken en andere vier, maar als zich morgen een hete dag zou voordoen en we dit zouden zien, ga ik nu de bevoegdheid of, sterker nog, de opdracht geven om te zeggen: code geel is prima, maar we houden de verkeersregelaars langer. Ik noem maar iets. Dat is dan in strijd met de code, als u begrijpt wat ik bedoel. Zo bedoel ik het. Ik wil niet af van de kleurcode, integendeel.

De **voorzitter**. Gaat u verder.

De heer **Van Zanen**. Ja. Dat waren de opmerkingen van de ondernemers.

Dan ga ik gauw naar meneer Guernaoui en zal ik de dingen aan de orde stellen die ik nog niet heb besproken. Een paar citaten van Guernaoui zijn me uit het hart gegrepen, alleen weet ik niet of de weg ernaartoe voor mij helemaal hetzelfde is. Dat denk ik niet, maar u kunt ervan uitgaan dat 'eerder ingrijpen', 'direct in de kiem smoren' en 'aan de voorkant voorkomen' ook ons beleid is. Dat is het beleid van het college maar ook van de driehoek. Aan de voorkant ingrijpen voorkomt namelijk ellende later. Daar heeft hij gewoon gelijk in. Punt.

Er zijn ook een heleboel concrete vragen gesteld. Ik pak er een paar uit en ik realiseer me dat ze dat niet allemaal zijn, maar dat doen we dan nog op schrift als de heer Guernaoui dat wil. Dat kan, hoor. Eén vraag ging over het Meldpunt Kust. Hebben die nou meldingen gekregen? Zij hadden maar drie meldingen, namelijk een om 17.00 uur, een om 17.15 uur en een om 18.30 uur. Volgens mij heb ik dat zonet kunnen opschrijven. En ook die zagen niet oprellende jongeren. Dat waren eigenlijk gewone meldingen die we elke dag krijgen, of in ieder geval altijd op dat soort momenten. Dat geldt

dus ook voor signalen van ondernemers en het ov: niet. Dat geven ze zelf ook aan, hoor. En dat vind ik eerlijk gezegd vreselijk.

Ik kom bij de eerste motie. Dat is motie I.11 HvDH, over makkelijker kunnen melden. Daarvan denk ik: dat is prima, want dat willen we heel graag. Dat moeten we faciliteren. Die krijgt dus oordeel raad, of hoe we dat ook noemen.

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Nog even snel, want ik zie dat u een aantal vragen overslaat, maar dit was de belangrijkste. Dus onze politie en onze handhavers, die daar allemaal aan het werk waren, hebben niets opgemerkt van hoe het eraan toeging en wat voor een chaos er was ontstaan?

De heer **Van Zanen**. Nou, ik weet niet wat u er nou weer van maakt, maar zij hebben van alles opgemerkt, namelijk dat het hartstikke druk was en dat er een heleboel gedoe en verkeer was. Volgens mij was de tram er ook een uur uit. Het was allemaal ingewikkeld en het was retedruk. Het was heel erg druk, omdat het zo geconcentreerd was, vermoed ik, maar dat gaan we dus nog nader in beeld brengen. Het 'gebroei', om dat woord van een van u maar even te gebruiken, was pas later. Dat was achteraf allemaal te laat, want dat hebben ze niet gehoord en te laat gezien. We hebben namelijk ook geen meldingen gekregen. Zo vat ik het maar samen.

Dan hebben we de motie over het openbaar maken van de beelden, I.12 HvDH. Volgens mij is die motie vergelijkbaar met de dringende oproep in motie I.5 VVD. Nou is het niet mijn bevoegdheid - ik ga er niet over; het is aan het OM - maar u vraagt allebei of ik het OM dringend wil oproepen of wil verzoeken om dat te doen. Prima, dat ga ik graag doen. Oordeel raad voor beide moties. Dat wil ik namelijk graag. Ik weet alleen niet of het lukt. Ook moet u zich goed realiseren dat dit pas gebeurt als onderzoek geen identificatie heeft opgeleverd. Dat is de algemene lijn. Het moet dus echt eerst onderzocht worden. En dan is het openbaar ministerie ook nog eens extra voorzichtig met minderjarigen. Dat zeg ik er even bij; dat is gewoon een feit.

Dan de motie over de extra maatregelen, I.8 HvDH. Daarin staan een aantal dingen genoemd, bijvoorbeeld het waterkanon. Kijk, als de politie had voorgesteld om een waterkanon in te zetten, had ik onmiddellijk ja gezegd. Dat hebben ze niet gevraagd en daar hadden ze ook geen aanleiding voor, maar dat snapt u. En dan weet ik niet zeker of dat waterkanon nou de meest wijze beslissing was geweest in deze situatie, met al die smalle straatjes. Dat ga ik dus niet zomaar doen. Ik ben echter wel bereid om in beeld te brengen wat er mogelijk is. Of dat binnen twee weken lukt, weet ik niet zeker, zoals ik ook al tegen de heer De Ridder zei, maar we gaan wel degelijk kijken wat er aan extra maatregelen mogelijk is. In de motie wordt ook het voorbeeld van de gebiedsverboden genoemd. Dat doe ik en dat ga ik ook doen zodra dat kan. Zodra ik de spullen heb en een gebiedsverbod kan opleggen, ga ik dat gewoon doen. Zeker. Dat helpt namelijk. Het heeft geholpen met oud en nieuw en het helpt weleens bij het voetballen et cetera.

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Dank u wel, maar voor ons is belangrijk dat we in de tussentijd, voordat u, hopelijk binnen twee weken, klaar bent met dat maatregelenpakket, wel zorgen dat er meer capaciteit is, zodat we dit in ieder geval voor de korte termijn kunnen voorkomen en daarna die extra maatregelen kunnen gebruiken. Hoe kijkt u daartegen aan?

De heer **Van Zanen**. Dit ligt in het verlengde van de vraag van de heer De Ridder van zonet, namelijk: wanneer begin je er nou aan? Ik ga niet over twee of drie weken spreken, maar alles wat ik nu kan doen bij alles wat zich nu voordoet, gaan we meteen doen, gelet op de kennis die we nu weer hebben. Dat geldt ook voor de diensten. Alleen wil ik ook gewoon met draagvlak van ondernemers, bewoners, mijn collega's in het college en de diensten even kijken wat er structureel kan. Ik ga niet meteen braaf ja roepen als er gevraagd wordt om capaciteit, want ik moet volgende week weer uitleggen waarom er geen politie is in ... Nou ja, roept u maar, want u kent die plekken allemaal uit uw hoofd, net als ik. U kunt er echter van op aan dat wij vanaf vandaag alles op alles zetten om herhaling te voorkomen met de middelen die we nu hebben, maar ik kan niet beloven dat dat alleen maar in de capaciteit zit, want het kan alleen als we het gezamenlijk doen. Dat heeft tot dusver ook goed gewerkt, alleen niet vorige week donderdag.

Dan motie I.9 HvDH, over het verhalen van de schade. Die moet ik ontraden, want het is niet aan de gemeente om daarin een rol op zich te nemen. Schade moet worden verhaald op degene die de schade heeft veroorzaakt. De gemeente heeft geen rol. Ik roep wel iedereen op om aangifte te doen. Men kan zich ook voegen in eventuele strafprocessen of civielrechtelijke actie ondernemen. Dat heeft het OM ook meteen aangegeven. Ook is er natuurlijk de eigen verzekeraar. Voor zover het gemeentelijke eigendom betreft, wordt de schade verhaald waar het maar enigszins kan.

Dan meneer De Ridder. Ik ben het zeer eens met zijn opmerking dat dit niet normaal is. Anderen hebben dat weer in andere bewoordingen gezegd. Ik geloof dat een van u had over 'deze streken'. Ik denk dat dat de heer Etalle was. Was u dat, meneer Etalle? Nee, dit is inderdaad niet normaal.

De motie over gezichtsherkenning, I.6 VVD, moet ik ontraden. Ik heb de uitleg en de bedoeling van meneer De Ridder gehoord en die snap ik op zich ook wel, maar het is natuurlijk een exclusieve verantwoordelijkheid van het openbaar ministerie ... Nee, ik lees nu iets voor over een motie die ik al had ondersteund. Neem me niet kwalijk. Op basis van de huidige wetgeving kunnen deze camera's hiermee niet worden uitgerust. Bij het live cameratoezicht wordt daarom nooit gezichtsherkenning toegepast. Een uitzondering is dat in het kader van de opsporing achteraf door het openbaar ministerie gezichtsvergelijking op de vastgelegde beelden kan worden toegepast. Daar kun je van alles vinden. Ik heb ook gehoord wat de Partij voor de Dieren daarvan vond en ik vind er zelf misschien ook wel wat van, maar ik kan het nu niet doen. Er staat 'per direct' en dat kan ik gewoon echt niet doen. Ik moet de motie dus ontraden.

Op de volgende vraag ben ik misschien al voldoende ingegaan, maar de heer De Ridder stelde die ook. Ben ik in de eerste contacten, zowel zondag als dinsdag, iets tegengekomen waar ondernemers maar ook bewoners tegen aanlopen? Dat is inderdaad het melden. Dat is gewoon een dingetje; daar moeten we iets op verzinnen waardoor dat makkelijker en eenvoudiger kan, en waardoor we onze mensen bij alle diensten in staat stellen om die signalen te herkennen en er bovendien iemand is die ze optelt. Want één zacht signaal is natuurlijk niks; dat is het beroerde. Dan is het: ja, maar dat komt elke dag voor. Maar als je er tien of twaalf hebt, hoop ik dat er een lampje aangaat. Dat moeten we echt doen. Daar ben ik het dus zeer mee eens.

En dan uw hartenkreet over de positiviteit van Scheveningen. Zet 'm op, zou ik zeggen. Daar gaat de collega straks nog op in.

Dan meneer Groenewold. Dank voor uw persoonlijke noot. U bent de eerste geweest die dat heeft gedaan, en daarna heeft de heer Mahmood dat in andere bewoordingen gedaan. Ik zal het laten nagaan. Op een gegeven moment moet de openbare orde worden hersteld op die plekken, eerst op het strand en daarna bij de tram en toen gingen ze naar de andere kant van het plein en zo; hou maar op. Dan gaan ze dus ergens heen, en dus ook de woonwijken in. Toen de rust was weergekeerd is er nog wel gesurveilleerd. Ik hoop ook dat u dat heeft gehoord. Er is toen gesurveilleerd door de politie in woonwijken. Ik hoor het graag van u allebei als daar nog andere signalen over zijn, want het is natuurlijk wel een werkwijze waar ik ze op zal wijzen: let even op; als je het moet doen vanuit de openbare orde, moet je dat doen, het spijt me, maar hou er even rekening mee wat dat betekent voor de flats en voor een aantal van de woonwijken. Het lijkt me heel verstandig om daar rekening mee te houden.

Dan mevrouw Arp. Over het tijdpad hebben we het gehad. Nu even over de inzet van de ME. Ik heb begrepen dat er is gebeld met de loco. Dat was overigens donderdagavond wethouder Kapteijns. Die heeft meteen gereageerd en toestemming gegeven tot optreden. Daar zat voor zover ik weet geen tijd tussen.

Dan heeft u gevraagd of de driehoek u erover kan informeren of de politie voldoende in staat is om sociale media te bekijken. Ik vind dat wij dit zelf ook moeten doen, maar dat doet er niet toe. Ik zal het ook in de driehoek aan de orde stellen. Niet alles mag, hè. Sterker nog, ze zijn natuurlijk strikt aan regels gebonden. Het mag alleen maar met open bronnen. Maar ik zal dat vragen. Het kan ook wel. We kunnen daar misschien ook over spreken bij de werkbijeenkomst. Dat geldt ook voor de opsporing van digitale oproepen, want die kunnen ook dodelijk zijn voor ons.

Kan het jongerenwerk ingeschakeld worden bij rivaliserende groepen? Die vraag is zeer terecht. Dit is volgens mij een eerste duiding, maar dit wordt vervolgd. Er zijn namelijk nog heel veel open eindjes.

Dan meneer Etalle. Ik deed zonet al een voorzet van deze beantwoording. Zijn deze streken normaal? Nee, die zijn niet normaal.

Motie I.13 FVD, Wie zijn deze mensen, ontraad ik. De gemeente beschikt niet over deze gegevens. Zij mag daar niet over beschikken en het college ziet ook geen meerwaarde in het hebben van deze gegevens. Politie en OM mogen bovendien geen gegevens delen van vermoedelijke daders. Daarnaast wordt er niet geregistreerd op culturele achtergrond.

Dan meneer Partiman. Volgens mij heb ik de meeste van zijn vragen al beantwoord. Wat ik heel belangrijk vind, en laat ik dat maar ronduit zeggen tegen de jongeren die hier nog naar kijken: 'Schaam je. Schaam je! Waarom doe je dat nou? Je hebt een leuke avond.' Mevrouw Holman zei het ook: die jongens hebben het gewoon lollig gehad. Het zijn ook niet alle jongeren van Den Haag, en ze waren ook niet allemaal op het strand, maar een aantal hebben zich gewoon misdragen. Schaam je! En dan de ouders. Ik was altijd gewend om te vragen: waar ben je geweest? Of: waar ga je naartoe? En: jij was daar toch niet bij, hè? Want wat is de rol van de ouders? Het is ook een uiting van een opvoedingsprobleem. Ik vind het echt een schande dat kinderen dit doen. Iemand gebruikte dat woord, dus laat ik het ook doen. Er zijn enkele aangiften, maar voor zover ik weet, heeft niemand zich nog spontaan aangemeld om te zeggen dat het zijn zoon of dochter, of natuurlijk vooral de zoon, was. Schaam je. Het is onze stad, hè, van iedereen! Nou, ik heb het nog een keer gezegd, in mijn eigen woorden.

Dan meneer Mahmood. Ik vond het heel mooi wat u zei over die verschillende werelden.

Kavish Partiman (CDA). Ik had één specifieke vraag gesteld, en de burgemeester heeft wel een beetje toegelicht dat er wat problemen zijn bij het achterhalen van informatie, maar ik vroeg me toch af hoe dat gaat. Je hebt aan de ene kant de openbare bronnen en aan de andere kant de misschien minder openbare bronnen, zoals Telegram en dat soort toestanden. Zijn er nog specifieke dingen waar bijvoorbeeld onze politie of onze veiligheidsdiensten tegen aanlopen in het signaleren van een dreigend probleem?

De heer **Van Zanen**. Weet u, de politie mag veel minder dan ik soms graag zou willen. Ik heb namelijk wel meer situaties, ook afgelopen week nog, waarin ik graag had geweten waar die mensen opeens vandaan kwamen. Ze komen hier ook weleens op een weg, en dat had ik graag geweten, en de politie trouwens ook, omdat je daarop dan je inzet kan doen. Maar dat zijn allemaal gesloten groepen en daar mogen we niet in. Daar mag de politie niet zomaar in. Daar vind ik iets van, maar dat mag dus niet. Maar als ik dat ga roepen, duurt het jaren voordat het aangepast is. Ik wil dat ook. Ik wil dat we die discussie gaan voeren, in de Tweede Kamer bijvoorbeeld. Het heeft natuurlijk allemaal te maken met privacy en iedereen moet daar ongeveer het zijne van vinden, maar ik vind wel dat wát we kunnen, maximaal moet worden gebruikt. Ik moet constateren dat we niet in staat zijn gebleken om signalen op te tellen die er blijkbaar wel waren bij alle organisaties die ik noemde. Achteraf zeg je: inderdaad hadden we het misschien opgeteld kunnen weten en dan hadden we eerder opgetreden. Dat had ik wel graag gewild. Het was hier gelukkig niet aan de orde, maar u kunt ervan uitgaan dat ik het onmiddellijk hoor als de veiligheidsdiensten iets zien. Die mogen namelijk meer. Ook de politie hoort dat dan. Maar dat - hoe zeg ik dat netjes? - was niet aan de orde.

Kavish Partiman (CDA). Wat ik wél hoor van de burgemeester, is dat er van verschillende kanten informatie binnenkwam maar dat die informatie niet gelinkt werd om tot scherpe en tijdige conclusies te komen. Dan zit er dus waarschijnlijk iets mis tussen wat er binnenkomt en hoe daarover met elkaar gecommuniceerd wordt. Is dat een probleem binnen ons gemeentelijke apparaat en binnen de driehoek? Waar zit dat probleem?

De heer **Van Zanen**. Het zit niet alleen daar. Het zit ook niet alleen bij ons, maar het zit overal. Je moet het allemaal binnenkrijgen. Wordt het dan aan elkaar verknoopt? Zie je alle zes de meldingen, die misschien op zichzelf niet zo erg zijn maar alle zes tegelijk wel? Er wordt nu gezegd dat er informatie was maar dat die niet gemeld is, of omdat er niks was, of omdat men dacht: moet ik dat nou melden? Als je natuurlijk een van die zachte signalen bent, dan vraag je je dat af. Dat is me van de week letterlijk zo gezegd door een van de ondernemers: 'Als ik het had geweten ... Maar ja, het was bij mij op het terras en ik vond het zo vervelend om te bellen want die mensen hebben het al zo druk.'

Zo plat is het, hè. Het is geen onwil. Maar dan komt het signaal gewoon niet binnen. Het komt ook voor, maar dat is nu dus niet het geval, dat er wel een signaal binnenkomt maar dat signalen niet aan elkaar geknoopt worden. Het lijkt me op beide terreinen, dus zowel wat betreft de methodiek als de intensiteit en de meldingsbereidheid, verstandig om te kijken hoe we dit kunnen verbeteren en strak kunnen trekken. Soms gaat het ook een paar jaar goed; dat is ook zo'n voorbeeld. Eerst waren de boulevardondernemers er ook aldoor bij, maar die hebben op een gegeven moment gezegd: het gaat goed, dus nou doen we het even niet. Die komen nou weer. Dat is ook een van de concrete maatregelen: het netwerk verbreden.

De **voorzitter**. De heer Partiman, voor de derde maal.

Kavish Partiman (CDA). Ik ben blij dat de burgemeester het op deze manier zegt. Ik neem ook aan dat er binnenkort weer een brief naar de raad komt over het vervolg hiervan en om de informatie met ons te delen die er nu misschien nog niet is. Is de burgemeester bereid om ook deze informatie eventjes inzichtelijk voor ons te maken? Waar ligt die mismatch en wat kunnen we daaraan doen? Dan kunnen we daarover het gesprek met elkaar voeren. Voor ons is het ook handig om die informatie te hebben, om daarop te kunnen toetsen.

De heer **Van Zanen**. Ik weet dus niet wanneer ik met iets kom, maar het is zo snel mogelijk. Dan zal dit daar ook onderdeel van uitmaken.

Lesley Arp (SP). Ik ben wel nieuwsgierig naar het volgende. De burgemeester heeft een paar keer gezegd dat wij blijkbaar niet in staat zijn geweest om die onlinesignalen tijdig op hun waarde te schatten. Dit soort fenomenen speelt natuurlijk niet alleen in onze veiligheidsregio. Ik vraag me dus ook af wat de kennisdeling is met andere regio's met metropolen daarin, die ook te maken hebben met jongeren die 'streken uithalen'. Ik vind het trouwens geen streken; ik vind dat er levensgevaarlijke dingen zijn gebeurd. Maar is die kennisdeling er?

De heer **Van Zanen**. Ja. Dat geldt voor veel meer onderwerpen. Dat gaat overigens niet via de veiligheidsregio's, want we hebben gewoon de nationale politie. Gelukkig maar, wat dat betreft. Deze dingen worden allemaal gedeeld. Den Haag is bijzonder maar niet uniek, en dit komt op veel meer plekken voor. Reken er maar op dat dit onmiddellijk wordt gedeeld. De nationale politie zit er ook bovenop. En alles wat ze daar geleerd hebben en toepassen, gaan we hier ook weer toepassen. Destijds hebben we ook rond rivaliserend jeugdgroepen een bepaalde methodiek weten te ontwikkelen met hulp van het jongerenwerk. Ook dat zullen we nu weer eens even tegen het licht houden. Kunnen we dat gebruiken? Zo zijn er meer voorbeelden.

Ik vond de verschillende werelden van meneer Mahmood heel mooi. Ik heb geprobeerd om uit te leggen hoe het is gegaan en dat ze niet meteen zijn gaan vegen. Ik heb ook gezegd dat ik graag wil kijken wat er is gebeurd op andere plekken van dat stukje Scheveningen. En inderdaad heb ik de suggesties gezien over de mensen die hebben deelgenomen. U gebruikte daar het woord 'drek' voor en dat vind ik nog een te net woord. Het geeft geen pas, want we kennen de feiten nog niet. U heeft een aantal opmerkingen gemaakt over crowdcontrol, het parkeren en de onrust. Ik hoop dat ik daarover heb aangegeven dat het wel degelijk een onderdeel was van de situatie op 1 mei. Ik stel voor dat we het daar gewoon bij betrekken en we dus ook even kijken hoe het daar precies is gegaan. Dat konden we op deze korte termijn nog niet helemaal uitschrijven, maar dat gaan we wel doen, natuurlijk samen met de collega.

Mevrouw Holman had het over een blinde vlek. Zeker. Op de block party ben ik ingegaan. We moeten niet alle jeugd over één kam scheren. Dat ben ik met haar eens. Ook op de monitoring ben ik ingegaan, net als op de afstemming binnen de verschillende politie-eenheden, en zeker op de nationale politie.

Dan zou ik de drie moties van meneer Kaptheijns van de PVV willen bespreken. Motie I.1 PVV ontraad ik. De achtergrond van de relschoppers is niet bekend. We weten daarom ook niet wat voor verblijfsstatus de bezoekers aan Scheveningen hadden. En de bepaling wie er wel en niet in Nederland mogen blijven is de exclusieve verantwoordelijkheid en bevoegdheid van het Rijk. De gemeente heeft hierbij geen rol.

Dan motie I.2 PVV. Die ontraad ik. De schade moet worden verhaald op degene die de schade heeft veroorzaakt. De gemeente heeft hierin geen rol. Wel roep ik ertoe op om alsjeblieft aangifte te doen. Dat blijf ik ook doen. Je kunt je voegen. Voor zover bekend is de schade aan gemeentelijke eigendommen beperkt, maar waar mogelijk wordt die schade verhaald. Daarnaast krijgt de gemeente niet alle informatie van het OM. Ik kan het dus ook niet onderzoeken.

Ten slotte motie I.4 PVV. De vervolging en de bestraffing van daders is aan het openbaar ministerie en de rechter. De gemeente heeft hierin geen rol. De gegevens van de daders zijn niet bekend bij de gemeente en het is wettelijk niet mogelijk om als strafmaatregel gemeentelijke voorzieningen zoals een uitkering of Ooievaarspas in te trekken.

Dan mevrouw Faïd. Zij vroeg of we gesprekken gaan voeren met deskundigen, aangezien de relschoppers erg jong waren. Wat is dat nou? Wat gebeurt daar nou? Dit is de nieuwe realiteit; daar ben ik vanavond mee begonnen. Het lijkt me dus zeer de moeite waard om te kijken naar de onderliggende problematiek. Ik weet niet of dat kan in het kader van het Actieplan Kust, maar het kan zeker naar aanleiding daarvan. Ik stel ook voor dat we dat in het college bespreken. Als mensen op sociale media uitingen doen die strafbaar zijn, bijvoorbeeld over voor eigen rechter spelen, dan let het OM daar ook op. Daar ga ik van uit. En we moeten Scheveningen zeker positief op de kaart zetten.

Dan meneer Smit. Hij sprak mooie woorden, die ook heftig en beangstigend waren. Signalen uit het ov waren er niet, in ieder geval niet tot 14.00 uur. Om 14.00 uur hebben we nog gebeld, begrijp ik. De discussie over de gezichtsherkenning snap ik, en die over de dieren ook. U heeft uw pleidooi weer gehouden.

Dan mevrouw Butt, over Slachtofferhulp. Wanneer er aangifte wordt gedaan, wijst de politie standaard op Slachtofferhulp. Daar kan dan gebruik van worden gemaakt. Niet iedereen wil dat, maar het kan wel. Daarnaast kunnen mensen ook direct, dus zonder tussenkomst van de politie, ondersteuning krijgen van Slachtofferhulp. Mensen hoeven dus niet eerst langs bij de gemeente.

Dan mevrouw Klokkenburg. Ik hoop dat ik op mijn manier heb uitgelegd hoe we tot de toepassing van code geel zijn gekomen. Die vroegtijdige signalen moeten inderdaad eerder worden opgepakt. En niet alleen het melden maar ook de methode en de wijze waarop meldingen kunnen binnenkomen moeten zo laagdrempelig mogelijk gemaakt worden. En inderdaad, goed nieuws is noodzakelijk.

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Ik ga ervan uit dat de loco straks de vragen zal beantwoorden die ik aan haar heb gesteld, maar ik had de burgemeester nog de vraag gesteld waarom hij niet direct is teruggekeerd naar Den Haag.

De heer **Van Zanen**. Yes, deze vraag had ik zelfs aangekruist. Eigenlijk ben ik van die school. U weet dat nog uit augustus 2020. Toen was ik een paar dagen in Egmond. Ik had toen echt vakantie, terwijl ik nu hard aan het werk was. Ik heb 's ochtends om 4.00 uur, toen ik moest plassen, met de directeur veiligheid gebeld: hoe is het gegaan en hoe loopt het verder? Er is een loco en daar ga ik niet tussen zitten, heb ik gezegd. Vervolgens heb ik met de bestuursadvisering gesproken en gevraagd of die ondertussen kon regelen dat ik terug kon. Ten derde heb ik met Karin Krukkert gebeld om te vragen wat de stand van zaken was en hoe het ging. Ik kon terugkomen, maar dan was ik zaterdag in de loop van de middag teruggekomen. En als ik terug had willen komen, had ik dat natuurlijk vrijdagavond Nederlandse tijd willen doen, omdat ik er dan moest zijn, vond ik. Dat kon niet. Ik zou op zondagochtend terug zijn. Dat betekent dus dat ik daar zaterdagochtend heel vroeg moest vertrekken, want er was heel veel tijdsverschil. Dat heb ik afgewogen. Ik heb het dus wel degelijk afgewogen, maar alles stond gesteld en ik kon verder ook geen bijdrage leveren. Ik had ook fysiek geen bijdrage kunnen leveren. Dat is mijn afweging geweest, zeg ik heel open en eerlijk. Dat is het en daar sta ik nog steeds achter, hoe vervelend het ook is.

De **voorzitter**. Het is wellicht voor de kijkers thuis goed om even te duiden wie Karin Krukkert is.

De heer **Van Zanen**. O, sorry. Het waren de directeur veiligheid, mijn bestuursadviseur en de woordvoerder. Mevrouw Krukkert is de politiechef van de eenheid Den Haag, die alles aan het voorbereiden was en precies wist hoe het ervoor stond en wat er voorbereid was voor de vrijdagavond.

Zij vroeg wanneer ik terug zou kunnen zijn. Zaterdagmiddag, zei ik, waarop zij zei: dan heeft het toch geen zin?

De **voorzitter**. Dan is dat ook helder voor iedereen. Hartelijk dank.

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Ik ga ervan uit dat mijn moties I.7, over de extra financiële middelen voor instrumenten, en I.10 door een wethouder worden behandeld. Door de locoburgemeester, oké. Helder, dank.

De **voorzitter**. Dat klopt inderdaad. Die moties zullen door een van de wethouders geapprecieerd worden. De heer Smit heeft nog een interruptie.

Robin Smit (PvdD). Ja, over de beantwoording van mijn vraag over de signalen vanuit het ov. Daarvan gaf de burgemeester aan dat die rond een uur of twee nog niet bekend waren. Maar de vraag erachter was vooral of dat soort signalen niet eerder ergens waren opgepopt, of dat het misschien ergens fout is gegaan. Dat gaf een van de sprekers namelijk aan. De vraag was eigenlijk of dat kan worden meegenomen in een evaluatie, om te weten te komen of dingen misschien niet goed zijn ingeschat of gezien.

De heer **Van Zanen**. Daarop zeg ik volmondig ja. Mijn eerste reactie was zowel zondag als dinsdag tegen die mensen die er verstand van hebben en tegen de ondernemers en de bewoners: maar we hadden toch afgesproken dat jullie signalen zouden doorgeven? Daar horen dus ook de openbaarvervoerplekken en het rijdende openbaar vervoer bij. Dat kan allemaal informeel en collegiaal, want dat zijn natuurlijk de mensen die het het beste weten. Wij moesten toen vaststellen dat die signalen er niet zijn gekomen. Als ze zijn afgegeven, was dat heel laat. Daarom is er pas laat opgeschaald. Of ze zijn niet aangekomen, maar dat is eigenlijk hetzelfde als wat ik zonet tegen meneer Partiman zei. Dus ja, wij nemen dit ook mee, want het zijn waardevolle signalen.

De **voorzitter**. Voordat ik u verder laat gaan, wil ik ook de Gasten van de Raad die binnen komen lopen, van harte welkom heten op de publieke tribune. Dat is, denk ik, eigenlijk de belangrijkste plek in deze raadzaal. Van harte welkom dus. Fijn dat u er bent.

Burgemeester, had u nog iets toe te voegen aan uw betoog?

De heer **Van Zanen**. Ja, dat is dat ik samen met de collega's in het college maar ook met de diensten zeer gemotiveerd ben om een van de eerste kwesties waarmee ik als burgemeester van Den Haag werd geconfronteerd, naar beste weten te voorkomen en te verbeteren, maar dat ik geen garanties kan afgeven aangezien er een nieuwe realiteit is. Maar ik ga ervoor; dat u dat weet.

De **voorzitter**. Hartelijk dank. Dan kijk ik even naar het college. Wie kan ik nu het woord geven? Dat is wethouder Barker, over de handhaving.

Wethouder **Barker** (PvdD). Voorzitter. Ik had specifiek één motie, over het regionaal afstemmen over handhavers. Natuurlijk zijn de rellen en de daarmee gepaard gaande agressie onacceptabel, maar de vraag is of dit een taak is voor handhavers. Onze inzet moet er namelijk vooral op gericht zijn om het te voorkomen. Handhavers kunnen de ogen en de oren in de wijk zijn en zij kunnen ook leefbaarheidsaspecten aanpakken, maar handhavers zijn niet toegerust op rellen. Het is hun taak niet om de orde te handhaven. Ik denk dat dat een belangrijk aspect is, want het is echt een andere rol. Ze zijn én er niet voor getraind, én er niet voor uitgerust, én niet bevoegd om op dat moment op te treden. Daar is de politie gewoon voor. Het is dus echt ongewenst om handhavers in te zetten in een rol die eigenlijk puur op het gebied van veiligheid zit, zoals in deze motie wordt verzocht. De politie is hiervoor de aangewezen partij. Daarnaast zijn er ook andere risico's, rond aansprakelijkheid, omdat het om andere gemeentes gaat, en rond gegevensuitwisseling. Daarom wil het college deze motie ontraden.

Wethouder **Bruines** (D66). Voorzitter. Ik ga in op motie I.7 HvDH. Die gaat over het verbeteren van het imago van Scheveningen. Ik wil me graag aansluiten bij de woorden van een van de sprekers, de heer Wörsdörfer. Hij zei: laten we ook vooral niet vergeten om met elkaar te blijven benoemen hoeveel mooie dingen er op Scheveningen gebeuren, hoe fijn het is en hoe gezellig het kan zijn, en het over het algemeen ook is. Laten we niet vergeten dat dit een incident was, waardoor iedereen ook echt overvallen is geweest. We hebben daar net uitgebreid met de burgemeester over gesproken en dat ga ik allemaal niet herhalen. Het was onwenselijk, naar en verschrikkelijk, en we moeten er alles aan doen om het te voorkomen, maar we moeten ook het andere verhaal blijven laten zien en laten horen. Er wordt redelijk goed gemonitord, zowel door The Hague & Partners als door onze eigen afdeling communicatie, hoe hierover nationaal en internationaal gesproken en gecommuniceerd wordt. Er is natuurlijk een hoop aandacht voor geweest. Internationaal was die aandacht er wat minder of eigenlijk niet. We hebben dat niet echt kunnen vinden. Nationaal was die aandacht er natuurlijk wel. Er is op dit moment een extra campagne, die eigenlijk net gestart is, om Scheveningen juist voor het zomerseizoen weer extra onder de aandacht te brengen. The Hague & Partners doet dat. Het is een nationale, of eigenlijk een regionale/nationale campagne om de combinatie van strand en stad onder de aandacht te brengen. Er zijn een aantal evenementen. De oproep in de motie is om nog extra mediacampagnes te lanceren en ook extra evenementen te organiseren. Daar zit natuurlijk een financiële component aan. Zowel de budgetten voor de campagnes als de budgetten voor de evenementen zijn al grotendeels belegd binnen de bestaande beschikbare middelen. We zullen er in ieder geval bij de evenementenorganisatoren op aandringen - we hebben verschillende rondes - om ook echt aanvragen te doen voor Scheveningen. We kunnen kijken of we er nog wat restantmiddelen voor kunnen inzetten, maar dat is niet veel. Dat is eigenlijk wat we op dit moment kunnen doen gezien het financiële budget. Ik roep de initiatiefnemers dus ook echt op om goede aanvragen te doen voor Scheveningen, zodat we die kunnen meenemen in de volgende ronde. In de actieve pers en in de communicatie zullen we zo veel mogelijk positieve berichten over Scheveningen naar voren brengen. Ik waardeer het initiatief dus zeer en ik ben het er ook mee eens, maar gezien het beslag dat reeds op de financiële middelen is gelegd moet ik de motie wel ontraden, omdat we er op dit moment gewoon geen budget voor hebben en alles vastzit. Maar wat er nog binnen de bestaande regeling kan, zullen we optimaal doen.

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Wat vorige week gebeurd is, hadden we niet voorzien, toch? Dat zei de burgemeester zonet ook. En het is schadelijk voor het imago van Scheveningen. Daar is een brandbrief over gekomen. Ik vraag hier om te kijken naar extra financiële middelen, zonder dat ik een bedrag noem. Eén ding begrijp ik niet, namelijk dat u deze motie niet omarmt gezien het verhaal dat u net hield. Ga met ze in gesprek, kijk welke mogelijkheden er zijn en wat er nog niet gealloceerd is, en kijk welke kansen deze motie biedt om dat imago te versterken waar dat kan, voor onze Haagse economie en voor de economie van Scheveningen.

Wethouder **Bruines** (D66). Ik ben het heel erg eens met wat de heer Guernaoui zegt, maar ik stel ook vast dat u mij een budget heeft meegegeven om per jaar te besteden aan evenementen. Daarvoor volgt nog een volgende ronde, dus we zullen proberen om dat zo veel mogelijk en zo goed mogelijk ook aan Scheveningen te besteden. We kunnen ook kijken naar de campagnes die er zijn en proberen om de actieve en de passieve communicatie zo goed mogelijk in te zetten, maar u kunt mij niet vragen om dit toe te zeggen zonder dat er op dit moment financiële middelen zijn. Die hele begroting van Economie zit potjedit. Dat betekent dus dat er extra middelen moeten komen of dat u mij vraagt om een voorstel te doen voor dingen waarmee we kunnen stoppen. Als u dat expliciet vraagt en daar ook nog een voorstel voor doet, wil ik daar met alle plezier naar kijken. Dan moet u ook kijken of u daar een meerderheid voor krijgt. Maar u kunt mij niet vragen om middelen ter beschikking te stellen die er niet zijn. Punt. Dat is dan misschien een punt dat we bij de begroting kunnen bespreken, maar binnen de bestaande budgetten voor 2025 kan ik alleen kijken wat er kan binnen de bestaande middelen die nog niet zijn uitgegeven. Ik heb toegezegd om daarvoor aanvragen uit te lokken. En als er nog een beetje over is, kunnen we dat ook proberen richting Scheveningen te krijgen. Dat is het. Helaas, zeg ik erbij.

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Wat u zegt en wat u wilt gaan doen, is precies wat ik in deze motie vraag. Dus waarom zegt u dan niet te zullen gaan kijken welke mogelijkheden er zijn om

daar dan vervolgens mee terug te komen, zodat we Scheveningen iets meer kunnen bieden dan oorspronkelijk de bedoeling was, vanwege wat er de afgelopen tijd is gebeurd?

Wethouder **Bruines** (D66). Het is niet helemaal waar wat de heer Guernaoui zegt, omdat hier gevraagd wordt om extra financiering. Ik heb daarvan al gezegd dat we het zullen moeten doen binnen de huidige begroting, waarbij wat daarvan nog niet is uitgegeven, we kunnen proberen uit te lokken om dat naar Scheveningen te laten gaan en daar aanvragen op te krijgen. Die oproep doe ik ook echt aan de initiatiefnemers van evenementen. We hebben er ook een systematiek voor. Maar ik kan op dit moment geen extra middelen toezeggen omdat die niet in deze begroting zijn voorzien.

De **voorzitter**. Dan is het woord aan wethouder Kapteijns voor het appreciëren van nog een motie.

Wethouder **Kapteijns** (GroenLinks). Voorzitter. Dat betreft motie I.10 HvDH, Meer ov naar Scheveningen. Die motie wil ik ontraden namens het college. Er wordt natuurlijk veel extra ov ingezet in juist de zomermaanden, ook als het warm is, wat ook op 1 mei het geval was. Ik noem de Strandexpress en extra ritten van tram 9 tijdens de zomerdienstregeling. Daarbuiten zet de HTM extra trams in als dat nodig is. Dat was ook op 1 mei het geval. Dus wat de motie vraagt gebeurt al. Ik wil daarbij nog benadrukken dat de capaciteit van het ov geen rol heeft gespeeld bij de ongeregelheden. Op basis van advies van de politie moest geconstateerd worden dat de veiligheid van het HTM-personeel niet meer gegarandeerd kon worden, waardoor de HTM gedurende een bepaalde periode is gestopt met rijden. Dat heeft dus niet zozeer met de capaciteit te maken maar meer met de omstandigheden, waarbij het op advies van de politie niet meer als verantwoord werd gezien dat de HTM bleef rijden. Daarna is de tramdienstregeling weer hervat.

De **voorzitter**. Dan dank ik ook het college voor de beantwoording. Meneer Guernaoui, een punt van orde?

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Nou ja, ik heb een vraag gesteld aan de locoburgemeester. Dus ik ga ervan uit dat die beantwoord wordt, want zij was degene die er op dat moment verantwoordelijk voor was.

De **voorzitter**. Ik zie dat de burgemeester nog wat wil zeggen.

De heer **Van Zanen**. Dit betreft namelijk ook de regeling voor het locoschap. Ik ben mijn bijdrage niet voor niets begonnen met te zeggen dat ik verantwoordelijk ben voor dit gebeuren. Het gaat om de openbare orde en veiligheid. Ik ben heel dankbaar dat wethouder Kapteijns op de donderdagavond de dingen kon doen die nodig waren. De volgende dag heeft de andere loco, wethouder Vavier, dat gedaan. Op die vrijdag lag de concentratie op de preparatie van de avond, want dat was natuurlijk het meest spannende; het gaat dat 's avonds? Ik was er zelf niet bij maar het is mij allemaal verteld en gebleken; hoe gaan we naar buiten, weten we al wat? Dat neemt allemaal ontzettend veel tijd. Er moest ook meteen met de opsporing worden begonnen. De driehoek was ook op vrijdag. Ik heb u hier dus eigenlijk alles al verteld. Als er dus iets fout is gegaan in uw ogen, komt dat door mij. Ik heb in ieder geval geprobeerd dat allemaal te beantwoorden en ik draag daar ook de verantwoordelijkheid voor.

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Ik heb een aantal vragen gesteld over wat er op dat moment is gebeurd. Kijkend naar het feitenrelaas, staat daar alleen maar één actie in: twaalf over negen geeft de locoburgemeester na verzoek van de politie toestemming voor de inzet van de mobiele eenheid. Ik zie totaal niet wat er van tevoren en wat er daarna is gebeurd. Ik zie ook totaal niet wat er de afgelopen dagen is gebeurd. Want u was er niet. U was voor de stad in het buitenland, en dat begrijp ik. Maar het lijkt er nu op dat op dat moment al die loco's helemaal niets hebben gedaan. Is dat dus ook wat u zegt?

De heer **Van Zanen**. Nee, dat is juist niet wat ik zeg. We gaan het debat nu overdoen, maar goed, dat mag. De politie heeft altijd een ambtsinstructie. Ik zit niet zelf op het paard en ik loop ook niet met

knuppels. Daar ben ik niet op getraind, dat doet de politie allemaal zelf. Er zijn twee essentiële momenten geweest. De dinsdag is er de stuurgroep die het voorbereidt, die de codes vaststelt met de ondernemers, de politie, de bewoners en onze mensen. Twee momenten tijdens die dagen waren cruciaal. Dat is het moment waarop de burgemeester, lees de loco Kapteijns, toestemming moest geven voor het inzetten van de ME. Het tweede moment was dat er op vrijdag een statement moest komen. Dat heeft de politie gedaan en dat heeft het college gedaan bij monde van wethouder Vavier in haar hoedanigheid toen van locoburgemeester. Bovendien was er om twee uur 's middags een driehoek. Dat is er gebeurd. Punt.

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Dit gaat er bij mij allemaal niet in. Er is iets verschrikkelijks gebeurd op Scheveningen, waarvan we allemaal hebben gezegd, u inclusief, dat dit nooit meer mag gebeuren. En dan zegt u nu dat er twee loco's waren. Dat is dus ineens veranderd. Ik hoor nu namelijk zeggen dat de ene loco het overdraagt aan de andere loco, dit terwijl de burgemeester zelf in het buitenland zit. Verder heeft u gezegd: ik ben verantwoordelijk, ook al zit ik in het buitenland. Met alle respect, maar als u in het buitenland zit, kunt u niet uw werk hier doen, want dat lukt gewoon niet.

De heer **Van Zanen**. Met dat laatste ben ik het helemaal eens. Recent heb ik met mevrouw Van Doorn een discussie gehad over weer een heel ander onderwerp. Toen kwam ook de vraag aan de orde hoe het gaat als ik er zelf als burgemeester niet ben, waarbij we het ook nog even hebben gehad over mijn privésituatie. Ik heb toen gezegd dat er altijd een loco is. Dat wordt allemaal keurig geregistreerd en afgesproken, op de minuut af. Dat spreken we gewoon af omdat wij ook allemaal onze verplichtingen hebben. In dit geval was vanaf vrijdagochtend acht uur wethouder Vavier locoburgemeester en op 4 mei tot twaalf uur was wethouder Van Asten de loco. En vervolgens heb ik het weer overgenomen. Zo is het gegaan. Dat heeft dus niks te maken met wisselen of rare dingen, nee, dat is om het mogelijk te maken dat ik, zoals in dit geval, de VNG en de stad vertegenwoordig in het buitenland. En er kan ook iets met mij gebeuren en dan moet ik erop kunnen rekenen. Er is mij ook gevraagd of we er ook met enige regelmaat op oefenen dat loco's dan gewoon hun werk doen. Dat hebben ze gedaan en ik heb verteld wat ze hebben gedaan. Punt.

De **voorzitter**. Hartelijk dank. Ik kijk even rond of er behoefte is aan een tweede termijn.

Massimo Etalle (FVD). Ik zou mijn motie willen wijzigen, voorzitter.

De **voorzitter**. Maar daar is geen tweede termijn voor nodig. De motie kan in principe gewoon gewijzigd worden. U kunt wellicht nu ook aangeven wat de wijziging is.

Massimo Etalle (FVD). Ik heb het dictum van de motie gewijzigd. Het is uitgebreid, in de zin dat er nu ook in komt staan: te onderzoeken wat de achtergrond van de relschoppers is en inzichtelijk te maken of en waar in Nederland zij verblijven, en om binnen vier weken te rapporteren aan de raad.

De **voorzitter**. Motie I.13 FVD is in die zin gewijzigd, dat zij thans luidt:

Motie I.13 FVD Wie zijn die mensen? (gewijzigd)

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 8 mei 2025, ter bespreking van de recente ordeverstoringen en de bredere problematiek rond openbare veiligheid,

Constaterende, dat:

- op 1 mei zware rellen plaatsvonden op Scheveningen;
- de inwoners gebukt gaan onder dit terreur;
- ondernemers gebukt gaan onder dit terreur;
- normale strandgangers gebukt gaan onder dit terreur;
- het grote merendeel van de relschoppers een buitenlandse achtergrond hadden.

Overwegende, dat:

- Scheveningen een plek is om te wonen, werken en te ontspannen;
- deze geweldsuitbarsting onacceptabel is.

Verzoekt het college:

- Te onderzoeken wat de achtergrond van de relschoppers is en inzichtelijk te maken:
 - o of en waar in Nederland zij verblijven;
 - o of zij over de Nederlandse nationaliteit beschikken;
 - o hoe zij de Nederlandse nationaliteit verkregen hebben;
 - o hoe zij Nederland bereikt hebben;
- Dit binnen 4 weken te rapporteren aan de raad.

En gaat over tot de orde van de dag.

De gewijzigde motie maakt onderdeel uit van de verdere beraadslaging.

De **voorzitter**. Ik geef het woord aan de burgemeester voor zijn appreciatie van de gewijzigde motie.

De heer **Van Zanen**. Het college blijft deze motie, ook in gewijzigde vorm, ontraden.

Massimo Etalle (FVD). Ik ben daarin toch wel heel teleurgesteld. Het is toch een groot mysterie waarom de dag ervoor meer mensen op het strand zijn maar de dag erna minder mensen terwijl er dan wel meer geweld is. Dat heeft dan toch te maken met wie de mensen zijn op het strand? Deze motie vraagt te onderzoeken wie de relschoppers waren. Waar komen ze vandaan? Hoe kunnen we hierop handelen? Ik denk dus dat dit onderzoek heel belangrijk is om dit in de toekomst te voorkomen en om echt de daad bij het woord te voegen en te zeggen dat dit onacceptabel is en nooit meer mag gebeuren.

De heer **Van Zanen**. Ik heb in mijn beantwoording al aangegeven dat dit gewoon niet kan en dat we die gegevens niet zullen krijgen omdat het niet mag. We gaan wel na hoe het zit met die dagen en die pieken, hoe dat dan werkt en waarom het dan op de piekdag minder druk lijkt dan op de andere dag waarover we het hadden, de donderdag. Dat gaan we wel doen maar daar hebben we dat andere niet voor nodig en het mag ook niet.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**. Vanavond aan het einde van alle beraadslagingen gaan we stemmen over de ingediende moties.

Ik dank de Gasten van de Raad voor hun aanwezigheid en ik wens ze wel thuis. Ik hoop dat u een mooie avond gehad heeft.

Aan de orde is:

K. Voorstel van het college inzake Ontwikkelvisie Beatrixkwartier en Bezuidenhout-West (RIS321791).

De beraadslaging wordt hervat.

De **voorzitter**. De eerste termijn van de raad is geweest en het college gaat nu antwoorden in de persoon van wethouder Van Asten.

Wethouder **Van Asten** (D66). Voorzitter. We hebben goed en uitgebreid gesproken over de Ontwikkelvisie Beatrixkwartier en Bezuidenhout-West. Zoals u weet, wordt deze ontwikkelvisie uitgewerkt in een ontwikkelstrategie, waarin er nog veel meer kan gebeuren. Ik meende een beetje

tussen de regels door te horen dat het net leek alsof we het over een bestemmingsplan hadden dat alles al heel erg vastlegt. Maar dat is het natuurlijk niet. Zoals u op de laatste pagina van het voorstel kunt lezen, willen we adaptief zijn voor nieuwe ontwikkelingen als dat kan. Dat laatste zit natuurlijk in die hele rekenom van hoe we omgaan met groennormen, voorzieningen et cetera.

Ik kom op de moties en het amendement. Allereerst motie K.1 HvDH, Maak van Schenkviaduct een tunnel, die vraagt om een haalbaarheidsonderzoek te doen naar de realisatie van een ondergrondse verbinding tussen de centrumring van Den Haag en het Bezuidenhout. U heeft daar ook al eerder naar gevraagd. U leek trouwens ook wel te zeggen dat het Schenkviaduct volgens het voorstel een voetgangers- en fietsersovergang was. Dat gaat er wel bij komen maar het blijft gewoon een tweezijdige autoweg. Dus voor alle autoliefhebbers in de zaal - ik zie dat ik nu meteen de aandacht krijg van de heer Meinesz - zeg ik dat het gewoon mogelijk blijft om over het spoor te gaan in de auto. Toen ik het verzoek in de motie onder ogen kreeg om een onderzoek te doen naar de mogelijkheid van een tunnel ben ik eens gaan graven, niet direct voor de tunnel zelf maar wel in de archieven. Ik kwam daarbij tegen dat er in 2015, onder mijn illustere voorganger de heer De Bruijn, al een onderzoek is gedaan. U kunt zich wellicht ook nog wel herinneren dat er toen de situatie was van: oei, het viaduct gaat niet lang meer mee. Maar toen heeft men blijkbaar een paar keer hard tegen de pilaren aangeschoten en dacht men 'dit kan nog wel wat jaren mee', waarna er gestopt is met dat verdere onderzoek. Om aan de motie te voldoen, kan ik dat onderzoek uit 2015, inclusief het verslag ervan et cetera, aan u doen toekomen. Daarbij zij wel aangegeven dat het onderzoek van toen eigenlijk alleen nog maar meer bemoeilijkt wordt door onder andere nu de Vlietlijn die daar ook een kruising heeft. Ik geloof dat we met het prijspeil van 2015 al spraken van ongeveer € 200 mln. - als je het snel zegt lijkt het weinig - en inmiddels zijn we weer tien jaar verder. Het moet dus wel haalbaar en betaalbaar zijn. Maar goed, we kunnen met deze motie uit de voeten, in de zin dat we u genoemde informatie zullen verschaffen.

Dan amendement K.B SP, Ook geen fata morgana in de ontwikkelvisie. De indienster heeft zeker een punt dat we dit naar aanleiding van Centraal eigenlijk al hadden moeten aanpassen. Dus dit amendement kunnen wij van harte aan de raad laten.

Dan motie K.6 SP, Geen Grotiusplaats 2.0. Nou, dat wil niemand maar het is heel goed om dat goed te onderstrepen. Er was nog enig debat over het geen actieve medewerking verlenen aan bouwplannen. Als iets bijvoorbeeld bij het HIT binnenkomt, dan is het wel goed om aan te geven dat wanneer men het nodig vindt dat er bijvoorbeeld spelvoorzieningen of groen vanuit het Utrechtsebaanpark moeten komen, dit dan niet opgaat. Mocht dat op een andere manier wel kunnen, dan kunnen we er wel mee aan de slag. Dus deze motie kunnen we goed aan de raad laten om daarmee te gaan werken. En op een Grotiusplaats 2.0 zit niemand te wachten.

Dan motie K.5 CDA, Ook grondgebonden gezinswoningen in het Bezuidenhout. In de ontwikkelstrategie willen we ook graag nader onderzoeken waar deze plekken eventueel haalbaar zijn om te realiseren en welke woningen daar dan mogelijk zijn. Op het moment dat je bredere of vierkantere bouwtorens maakt, is het vaak wat lastig om daar woningen in te maken, maar wellicht zal niet alles zo worden gebouwd. Dus we gaan dat graag onderzoeken richting de ontwikkelstrategie.

Dan motie K.2 VVD, Monarch IV: parkeeroplossing via bestaande inrit. In de commissie Leefomgeving hebben we het daar ook over gehad. Ik meen dat dit was in een tweeminutendebat dat was aangevraagd door de heer Martinez van Andel. Ik heb toen ook aangegeven graag dat gesprek aan te willen gaan, wel in de wetenschap dat de raad het bestemmingsplan al heeft goedgekeurd. Dat neemt niet weg dat een goed gesprek altijd mogelijk is. Dus ik ga het gesprek aan met het RVB, zoals ik ook al heb toegezegd in de commissie. Deze motie maakt dat expliciet. Dus oordeel raad.

Joren Noorlander (D66). Voorzitter, ik had het eigenlijk al aan het begin van dit debat moeten zeggen maar ik heb mijn motie K.3 D66, Behoud de ambitie, inmiddels aangepast. Het dictum ervan luidt nu: roept het college op een bandbreedte van 1.850 tot 3.000 woningen voor dit gebied te hanteren, zoals aangegeven in de Structuurvisie CID, met inachtneming van de Haagse richtinggevende normen. De heer Ahraui is als mede-indiener van de motie toegevoegd.

De **voorzitter**. Motie K.3 D66 is in die zin gewijzigd, dat zij thans luidt:

Motie K.3 D66 Behoud de ambitie (gewijzigd)

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 8 mei 2025, ter bespreking van Voorstel van het college inzake Ontwikkelvisie Beatrixkwartier en Bezuidenhout-West (RIS321791).

Constaterende dat:

- er in de Structuurvisie CID (RIS307135) 3000 woningen voor het gebied Beatrixkwartier en Bezuidenhout-West gepland staan;
- de woningnood enorm is en niet snel zal afnemen.

Overwegende dat:

- het planvormingsproces voor het bouwen van nieuwe woningen al snel zo'n 7 jaar in beslag neemt;
- er voor de einddatum van de ontwikkelvisie wel al gesproken kan worden over het realiseren van meer dan 1850 woningen in dit gebied en dit planproces kan worden opgestart;
- er in dit gebied kansen zijn voor sloop/nieuwbouw, maar ook voor het optoppen van sommige bestaande complexen.

Roept het college op:

- een bandbreedte van 1850- 3000 woningen voor dit gebied te hanteren, zoals aangegeven in de Structuurvisie CID, met inachtneming van de Haagse richtinggevende normen.

En gaat over tot de orde van de dag.

De gewijzigde motie maakt onderdeel uit van de verdere beraadslaging.

Wethouder **Van Asten** (D66). Ja, die motie kan ik goed volgen. De motie geeft ook invulling aan het adaptief zijn richting de ontwikkelstrategie. Het is ook goed om aan te geven dat elke woning die erbij komt ook zijn beslag heeft via de richtinggevende norm en dat er ook wel ruimte voor moet komen. Wat betreft die 1.850: we hebben het aantal grotendeels naar beneden moeten bijstellen vanwege de goede staat van de woningen van Bezuidenhout-West. De heer De Ridder gaf aan dat hij graag wat hoogstedelijker werk zou willen zien in Bezuidenhout-West. Nou, wie weet dat dat er ooit nog komt, maar tot die tijd zijn deze woningen nog goed. Met deze motie kunnen we aan de slag op het moment dat zich eventueel nog extra mogelijkheden voordoen, mits ze voldoen aan de richtinggevende normen. Dus deze motie kan ik goed aan de raad laten.

Jan Willem van den Bos (PvdD). Ik vroeg mij af of het college zich dan geen zorgen maakt. In het participatieverslag wordt aangegeven dat er een maximumaantal woningen komt. Is het dan geen verwarrend signaal om zo'n motie nu te omarmen?

Wethouder **Van Asten** (D66). Nee, dat vind ik niet. Ten eerste omdat we in het raadsvoorstel zelf al aangeven dat deze visie een adaptieve visie is, dus dat er altijd mogelijkheden kunnen ontstaan waarvan we nu nog niet weten of die zich voor gaan doen. Haag Wonen is een van de grote grondeigenaren daar met die complexen, dus we zien het ook niet heel snel gebeuren. Dus als we het al hebben over 'meer dan deze woningen' zal dat in beperkte mate zijn. Daarbij komt dat de Structuurvisie CID natuurlijk ook een participatieproces heeft doorlopen waarbij sprake was van een groter aantal woningen. Wat ik belangrijk vind, is dat we continu het gesprek blijven aangaan als er wijzigingen plaatsvinden. Laten we ook eerlijk zijn, dit is niet het laatste moment dat we met de buurten van het CID in gesprek gaan. We gaan namelijk ook nog toewerken naar het buitenruimteplan en de ontwikkelstrategie. Als er dadelijk nog bouwprojecten zijn, zal dat natuurlijk ook nog in samenspraak met de buurt gaan gebeuren. Dus op die manier ben ik niet bang dat mensen nu van hun stoel gaan vallen en denken: wat gebeurt hier nu?

Lesley Arp (SP). Ik wil dan toch nog even het punt dat mevrouw Klokkenburg eerder maakte, in herinnering roepen. Zou het niet veel transparanter zijn geweest als het via een amendement was gedaan? We hebben nu dit stuk besproken waar ook heel duidelijk de afweging in staat op basis van de Haag Wonen-strategie en op basis van de participatie. Ik wil niet de intenties van de indieners in twijfel trekken maar het voelt alsof we nu via een motie een geitenpaadje maken dat niet transparant is. Waarom zou je dit voor de duidelijkheid niet beter via een amendement kunnen regelen? Want dan weet de stad ook duidelijk waar de raad staat, mits zo'n amendement een meerderheid haalt.

Wethouder Van Asten (D66). Ik zit nu er nu even op te kauwen dat u mij nu vraagt welk instrument u als raad zou moeten inzetten. Ik heb graag over een heleboel dingen een mening. Ja, het vastleggen in een amendement maakt het ook weer duidelijker. Aan de andere kant: in ieder geval zolang we de heer Dubbelaar in ons midden hebben, schudt hij elk moment het RIS-nummer van een betreffende motie zo uit zijn zak; dat gaat zelfs jaren terug. Dus aan geheugen in deze raad geen gebrek. En we werken een en ander natuurlijk nog uit richting de ontwikkelstrategie, waarin dit ook nog weer vaster komt te liggen. Het stuk zelf spreekt ook over een adaptieve mogelijkheid, in de zin dat er altijd ingespeeld kan worden op ontwikkelingen die zich eventueel nog voordoen maar die we nu niet direct voorzien. Dus het past daarin. Het is daarom ook een prima motie. Het instrument kan.

Lesley Arp (SP). Voor de goede orde: ik stel het instrument zelf niet ter discussie om bijvoorbeeld collega-raadsleden te recenseren of wat dan ook. Het gaat mij echter om het volgende. Dit was een vrij fundamenteel onderwerp in de discussie in de commissie en in de discussie met de stad. Om dan ineens weer van die 1.850 naar die 3.000 te gaan, is een soort zwabber, waarvan ik dan zou zeggen dat je daar op z'n minst totaal transparant over moet zijn, zodat bewoners die hebben geparticipeerd niet later moeten horen: via een motie zijn we ineens weer de andere kant op geslagen. Ik zou dat echt een heel gek verhaal vinden richting de stad.

Wethouder Van Asten (D66). Ik sta hier niet om de motie te verdedigen. Ik zie dat de aangepaste motie in ieder geval de bandbreedte geeft vanaf het aantal van 1.850 woningen tot het aantal 3.000 woningen. Daarmee wordt er ook aan voldaan dat die 1.850 prima overeind kan blijven. De motie geeft tegelijkertijd de mogelijkheid aan: als we echt die woningen nodig hebben in deze stad, waar ik goed in kan komen, dan moeten we ons niet te veel beperken. Dit met alle voorwaarden daarbij, zoals ten aanzien van de voorzieningen, leefbaarheid, bereikbaarheid et cetera. Richting de ontwikkelstrategie zullen we merken hoeveel woningen er in de looptijd van deze visie en deze strategie mogelijk zijn.

De voorzitter. Mevrouw Arp, voor de derde maal.

Lesley Arp (SP). Dat is ook precies de reden waarom ik aan de heer Noorlander had gevraagd hoe ik deze motie moest duiden. Is het een motie van 'mag het een onsje meer zijn' of is het een motie waarbij we weer teruggaan naar die 3.000? Waar in de aangepaste motie dat aantal van 3.000 weer wordt genoemd, gaan bij mij alle alarmbellen rinkelen dat we toch wel een flinke draai maken ten opzichte van het gesprek met de stad. Dus dat is ook de reden waarom mijn fractie zich hierover zorgen maakt.

Wethouder Van Asten (D66). Nou, een hele grote draai maken richting de stad ... Ik denk dat dat nog wel meevalt. Want dan zou u ook kunnen zeggen dat we een enorme draai hebben gemaakt toen we van 3.000 naar 1.850 gingen. Als ik dan even een prikkelende stelling mag doen: toen heb ik u ook niet per se gehoord dat dát onbetrouwbaar was. Maar goed, volgens mij hebben we geen tweede termijn waarin u de indiener er verder nog over kunt bevragen, maar wellicht kunt u dat straks nog doen achter de coulissen. Wij kunnen er als college in ieder geval mee leven.

De voorzitter. Een tweede termijn is zeker nog mogelijk mocht de raad dat wensen, want we zitten nog in de eerste termijn.

Hinke de Groot (CDA). Ik vind het debat erg verwarrend. Uit het participatietraject en de constatering van de beperkte ruimte in dit deel van de stad, is naar voren gekomen dat het aantal van

1.850 woningen beter past in Bezuidenhout-West en het Beatrixkwartier. En nu zegt de wethouder: we kunnen toch wel richting de 3.000 woningen. Hoe verhoudt dat zich dan tot de omgevingsvisie waarin staat dat we als gemeente gaan voor gematigde groei en tot de eerdere uitspraak van wethouder Van Asten om juist een rem op de woningbouw te zetten om de stad leefbaar te houden? Eerst was het 1.850 en nu is het 3.000. Wat gaan we doen? Zo veel mogelijk woningen bouwen? Of is het niet beter om eerst die 1.850 woningen te realiseren met genoeg voorzieningen?

Wethouder **Van Asten** (D66). Het nadeel van interrupties die vrij lang doorlopen, is dat je moet gaan denken waar je als eerste op in zal gaan. U quote mij op iets wat ik niet gezegd heb, zo van: we gaan even een flinke rem op de woningbouw zetten. Nee, we gingen voor de gematigde groei. De omgevingsvisie bevat ook een groeitempo, dat voorlopig nog doorloopt tot 4.000 waarna het iets terugzakt, mede omdat we dan grote uitleggebieden hebben bebouwd. In de Structuurvisie CID zijn we uitgegaan van 3.000 woningen, waar ook de woningen van Haag Wonen bij zaten. Het is nog steeds mogelijk dat er daar een verdichting gaat plaatsvinden. Het is namelijk de participatie van Haag Wonen geweest in dit stuk waarbij is gezegd: we zitten nog niet aan het einde van de levensduur van deze woningen, dus in de tijd tot 2040, zijn we op dit ogenblik niet voornemens om die woningen daar te gaan bouwen. Nou, dan gaan we ze niet op een andere plek neerzetten want dat past niet in dat gedeelte van Bezuidenhout. Dus de ruimte voor die woningen blijft dus nog wel degelijk beschikbaar maar waarschijnlijk zullen vanaf 2040 langzaam de plannen daarvoor kunnen worden uitgerold, zo daar dan behoefte aan is.

Hinke de Groot (CDA). Het is een beetje flauw om te zeggen 'ik weet niet waar het naartoe gaat', want volgens mij is heel duidelijk waar het CDA naartoe wil, namelijk dat we naar realistische plannen gaan qua aantal woningen. Uit het participatietraject is heel duidelijk naar voren gekomen dat het gaat om 1.850 woningen als passend daar. Is het dan niet veel beter, ook qua duidelijkheid naar de stad, om dat gewoon aan te houden?

Wethouder **Van Asten** (D66). Dan bent u dat deel over de participatie iets te beperkt aan het lezen en zou ik u willen aanraden om daar nog even naar terug te gaan, want dat geeft wel degelijk ruimte om meer te doen, maar dan wel in een tempo dat anders ligt. Want die 1.850 kan later toegevoegd worden op dat Bezuidenhout-West gedeelte. Dat staat er ook klip-en-klaar in. Er zit ook een gematigd tempo in als we daar pas in 2040 mee gaan beginnen. Volgens mij zitten we hier allemaal op dezelfde golflengte: als we bouwen hebben we regels voor voorzieningen, groen en bereikbaarheid. Dat moet allemaal kloppen en pas dan kunnen we er woningen realiseren. Dus al hadden we hier gezegd dat er daar 30.000 woningen komen, dan had u nog steeds hier gevraagd hoeveel scholen, groen et cetera er dan nodig zijn en dan had u als we die voorzieningen niet zouden kunnen realiseren, gezegd dat die 30.000 woningen er dan niet mogen komen. Het is dus echt een kwestie van kijken naar wat er mogelijk is met een verstandige groei. Dat doen we in de ontwikkelvisie en in de ontwikkelstrategie kunt u vervolgens zien hoe we erin slagen om op dat en dat tijdstip die scholen, die speelplekken et cetera erbij te voegen.

Isabel Bos (GroenLinks). Ik heb nog twee vragen over deze motie. Er zit nu die bandbreedte in van 1.850 tot 3.000 woningen. Waar verwacht de wethouder te kunnen landen in die bandbreedte, ook kijkend naar de bouwkundige regels voor dat gebied? Met welk aantal zal er rekening worden gehouden in de ontwikkelstrategie? Is er dan ook nog een open gesprek mogelijk over waar we in die bandbreedte gaan eindigen?

Wethouder **Van Asten** (D66). Met of zonder de motie geeft het raadsvoorstel aan dat we daarin adaptief werken. Bij het toewerken naar een ontwikkelstrategie gaan we kijken met de eigenaren van de grond, de ontwikkelaars en dergelijken wat de plannen zijn en wat er aan voorzieningen nodig is in dat gebied. Binnenkort komen we met het plan over Laakhavens en dan kunt u precies zien hoe dat proces eruit komt te zien. We werken in eerste instantie met die 1.850. Als vervolgens iemand zegt nog een plot te hebben op basis waarvan ook nog eens 200 woningen kunnen worden gebouwd, dan zou dat kunnen en dan moeten we kijken of dat ook in het gebied past. Ik wil het dan ook niet bij voorbaat uitsluiten, want daarvoor hebben we de woningen veel te hard nodig. Maar nogmaals, dan ga

je echt rekenen welke woningen dat worden en of dat allemaal wel kan volgens de normen die we hebben vastgelegd. En als dat kan, zullen we dat in de strategie meenemen.

Arjen Dubbelaar (Hart voor Den Haag). Bij de presentatie van deze plannen op 6 april heeft wethouder Van Asten bij Omroep West en in het AD bepaalde dingen gezegd, bijvoorbeeld dat een reden is dat bewoners in Bezuidenhout te veel nieuwe woningen niet zien zitten en er in de woonwijk geen ruimte voor is. Ik citeer hem: 'We hebben gekeken wat goed is voor de wijk'. Wat heeft het college dan precies bekeken?

Wethouder **Van Asten** (D66). In welk tempo daar gebouwd kan worden. Toen Haag Wonen aangaf dat zij het in de looptijd voor Bezuidenhout-West niet wilden en konden aanpassen of omdat het financieel niet te doen was omdat de woningen te goed zijn, ga je vervolgens niet kijken of je dan ergens anders in de wijk kan proberen tot die 3.000 te komen, want dat past niet.

Arjen Dubbelaar (Hart voor Den Haag). Het college heeft dus gezegd te hebben gekeken wat past en communiceert dan richting de stad dat het er 1.850 worden. Sterker nog, het verschil zou dan bijvoorbeeld in Laakhavens kunnen landen. Dat laatste is een citaat van wethouder Van Asten. Meneer Martini was toen woest want die had zoiets van: hoe gaat het college dat dan precies oplossen? Maar ik begrijp nu dat dit alles van de baan is en dat we nu eigenlijk iets totaal anders gaan doen?

Wethouder **Van Asten** (D66). Nee, we gaan niet iets anders doen. Daarom ligt deze ontwikkelvisie voor, die laat zien wat er mogelijk is in dit gebied in deze periode. Daar gaan we vervolgens een strategie op ontwikkelen die laat zien hoe we dat gaan doen, hoe we dat gaan financieren en hoe dat dan in de tijd gaat lopen. Tegelijkertijd geldt dat we nog steeds een enorme opgave hebben op het gebied van de woningbouw. Er zijn zo veel mensen die op dit moment op zoek zijn naar een woning. We zijn dus ook continu aan het kijken waar dat mogelijk is, binnen alle bandbreedtes die we hier met elkaar hebben vastgesteld. Voorwaarde is in ieder geval dat we een goede en leefbare stad moeten blijven. Daar komen we binnenkort overigens nog over te spreken als we de omgevingsvisie in deze raad verder doornemen. Dan ga je dus op zoek naar plekken waar je nog wel woningen kunt toevoegen. Volgens de ontwikkelvisie die hier voorligt, kunnen we nu gaan beginnen met die 1.850 woningen, maar het zou ook kunnen dat er wellicht in deze periode mogelijkheden gezien worden om nog meer woningen neer te zetten. Maar mochten het er dadelijk in deze periode 1.650 zijn geworden omdat meer niet mogelijk is gebleken, dan is dat de realiteit. Woningen bouwen is niet dat wij hier vandaag bedenken dat er ergens een toren moet komen te staan en dat die er morgen ook staat. We draaien met z'n allen lang genoeg mee om te weten dat dat de realiteit niet is.

De **voorzitter**. De heer Dubbelaar, voor de derde maal. En ik wijs u ook even op uw spreektijd.

Arjen Dubbelaar (Hart voor Den Haag). Maar ik snap gewoon niet hoe een wethouder naar de stad via de pers dit zo kan communiceren. Hij heeft letterlijk gezegd: wij hebben bekeken wat goed is voor de wijk en we hebben gekeken naar wat past. Dat zijn echt citaten van de wethouder. Dan hebben we nu dit raadsdebat en komt er een oproep om die bandbreedte te veranderen die het college vervolgens omarmt. Ik heb echter geen flauw idee hoe die motie dan afgedaan wordt. Wij stemmen straks over de ontwikkelvisie die vervolgens wordt aangenomen. Hoe gaat het college deze motie dan afdoen over een paar weken? Krijgen we dan een nieuwe ontwikkelvisie of een herziene versie?

Wethouder **Van Asten** (D66). Deze moties zullen worden afgedaan bij het opstellen van de ontwikkelstrategie, waarbij we kijken hoe we die woningen kunnen realiseren, inclusief de voorzieningen en alles wat daarbij nodig is. Als het dan in een keer 2.000 woningen zijn geworden dan zijn het 2.000 woningen. Als het er 1.600 zijn geworden, wat ik oprecht niet hoop, dan zijn het er zoveel geworden. Die 1.850 is natuurlijk een inschatting die we hebben gemaakt op basis van de plots. Maar mocht het dadelijk toch mogelijk zijn dat we binnen deze periode in bijvoorbeeld 2035 wel een stuk van het Haag Wonen-bezit kunnen aanpassen, dan zullen het meer woningen worden. Het is dus geen exacte wetenschap die we hier bedrijven.

Rutger de Ridder (VVD). Ik onderstreep wat de heer Dubbelaar, mevrouw Arp, mevrouw Bos en mevrouw De Groot zeggen. Er zijn verwachtingen gewekt, ook bij de bewoners van Bezuidenhout, dat die 1.850 de richting is waar we naartoe gaan. Dat het dan uiteindelijk 1.900 of 1.700 kan zijn, snapt iedereen. Maar de motie van de heer Noorlander zegt gewoon: we moeten er eigenlijk voor zorgen dat het 3.000 wordt. Dan worden die verwachtingen naar de buurt wel echt geschaad. Ik vond het juist zo sterk en zo knap van dit college - voor het eerst - dat het zei: laten we kijken of we het iets kunnen matigen en laten we overleggen met de buurt over wat zij ook fijn vinden. Dus waarom dan zo snel zo'n motie gelijk omarmen? Want het beleid van het college was die 1.850 als richting. Dan kunt u dus beter zeggen: ontraden.

Wethouder **Van Asten** (D66). Het stuk geeft ook aan dat je er adaptief in kan zijn. Dus dan is deze motie toch niks anders dan het invullen van hoe je adaptief hiermee aan de slag kan gaan? Ik vind eerlijk gezegd dat je het iets te veel aanzet wanneer je zegt dat er absoluut niets kan veranderen aan dat aantal van 1.850. Nogmaals, oorspronkelijk stond er een aantal van 3.000 in. We hebben er goed naar gekeken, ook met de participatie maar ook met Haag Wonen die aangeeft: het kan daar niet. De heer De Ridder heeft nota bene net gezegd: in Bezuidenhout-West mag het wel lekker hoogstedelijk omhoog. Ja, dan denk ik dat we niet eens uitkomen op 3.000 maar zelfs wel op 6.000. Nou, dat is tot nu toe totaal niet in de vraag. Vandaar die 1.850 waarvan we nu denken dat we daar prima mee uit kunnen. Het is adaptief. Als er meerdere voorstellen bij kunnen komen, dan gaan we daar ook naar kijken. Dan kunnen het wat meer woningen worden maar het kan ook zijn dat dit in 2040 niet gelukt is en dat er minder woningen overblijven.

Rutger de Ridder (VVD). Ik ben blij dat de wethouder aangeeft hoe wij als VVD kijken naar Bezuidenhout-West. Het punt is namelijk dat als je gaat herstructureren, dus dat je deze ruimte anders gaat indelen en je echt de lucht ingaat met daarbij de benodigde voorzieningen, je inderdaad wat de VVD betreft daar veel meer woningen kwijt kan. Dat wil dit college echter niet. Maar je kan niet in de huidige structuur er nog heel veel meer woningen bij plotten. Daarom vond ik het een sterke gedachte van het college, zoals ik ook in de commissie heb gezegd. Als je het helemaal aanpakt zoals de VVD zegt of als je zegt 'joh, dat Bezuidenhout-West is eigenlijk niet zo veel waard, daar gaan we iets anders mee doen' dan kan je meer toevoegen. Maar het kan niet allebei.

Wethouder **Van Asten** (D66). We hebben de ontwikkelvisie waarin die 1.850 een mooi richtgetal zijn. Adaptief: we weten dat we in Bezuidenhout-West nog echt wel de ruimte hebben om eventueel meer woningen toe te voegen op het moment dat we daar na 2040 aan de slag gaan; het zou ook wel wat eerder of later kunnen. Nogmaals, ik begon dit debat met aan te geven dat het net lijkt alsof wij hier een soort bestemmingsplan vaststellen waarbij we precies met een meetlat aan kunnen geven hoeveel woningen er waar zouden moeten kunnen komen en hoe duur. Dat doen we met deze ontwikkelvisie niet. We geven daarin een richting aan met daarbij de plots die we denken te gaan ontwikkelen. Wij denken dat het zoveel woningen oplevert. Stel dat in 2035 de woningmarkt dusdanig verandert dat er behoefte is aan een heel ander type woningen, bijvoorbeeld dat we massaal hele kleine woningen zouden willen. Dan zou je kunnen zeggen dat je veel meer woningen maakt op dezelfde oppervlakte dan dat we nu doen. Dat is dus de mate waarin je jezelf tot 2040 ruimte moet geven om te kunnen schakelen hierin. We hebben met de voorzieningennota's et cetera echt een stevig kader neergezet voor wanneer iets wel kan en wanneer iets niet kan.

De **voorzitter**. Meneer De Ridder, voor de derde maal.

Rutger de Ridder (VVD). Die 1.850 komt niet van mij maar van het college als richting. Dan vind ik het heel gek dat je dan via een motie zegt: dan doen we het toch maar anders. Dat vind ik dan wat snel en dat vind ik onverstandig.

Wethouder **Van Asten** (D66). De motie vraagt om de mogelijkheid te houden om meer woningen toe te voegen. Het stuk zelf geeft ook aan dat je er adaptief in moet kunnen zijn. U bent niet gevallen over het woord 'adaptief' in het raadsvoorstel. Adaptief is: wat is mogelijk binnen alle grenzen? Meer woningen zijn dan wellicht ook mogelijk. Maar goed, wellicht kunt u de indiener van de motie

daarover nog nader bevragen. Ik geef in ieder geval aan dat dit wat betreft het college prima past binnen de adaptiviteit zoals genoemd in het raadsvoorstel. Datzelfde geldt overigens voor motie K.4 D66, Den Haag houdt ruimte voor nieuwe bedrijven. Die motie vraagt in feite hetzelfde maar dan voor kantoren. Dus ook deze motie kan ik oordeel raad geven.

Jan Willem van den Bos (PvdD). In het raadsvoorstel staat inderdaad dat men adaptief wil zijn voor nieuwe ontwikkelingen. Maar wat betekent dat woord 'adaptief' dan precies? Overal wordt gecommuniceerd dat het om een aantal van 1.850 staat. Dat aantal staat ook heel concreet op verschillende plekken. Betekent dat 'adaptief' dan dat alle bandbreedtes mogelijk zijn?

Wethouder **Van Asten** (D66). Nee, natuurlijk betekent dat het niet, want dat zou betekenen dat we nog 100.000 woningen op dat stukje zouden kunnen neerzetten. Dat zijn we natuurlijk niet van plan. Die 1.850 zijn het richtgetal. Stel dat je een kantoorgebouw wil ombouwen tot een woontoren en er op die manier 250 woningen bij kunnen komen, wat dan ook mogelijk blijkt op grond van de voorzieningennota's. Dan moet je daar dus adaptief naar kunnen kijken. Wat voorligt, is een visie en die is van nature adaptief. Je wilt je namelijk niet helemaal vastklikken omdat je alles wel goed wil kunnen volgen. Daarom is besloten om van een structuurvisie via een ontwikkelvisie naar een ontwikkelstrategie te gaan, zodat we echt weten wat mogelijk is en realiseerbaar is en onder welke voorwaarden. Dan moet u bij een ontwikkelvisie niet aan mij vragen of ik even precies kan pinpointen hoeveel woningen het er precies worden. Want anders moeten we stoppen met visies en zouden we gelijk met een plan naar uw raad moeten komen. Maar dan draaien we de klok weer vier jaar terug of zelfs langer en komen we in een situatie die we juist niet willen.

Jan Willem van den Bos (PvdD). De wethouder zegt dus eigenlijk dat adaptief niet betekent dat alles kan. Maar waarom is het college dan wel positief over de bandbreedte die in deze motie wordt genoemd? Waarom ligt het aantal van 3.000 woningen dan weer opeens op tafel met deze motie?

Wethouder **Van Asten** (D66). Nou ja, 3.000 is het getal dat het college herkent uit de structuurvisie. Dus is het niet gek dat dit erin staat. Of dat haalbaar is, vraag ik mij wel af, omdat we de ruimte in Bezuidenhout-West niet hebben en het ook niet te doen is in de rest van het plangebied. Maar dat er 200, 300 woningen, misschien meer, misschien minder, in kunnen zitten, dat heb ik inmiddels al in vier verschillende talen uitgelegd.

De **voorzitter**. Meneer Van den Bos, voor de laatste maal.

Jan Willem van den Bos (PvdD). Als gezegd wordt dat het zo in de structuurvisie staat, vraag ik mij af waarom we dan nog deze ontwikkelvisie maken, want dan kunnen we meteen van de structuurvisie naar de ontwikkelstrategie. Mijn fractie zou het in ieder geval een raar signaal vinden om opeens te zeggen dat die 3.000 toch weer op tafel ligt. Wij waarderen het namelijk juist dat deze ontwikkelvisie concreter is geworden en beter is getrechterd en onderbouwd. Wat ons betreft is het geen goed idee om nu weer zand in de molen te strooien.

Wethouder **Van Asten** (D66). Dan begrijpt de heer Van den Bos het begrip 'visie' niet en het instrument daarvan. Dat vind ik wel heel jammer want we hebben er al verschillende gehad. Het gaat bij zo'n visie om de vraag in welke richting een gebied kan worden ontwikkeld. In dit geval heeft dat tot 2040 de tijd. Als u precies wil weten hoe die wijk er in 2040 uitziet, moet u dat mij nu niet vragen, want dat weet ik nu niet. We hebben nu wel een visie opgesteld die een bepaalde richting aangeeft. Als u per se dat aantal van 1.850 woningen wil, dan is mijn reactie daarop dat het er waarschijnlijk niet precies 1.850 zullen worden. Misschien worden het er wel 1.849. Dan vraag ik mij af of ik dan na 2040 - hoewel ik hier dan waarschijnlijk niet meer zit - niet een motie van wantrouwen aan mijn broek krijg omdat ik mij niet heb gehouden aan de ontwikkelvisie.

De **voorzitter**. We gunnen u allemaal het beste natuurlijk maar tot 2040 is wel heel ver in de tijd. Ik constateer dat er geen behoefte is aan een tweede termijn.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**. Aan het einde van de beraadslagingen gaan we stemmen over het voorstel, het amendement en de moties. Meneer Martinez van Andel, u heeft een punt van orde?

Carlos Martinez van Andel (Hart voor Den Haag). Ja, voorzitter, dat klopt. Ik vermoed dat u zo meteen iets gaat zeggen over de resterende agenda. Ik zie dat we nog een flinke agenda hebben terwijl de tijd nog beperkt is. Daarom zou ik willen voorstellen dat we ons initiatiefvoorstel waar ik geen beperkte tijd voor heb en die ook optimaal ga benutten, doorschuiven naar de volgende raad.

De **voorzitter**. Ik kijk even rond of de rest van de raad deze geste van de heer Martinez van Andel wil overnemen. Ik heb het idee dat dit het geval is. Dus hartelijk dank daarvoor, meneer Martinez van Andel. Dat geeft weer wat lucht voor de rest van de agenda.

Voorzitter: de heer Van Zanen.

Aan de orde is:

L. Voorstel van het college inzake Verzoek om bindend advies voor omgevingsvergunning tijdelijke woonfunctie Maanweg 20 (RIS321561).

De beraadslaging wordt geopend.

De **voorzitter**. Ik geef het woord aan de heer Dubbelaar die overigens geen spreektijd meer heeft, zodat hij alleen de gelegenheid heeft om een motie in te dienen.

Arjen Dubbelaar (Hart voor Den Haag). Voorzitter. Ik heb de motie met als titel 'Eerst een omgevingsvergunning, dan pas verbouwen!'. Het dictum ervan luidt: verzoekt het college bij het realiseren van alle opvangvoorzieningen te wachten op de verlening van de omgevingsvergunning, alvorens met de verbouw wordt gestart.

Rutger de Ridder (VVD). Moet dat niet altijd bij alle situaties, dus niet alleen bij opvangplekken?

Arjen Dubbelaar (Hart voor Den Haag). Ja, dat zou je wel zeggen. Maar ik weet niet waar meneer De Ridder precies naartoe wil.

Rutger de Ridder (VVD). Eerder heeft de VVD een motie ingediend waarin staat dat je altijd een vergunning moet hebben voor de activiteiten die je wil doen. Nu komt Hart voor Den Haag met een motie die zegt dat dit alleen zou moeten gelden bij opvanglocaties. Dat is natuurlijk heel gek.

Arjen Dubbelaar (Hart voor Den Haag). Dat wil ik aannemen. Ik was niet bij het commissiedebat. Ik dien deze motie nu in namens mevrouw Verdonk die daar wel bij aanwezig was. Ik weet dus niet precies wat daar besproken is.

De **voorzitter**. Laatste keer, meneer De Ridder.

Rutger de Ridder (VVD). Even voor de duidelijkheid: ik ben het eens dat je eerst een vergunning moet hebben voor je activiteiten. Alleen, dat geldt dus voor alle activiteiten die de gemeente of iemand anders in deze stad of in het land zou doen. Is Hart voor Den Haag dat met mij eens en is deze motie dan niet veel te nauw? Moet er dan niet gewoon in komen te staan: voor alle activiteiten? Net zoals dat staat in de motie die we eerder hebben ingediend en die, gek genoeg, toen niet is aangenomen.

Arjen Dubbelaar (Hart voor Den Haag). Dan krijg je vaak weer te horen dat die buiten de orde is of dat die er niet over gaat. Dit gaat echt specifiek over een raadsvoorstel dat nu voorligt over een

tijdelijke woonfunctie Maanweg 20. In de commissie Samenleving is daarover gesproken en aan de hand daarvan heeft mevrouw Verdonk een motie opgesteld en ik ben het helemaal eens met die motie. Ik dien die nu dan ook namens haar in omdat ik vind dat we er als raad een besluit over moeten nemen.

De **voorzitter**. Door de heer Dubbelaar wordt de volgende motie (L.1 HvDH) ingediend:

Motie L.1 HvDH Eerst een omgevingsvergunning, dan pas verbouwen!

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 8 mei 2025 in een debat over Voorstel van het college inzake Verzoek om bindend advies voor omgevingsvergunning tijdelijke woonfunctie Maanweg 20 (RIS321561).

Constaterende dat,

- iedereen in Nederland zich aan de wet en regelgeving dient te houden;
- in de regelgeving m.b.t. de Omgevingswet staat dat er een vergunning verleend moet zijn voor vergunningsplichtige (ver)bouwwerkzaamheden, voordat daadwerkelijk gestart kan worden met de bouwactiviteiten en dat daarbij geen uitzondering wordt gemaakt voor opvangvoorzieningen;
- er ook in staat dat burgers recht hebben om te kunnen participeren in de besluitvorming;
- het college als argument, om zich niet aan de regels van de Omgevingswet te houden, aanvoert dat er een dringend beroep op hen gedaan is door het Kabinet.

Overwegende dat,

- burgers van overheden verwachten dat deze zich altijd aan de geldende wet-, en regelgeving houdt;
- het vertrouwen van burgers in de overheid afneemt als men merkt dat de overheid bij het nakomen van de verplichtingen uit de Omgevingswet met twee maten meet: burgers dienen zich te allen tijde aan de wet te houden terwijl, in dit geval de gemeente, zonder vergunning start met (ver)bouwen om een opvangvoorziening te realiseren.

Van mening dat,

- het college zich, bij het realiseren van opvangvoorzieningen niet houdt aan de geldende wet-, en regelgeving, omdat al wordt aangevangen met vergunningsplichtige (ver)bouwwerkzaamheden terwijl er nog geen vergunning is verleend;
- het excuus dat er een dringend beroep op het college is gedaan door het Kabinet geen stand houdt.

Verzoekt het college,

- bij het realiseren van alle opvangvoorzieningen te wachten op de verlening van de omgevingsvergunning, alvorens met de verbouw wordt gestart.

En gaat over tot de orde van de dag.

De motie maakt onderdeel uit van de verdere beraadslaging.

Massimo Etalle (FVD). Voorzitter. Op 24 april zei minister Faber van Asiel en Migratie tegen De Telegraaf dat het Rijk geen rechtszaken tegen gemeenten zou voeren over de uitvoering van de Spreidingswet. Goed nieuws! Dat betekent dat Maanweg 20 op de beoogde datum kan sluiten en dat er snel ruimte vrijgemaakt kan worden voor Haagse woningzoekenden of andere faciliteiten. Of niet? GroenLinks-wethouder Vavie besluit deze locatie die aanvankelijk voor Oekraïners bedoeld was, helaas om te katten tot een opvang voor vluchtelingen. Het draagvlak voor de opvang van vluchtelingen is echter veel kleiner dan dat voor Oekraïners. Ik heb dan ook enkele vragen.

Wordt er een nieuwe veiligheidsanalyse gemaakt? Weegt de wethouder het belang van Afrikaanse asielzoekers zwaarder dan het belang van Nederlanders die hun leven op willen bouwen in hun eigen stad? Is de wethouder ervan op de hoogte dat asielminister Faber geen rechtszaken tegen de gemeentes gaat voeren over de uitvoering van de Spreidingswet? Waarom wordt de opvanglocatie niet zo snel mogelijk uitgefaseerd?

Nick Kaptheijns (PVV). Voorzitter. Vandaag bespreken we het verzoek om bindend advies voor een omgevingsvergunning tijdelijke woonfunctie Maanweg 20. Wat de PVV betreft een klap in het gezicht van de Haagse daklozen en spoedzoekers. Want op 11 februari 2025 is de aanvraag omgevingsvergunning gewijzigd waarbij de specifieke doelgroep van Oekraïense ontheemden is aangepast naar de algemene doelgroep vluchtelingen. Tevens is de instandhoudingstermijn gewijzigd van een periode van drie jaar naar een periode tot en met 31 december 2027. Al deze moeite voor het huisvesten van asielzoekers terwijl deze locatie ook gebruikt had kunnen worden voor de opvang van Haagse daklozen en spoedzoekers. Immers, uw college zit hier in eerste instantie voor het welzijn van onze eigen inwoners. Tenminste, dat zou je wel denken. Wat de PVV betreft worden locaties die nu gebruikt worden voor de opvang van asielzoekers en de aflopende afspraken dan ook gebruikt voor de opvang van Haagse daklozen en spoedzoekers. Aangezien dat hier dus niet is gebeurd, stemmen wij tegen het voorliggende voorstel.

Wethouder **Vavier** (GroenLinks). Voorzitter. Forum voor Democratie heeft een aantal vragen aan mij gesteld. Zo is gevraagd welke belangen zwaarder wegen. Wat het college betreft is ieder mens gelijk en zullen we ook ieder mens gelijk behandelen. Het bericht dat mevrouw Faber geen rechtszaken tegen gemeenten zal aanspannen, is ons bekend. We zullen de locatie aan de Maanweg niet uitfasen. We zullen deze locatie openhouden voor asielzoekers tot het einde van de termijn zoals genoemd in het raadsvoorstel.

Massimo Etalle (FVD). Volgens mevrouw Vavier is ieder mens gelijk en worden alle mensen gelijk behandeld. Betekent dat dus dat iedereen overal ter wereld een gelijke aanspraak mag maken op beperkte Haagse voorzieningen? Hoe kan het eigenlijk dat een wethouder die de verantwoordelijkheid heeft voor asiel en opvanglocaties niet op de hoogte is van het nieuws dat de minister geen rechtszaken wil voeren tegen gemeentes, terwijl dit heel belangrijk nieuws? De wethouder zegt dat de locatie open moet blijven, maar waarom eigenlijk? Waarom is het zo belangrijk dat die locatie openblijft, ook als dat van het Rijk niet hoeft?

Wethouder **Vavier** (GroenLinks). Dat is een spervuur aan vragen in een interruptie. Het bericht van mevrouw Faber is wel degelijk bekend. Wat het college betreft behandelen we mensen gelijk. Natuurlijk zijn er ook regels aan verbonden. Ik noem bijvoorbeeld de Wmo waarbinnen we toetsen of mensen ergens recht op hebben. We volgen daarin dus de wetgeving, waaronder de Spreidingswet zolang die er nog is. Daarom zullen we ook de locaties voor asielopvang handhaven.

Dan kom ik op de motie van Hart voor Den Haag. Uit het korte interruptiedebat met de heer De Ridder bleek eigenlijk al dat de motie conform het gemeentelijk beleid is dat we dus ook hanteren. Er mag pas begonnen worden met de vergunningplichtige werkzaamheden als de vergunning verleend is en er invulling is gegeven aan de voorwaarden in de vergunning. Dus in die zin is deze motie dan ook overbodig.

De beraadslaging wordt gesloten.

Voorzitter: de heer Sluijs.

- **Afronding debat commissie.**

Aan de orde is:

N. Illegale blokkade A12.

De **voorzitter**. Dit debat is aangevraagd door Hart voor Den Haag.

De beraadslaging wordt geopend.

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Voorzitter. Helaas mag ik nu alleen de motie indienen. De motie heeft als titel 'Wantrouwen over de aanpak van de illegale blokkades op de A12 voor de burgemeester'. Het dictum ervan luidt: verzoekt de gemeenteraad het vertrouwen op te zeggen vanwege het niet adequaat inzetten van alle beschikbare handhavingsmiddelen door de burgemeester. Deze motie dien ik mede in namens de heer Kaptheijns van de PVV en de heer Etalle van Forum voor Democratie.

De **voorzitter**. Door de heer Guernaoui, daartoe gesteund door de heer Kaptheijns en de heer Etalle, wordt de volgende motie (N.1 HvDH) ingediend:

Motie N.1 HvDH wantrouwen over de aanpak van de illegale blokkades op de A12 door de burgemeester

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 8 mei 2025, ter bespreking van de illegale blokkades van de A12.

Constaterende dat,

- Extinction Rebellion (XR) al tweeënveertig keer een illegale blokkade van de A12 in Den Haag heeft georganiseerd;
- XR dat nog veel vaker wil doen in Den Haag en door deze illegale acties steeds meer wegen en kruispunten worden geblokkeerd;
- aanhangers van deze radicale club zich vastplakken en vastketenen aan de A12 waardoor inmiddels duizenden agenten van hun belangrijke werk worden gehouden om deze mensen van de weg te dragen;
- door deze blokkades calamiteitenroutes niet worden gebruikt waardoor ambulances, politieauto's en brandweerwagens niet op tijd op hun bestemming kunnen komen;
- dat door deze blokkades mensenlevens op het spel staan en misbruik wordt gemaakt van het demonstratierecht;
- dat blokkades van calamiteitenroutes illegaal zijn en direct moeten worden verwijderd en de overtreders moeten worden vervolgd;
- door de blokkades grote en kleine politiezaken blijven liggen waardoor (potentiële) criminelen niet kunnen worden opgespoord en vervolgd;
- demonstreren, binnen de wettelijke kaders, natuurlijk mag in Den Haag en ruim moet worden gefaciliteerd, maar illegale blokkades van calamiteitenroutes verboden zijn en stevig moeten worden aangepakt;
- de Haagse bewoners, ondernemers en bezoekers niet nog vaker het slachtoffer mogen worden van illegale blokkades van hun stad;
- het de burgemeester van Den Haag nog steeds niet gelukt is om deze illegale blokkades te voorkomen en/of direct te verhelpen;
- de blokkades gevaar opleveren voor hulpverleners, bewoners en passanten;
- vele honderden extra politieagenten vanuit het hele land moeten worden ingezet om de veiligheid in Den Haag te waarborgen, waardoor ze hun werk in hun eigen gemeenten niet kunnen uitvoeren;
- de burgemeester heeft aangegeven dat hij de illegale blokkeerders niet gaat beboeten ondanks een aangenomen motie daarover in de Tweede Kamer die door de Minister van Veiligheid en Justitie is omarmd;
- er eind juni de NAVO-top in Den Haag is waardoor de illegale blokkades dan ook nog zorgen voor internationale onveiligheid en deze dus met alle middelen moet worden voorkomen;

- dat de burgemeester weigert om op te treden tegen deze illegale blokkades en daardoor niet in staat is om de Openbare Orde in Den Haag te waarborgen.

Van mening dat,

- de lokale driehoek (burgemeester, hoofdofficier van justitie en de politiechef) weigeren om hun aanpak van deze blokkades te intensiveren zodat de blokkades worden voorkomen of direct worden aangepakt;
- dat zonder extra maatregelen de illegale blokkades niet kunnen worden voorkomen of direct kunnen worden beëindigd.

Verzoekt de gemeenteraad,

- het vertrouwen op te zeggen vanwege het niet adequaat inzetten van alle beschikbare handhavingsmiddelen door de burgemeester.

De motie maakt onderdeel uit van de verdere beraadslaging.

De **voorzitter**. Zijn er nog meer fracties die een motie willen indienen? Dat is niet het geval.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**. Het is goed gebruik dat wanneer een motie van wantrouwen is ingediend, deze direct in stemming wordt gebracht.

Hera Butt (GroenLinks). Voorzitter, ik verzoek om een korte schorsing.

De **voorzitter**. Akkoord.

De vergadering wordt enige ogenblikken geschorst.

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Voorzitter, ik heb nog een kwartiertje nodig om met mijn fractie te overleggen over de ontstane situatie.

De **voorzitter**. Meneer Guernaoui, het is uw eigen motie. Als u een langere schorsing wil, mag u daar natuurlijk om vragen maar ...

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Ik heb een langere schorsing nodig omdat ik een tweede motie overweeg.

De **voorzitter**. Dat is dan een wat lastige situatie. Dit is een afronding debat commissie, waarin gelegenheid wordt geboden om moties in te dienen. Ik heb nadat u uw motie had ingediend gevraagd of er nog meer fracties een motie wilden indienen. Dat bleek niet het geval. Nu geeft u aan dat u wellicht nog een tweede motie wil indienen. Dat vind ik een wat lastige situatie.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). U verwoordt het denk ik heel goed, voorzitter. Dus ik zou mij daar graag bij willen aansluiten. De beraadslaging is gesloten. Er komen misschien nog andere debatten en wellicht kunnen daar dan nog extra moties worden ingediend. Er worden wel vaker creatieve oplossingen verzonnen.

De **voorzitter**. Dan meneer Smit? U sluit zich aan bij de woorden van mevrouw Van Basten Batenburg merk ik.

Yousef Assad (D66). Ik sluit mij aan bij de collega van de VVD. De beraadslaging is gesloten. Je kunt dat dus niet terugdraaien en alsnog weer een motie indienen. Dat had dan echt eerder moeten gebeuren. Dus gewoon doorgaan.

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Voorzitter, ik wil schorsen. Punt.

De **voorzitter**. Er mag zeker geschorst worden maar ik denk dat we wel kunnen vaststellen dat er dan niet nog een motie ingediend kan worden. Hoelang heeft u nodig?

Rachid Guernaoui (Hart voor Den Haag). Een kwartiertje.

De **voorzitter**. Een klein kwartier. Dan schors ik tot 21.45 uur.

De vergadering wordt van 21.34 uur tot 21.45 uur geschorst.

De **voorzitter**. De vergadering wordt hervat. Ik hoop dat iedereen aanwezig is en dat iedereen zich beraden heeft over de ontstane situatie. Dan kunnen we nu gaan stemmen over de motie. Ik constateer dat de heer Partiman en de heer Kaptheijns niet bij deze stemming aanwezig zijn.

In stemming komt motie N.1 HvDH.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 11 tegen 30 stemmen. O, ik zie dat iemand alsnog heeft gestemd. Dan constateer ik dat de motie is verworpen met 11 tegen 31 stemmen.

Ik hecht er wel aan te zeggen dat ik het niet heel fraai vind wat hier gebeurt. Ik denk dat we dat met z'n allen hier wel kunnen vaststellen.

Aan de orde is:

O. Reactie op nieuwe cijfers overgewicht Haagse kinderen (RIS320898) en Voortgang Haagse Preventieaanpak (RIS321142).

De beraadslaging wordt geopend.

Caroline Verduin (D66). Voorzitter. We hebben vandaag in het nieuws gelezen dat er in Nederland vijf mensen bijna zijn overleden aan vapes. Het is dus helemaal geen onschuldige verslaving. Daarom dien ik een motie in met als titel 'Zet ervaringsdeskundigen/influencers in voor de klas bij voorlichting over gezondheidsgevaar vapes'. Het dictum ervan luidt: verzoekt het college met Indigo Preventie te verkennen of en hoe ervaringsdeskundigen/influencers ingezet kunnen worden in de voorlichting voor de klas en de raad vóór de zomer van 2025 te informeren over de uitkomsten van deze verkenning.

Dan heb ik nog een motie. Mijn fractie heeft signalen gekregen dat er inmiddels ook op basisscholen kinderen worden betrap met een vape. Daarom een motie met als titel 'Ook groep 8 ervaart de verleiding van Vapes-macht!'. De motie verzoekt het college met Indigo Preventie te verkennen of passende voorlichting in groep 8/po toegevoegd kan worden aan het programma van Helder op school zodat die ingezet kan worden op basisscholen waar vapedrag al gesignaleerd wordt en de raad vóór de zomer van 2025 te informeren over de uitkomsten van deze verkenning. Deze motie is meeondertekend door Hera Butt van GroenLinks, Coen Bom van Hart voor Den Haag en Nick Kaptheijns van de PVV.

Dan mijn laatste motie. We hebben ook signalen gehad van scholen die geen eigen gymlokaal hebben ...

De **voorzitter**. Voordat u daartoe overgaat, is er nog een interruptie van mevrouw Faïd.

Fatima Faïd (HSP). Excuses dat ik wat laat reageer. Mijn vraag gaat over de vorige motie. Heb ik het goed dat u daarin één organisatie noemt? Volgens mij zijn er namelijk meer organisaties in Den Haag die dit zouden kunnen doen. Dus waarom noemt u specifiek deze organisatie?

Caroline Verduin (D66). Dit is de organisatie die nu met de gemeente samenwerkt waar het gaat om deze voorlichtingen. Er zijn inderdaad ook andere organisaties die dat doen doen, zoals Vapen

#jouwkeuze. Die geven trouwens al wel eens voorlichting op basisscholen en die staan al wel eens voor groep 8 in een doktersjas. De organisatie zoals vermeld in de motie, is met name genoemd omdat die samenwerking er al is met de gemeente.

Dan mijn laatste motie. Er zijn signalen over scholen die helaas nog geen eigen gymlokaal hebben en daarom naar een andere school moeten gaan om hun gymzaal te gebruiken. Dat kost lestijd en dat is zonde. Bovendien hebben we de gymzaal steeds meer nodig voor inclusief onderwijs en dynamisch leren, omdat kinderen niet van stilzitten houden. De motie verzoekt het college in de actualisatie van IHP Onderwijs dit jaar de consequenties inzichtelijk te maken van het uitgangspunt iedere school een eigen gymlokaal, de consequenties voor IHP Sport bij een dergelijke keuze ook inzichtelijk te maken en de raad over voorgaande inzichten te informeren bij de actualisatie van IHP Onderwijs en de programmabegroting, zodat met eventuele gewenste afwijkingen rekening gehouden kan worden bij de volgende coalitie-onderhandelingen. De motie is meeondertekend door Coen Bom van Hart voor Den Haag en Nick Kaptheijns van de PVV.

Samir Ahraui (PvdA). Een mooie motie. Ik denk dat iedereen het fijn zou vinden dat er op scholen eigen gymlokalen zijn. Ik vraag mij dan wel af hoe collega Verduin de eventuele afdoening van deze motie voor zich ziet. Gaat het dan ook om financiële keuzes over wat we dan in het IHP Sport niet gaan doen om dit mogelijk te maken? We weten namelijk dat de financiële ruimte in het IHP Sport beperkt is.

Caroline Verduin (D66). Het gaat er met name om om inzichtelijk te krijgen of er scholen zijn waarvan er signalen zijn dat ze eigenlijk heel graag een eigen gymzaal willen omdat er nog gewoon een tekort aan is en wat het dan zou betekenen als daar een gymzaal bijkomt aan extra kosten. Vervolgens is het dan aan de komende coalitie om daar met elkaar het gesprek over te voeren.

Hera Butt (GroenLinks). Dank aan D66 voor de moties. Ik heb een vraag over de motie Iedere school een gymlokaal als norm. Ik ben namelijk nog wel een beetje zoekende wat de meerwaarde ervan is. Ik hoor inderdaad ook dat sommige scholen een eigen sportlokaal zouden willen, maar we weten ook dat de ruimte schaars is en dat als scholen geen eigen lokaal hebben, er dan een stukje moet worden gelopen met de kinderen, wat volgens mijn fractie ook best wel werkt. Hoe ziet D66 dat?

Caroline Verduin (D66). Ik zie dat toch wel anders. Ik merk wel dat scholen zoiets hebben van 'schouders eronder, we doen het wel en we lopen dat stukje'. Het kost echter lestijd en je moet bij zo'n wandeling altijd een begeleider hebben, wat gewoon zonde is van de lestijd. Ik denk dat het heel goed is om überhaupt inzichtelijk te krijgen wat het ruimtelijk en financieel betekent om op meer scholen gymlokalen mogelijk te maken.

De **voorzitter**. Door mevrouw Verduin, daartoe gesteund door de heer Bom, wordt de volgende motie (O.1 D66) ingediend:

Motie O.1 D66 Iedere school een gymlokaal als norm

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 8 mei 2025, ter bespreking van het afrondend debat over Preventie.

Constaterende dat:

- 32 van de scholen in het primair onderwijs geen eigen gymlokaal heeft;
- 59 scholen een gymnastieklokaal delen met een andere school;
- het percentage kleine scholen zonder eigen gymlokaal zelfs niet bekend is;
- deze scholen voor hun 90 minuten bewegingsonderwijs zijn aangewezen op gymlokalen van andere scholen;
- dit logistiek veel inzet, tijd en flexibiliteit vraagt van scholen.

Overwegende dat:

- het IHP Onderwijs binnenkort een actualisatie krijgt (een update van de investeringsplanning in 2026);
- Gymlokalen niet alleen als extra kostenpost moeten worden gezien maar ook als toegevoegde waarde voor de wijk omdat ze na schooltijd te gebruiken en exploiteren zijn voor andere buurtactiviteiten als bijvoorbeeld peutergym, de sportvereniging, Yogalessen etc.

Van mening dat:

- bewegingsonderwijs makkelijker in te plannen is voor scholen met eigen gymlokalen;
- in wijken met weinig gymzalen deze beter ingepast kunnen worden i.p.v. een grote sporthal;
- bij toekomstige nieuwbouw een eigen gymlokaal de norm zou moeten zijn.

Verzoekt het college:

- in de actualisatie van IHP Onderwijs dit jaar de consequenties inzichtelijk te maken van het uitgangspunt iedere school een eigen gymlokaal;
- de consequenties voor IHP Sport bij een dergelijke keuze ook inzichtelijk te maken;
- de raad over voorgaande inzichten te informeren bij de actualisatie van IHP Onderwijs en de programma begroting, zodat met eventuele gewenste afwijkingen rekening gehouden kan worden bij de volgende coalitie-onderhandelingen.

En gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**. Door mevrouw Verduin, daartoe gesteund door mevrouw Butt en de heer Bom, wordt de volgende motie (O.2 D66) ingediend:

Motie O.2 D66 Ook groep 8 ervaart de verleiding van Vapes-macht!

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 8 mei 2025, ter bespreking van het afrondend debat over preventie.

Constaterende dat:

- per september 2024 Indigo Preventie gestart is met het uitvoeren van het preventieprogramma Helder op School om middelengebruik- en verslaving onder jongeren tegen te gaan. Vapen vormt hiervan een belangrijk onderdeel;
- Helder op School zich richt op leerlingen, docenten en ouders in het voortgezet (speciaal) onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs;
- in het programma niet wordt voorzien in voorlichting aan groep 8/PO, terwijl er wel signalen zijn dat er ook op PO-scholen al wordt gevapet door PO-leerlingen.

Van mening dat:

- kinderen in groep 8/PO in hun overgang naar het voortgezet onderwijs zeer beïnvloedbaar zijn;
- de overgang naar het voortgezet onderwijs al spannend genoeg is en kinderen dan extra gevoelig zijn voor aspecten van meedoen en erbij horen;
- daar waar signalen zijn dat er door PO-leerlingen al wordt gevapet maatwerk in voorlichting aan groep 8/PO gewenst is;
- een passende voorlichting over gezondheidsgevaars van middelengebruik en -verslaving (incl. vapes) kan helpen om deze kinderen te behoeden voor invloeden waar ze op het voortgezet onderwijs mee worden geconfronteerd.

Verzoekt het college:

- met Indigo Preventie te verkennen of passende voorlichting in groep 8/PO toegevoegd kan worden aan het programma van Helder op school zodat die ingezet kan worden op PO-scholen waar vape-gedrag al gesignaleerd wordt;
- de raad vòòr de zomer van 2025 te informeren over de uitkomsten van deze verkenning.

En gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**. Door mevrouw Verduin wordt de volgende motie (O.3 D66) ingediend:

Motie O.3 D66 Zet ervaringsdeskundigen/influenzers in voor de klas bij voorlichting over gezondheidsgevaren vapes

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 8 mei 2025, ter bespreking van het afrondend debat over preventie.

Constaterende dat:

- per september 2024 Indigo Preventie gestart is met het uitvoeren van het preventieprogramma Helder op School om middelengebruik- en verslaving onder jongeren tegen te gaan. Vapen vormt hiervan een belangrijk onderdeel;
- Helder op School richt zich op leerlingen, docenten en ouders in het voortgezet (speciaal) onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs;
- in het programma worden voor de voorlichting in de klassen nog geen ervaringsdeskundigen/influenzers worden ingezet.

Van mening dat:

- ervaringsdeskundige jongeren kunnen een grotere invloed hebben op kinderen bij de voorlichting over de gezondheidsgevaren van middelengebruik en verslaving.

Verzoekt het college:

- met Indigo Preventie te verkennen of en hoe ervaringsdeskundigen/influenzers ingezet kunnen worden in de voorlichting voor de klas;
- de raad vòòr de zomer van 2025 te informeren over de uitkomsten van deze verkenning.

En gaat over tot de orde van de dag.

De moties maken onderdeel uit van de verdere beraadslaging.

Coen Bom (Hart voor Den Haag). Voorzitter. We hebben een motie met als titel 'Elke leerling aan de (water)fles'. De motie wil stimuleren dat er water wordt gedronken en dat de gemeente herbruikbare flessen gaat uitdelen, wat overigens in andere gemeenten al gebeurt. De motie verzoekt het college om in samenwerking met Dunea en Haagse scholen een programma te ontwikkelen waarin iedere leerling in het primair onderwijs een duurzame drinkfles ontvangt, hierbij specifiek te starten in de wijken waar het percentage kinderen met overgewicht het hoogst is, te inventariseren waar in Den Haag nog een tekort is aan openbare watertappunten, en waar nodig aanvullende tappunten te plaatsen in de buurt van scholen en speelplekken en dit in overleg met de GGD en het JOGG-programma te integreren in het bestaande preventieve gezondheidsbeleid.

De **voorzitter**. Door de heer Bom wordt de volgende motie (O.5 HvDH) ingediend:

Motie O.5 HvDH Elke leerling aan de (water)fles

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 3 april 2025, ter afronding van het tweeminutendebat over Reactie op nieuwe cijfers overgewicht Haagse kinderen op 27 maart 2025 in de commissie Samenleving.

Constaterende dat,

- suikerhoudende dranken een grote bijdrage leveren aan overgewicht bij kinderen;
- voldoende water drinken niet alleen gezond is, maar ook concentratie, energie en schoolprestaties bevordert;
- er in sommige wijken weinig toegankelijke openbare watertappunten zijn;
- veel kinderen geen eigen drinkfles hebben, of geen gewoonte hebben om die mee te nemen.

Overwegende dat,

- het stimuleren van water drinken een eenvoudige en bewezen effectieve interventie is om suikerconsumptie te verlagen;
- andere gemeenten succesvol herbruikbare waterflessen uitdelen aan schoolgaande kinderen;
- kinderen die op jonge leeftijd leren om water te drinken, deze gewoonte vaak behouden.

Verzoekt het college,

- in samenwerking met Dunea en Haagse scholen een programma te ontwikkelen waarin iedere leerling in het primair onderwijs een duurzame drinkfles ontvangt;
- hierbij specifiek te starten in de wijken waar het percentage kinderen met overgewicht het hoogst is;
- te inventariseren waar in Den Haag nog een tekort is aan openbare watertappunten, en waar nodig aanvullende tappunten te plaatsen in de buurt van scholen en speelplekken;
- dit in overleg met de GGD en het JOGG-programma te integreren in het bestaande preventieve gezondheidsbeleid.

En gaat over tot de orde van de dag.

De motie maakt onderdeel uit van de verdere beraadslaging.

Minke Hofstra (VVD). Voorzitter. Een op de vijf Haagse kinderen van 2 tot en met 15 jaar heeft overgewicht. Dit percentage is de afgelopen tien jaar gelijk gebleven. In het commissiedebat hebben we aangegeven dat het ons onduidelijk is wat het effect is van de Haagse aanpak om overgewicht tegen te gaan. We hebben daarom een motie met als dictum: verzoekt het college de aanpak te evalueren, met inzicht in kosten en het effect op het terugdringen van overgewicht bij kinderen van 2 tot en met 15 jaar en de raad hierover te informeren bij de eerstvolgende voortgangsrapportage, of uiterlijk binnen zes maanden.

De **voorzitter**. Door mevrouw Hofstra wordt de volgende motie (O.7 VVD) ingediend:

Motie O.7 VVD Evalueer Haagse aanpak terugdringen overgewicht bij kinderen

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 8 mei 2025, ter bespreking van de reactie op nieuwe cijfers overgewicht Haagse kinderen (RIS320898) en de voortgang Haagse preventie aanpak (RIS 321142).

Constaterende dat:

- 1 op de 5 Haagse kinderen van 2 t/m 15 jaar overgewicht heeft;

- de Haagse aanpak er op gericht is het overgewicht terug te dringen;
- ondanks de maatregelen het percentage overgewicht bij kinderen van 2-15 jaar gelijk is gebleven over de periode 2012-2023;
- het onduidelijk is welk effect de maatregelen van de Haagse preventie aanpak hebben.

Overwegende dat:

- een ongezonde leefstijl vaak tot gezondheidsproblemen leidt en dit de druk op onze gezondheidszorg verhoogt;
- dit een van de redenen is waarom het overgewicht bij kinderen moet worden teruggedrongen.

Van mening dat:

- de raad inzicht nodig heeft in zowel het bereik als de resultaten van de Haagse preventie aanpak om de effectiviteit goed te kunnen beoordelen.

Verzoekt het college:

- de aanpak te evalueren, met inzicht in kosten en het effect op het terugdringen van overgewicht bij kinderen van 2 t/m 15 jaar;
- de raad hierover te informeren bij de eerstvolgende voortgangsrapportage, of uiterlijk binnen zes maanden.

En gaat over tot de orde van de dag.

De motie maakt onderdeel uit van de verdere beraadslaging.

Wethouder **Bredemeijer** (CDA). Voorzitter. Ik begin met motie O.1 D66, Iedere school een gymlokaal als norm. Het is wel echt belangrijk om ons te baseren op de feiten. De motie schetst namelijk beelden die niet helemaal overeenkomen met de werkelijkheid. Iedere school een gymzaal zou natuurlijk geweldig zijn; in de ideale wereld is dat zo. Alleen, we hebben het in Den Haag zo voor elkaar dat elke school gebruik kan maken van een gymzaal. Dat is logisch want er zijn uren en normen voor gymlessen. Dus elke school moet de beschikking hebben over een gymzaal. In Den Haag is er op basis van die wettelijke eis een overcapaciteit van 37%. Van de 59 scholen die een gymzaal delen, heeft ongeveer de helft een gymzaal in het eigen gebouw. Dus dan delen ze weliswaar een gymzaal maar die zit dan in hun eigen gebouw. Als je moet lopen, dan is dat in 31 van de 32 gevallen binnen 750 meter van de school. Bovendien geldt bij nieuwbouw als eis een gymzaal. Dat is de norm. Alleen bij kleine scholen is er soms sprake van medegebruik, wat ook logisch is in het kader van hoe je met de beschikbare ruimte omgaat. De motie vraagt om een verkenning. Dat kunnen we op zich met elkaar nu ook doen. Dan kom je op een aantal zaken. Als je buiten meer ruimte gaat innemen, dan gaat dat ten koste van speelruimte in de buitenruimte. Als je nu gaat bijplussen, moet je een bestaande situatie aanpassen, wat weer ten koste gaat van iets anders, omdat we niet ineens extra ruimte hebben; je kunt bijvoorbeeld niet ineens op een dak een gymzaal gaan bouwen. Kortom, het is eigenlijk onhandig om deze discussie nu te gaan starten terwijl de huidige situatie gewoon fijn is en iedereen er ook heel blij mee is. Natuurlijk, als je nu vraagt of iedereen een eigen gymzaal wil, zal iedereen zeggen: ja, liever wel. Maar dit zijn de feiten. Dus doe het het scholenveld niet aan om hier een verwachting te creëren dat het anders kan, want de ideale situatie is hier in Den Haag op deze manier al aan de orde. Dus deze motie wil ik ontraden.

Caroline Verduin (D66). Ik heb hier eerder ook al schriftelijke vragen over gesteld. De wethouder zegt dat we al voldoen aan de eisen maar dat zijn eisen die de gemeente zelf stelt. Bijvoorbeeld de organisatie van gymleren stelt andere regels. Ik hoor echt vaak van scholen dat ze wat betreft het aantal uren volgens de regels die we als gemeente hebben vastgesteld, echt in de knel zitten. Ik denk dat het helemaal geen valse belofte of valse hoop geven aan scholen is als we inzichtelijk maken voor scholen wat het zou betekenen. Ik snap waarom de wethouder zo terughoudend is over zo'n verkenning. Het begon goed: elke school een eigen gymzaal. Volgens mij is de wethouder er ook een groot voorstander van om elk kind in beweging te krijgen. Dus ik snap die terughoudendheid niet.

Wethouder **Bredemeijer** (CDA). Ik ben niet terughoudend, ik ben gewoon tegen deze verkenning. Dus ik zou het heel onverstandig vinden als de raad deze motie aan zou nemen, want dan moet ik een verkenning doen die ik niet wil doen. De situatie die we nu hebben, is namelijk ideaal. Het zijn ook geen gemeentelijke normen maar wettelijke normen. Boven die wettelijke normen zitten we met 37% overcapaciteit. En ten slotte nog dit. Sporthallen draaien op verhuur. Als we daarmee nu gaan stoppen, komt er een heel ander businessmodel tevoorschijn. Dan gaan we tegen de sporthallen in onze stad zeggen: er gaan geen scholen meer huren want die krijgen allemaal een eigen gymzaal. Daar worden die sporthallen natuurlijk ook niet blij van. Dus ontraden.

Samir Ahraoui (PvdA). Zijn er scholen die bij de gemeente hebben aangeklopt dat zij op dit moment tegen belemmeringen aanlopen? Dat zou voor mij namelijk wel betekenis kunnen hebben voor hoe ik naar de motie kijk.

Wethouder **Bredemeijer** (CDA). Het gebeurt wel eens. Ik ben nu vijfeneenhalf jaar wethouder Onderwijs en ik heb wel een aantal keren meegemaakt dat scholen aangaven: wij worstelen met het medegebruik en de uren die wij graag zouden willen. Dat is soms dan toch een beetje passen en meten, waarbij je met elkaar probeert het beste ervan te maken. Vaak lukt het dan met een goed gesprek of het aanpassen van het aantal uren of het ter beschikking stellen van een andere locatie, om die puzzel goed te leggen. Dus zeker is het soms een puzzel maar vinden we ook altijd wel een oplossing.

Dan kom ik op motie O.2 D66, Ook groep 8 ervaart de verleiding van Vapes-macht!. Ik ben het zeer eens met mevrouw Verduin dat het gevaar van vaperen absoluut niet onderschat mag worden en dat we er veel meer aan moeten doen om het vaperen tegen te gaan. Ik ben ook blij met de steun van de staatssecretaris op dat vlak, want die ziet dat ook zo. Bij dit soort vraagstukken gaan we altijd uit van de professionals en van degenen die ons vertellen wat het beste werkt. Dat ben ik niet en dat zijn wij in deze zaal denk ik ook niet, maar dat zijn de professionals en in dit geval bijvoorbeeld het Trimbos-instituut. Dat instituut geeft Indigo advies over hoe het beste gecommuniceerd kan worden en hoe het beste campagne gevoerd kan worden. Ze zeggen eigenlijk: begin in de brugklas en begin niet eerder dan in de brugklas. Op basis van dat advies moet ik deze motie ontraden.

Caroline Verduin (D66). Ik snap de argumenten van de wethouder wel. Ik ken dat advies van het Trimbos-instituut ook. Dat advies is gebaseerd op: je wil niet kinderen gaan interesseren voor vaperen met zo'n voorlichting als er nog geen interesse is. Maar helaas zien we dat die interesse er al wel is. Een op de tien 12-jarigen heeft al een keer gevaped. Daarom het verzoek in de motie om te verkennen of voorlichting in groep 8 van meerwaarde kan zijn, omdat er al basisscholen zijn die met vapedgedrag geconfronteerd worden en de kinderen en de ouders hierover goed willen voorlichten.

Wethouder **Bredemeijer** (CDA). Zo heb ik de motie ook gelezen. Ik zie ook die verschuiving naar een steeds jongere leeftijd, wat echt heel zorgelijk is. Dus ik begrijp de oproep in die zin ook wel. Ik vind het tegelijkertijd wel belangrijk om aan de raad mee te geven dat het advies van professionals is om het vanaf de brugklas te doen. Het feit dat het iets is waar men een mening over heeft, geeft ook wel aan dat het iets is waar men over na zal blijven denken. Dus als dat inzicht verandert, zal ook het Trimbos-instituut dat aan Indigo meegeven.

Dan kom ik op motie O.3 D66, Zet ervaringsdeskundigen/influencers in voor de klas bij voorlichting over gezondheidsgevaar van vapes. Dat is wat mij betreft een hartstikke goed idee. In de commissie hebben we het er ook al over gehad. In deze vorm kan deze motie heel goed aan het oordeel van de raad worden overgelaten.

Motie O.5 HvDH, Elke leerling aan de (water)fles, kan ik niet positief appreciëren. Vanuit het programma Gezonde school denk ik dat scholen heel goed in staat zijn om met hun leerlingpopulatie en de ouders het gesprek te voeren en een programma te starten over wat gezond is en wat kinderen mee kan worden gegeven op dat punt. Ik denk dat het ook de rol is van ouders om met de school in gesprek te gaan over wat gezond is voor kinderen en dat het dus niet aan ons is om dat op te leggen aan alle scholen. Het is dan ook van belang om het programma Gezonde school zijn werk te laten doen. Ik zou dat heel graag aan hen willen overlaten en niet aan onszelf. Dus ik moet deze motie ontraden.

Wethouder **Vavier** (GroenLinks). Voorzitter. Ik zal nog een appreciatie geven van motie O.7 VVD, Evalueer Haagse aanpak terugdringen overgewicht bij kinderen. Ik begrijp dat mevrouw Hofstra deze motie indient. Het is denk ik een gedeelde frustratie dat er nog steeds sprake is van heel veel overgewicht onder kinderen in Nederland en dus ook in Den Haag. Deze motie die vraagt om doorlopend te evalueren, is echter overbodig, omdat dat al gebeurt, namelijk door de GGD Haaglanden. Die levert ieder jaar voortgangsrapportages aan en een jaarverslag met betrekking tot de Haagse Aanpak Gezond Gewicht. Er is daardoor echt heel goed zicht op de behaalde resultaten. U kunt het ook terugvinden op de website van de GGD Haaglanden. Elk jaar wordt een nieuw plan van aanpak opgesteld op basis van die evaluatie. Op die manier sturen we waar nodig bij. Ook wordt de input van onze partners hierin verwerkt. Nu staat nog het jaarverslag over 2023 op de website en volgende week wordt het jaarverslag over 2024 daarop gepubliceerd. De voortgang van de Haagse Aanpak Gezond Gewicht wordt als onderdeel van de Haagse Preventieaanpak meegenomen in de voortgangsmagazines, maar dat is dus maar een beperkt stukje. De complete evaluatie staat dus in het jaarverslag dat wordt gepubliceerd op de website van de GGD Haaglanden. Overigens worden niet alle kosten voor de Haagse Aanpak Gezond Gewicht gefinancierd uit de Haagse Preventieaanpak. Ik kan bij dezen wel toezeggen dat we een overzicht van alle kosten van de Haagse Aanpak Gezond Gewicht toevoegen aan de voortgangsmagazines.

Ten slotte wil ik nog opmerken dat het heel lastig is om uitkomsten van een aanpak of een interventie direct toe te schrijven aan bijvoorbeeld het verlagen van gewicht. Dat komt ook omdat er ontzettend veel factoren van invloed zijn die hiermee samenhangen. Denk ook aan leefomgeving, armoede en stress. We doen het zo goed mogelijk maar we kunnen het nooit helemaal concreet maken.

Minke Hofstra (VVD). De motie roept met name op tot het verschaffen van inzicht in de kosten en in wat het allemaal oplevert. We willen dan ook graag terugzien of overgewicht ook echt teruggedrongen wordt, dus ook in hoeverre dat meetbaar gemaakt kan worden. Als de wethouder kan toezeggen dat ze dat meeneemt in de voortgangsrapportage, dan kan ik mij daarin vinden.

Wethouder **Vavier** (GroenLinks). Dat inzicht in de kosten kunnen we zeker meenemen in die voortgangsmagazines. Ik heb zojuist echter ook gezegd dat het ongelofelijk lastig is om uitkomsten van de aanpak een-op-een te koppelen aan het verlagen van overgewicht, omdat er ook zoveel andere factoren meespelen. In de jaarverslagen worden bijvoorbeeld ook ervaringsverhalen opgenomen evenals de input van onze samenwerkingspartners. Misschien dat als volgende week het jaarverslag over 2024 er ligt, mevrouw Hofstra en ik op basis daarvan samen nog even kunnen kijken welke informatie er eventueel nog meer nodig zou zijn. Misschien is dat dan het compromis dat we zouden kunnen sluiten vanavond.

Minke Hofstra (VVD). Daar ga ik even over nadenken.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**. Aan het eind van de beraadslagingen gaan we stemmen over de moties.

Aan de orde is:

P. Meldingen straatintimidatie (RIS321086).

De **voorzitter**. Dit debat is aangevraagd door D66.

De beraadslaging wordt geopend.

Marije Mostert (D66). Voorzitter. Iedereen in Den Haag moet veilig over straat kunnen, ongeacht hoe je eruitziet, wat je gelooft of van wie je houdt. Daarom dient D66 de volgende motie in: 'constaterende dat het college de meldcategorie straatintimidatie denhaag.nl per direct gesloten heeft, het college vindt dat slachtoffers van straatintimidatie bij de politie of discriminatie.nl moeten melden

en inzicht in de aard, omvang, verschijningsvormen, slachtoffers, daders en hotspots en de benodigde actie om straatintimidatie (waar mogelijk) te voorkomen hierdoor niet beschikbaar is; van mening dat het meldpunt niet de kans heeft gekregen om echt bekend te worden door de korte tijd dat deze actief is geweest ...'

De **voorzitter**. U heeft een interruptie, meneer Dubbelaar?

Arjen Dubbelaar (Hart voor Den Haag). Mevrouw Mostert leest nu de hele motie voor. Ik vind het prima, maar het is niet gebruikelijk. Normaal doen we alleen het dictum.

Marije Mostert (D66). Ik dacht dat ik wel de motie mocht voorlezen maar geen inbreng.

De **voorzitter**. Je mag een motie altijd kort inleiden. Als mevrouw Mostert ervoor kiest om de hele motie voor te lezen ... Het is een vrij lange motie maar u heeft ook nog spreektijd, mevrouw Mostert. Dus gaat uw gang.

Marije Mostert (D66). Oké, dan vervolg ik.

'... het meldpunt ook niet voldoet aan het beoogde doel van ondertekenaars om te zorgen dat een slachtoffer direct wordt geholpen, omdat een melder slechts via een bandje wordt doorverwezen naar de politie en slachtofferhulp, slachtoffers zich serieuzer genomen voelen als hun melding actief wordt opgepakt, meldingen belangrijk zijn omdat deze inzicht geven in de aantallen van straatintimidatie, de slachtoffers kunnen helpen en bijdragen aan adequate actie, lang niet alle gevallen van straatintimidatie bewezen kunnen worden waardoor aangifte niet altijd mogelijk is, als het melden van straatintimidatie gemeengoed wordt, dit wellicht ook een afschrikwekkende werking gaat krijgen bij daders en we er alles aan moeten doen om straatintimidatie te voorkomen; roept het college op ter compensatie van de sluiting van het meldpunt over te gaan tot een laagdrempelige en gebruiksvriendelijke app, zoals <https://platformoov.nl/stop-intimidatie-app>, waarbij de nadruk vooral wordt gelegd op de ondersteuning van het slachtoffer en een directe link is naar slachtofferhulp en de politie, deze het liefst nog deze zomer te lanceren, maar niet later dan Q4 2025, een pakkende campagne op te zetten met QR-codes op bierviltjes, posters en Boomerangkaarten et cetera die linken naar de app en de raad over de voortgang te informeren.'

Deze motie wordt mede ingediend door de heer Guernaoui van Hart voor Den Haag, Judith Klokkenburg van de ChristenUnie/SGP en Lotte van Basten Batenburg van de Haagse VVD.

De **voorzitter**. Het was inderdaad wel een hele lange inleiding. Meneer Dubbelaar heeft dus ook wel een klein beetje een punt, denk ik, maar we het doen het maar zo.

Leonie Gerritsen (PvdD). Ik ben het er natuurlijk helemaal mee eens dat straatintimidatie niet mag voorkomen en dat iedereen zich veilig moet voelen. Met de app die ik net even heb gedownload, word je echter niet direct geholpen. Er wordt niet direct iets mee opgepakt of opgelost. Dus wat is precies het doel? Gaat het alleen puur om informatie verzamelen? Er gebeurt namelijk niet meer wat betreft het tegengaan van straatintimidatie.

Marije Mostert (D66). Op het moment dat je echt een melding doet, dus als je echt iets invult, krijg je de keuze of je anoniem wil melden of met naam en toenaam. Dan kan je inderdaad ook de plek aangeven. Je krijgt ook de keuze om al dan niet direct te worden gekoppeld aan iemand of dat er contact met je wordt opgenomen. Ik heb hierover ook contact gehad met een aantal gemeentes die dit uitvoeren. D66 ziet dus echt de meerwaarde van deze app. Maar goed, het kan zijn dat er andere apps zijn waarvan u zegt dat die ook heel goed zijn. We willen niet één partij daarin voorrang geven maar dit is er wel een waarvan we hebben gezien dat die echt goed werkt in een aantal grote steden, waaronder Eindhoven.

Leonie Gerritsen (PvdD). Het gaat mij niet per se om de app maar meer om de opvolging. Mensen kunnen meldingen doen tot ze erbij neervallen maar als die niet worden opgepakt, vraag ik mij af of

het dan nog wel meerwaarde heeft. Heeft een hele campagne voor het gebruik van een app dan nog wel meerwaarde? Wat halen we eruit?

Marije Mostert (D66). Dank voor die vraag. In Eindhoven bijvoorbeeld heeft maar liefst 40% van de mensen aangegeven graag te willen dat er contact wordt opgenomen met hen, wat vervolgens ook daadwerkelijk gebeurt. Dan wordt er bijvoorbeeld vanuit het sociaal casemanagement of vanuit de Stichting Slachtofferhulp contact opgenomen met die mensen waar dan weer een vervolg op is. Het is dus niet: je meldt en dat is het dan. Op het moment dat je behoefte hebt, wordt er contact met je opgenomen.

De **voorzitter**. Mevrouw Gerritsen, voor de laatste maal.

Leonie Gerritsen (PvdD). Ik weet niet of mevrouw Mostert dat weet, maar hoeveel vervolgingen van straatintimidatie zijn er werkelijk uit voortgekomen?

Marije Mostert (D66). Dat is natuurlijk een beetje het verschil. Dit is niet een aangifte. Een aangifte doe je bij de politie. We weten dat de kans op vervolging heel klein is. Het is heel goed dat de norm gesteld is dat het strafbaar is, dus dat het gewoon niet mag. Dit is echter niet een instrument om daadwerkelijk tot vervolging over te gaan maar dient als hulp voor de persoon die dit heeft meegemaakt. Dus die 40% die heeft aangegeven behoefte te hebben aan contact, wordt dan bijvoorbeeld geleid richting Slachtofferhulp of een andere instantie.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Is mevrouw Mostert het met de VVD eens dat het ook ongelofelijk waardevol is dat die meldingen er komen omdat we dan weten waar we moeten inzetten op preventie van dit soort ellende op straat? Want dat is natuurlijk een waarde op zich, los van het helpen van slachtoffers en los van het pakken van daders. Als we weten waar het veel gebeurt, kunnen we daar ingrijpen.

Marije Mostert (D66). Ja, dat ben ik volledig met mevrouw Van Basten Batenburg eens. Op het moment dat je weet waar het plaatsvindt, kun je er iets aan doen via actieve handhaving en inrichting van de buitenruimte. Dus dat ben ik volkomen met u eens.

De **voorzitter**. Door mevrouw Mostert, daartoe gesteund door de heer Guernaoui, mevrouw Klokkenburg en mevrouw Van Basten Batenburg, wordt de volgende motie (P.1 D66) ingediend:

Motie P.1 D66 App straatintimidatie

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 8 mei 2025, ter bespreking van het afrondend debat over melden straatintimidatie.

Constaterende dat:

- het college de meldcategorie straatintimidatie denhaag.nl per direct gesloten heeft;
- het college vindt dat slachtoffers van straatintimidatie bij de politie of discriminatie.nl moeten melden;
- inzicht in de aard, omvang, verschijningsvormen, slachtoffers, daders en hotspots en de benodigde actie om straatintimidatie (waar mogelijk) te voorkomen hierdoor niet beschikbaar is.

Van mening dat:

- het meldpunt niet de kans heeft gekregen om echt bekend te worden door de korte tijd dat deze actief is geweest;
- het meldpunt ook niet voldoet aan het beoogde doel van ondertekenaars om te zorgen dat een slachtoffer direct wordt geholpen, omdat een melder slechts via een bandje wordt doorverwezen naar de politie en slachtofferhulp;

- slachtoffers zich serieuzer genomen voelen als hun melding actief wordt opgepakt;
- meldingen belangrijk zijn omdat deze inzicht geven in de aantallen van straatintimidatie, de slachtoffers kunnen helpen en bijdragen aan adequate actie;
- lang niet alle gevallen van straatintimidatie bewezen kunnen worden, waardoor aangifte niet altijd mogelijk is;
- als het melden van straatintimidatie ‘gemeengoed’ wordt, dit wellicht ook een afschrikwekkende werking gaat krijgen bij daders;
- we er alles aan moeten doen om straatintimidatie tegen te gaan.

Roept het college op:

- ter compensatie van de sluiting van het meldpunt over te gaan tot een laagdrempelige en gebruiksvriendelijke app, zoals <https://platformoov.nl/stop-intimidatie-app/>, waarbij de nadruk vooral wordt gelegd op de ondersteuning van het slachtoffer en een directe link is naar slachtofferhulp en de politie;
- deze het liefst nog deze zomer te lanceren, maar niet later dan Q4 2025;
- een pakkende campagne op te zetten met QR codes op bierviltjes, posters en Boomerang kaarten, etc. die linken naar de app;
- de raad over de voortgang te informeren.

En gaat over tot de orde van de dag.

De motie maakt onderdeel uit van de verdere beraadslaging.

Nick Kaptheijns (PVV). Voorzitter. Ik ga niet mijn hele motie voorlezen. Mijn motie heeft als titel 'Achtergrond daders straatintimidatie zo duidelijk mogelijk in kaart brengen'. Het dictum luidt: verzoekt het college samen met betreffende partners zo duidelijk mogelijk de achtergrond van daders in kaart te brengen, zodat straatintimidatie voortvarend kan worden aangepakt.

De **voorzitter**. Door de heer Kaptheijns wordt de volgende motie (P.2 PVV) ingediend:

Motie P.2 PVV Achtergrond daders straatintimidatie zo duidelijk mogelijk in kaart brengen

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 8 mei 2025, ter bespreking van afronding debat Meldingen straatintimidatie (RIS321086).

Constaterende, dat:

- er dit jaar 51 meldingen binnenkwamen via het meldpunt straatintimidatie;
- het meldpunt volgens het college niet het oorspronkelijke doel bereikt om inzicht te krijgen in de aard en de omvang van straatintimidatie en daarom vanaf januari 2025 is gesloten;
- straatintimidatie wordt onderzocht via het jaarlijkse inwonersonderzoek en de tweejaarlijkse Veiligheidsmonitor van het CBS;
- de mogelijkheid bestaat om bij de politie jaarlijks de cijfers van meldingen en aangiftes van straatintimidatie voor Den Haag op te vragen.

Overwegende, dat:

- het van het grootste belang is dat de achtergrond van daders bekend is, zodat beleid daarop kan worden toegespitst en straatintimidatie effectiever kan worden tegengegaan.

Verzoekt het college:

- samen met betreffende partners zo duidelijk mogelijk de achtergrond van daders in kaart te brengen, zodat straatintimidatie voortvarend kan worden aangepakt.

En gaat over tot de orde van de dag.

De motie maakt onderdeel uit van de verdere beraadslaging.

Hera Butt (GroenLinks). Voorzitter. Ik begreep net dat er iets is misgegaan met mijn moties qua doorgeven. Volgens mij waren ze de vorige keer wel op de radar bij bepaalde fracties, maar vandaag blijkbaar niet.

De **voorzitter**. Het is wellicht goed om de medewerker die er wellicht nog mee aan de slag is, te vragen of die ze met gezwinde spoed naar de griffie wil sturen. Dan kunt u ze nu in ieder geval indienen en dan hopen we ze heel snel te ontvangen, zodat het allemaal in orde gemaakt kan worden.

Hera Butt (GroenLinks). Ja. Excuses voor het ongemak, maar het zijn heel goede moties. De eerste motie heeft als titel 'Scholen ga aan de slag met straatintimidatie'. Straatintimidatie is een groot maatschappelijk probleem waarbij ook de gemeente en het onderwijs hun rol moeten pakken om het probleem op te lossen. Voorkomen is beter dan genezen en voorlichting in het onderwijs kan daar een belangrijke rol in spelen. De motie verzoekt het college scholen in Den Haag aan te sporen van het Utrechtse lesprogramma gebruik te maken of om een eigen lesprogramma te ontwikkelen wat breed in Den Haag gebruikt kan worden ...

Nick Kaptheijns (PVV). Dat is natuurlijk allemaal heel nobel, maar we gooien dus weer iets over de schutting richting het onderwijs, waar al helemaal geen plek is voor dit soort zaken. Hoe moeten we dat dan gaan zien? Welke organisaties zijn erbij betrokken? Wie gaan die lespakketten ontwikkelen? Moeten leraren eerst ook nog opgeleid worden?

Hera Butt (GroenLinks). Ik kom zo nog bij die partijen. Die ga ik zo noemen.

Nick Kaptheijns (PVV). Mijn vraag ging niet specifiek over welke organisaties daarbij betrokken zijn. Mijn vraag is of mevrouw Butt denkt dat daar ruimte en plaats voor is in het onderwijs. Hebben ze daarvoor de tijd?

Hera Butt (GroenLinks). Ik denk dat het het wel waard is om te onderzoeken. We hebben een maatschappelijk probleem. Straatintimidatie is echt ernstig voor heel veel mensen, ook in onze stad. Ik heb gezien dat Utrecht een lesprogramma heeft ontwikkeld. Ik vind het het waard om te kijken of Den Haag daar ook gebruik van kan maken. Straatintimidatie is een complex probleem en ik vind dat de overheid er alles aan moet doen om dit te voorkomen. Als dat betekent 'jong beginnen in het onderwijs', dan is dat het minimaal waard om te onderzoeken.

Marije Mostert (D66). Is mevrouw Butt ook bekend met het actieplan Pak straatintimidatie bij de wortel aan, het actieplan van D66?

Hera Butt (GroenLinks). Ja, ik ken het bestaan daarvan.

Marije Mostert (D66). Dan heeft mevrouw Butt mogelijk ook gezien dat in dat actieplan, dat alweer een aantal jaren oud is, precies staat wat er in deze motie staat, ook waar het gaat om de aanpak in Utrecht. Ik ben het heel erg met u eens en ik hoop ook dat scholen de tijd en de ruimte krijgen om extern in te huren hiervoor, maar eigenlijk is dit een beetje een overbodige motie.

Hera Butt (GroenLinks). Ik zie niet dat het een overbodige motie is.

De **voorzitter**. Mevrouw Mostert, voor de laatste maal.

Marije Mostert (D66). Het staat in ons actieplan en daar is een reactie op gekomen van het college. U komt nu, een aantal jaren later, met een motie hierover. U zegt het niet als een overbodige motie te zien. Maar voor mijn beeld, ook voor ons stemgedrag bij de motie, is mijn vraag wel wat deze motie toevoegt en waarom wij voor die motie zouden moeten stemmen.

Hera Butt (GroenLinks). Als D66 het belangrijk vindt om straatintimidatie aan te pakken en ook alle mogelijkheden daartoe te verkennen, bijvoorbeeld ook bij jonge kinderen, dan denk ik dat het goed is als D66 voorstelt. Tenzij D66 denkt dat het nu al heel goed gebeurt bij jonge kinderen op school, maar volgens mij is dat nu niet het geval. Blijkbaar is het plan van D66 onvoldoende uitgevoerd, want in het onderwijs is dit nog niet goed ingebed.

De **voorzitter**. U was door uw moties heen?

Hera Butt (GroenLinks). Nee, ik heb nog slechts het eerste onderdeel van het dictum van mijn eerste motie voorgelezen voordat de interrupties kwamen.

De **voorzitter**. Nou, gaat u rustig verder dan.

Hera Butt (GroenLinks). Dat zal ik doen: verzoekt het college in samenwerking met het onderwijs (naast po en vo ook mbo, hbo en wo) te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om voorlichting over straatintimidatie structureel in te bedden in het onderwijsaanbod in Den Haag, Bureau Halt en de politie bij deze twee interventies actief te betrekken, waarbij ook de ernst en strafbaarheid van straatintimidatie duidelijk naar voren wordt gebracht, te onderzoeken in hoeverre jeugdwerkers en (school)jeugdcoaches een rol kunnen spelen in het bovenstaande en de raad over de voortgang hiervan uiterlijk in Q3 2025 te informeren.

Dan heb ik nog een motie. Straatintimidatie speelt niet alleen in Den Haag maar is in heel Nederland een probleem waar heel veel gemeenten mee te maken hebben. De motie verzoekt het college binnen de G10 een intensieve samenwerking op te zetten voor de strijd tegen straatintimidatie, in die intensieve samenwerking te verkennen of de G10 met een gezamenlijke aanpak tegen straatintimidatie kan komen en de raad over de voortgang hiervan uiterlijk in Q3 2025 te informeren.

De **voorzitter**. Door mevrouw Butt worden de volgende moties (P.3 GL en P.4 GL) ingediend:

Motie P.3 GL De G10 samen tegen straatintimidatie

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 8 mei 2025, ter bespreking van Q Meldingen straatintimidatie (RIS321086).

Constaterende, dat:

- straatintimidatie niet alleen in Den Haag, maar door heel Nederland een probleem is waar gemeenten mee te maken hebben.

Overwegende, dat:

- het nuttig kan zijn als krachten zich bundelen in de strijd tegen straatintimidatie in de vorm van een intensieve G10 samenwerking op dit onderwerp;
- de *samenwerking* van gemeenten op het gebied van de aanpak van straatintimidatie nog lijkt te missen.

Van mening, dat:

- uitwisseling van kennis en ervaringen met betrekking tot interventies en oplossingen voor straatintimidatie ook de Haagse aanpak tegen straatintimidatie ten goede kan komen;
- het programma Veilige Steden nuttig kan zijn in dit kader wat betreft de veiligheid van vrouwen en meisjes, waarbij de nadruk ligt op veiligheid in de openbare ruimte en met het uitgaan. Maar het moet breder dan alleen voor vrouwen en meisjes.

Verzoekt het college:

- binnen de G10 een intensieve samenwerking op te zetten voor de strijd tegen straatintimidatie;

- in die intensieve samenwerking te verkennen of de G10 met een gezamenlijke aanpak tegen straatintimidatie kan komen;
- de raad over de voortgang hiervan uiterlijk in Q3 2025 te informeren.

En gaat over tot de orde van de dag.

Motie P.4 GL Scholen, ga aan de slag met straatintimidatie!

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 8 mei 2025, ter bespreking van Q Meldingen straatintimidatie (RIS321086).

Overwegende, dat:

- straatintimidatie een groot maatschappelijk probleem is, waarbij ook de gemeente en het onderwijs hun rol moeten pakken om dit probleem op te lossen;
- voorkomen beter is dan genezen, en voorlichting in het onderwijs daar een belangrijke rol in kan spelen.

Constaterende, dat:

- de gemeente Utrecht een lesprogramma voor po en vo heeft laten ontwikkelen over straatintimidatie, zodat er vanaf jonge leeftijd gewerkt kan worden aan preventie;
- dit lesprogramma vrij beschikbaar is voor alle scholen in Nederland.

Van mening, dat:

- de verantwoordelijkheid voor het aanpakken, waaronder preventie, van straatintimidatie bij de maatschappij in brede zin ligt.

Verzoekt het college:

- scholen in Den Haag aan te sporen van het Utrechtse lesprogramma gebruik te maken of om een eigen lesprogramma te ontwikkelen wat breed in Den Haag gebruikt wordt;
- in samenwerking met het onderwijs (naast po en vo ook mbo, hbo en wo) te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om voorlichting over straatintimidatie structureel in te bedden in het onderwijsaanbod in Den Haag;
- Bureau Halt en de politie bij deze twee interventies actief te betrekken, waarbij ook de ernst en strafbaarheid van straatintimidatie duidelijk naar voren komt;
- te onderzoeken in hoeverre jeugdwerkers en (school)jeugdcoaches een rol kunnen vervullen in het bovenstaande;
- de raad over de voortgang hiervan uiterlijk in Q3 2025 te informeren.

En gaat over tot de orde van de dag.

De moties maken onderdeel uit van de verdere beraadslaging.

Wethouder **Vavier** (GroenLinks). Voorzitter. Ik begin met motie P.1 D66, App straatintimidatie. Dit onderwerp hebben we vrij uitgebreid besproken in de commissie. Ik heb toen aangegeven dat we gestopt zijn met die app omdat die veel te weinig gebruikt werd om echt goede informatie te verzamelen over waar straatintimidatie zich nou voordoet. Ik heb toen ook gezegd dat die informatie vooral bij de Veiligheidsmonitor en het inwonersonderzoek wordt verzameld, dat dit ook veel representatiever en breder beschikbaar is en dat we op basis daarvan kaarten gaan ontwikkelen van plekken in de stad waar straatintimidatie veel voorkomt. Dus voor het verzamelen van informatie hebben we deze app niet nodig. Het college is het echter wel heel erg met de indieners van deze motie eens en ik denk dat het ook breed gedeeld wordt in deze raad, dat straatintimidatie onacceptabel is en voorkomen moet worden en dat we slachtoffers daarvan altijd moeten ondersteunen. Dat doen we ook op allerlei verschillende manieren. Omdat straatintimidatie sinds 1 juli vorig jaar strafbaar is, hebben

we gemeend, alles overwegende, te kunnen stoppen met deze app. Vandaar dat het college deze motie als overbodig ziet.

Dan motie P.2 PVV, Achtergrond daders straatintimidatie zo duidelijk mogelijk in kaart brengen. Ik kan zeggen dat er al ontzettend veel onderzoek is gedaan naar de achtergrond van daders van straatintimidaties. Daders komen uit alle lagen van de samenleving en variëren in leeftijd maar ze hebben één gemeenschappelijke deler, ze zijn allemaal man. Vandaar dat deze motie overbodig is.

Motie P.3 GL vraagt om binnen de G10 een intensieve samenwerking op te zetten voor de strijd tegen straatintimidatie. Dat is een overbodige motie. Binnen het programma Veilige steden komen de deelnemende gemeenten in verschillende gremia samen. Dus dat is zowel met de G10 als met andere wat kleinere steden. Kennisuitwisseling en samenwerking zijn centrale doelstellingen binnen dat programma. Er vinden maandelijks overleggen plaats en ieder halfjaar ook een werksessie. Werkende interventies worden met elkaar uitgewisseld en gedeeld. We zullen binnen het programma Veilige steden ook nog verkennen hoe wij daarmee actiever naar buiten kunnen treden. Dus deze motie is daarmee overbodig.

Wethouder **Bredemeijer** (CDA). Voorzitter. Het is vanzelfsprekend en er is ook geen twijfel over mogelijk dat het van het allergrootste belang is om alles te doen om het probleem van straatintimidatie tegen te gaan. Ik zal in dat kader nog ingaan op motie P.4 GL, Scholen ga aan de slag met straatintimidatie. Het is mijns inziens echt te makkelijk om dit vraagstuk bij scholen neer te leggen met het verzoek dit op te lossen, wat wellicht overigens een versimpeling is van wat mevrouw Butt hier stelt. Ik vind het wel echt belangrijk om aan te geven dat ik dat onwenselijk vind. Straatintimidatie vindt plaats op straat. Dat kan natuurlijk op de straat voor een school zijn maar in de regel is het zo dat scholen hun verantwoordelijkheid heel goed weten waar het gaat over wat er binnen de school gebeurt en ook nog wel op het schoolplein en in de nabijheid van de school. Maar als het echt gaat om straatintimidatie dan hebben we daar gewoon de politie en het Openbaar Ministerie voor om er vervolging op toe te passen. Als gemeente helpen we daar met alles wat we hebben ook aan mee. Als het gaat om de combinatie van de straat en de school hebben we het netwerk Veilige school waar we als gemeente in opereren en waar ook het OM, de politie en het onderwijs in opereren, om met elkaar tot oplossingen te komen voor dit vraagstuk. Onderwijs heeft dus wel degelijk een rol, maar de verantwoordelijkheid hiervoor leggen bij de scholen, gaat echt niet werken en is ook onwenselijk. Daarom moet ik deze motie ontraden.

Hera Butt (GroenLinks). Er staat ook niet in de motie dat het onderwijs de verantwoordelijkheid draagt om straatintimidatie op te lossen. Er staat wel in dat het onderwijs een rol kan spelen bij de voorlichting. Dat is ook helemaal niet gek, want het onderwijs in Nederland speelt een rol bij heel veel voorlichtingsaspecten. Bijvoorbeeld Bureau Halt werkt al heel lang samen met scholen. Dus waarom zou daarin niet het onderdeel straatintimidatie passen volgens het college?

Wethouder **Bredemeijer** (CDA). Mogelijk is dat ook zo, maar als ik in de motie lees 'structureel in te bedden in het onderwijsaanbod in Den Haag' dan gaan we iets doen wat onze bevoegdheid niet is, omdat we niet gaan over de inhoud van het onderwijs, en leggen we bovendien het onderwijs op dat het dat structureel moet toepassen. Dan hoor ik toch wel degelijk tussen de regels door dat wordt gezegd: dit probleem leggen we ook op jullie bordje als verantwoordelijke. En dat is niet wat ik wenselijk vind. Dus nog los van het feit dat wij niet over de inhoud van het onderwijs gaan, vind ik de suggestie die de motie met zich brengt ook onwenselijk.

Hera Butt (GroenLinks). Ik ben dan toch nog zoekende waar het college dan wel mogelijkheden ziet. We zitten met dit maatschappelijk probleem en daar moeten we wat aan doen. Ik denk dat je onderwijs aan jonge kinderen daarbij niet mag vergeten als je echt wil werken aan preventie en voorlichting. Als het niet structureel kan, is het college dan wel bereid te kijken hoe met Bureau Halt en de politie, het onderwijs hier wel een rol in kan spelen? We doen dat namelijk al bij heel veel voorlichtingsonderwerpen, zoals ten aanzien van drugs. Waarom zou dat niet kunnen ten aanzien van straatintimidatie?

Wethouder **Bredemeijer** (CDA). Zeer zeker. Dat sluit denk ik ook goed aan bij de eerste appreciatie die ik gaf. Ik zou mevrouw Butt tevens in overweging willen geven om de motie aan te houden totdat ik samen met de burgemeester kom met de evaluatie van de samenwerkingsovereenkomst Schoolveiligheid en het netwerk Veilige school. Ik heb toegezegd die evaluatie nog dit kwartaal naar de raad te sturen. Ik denk dat dat ook een goed gesprek kan opleveren om ook de vraag te stellen of straatintimidatie daar wel voldoende in zit, of we daar wel voldoende aan doen en wat de verschillende rollen daarbij zijn, waaronder die van het onderwijs. Dus laten we op basis van die evaluatie de discussie verder gaan voeren. Dat zou ik mevrouw Butt in overweging willen geven.

De **voorzitter**. Mevrouw Butt, voor de laatste maal.

Hera Butt (GroenLinks). Daar voel ik wel wat voor. Ik kan daar wel op wachten. Ik zou het fijn vinden als het college wel alvast de input mee kan nemen door straatintimidatie actief te agenderen op een manier. Ik houd de motie bij dezen dan ook aan.

Wethouder **Bredemeijer** (CDA). Ik zoek dan naar een vorm daarvoor en anders zal ik daarop in de commissie mondeling nog terugkomen, maar dat dit gesprek daar dan onderdeel van is, is denk ik heel goed. Dank aan mevrouw Butt.

De **voorzitter**. Aangezien motie P.4 GL is aangehouden, maakt ze geen onderdeel meer uit van de beraadslaging.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**. Gelet op de rest van het spoorboekje van vanavond zou ik graag nog het volgende willen doorgeven. Nadat we de agendapunten Q en R hebben behandeld zou ik graag nog over willen gaan tot de behandeling van agendapunt Y omdat dat een termijngebonden iets is.

Aan de orde is:

Q. Buitenruimtedebat.

De **voorzitter**. Dit debat is aangevraagd door de heer De Vuyst namens GroenLinks.

De beraadslaging wordt geopend.

Maarten De Vuyst (GroenLinks). Voorzitter. De motie heeft als titel 'Top 10 hindernisbanen' en het dictum ervan luidt: verzoekt het college een top 10 te maken van de meest ontoegankelijke straten voor mensen met en zonder een functiebeperking, in samenwerking met relevante organisaties, met als leidraad de gemaakte toegankelijkheidsproblemenmeldingen en deze te toetsen aan de uitgangspunten en richtlijnen van de Handreiking naar een toegankelijke buitenruimte (RIS 314096) en een plan van aanpak voor deze top 10 te maken zodat deze straten toegankelijker worden voor mensen met en zonder een functiebeperking. Ik dien deze motie in samen met collega Bos.

Noud Dumoulin (VVD). In de motie staat ook dat er een lijst is van 135 unieke meldingen. Dus is die lijst er niet al waarmee het college aan de slag kan?

Maarten De Vuyst (GroenLinks). Er is wel een lijst van 135 unieke meldingen, maar dat is nog niet hetzelfde wat wij bedoelen. Eigenlijk hebben we de aanpak rond de hotspots voor fietsers geprobeerd te kopiëren waar het gaat om mensen met een beperking in de openbare ruimte. Dus ook daar worden meldingen gedaan en aan de hand van die meldingen kun je kijken waar er plekken zijn die notoir beperkend en ver hinderend zijn.

De **voorzitter**. Door de heer De Vuyst, daartoe gesteund door mevrouw Bos, wordt de volgende motie (Q.1 GL) ingediend:

Motie Q.1 GL Top 10 hindernisbanen

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen 8 mei 2025, ter bespreking van Buitenruimte.

Overwegende, dat:

- in de ‘Handreiking naar een toegankelijke buitenruimte’ (RIS314096) de uitgangspunten voor een toegankelijke inrichting van de Haagse buitenruimte voor mensen met en zonder een functiebeperking omschrijft;
- in de ‘Richtlijn toegankelijkheid in de openbare ruimte’ (RIS316007) concrete ontwerprichtlijnen staan;
- er in het Haags Akkoord 2023-2026 (RIS316672) staat, dat bij alle projecten in de buitenruimte toegankelijkheid het uitgangspunt is en een expliciet onderdeel van de planvorming, waarbij ervaringsdeskundigen en experts worden betrokken;
- er in 2024, verspreid over de stad, 135 unieke meldingen gemaakt zijn bij Melding Openbare Ruimte over toegankelijkheidsproblemen, waarvan het grootste deel niet-obstakelvrije trottoirs betrof (RIS321457);
- meldingen, zoals (onveilige) verkeerssituaties of problemen met rateltickers die wel een link hebben met toegankelijkheid, vaak onder andere categorieën worden geregistreerd (RIS321457);
- voor verkeersveiligheid de aanpak van black spots een prioriteit is, de verkeersveiligheid verbeteren op plekken waar veel ongelukken plaatsvinden. Op basis van een ongevallen- en verkeersanalyse wordt bepaald welke maatregelen nodig zijn (RIS313813).

Constaterende, dat:

- toegankelijkheid zich vooral focust op de ontwerpfase van projecten, de inrichting;
- er schouwingen plaats vinden, maar niet specifiek op toegankelijkheid;
- inwoners en relevante organisaties uit de stad hebben aangegeven dat verschillende straten vaak niet toegankelijk zijn voor mensen met en zonder een functiebeperking.

Verzoekt het college:

- een top 10 te maken van de meest ontoegankelijke straten voor mensen met en zonder een functiebeperking, in samenwerking met relevante organisaties, met als leidraad de gemaakte toegankelijkheidsproblemen meldingen en deze te toetsen aan de uitgangspunten en richtlijnen van de ‘Handreiking naar een toegankelijke buitenruimte’ (RIS314096);
- een plan van aanpak voor deze top 10 te maken zodat deze straten toegankelijker worden voor mensen met en zonder een functiebeperking.

En gaat over tot de orde van de dag.

De motie maakt onderdeel uit van de verdere beraadslaging.

Lesley Arp (SP). Voorzitter. Ik heb een motie met als titel 'Legaal spuiten in alle stadsdelen' en die verzoekt het college te onderzoeken welke locaties geschikt zouden kunnen zijn om in ieder stadsdeel ten minste één Legale Graffiti Locatie te faciliteren en de resultaten te delen met de raad voorafgaand aan het debat over het nieuwe buitenkunstbeleid. Deze motie wordt mede ingediend door mevrouw Faïd van de Haagse Stadpartij en mevrouw Gerritsen van de Partij voor de Dieren.

Noud Dumoulin (VVD). Is de motie bedoeld om die verschrikkelijke illegale tags op treinen, bruggen en transformatorhuisjes te verminderen?

Lesley Arp (SP). Kijkend naar de onderbouwing van de motie, dan is die tweeledig. Enerzijds vinden wij ook dat vrije of legale spuitplekken ook een plek kunnen zijn voor vrije expressie en creativiteit. Tegelijkertijd is er de gemeentelijke aanpak - ik wijs ook op het jaarverslag van het meldpunt graffiti - waarbij het college zelf aangeeft dat het ook een onderdeel is van de bestrijding van illegale graffiti. Je ziet ook dat men daar heel veel geld aan kwijt is en dat je een substantieel lager bedrag kwijt bent aan legale spuitplekken. Je kunt er niet exacte wetenschap op loslaten maar we denken wel dat het ook een preventief middel kan zijn.

Noud Dumoulin (VVD). Door die twee bedragen te noemen en te zeggen dat die € 24.000 veel lager is dan die preventie, impliceert de indiener wel dat er een verband is, terwijl het verleidelijke van illegaal spuiten is dat het zo spannend is om een bushokje, een transformatorhuisje of een trein te bekladden. Dus dan gebruik ik die € 24.000 liever om de troep die nu al in de openbare ruimte is, beter schoon te maken. Hoe kijkt de indiener daarnaar?

Lesley Arp (SP). Ik denk dat het goed zou zijn als deze plekken beter verspreid zijn over de stad. Het is een locatie-inventarisatie. De gemeente geeft zelf aan dat het ook een onderdeel is van de aanpak. Voor nu is het gewoon een inventarisatie. De motie is wat betreft de SP tweeledig. Het is een onderdeel van de bestrijding van illegale graffiti. Zeker als het op privé-eigendom gebeurt, snap ik dat dat heel vervelend is. Maar we zien het ook als een manier om ervoor te zorgen dat waar het gaat om mensen die op een artistieke manier hun ding willen doen, er meer mogelijkheden zijn dan alleen de vier plekken die er nu zijn.

De **voorzitter**. Door mevrouw Arp, daartoe gesteund door mevrouw Faïd en mevrouw Gerritsen, wordt de volgende motie (Q.2 SP) ingediend:

Motie Q.2 SP Legaal spuiten in alle stadsdelen

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 8 mei 2025, ter bespreking van Buitenruimtedebat.

Constaterende, dat:

- er in heel Den Haag maar vier plekken zijn waar je legaal graffiti mag spuiten;
- het college bij het jaarverslag van Meldpunt Graffiti aangeeft “Een onderdeel van de bestrijding van illegale graffiti is het creëren van mogelijkheden voor graffiti-artisten om op een legale wijze graffiti aan te brengen”;
- het inwonersonderzoek Graffitibeleid van 2024 toont dat er draagvlak is (59%) voor het aanbrengen van legale graffiti om illegale graffiti te verminderen;
- naar aanleiding van de aangenomen motie ‘Erkenning voor street art’ (RIS319586) street art door het college wordt erkend als formele kunstvorm en een volwaardige plek hoort te krijgen in het gemeentebeleid.

Overwegende, dat:

- er op dit moment geen voornemens zijn van het college om het aantal Legale Graffiti Locaties uit te breiden;
- in 2024 € 130.000,- is uitgegeven aan het verwijderen van illegale graffiti en posters/stickers, exclusief personeelskosten voor de medewerkers van Meldpunt Graffiti;
- de kosten voor de Legale Graffiti Locaties met € 24.000,- veel lager liggen;
- graffiti locaties niet slechts dienen ter bestrijding van illegale graffiti, maar ook een wijkfunctie bedienen, een plek voor vrije creatieve expressie en oefening voor (amateur)kunstenaars;
- de huidige spuitplekken grotendeels bij skateparken zijn, terwijl er ook gedacht kan worden aan het beschikbaar maken van andere soorten plekken als tunneltjes, muurtjes of viaducten.

Verzoekt het college:

- te onderzoeken welke locaties geschikt zouden kunnen zijn om in ieder stadsdeel ten minste één Legale Graffiti Locatie te faciliteren;
- de resultaten te delen met de raad voorafgaand aan het debat over het nieuwe buitenkunstbeleid.

En gaat over tot de orde van de dag.

De motie maakt onderdeel uit van de verdere beraadslaging.

Carlos Martinez van Andel (Hart voor Den Haag). Voorzitter. Ik heb twee moties. De eerste gaat over een speciaal meldpunt voor slechte bestrating. In het verleden hebben we zo'n meldpunt gehad waar ook heel veel meldingen binnenkwamen, maar dat meldpunt is er niet meer. Vandaar deze motie met als dictum: verzoekt het college een speciaal meldpunt in te stellen waar inwoners eenvoudig melding kunnen maken van slechte bestrating en dit meldpunt breed bekend te maken op en via de gemeentelijke website, sociale media en andere relevante kanalen.

De tweede motie gaat over afvalvangnetten in Haagse parken, gezien het vele afval dat daar rondslingerd. Het dictum ervan luidt: verzoekt het college in kaart te brengen waar er in de Haagse drukbezochte parken zoals het Zuiderpark, Park Madestein, de Paleistuin en het Westduinpark afvalnetten geplaatst kunnen worden en de raad over de uitkomsten te informeren.

Maarten De Vuyst (GroenLinks). Ik heb nog een vraag over de eerste motie. Is het namelijk wel nodig om zo'n meldpunt in te stellen? Je hebt al meldingen.denhaag.nl waar je dat ook al kunt doen. Is dat niet afdoende?

Carlos Martinez van Andel (Hart voor Den Haag). Nee, want daar is niet duidelijk waar je over slechte of gevaarlijke bestrating een melding kunt doen. Daar heb je alleen de term 'melding openbare ruimte'. Wij weten in ons jargon wat dat betekent maar bewoners van de stad weten dat vaak niet.

Maarten De Vuyst (GroenLinks). Dan zou ik tot een andere oplossing komen, namelijk dat dat daar dan beter aangegeven moet worden in plaats van een nieuw meldpunt in te stellen waar ook weer ruchtbaarheid en bekendheid aan gegeven moet worden omdat je daar anders niets aan hebt.

Carlos Martinez van Andel (Hart voor Den Haag). Dat begrijp ik, maar waar het om gaat is het volgende. Op de website van de gemeente Den Haag kun je nu zo'n beetje alles melden: wateroverlast, rattenoverlast, meeuwenoverlast en noem maar op. Maar als je de term 'gevaarlijke of slechte bestrating' invoert, vind je daar niets over. Wij vinden het belangrijk dat bewoners makkelijk via de website van de gemeente kunnen vinden waar en hoe ze dat kunnen melden.

De **voorzitter**. Meneer De Vuyst, voor de derde maal.

Maarten De Vuyst (GroenLinks). Maar nu zegt u eigenlijk wat ik u net vroeg, namelijk om gewoon de site van de gemeente te gebruiken. Dit terwijl de motie vraagt om een speciaal meldpunt in te stellen. Maar eigenlijk vraagt u ook om de website te verbeteren. Dan zou u dat in het dictum moeten zetten, zou mijn constructieve suggestie zijn.

Carlos Martinez van Andel (Hart voor Den Haag). Dat is een goede tip die ik in overweging neem. Bij de meldpunten die we nu hebben op de website staat een heel handige groene knop met 'meld'. Dat is eigenlijk wat ik bedoel met deze motie.

Leonie Gerritsen (PvdD). Ik heb een vraag over de andere motie. Ik vraag mij namelijk af wat de voordelen zijn van zo'n net ten opzichte van een afgesloten vuilnisbak.

Carlos Martinez van Andel (Hart voor Den Haag). Het punt is dat die afvalbakken in de parken vaak vol zijn. We zien dat iedere zomer voorbijkomen. Er zijn onvoldoende afvalbakken in die parken. Zo'n

net heeft een aantrekkende werking, zoals ook bij een stoplicht, in de zin dat mensen daar sneller hun afval in deponeren in plaats van dat hele parken bezaaid liggen met vuilnis.

Leonie Gerritsen (PvdD). Ik begrijp waar het vandaan komt. Ik zou dan eerder zeggen: ga die vuilnisbakken vaker legen of plaats meer vuilnisbakken. Het lastige van die netten is, dat er makkelijk dingen uit kunnen vallen. Als je het in parken doet, worden er ook etensresten in gegooid waar dieren op af kunnen komen die dan ook weer in die netten verstrikt kunnen raken. Een afgesloten vuilnisbak is wat dat betreft echt handiger. Daar zouden dan toch meer van kunnen komen?

Carlos Martínez van Andel (Hart voor Den Haag). Daar hebben we twee jaar geleden een motie voor ingediend en toen zei de wethouder dat er voldoende afvalbakken waren. Nou, dat is wat ons betreft ook niet aan de orde. Dus vandaar deze wat meer laagdrempelige oplossing.

De **voorzitter**. Mevrouw Gerritsen, voor de laatste maal.

Leonie Gerritsen (PvdD). Ik denk eerlijk gezegd dat het niet uitmaakt. Je kan het moeilijker schoonhouden en het is niet per se makkelijker te legen. Eigenlijk zet je een minder goed functionerende vuilnisbak naast de vuilnisbak.

Carlos Martínez van Andel (Hart voor Den Haag). Je plaatst juist een extra optie die een aantrekkende werking heeft. Mensen zijn veel sneller geneigd hun afval in zo'n net te gooien dan het te gooien naast een volle afvalcontainer.

Maarten De Vuyst (GroenLinks). Ik ben toch ook nog een beetje zoekende. De heer Martínez van Andel is het toch met mij eens dat er best veel afval door een net heen valt, dus dat het woord 'net' eigenlijk al niet zo heel handig is?

Carlos Martínez van Andel (Hart voor Den Haag). Je hebt visnetten. Je hebt netten met grotere gaten. Je moet de gaten in dit geval natuurlijk zo klein mogelijk maken.

De **voorzitter**. Het wordt nu bijna filosofisch.

Maarten De Vuyst (GroenLinks). Als je dan die gaten oneindig klein maakt, krijg je een dicht net, wat we ook wel een zak noemen. Dan hebben we afvalzakken. Het is dan handiger om die wat steviger te maken en dan heb je afvalbakken. Ik neem aan dat de heer Martínez van Andel snapt wat ik bedoel. Je gooit iets weg wat vervolgens door dat net heen valt. En u had het zo-even over zo'n net bij stoplichten. Dat wordt daar dan een teringzooi.

(Hilariteit)

De **voorzitter**. Het wordt een beetje een rotzooitje, bedoelt u te zeggen, neem ik aan.

Maarten De Vuyst (GroenLinks). Ja, sorry, hoewel het volgens mij gewoon een Haags woord is en ik vind dat er nu een beetje overdreven op wordt gereageerd. Laat ik dan zeggen: het wordt een bende. In ieder geval begrijpt meneer Martínez van Andel mij prima.

Carlos Martínez van Andel (Hart voor Den Haag). Het gaat natuurlijk om de psychologie erachter. Zo'n net heeft een aantrekkende werking en nodigt de mensen dus uit om hun afval daar achter te laten in plaats van naast de volle afvalbakken of ergens willekeurig in een park.

De **voorzitter**. Meneer De Vuyst, heel kort, want ik wil nu zo op de valreep van deze vergadering niet een hele verhandeling over een net.

Maarten De Vuyst (GroenLinks). Compleet constructief: ik stel voor een basketbalring zonder net boven een afvalbak.

De **voorzitter**. Ik hoor dat meneer Martinez van Andel hier niet meer op wil reageren. Netcongestie!
Door de heer Martinez van Andel worden de volgende moties (Q.3 HvDH en Q.4 HvDH) ingediend:

Motie Q.3 HvDH Afvalvangnetten in Haagse parken

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 8 mei 2025, ter bespreking van het Buitenruimtedebat.

Constaterende, dat:

- Haagse parken tijdens de zomerperiode druk worden bezocht;
- op drukke dagen er veel afval achterblijft in de parken;
- beschikbare afvalcontainers in de parken snel vol zijn;
- bezoekers hun afval daarom niet (meer) kwijt kunnen in de daarvoor bestemde afvalbakken/containers.

Overwegende, dat:

- het plaatsen van zogenaamde afvalnetten in Haagse parken een positieve bijdrage kan leveren aan het kwijt kunnen van afval;
- afvalnetten een aantrekkende werking hebben om afval in het net te achter te laten;
- de Haagse parken door het gebruik van afvalnetten minder vervuild zullen zijn.

Verzoekt het college:

- in kaart te brengen waar er in de Haagse drukbezochte parken zoals het Zuiderpark, Park Madestein, de Paleistuin en het Westduinpark afvalnetten geplaatst kunnen worden en de raad over de uitkomsten te informeren.

En gaat over tot de orde van de dag.

Motie Q.4 HvDH Speciaal meldpunt slechte bestrating

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 3 april 2025, ter bespreking van het Buitenruimtedebat.

Constaterende, dat:

- de website van de gemeente Den Haag geen aparte pagina over slechte bestrating bevat;
- slechte bestrating kan leiden tot gevaarlijke situaties voor voetgangers, fietsers en andere weggebruikers;
- inwoners regelmatig meldingen maken van verzakte stoepen, losse tegels en andere gebreken in de bestrating.

Overwegende, dat:

- een laagdrempelig, toegankelijk en duidelijk op de website aangegeven meldpunt “slechte bestrating” kan bijdragen aan een snellere signalering en oplossing van bestratingsproblemen;
- inwoners beter geïnformeerd kunnen worden over de status en afhandeling van hun meldingen;
- een gecentraliseerd meldpunt de gemeente en de stadsdelen sneller inzicht kan geven met betrekking tot uit te voeren noodreparaties.

Verzoekt het college:

- een speciaal meldpunt in te stellen waar inwoners eenvoudig melding kunnen maken van slechte bestrating; dit meldpunt breed bekend te maken op en via de gemeentelijke website, sociale media en andere relevante kanalen.

En gaat over tot de orde van de dag.

De moties maken onderdeel uit van de verdere beraadslaging.

Janneke Holman (PvdA). Voorzitter. Ik heb de motie Niet geknecht door auteursrecht. Die dien ik in naar aanleiding van de fontein op het Vaillantplein die we niet kunnen vergroenen omdat er auteursrecht op rust van de kunstenaar. Om zoiets in de toekomst te voorkomen, deze motie met als dictum: verzoekt het college de raad te informeren over het huidige beleid rond het plaatsen van (grote) kunstwerken in de openbare ruimte en in te gaan op auteursrechtelijke bescherming, te onderzoeken hoe er aanvullende afspraken gemaakt kunnen worden met (toekomstige) kunstenaars, zodat het plaatsen van een (groot) object in de openbare ruimte geen belemmering vormt voor eventuele toekomstige aanpassingen vanwege nieuwe stedenbouwkundige inzichten of wensen, bijvoorbeeld met het oog op uitdagingen rond de mobiliteitstransitie, klimaatadaptatie, verduurzaming en vergroening. Deze motie wordt mede ingediend door de heer Mahmood van DENK en mevrouw Gerritsen van de Partij voor de Dieren.

De **voorzitter**. Door mevrouw Holman, daartoe gesteund door de heer Mahmood en mevrouw Gerritsen, wordt de volgende motie (Q.5 PvdA) ingediend:

Motie Q.5 PvdA Niet geknecht door auteursrecht

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 8 mei 2025, ter bespreking van de afronding van het Buitenruimtedebat.

Constaterende, dat:

- de fontein op rotonde op het Vaillantplein momenteel niet vergroend of aangepast kan worden, omdat de fontein na het overlijden van de kunstenaar nog 70 jaar auteursrechtelijk beschermd is (afdoening motie ‘Maak werk van vergroenen rotonde Vaillantlaan’, RIS310605).

Overwegende, dat:

- het onwenselijk is dat grote delen van onze buitenruimte niet aangepast of vergroend kunnen worden aan de hand van nieuwe stedenbouwkundige inzichten of wensen, bijvoorbeeld met het oog op huidige of toekomstige uitdagingen rond de mobiliteitstransitie, klimaatadaptatie, verduurzaming en vergroening, omdat er auteursrecht op rust;
- het college in de commissievergadering aangaf dat ook recenter grote objecten in de openbare ruimte zijn geplaatst waar auteursrecht van de kunstenaar op rust, zoals aan de Schenkkade.

Verzoekt het college:

- de raad te informeren over het huidige beleid rond het plaatsen van (grote) kunstwerken in de openbare ruimte, en in te gaan op auteursrechtelijke bescherming;
- te onderzoeken hoe er aanvullende afspraken gemaakt kunnen worden met (toekomstige) kunstenaars, zodat het plaatsen van een (groot) object in de openbare ruimte geen belemmering vormt voor eventuele toekomstige aanpassingen vanwege nieuwe stedenbouwkundige inzichten of wensen, bijvoorbeeld met het oog op uitdagingen rond de mobiliteitstransitie, klimaatadaptatie, verduurzaming en vergroening;.

En gaat over tot de orde van de dag.

De motie maakt onderdeel uit van de verdere beraadslaging.

Wethouder **Barker** (PvdD). Voorzitter. Motie Q.1 GL over de hindernisbanen kan ik aan het oordeel van de raad laten. Natuurlijk sta ik er positief in om een inventarisatie te maken, wel onder de voorwaarde dat het niet een soort van budgettaire verdeckte claim is, aangezien er specifiek geen budget is om dit op te lossen. Dus we gaan de inventarisatie doen en dan mag de raad bepalen of we het dan eventueel later moeten gaan uitvoeren.

Motie Q.2 SP over het legaal spuiten kan ik ook aan het oordeel van de raad laten. Wel wil ik nog meegeven dat het nieuwe buitenkunstbeleid er nog aan komt, wat een collegestuk zal zijn, waarbij de raad zelf kan bepalen wanneer hij die bespreekt. Het is overigens niet per se gezegd dat we dit onderzoek voorafgaand aan die bespreking doen. Het is natuurlijk geheel aan de raad om te bepalen wanneer ze dat willen bespreken. We gaan in ieder geval ons best doen om snel te kijken naar die vier plekken als onderzoek.

Dan kom ik op motie Q.5 PvdA over het auteursrecht. Dit onderwerp hebben we al vaker besproken in het kader van een specifiek plein. Ik had dan ook al toegezegd om een extra juridische check te doen, maar in de basis lijkt het mij prima om hiernaar te kijken en er dan op terug te komen, bijvoorbeeld rond het buitenkunstbeleid, waarvoor mevrouw Bruines de verantwoordelijk wethouder is. Het kan zijn dat we het tegelijkertijd laten lopen of dat we er op andere manier invulling aan geven en we het tegelijk doen met de toezegging.

Het college is iets kritischer over motie Q.4 HvDH. Het ligt er ook een beetje aan hoe je die motie interpreteert, maar als college zijn we er niet voor om een nieuw meldpunt in te richten. We hebben gezien dat via de website meldingen.denhaag.nl er over het onderwerp straatwerk inmiddels 2244 meldingen worden gedaan in een jaar. Dus op zichzelf werkt het meldingssysteem wel. Als Hart voor Den Haag bereid is om de motie aan te houden, ben ik wel bereid om naar die meldingen te kijken en of we dit niet in het lijstje van onderwerpen kunnen zetten, zodat als je een melding doet je ook kunt zien dat het over dat onderwerp gaat, mocht er bij mensen verwarring over bestaan. Wel moet ik zeggen dat uit genoemde meldingen niet per se blijkt dat die verwarring er is en dat het onduidelijk is. Ik kan dus toezeggen dat we naar die lijst kijken, maar de motie als zodanig zou ik willen ontraden.

De **voorzitter**. Dan geef ik het woord aan wethouder Kapteijns. Aangezien het college ruim door zijn spreektijd heen is, zou ik echt willen vragen om het puur bij de appreciaties te houden.

Wethouder **Kapteijns** (GroenLinks). Voorzitter. Motie Q.3 HvDH over afvalnetten in Haagse parken wil het college graag ontraden. Het college is geen voorstander van het plaatsen van dit soort blikvangers, omdat de ervaring leert dat veel afval niet in het net terechtkomt maar ernaast, wat vervolgens weer nieuwe troep gaat opleveren. Bovendien doen we al echt heel veel extra dingen om bijvoorbeeld in het Zuiderpark afvaloverlast te voorkomen. Vorig jaar zijn er zes extra bovengrondse containers geplaatst. Daarnaast zijn er extra afvalploegen die ook vroeg in de ochtend het park schoonmaken. Dat staat ook allemaal in het aanvalsplan afval. Er is dus geen noodzaak tot het plaatsen van afvalnetten, zodat het college de motie echt moet ontraden.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**. Straks stemmen we over de ingediende moties.

Aan de orde is:

R. Raadsmededeling Noodverordening NAVO-top (RIS321925).

De **voorzitter**. Dit debat is aangevraagd door de VVD.

De beraadslaging wordt geopend.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Voorzitter. De NAVO-top komt eraan en daar zijn wij als Haagse VVD heel trots op. Maar op dit moment komen we wel met een motie die ervoor kan zorgen dat het in de stad nog net een beetje beter valt. Die dien ik heel graag in samen met Hera Butt van GroenLinks. De motie verzoekt het college om het kabinet te verzoeken om als gebaar naar Hagenaars het ov in Den Haag gedurende de NAVO-top gratis te maken.

Fatima Faïd (HSP). Wij gaan deze motie natuurlijk van harte steunen. Wel vroeg ik mij nog af of het hierbij gaat om een specifiek gebied. Dan mijn tweede vraag. Waarom maken we er niet gewoon een pilot van om gedurende een wat langere tijd te kijken hoe dat gratis openbaar vervoer nou precies werkt en of dat ons heel veel voordelen oplevert? Hoe kijkt de VVD hiertegenaan?

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Ik gok dat het kabinet dat niet gaat willen betalen. En om serieus in te gaan op de eerste vraag van mevrouw Faïd: ja, het gaat wat ons betreft om heel Den Haag. Dus het zou gaan om de HTM en natuurlijk alle bussen binnen de hele stad. Wij denken als VVD dat we dat niet breder moeten trekken. Dat zou ook ongelofelijk duur zijn waarvoor we ook geen dekking kunnen leveren. In het kader van die hele bijzondere NAVO-top die veel impact heeft op de hele stad vind ik dat je dit in deze uitzonderlijke situatie wel kan vragen van het kabinet, zoals dat ook in andere landen is gebeurd waar een NAVO-top was.

Fatima Faïd (HSP). Nogmaals, wij vinden het een goed idee. De motie is een verzoek aan het kabinet. Dan zouden we dus ook aan het kabinet kunnen vragen om dit voor een langere tijd te doen en om Den Haag als een pilot hiervoor te gebruiken. Als iedereen zo hartstikke trots is op die NAVO-top die echter ook heel veel overlast voor de stad betekent, dan is zo'n pilot eigenlijk wel een soort geste naar de stad. Hoe kijkt u daartegenaan?

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Ik ben persoonlijk geen fan van kansspelen. Ik denk dat in dit geval de kansen op succes groter zijn als we dat niet doen, maar ik nodig mevrouw Faïd van harte uit om te zijner tijd zelf met een voorstel te komen over zo'n pilot zoals zij die voor ogen heeft. En wie weet zijn wij dan wel te overtuigen als VVD.

Leonie Gerritsen (PvdD). Grappig dat mevrouw Van Basten Batenburg over kansspelen begon, want ik wilde haar met haar specialistische kennis van het desbetreffende ministerie net vragen hoe groot zij de kans acht dat dit kabinet dat zo'n beetje de halve MRDH heeft wegbezuinigd, gratis ov voor Den Haag kan regelen.

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Het is de hele raad bekend hoe de Haagse VVD denkt over die bezuinigingen en van die Haagse VVD maak ik gelukkig onderdeel uit in mijn functie in deze raad. Ik denk dat er echt een hele serieuze vraag moet worden gesteld. In de commissie hebben we het er ook over gehad. Ik vond dat de burgemeester toen echt teleurstellend reageerde door eigenlijk al een eigen duiding te geven waardoor ik de conclusie heb getrokken dat we als raad nu echt een flinke zet moeten geven. Dus daar is deze motie voor bedoeld. Dan vertrouw ik er wel op dat wanneer de burgemeester die geest eenmaal te pakken heeft, hij ook een heel overtuigende man is.

De **voorzitter**. Verder voeren we de druk niet op.

Adeel Mahmood (DENK). Het is een hele sympathieke motie, ook als geste richting de stad. Mevrouw Gerritsen zei net echter ook al dat er vanuit het kabinet enorme bezuinigingen zijn richting ook het ov. Is het dan niet beter om een lobby in te zetten om de schade daarvan te minimaliseren in plaats van je te richten op die twee dagen van de NAVO-top. Hoe kijkt u daarnaar?

Lotte van Basten Batenburg (VVD). Dat gebeurt natuurlijk al volop van alle kanten en ook wij doen daaraan mee richting onze eigen partij. Dat zou iedere partij die hier zit en die een landelijke afvaardiging heeft volgens mij ook moeten doen, want het is heel belangrijk voor de stad. Dit is wel een echt heel bijzonder evenement. Ik vind dan ook dat we dan iets extra's mogen vragen, ook richting onze stad. Wij brengen er offers voor als stad en ik ben er echt van overtuigd dat we er ook wat voor

terugkrijgen. Ik sta dan ook met trots naar die top te kijken. Ik fietste vanmorgen deze kant op en zag de contouren van de gebouwen op de weg. Bizar om te zien maar ook heel mooi om te zien dat het nu eindelijk dichterbij gaat komen, maar we mogen er wel iets voor terugvragen richting de stad voor die paar dagen waar het om gaat. Daarvoor is deze motie bedoeld.

De **voorzitter**. Door mevrouw Van Basten Batenburg, daartoe gesteund door mevrouw Butt, wordt de volgende motie (R.1 VVD) ingediend:

Motie R.1 VVD Gratis OV tijdens de NAVO-top

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 8 mei 2025, ter bespreking van de raadsmededeling Noodverordening NAVO-top (RIS321925).

Constateerend dat:

- Den Haag de organisator is van de NAVO-top eind juni 2025;
- deze top het grootste evenement is dat ooit is georganiseerd in Nederland met een grote impact op de stad;
- tijdens de NAVO-top delegaties begeleid door politiestoetjes zullen af- en aanrijden, waardoor het verkeer in de stad wordt verstoord;
- in andere Europese steden tijdens recente NAVO-toppen het stedelijk OV gratis was voor reizigers als gebaar naar bewoners en ondernemers en om hen een aantrekkelijk alternatief te bieden.

Overwegende dat:

- gratis reizen met het OV kan bijdragen aan beperking van de drukte op de weg tijdens de top;
- door het OV gratis te maken voor reizigers klanten gemakkelijker hun weg naar winkels en horeca kunnen vinden, wat goed is voor Haagse ondernemers.

Van mening dat:

- de kosten van het gratis maken van stedelijk OV voor reizigers door de Rijksoverheid zouden moeten worden gedragen.

Verzoekt het college:

- het kabinet te verzoeken om als gebaar naar Hagenaars het OV in Den Haag gedurende de NAVO-top gratis te maken.

En gaat over tot de orde van de dag.

De motie maakt onderdeel uit van de verdere beraadslaging.

De **voorzitter**. Dan geef ik graag het woord aan de burgemeester voor zijn appreciatie van de motie.

De heer **Van Zanen**. Voorzitter. Mevrouw Van Basten Batenburg heeft zojuist al een samenvatting gegeven van de commissie, zodat ik het daarbij kan laten. Ik zou mevrouw Faïd er nog op willen wijzen dat we laatst als Den Haag een zeer briljant voorstel voor een pilot hadden. Dus ja, dat lukt niet altijd. De ene pilot is de andere niet, zoals bijvoorbeeld die over kleinere stembiljetten. Niet waar, mevrouw Van Doorn? Dus oordeel raad.

De **voorzitter**. Ja, mochten we die vergeten zijn, die hebben we inderdaad ook nog gehad, de kleine stembiljetten. Kent u die mop van die kleine stembiljetten? Die komen er niet!

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**. Aan het eind van de beraadslagingen gaan we stemmen over de motie.

Mevrouw Butt, u heeft een punt van orde?

Hera Butt (GroenLinks). Niet zozeer een punt van orde maar ik zou graag een motie willen aanhouden. Dat is motie P.3 GL, De G10 samen tegen straatintimidatie.

De **voorzitter**. Dus daarmee zijn eigenlijk uw beide moties onder agendapunt P aangehouden?

Hera Butt (GroenLinks). Dat klopt.

De **voorzitter**. Nou, toch goed dat u ze ingediend heeft dan.

(Hilariteit)

Hera Butt (GroenLinks). Ik geloof dat het niet heel gepast is als de voorzitter hier ook een inhoudelijke appreciatie geeft. Dat was wel gepast geweest als u ergens anders in de zaal had gezeten, meneer de voorzitter. Vindt u niet?

De **voorzitter**. Het was even met een knipoog, mevrouw Butt. Het was namelijk nogal een administratie om het allemaal te verwerken. Dus nu beide moties zijn aangehouden, vond ik dat ik mij die opmerking een klein beetje kon permitteren.

Hera Butt (GroenLinks). Nou, vooruit dan maar!

De **voorzitter**. We nemen er straks een drankje op.

Aangezien motie P.3 GL is aangehouden, maakt ze geen onderdeel meer uit van de behandeling.

Aan de orde is:

Y. Vervoerplanprocedure 2026 MRDH.

De **voorzitter**. Dit debat is aangevraagd door de Partij voor de Dieren.

De beraadslaging wordt geopend.

Leonie Gerritsen (PvdD). Voorzitter. Ik heb even zitten twijfelen en zitten wikken en wegen met deze motie, omdat we eigenlijk pas gister de aangepaste brief kregen waarop we dan konden reageren. Dus ik dien de motie in zoals ik die ook de vorige keer heb ingediend en dan is het aan de wethouder om daar een reactie op te geven. Het is de motie Onderzoek nut en noodzaak halte Stuyvesantstraat, waarvan het dictum luidt: verzoekt het college in gesprek te gaan met Wijkberaad Bezuidenhout, Voorall en andere stakeholders om de maatschappelijke functie van de halte Stuyvesantstraat in kaart te brengen en de uitkomsten van deze gesprekken en een gedegen afweging over het sluiten of openen van de halte te delen met de raad. De motie dien ik in samen met Coen Bom van Hart voor Den Haag.

De **voorzitter**. Door mevrouw Gerritsen, daartoe gesteund door de heer Bom, wordt de volgende motie (Y.4 PvdD) ingediend:

Motie Y.4 PvdD Onderzoek nut en noodzaak halte Stuyvesantstraat

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 8 mei 2025, ter bespreking van het voorstel van het college inzake de vervoerplanprocedure 2026 MRDH.

Constaterende, dat:

- in het HTM Vervoerplan 2025 staat opgenomen dat halte Stuyvesantstraat (tram 2 en bus 23) wordt opgeheven;
- de OV situatie in Bezuidenhout verandert door het verplaatsen van een halte van lijn 6;
- uit participatie naar voren komt dat bewoners de halte Stuyvesantstraat missen.

Overwegende, dat:

- HTM vooral de factoren ‘aantal reizigers’ en ‘tijdswinst’ mee laat wegen in het al dan niet sluiten van haltes;
- voor gebruikers ook factoren als ‘bereikbaarheid zorginstellingen’ en ‘drukke weg oversteken’ meewegen;
- de gemeente Den Haag hier ook oog voor wil hebben in het kader van toegankelijkheid.

Verzoekt het college:

- in gesprek te gaan met Wijkberaad Bezuidenhout, Voorall en andere stakeholders om de maatschappelijke functie van de halte Stuyvesantstraat in kaart te brengen;
- de uitkomsten van deze gesprekken en een gedegen afweging over het sluiten of openen van de halte te delen met de raad.

En gaat over tot de orde van de dag.

De motie maakt onderdeel uit van de verdere beraadslaging.

Caroline Peeck (VVD). Voorzitter. Het aantal ernstige incidenten in het ov is in 2024 verdubbeld ten aanzien van 2023. Vooral van vrouwen in alle leeftijdscategorieën horen we dat ze zich er vaak onveilig voelen. Voor de Haagse VVD wordt in de voorliggende reactie van het college te weinig het belang van veiligheid in het ov verwoord. Daarom de motie Werk aan sociale veiligheid in het ov, met als dictum: verzoekt het college met HTM, EBS en reizigersorganisaties in gesprek te gaan over de noodzakelijke stappen om de veiligheid in het ov te verbeteren, met nadrukkelijke aandacht voor het lage veiligheidsgevoel onder vrouwen in het ov en op basis van deze gesprekken maatregelen in kaart te brengen en deze aan de raad voor te leggen.

Ook ten aanzien van de ontsluiting van Vroondaal vinden we als Haagse VVD dat de voorliggende tekst te weinig doet voor deze wijk die al zo lang en terecht om ov vraagt. Daarom de motie Onderzoek ov-behoeften in Vroondaal, met als dictum: verzoekt het college op korte termijn te onderzoeken welke vormen van maatwerk openbaar vervoer in Vroondaal kansrijk zijn, zoals flexvervoer, buurtbussen of aanvullende ov-verbindingen, dit onderzoek op te nemen in de reactie van het college op de vervoerplannen 2026 en de raad over de uitkomsten van het onderzoek in uiterlijk Q4 2025 te informeren. Deze motie dien ik in mede namens Leonie Gerritsen van de Partij voor de Dieren en Coen Bom van Hart voor Den Haag.

Peter Mekers (D66). In de brief zelf wordt al aandacht gevraagd voor wijken die nog onvoldoende ontsloten zijn. Voor Vroondaal hebben we zelf eerder ook al aandacht gevraagd, ook vanuit de raad. Ik vraag mij wel af: waarom nu alleen specifiek Vroondaal en wat voegt dit nu toe aan de brief waarin deze aandacht al wordt gevraagd?

Caroline Peeck (VVD). Het gaat gewoon niet snel genoeg. Er wordt weer aandacht gevraagd voor Vroondaal. Voor de Binckhorst hebben we zelf een actieplan ingediend. Voor Leidschenveen-Ypenburg hebben we eerder dit jaar al een motie ingediend waar betere ov-verbindingen worden aangelegd. Voor Vroondaal is het gewoon nu tijd dat er onderzoek wordt gedaan naar de ov-behoeftes die er zijn in die wijk. Dat voegt echt iets toe aan de reactie zoals die er nu ligt.

Peter Mekers (D66). Helemaal eens dat er meer moet gebeuren en dat daartoe ook een noodzaak is. Maar ja, dan strookt dat niet helemaal met wat uw partij landelijk doet, namelijk geld weghalen bij de MRDH. Hoe logisch vindt u het dan dat hier gevolg aan gegeven kan worden?

De **voorzitter**. Via de voorzitter, mevrouw Peeck.

Caroline Peeck (VVD). Zoals iedereen hier in de zaal weet, is de Haagse VVD ook tegen die bezuinigingen en hebben we er zelfs een opiniestuk over geschreven. Dus daar kunnen we het iedere raad wel over hebben, maar als Haagse VVD zijn we het daar ook niet mee eens.

De **voorzitter**. Meneer Mekers, voor de laatste maal.

Peter Mekers (D66). Dan kunnen we constateren dat we allebei graag dat geld willen behouden voor de MRDH en ons ov. Maar als er minder geld is, moet dit voor Vroondaal dan ten koste gaan van ander ov en, zo ja, waar?

Caroline Peeck (VVD). Nee, we vragen gewoon om onderzoek te doen onder de bewoners van Vroondaal naar de ov-behoefte die er zijn.

Maarten De Vuyst (GroenLinks). Dit is een verhelderende interruptie. Wilt u dat dit opgenomen wordt in de brief richting de MRDH en dat de MRDH als concessiehouder dit onderzoek gaat doen of verzoekt u nu het college - dat staat namelijk letterlijk in de motie - om dit onderzoek te doen?

Caroline Peeck (VVD). Wij vragen aan het college om dit onderzoek te doen. We willen alleen dat we er melding van maken dat we er in ieder geval zelf al actiever mee aan de slag gaan. Want nu staat er alleen in de brief dat er al meerdere malen aandacht voor gevraagd is. En er moet echt meer gebeuren voor deze wijk.

Maarten De Vuyst (GroenLinks). Mijn vraag is meer of de MRDH dat dan niet moet doen en of dat dan niet steviger in die brief moet komen te staan. Dat had ik ook logischer gevonden.

Caroline Peeck (VVD). We willen dat er een onderzoek komt naar de ov-behoefte onder de bewoners en dat het college dit gaat uitvoeren.

De **voorzitter**. Meneer De Vuyst, voor de laatste maal.

Maarten De Vuyst (GroenLinks). Er staat nu in de motie: op korte termijn te onderzoeken welke vormen van maatwerk openbaar vervoer in Vroondaal kansrijk zijn. Er staat dus niets over wat de bewoners willen. Ik ben dus toch wel enigszins in verwarring door deze motie.

Caroline Peeck (VVD). Er moet onderzoek worden gedaan naar welke mogelijkheden er zijn voor openbaar vervoer in Vroondaal. We vragen ook om de raad voor Q4 daarover te informeren. Dat kunnen we aan de MRDH natuurlijk niet vragen.

De **voorzitter**. Door mevrouw Peeck worden de volgende moties (Y.2 VVD en Y.3 VVD) ingediend:

Motie Y.2 VVD Onderzoek OV-behoefte in Vroondaal

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 8 mei 2025, ter bespreking van Vervoersplanprocedure 2026.

Constaterende dat:

- Vroondaal een snelgroeiende woonwijk is waar het reguliere openbaar vervoer op aanzienlijke loopafstand ligt van een groot deel van de woningen;
- het college in algemene zin stelt aandacht te hebben voor de ontsluiting van Vroondaal, maar nog geen concrete stappen zet richting maatwerkvervoer;

- bewoners al langer aangeven dat het huidige OV-aanbod onvoldoende aansluit op hun dagelijkse mobiliteitsbehoeften, een zorg die ook door reizigersorganisatie Rover wordt gedeeld.

Overwegende dat:

- in Benoordenhout inmiddels wordt geëxperimenteerd met een vorm van maatwerkvervoer;
- het niet nodig is om de evaluatie van deze pilot af te wachten voordat onderzocht wordt wat in Vroondaal nodig en passend is.

Verzoekt het college:

- op korte termijn te onderzoeken welke vormen van maatwerk openbaar vervoer in Vroondaal kansrijk zijn, zoals flexvervoer, buurtbussen of aanvullende OV-verbindingen;
- dit onderzoek op te nemen in de reactie van het college op de vervoerplannen 2026;
- de raad over de uitkomsten van het onderzoek in uiterlijk Q4 2025 te informeren.

En gaat over tot de orde van de dag.

Motie Y.3 VVD Werk aan sociale veiligheid in het OV

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 8 mei 2025, ter bespreking van Vervoerplanprocedure MRDH 2026.

Constatende dat:

- uit de kwartaalrapportages van HTM en EBS blijkt dat het aantal zwaardere incidenten in het openbaar vervoer in 2024 is toegenomen;
- vooral vrouwen zich, met name in de avonduren, onveilig voelen in het openbaar vervoer;
- deze signalen afkomstig zijn van onder meer bewoners, studenten en reizigersorganisaties.

Van mening dat:

- sociale veiligheid een essentiële randvoorwaarde is voor laagdrempelig en inclusief gebruik van het openbaar vervoer;
- gerichte verbeteringen alleen effectief zijn als ze gebaseerd zijn op inzicht in waar en wanneer onveiligheid wordt ervaren.

Verzoekt het college:

- met HTM, EBS en reizigersorganisaties in gesprek te gaan over de noodzakelijke stappen om de veiligheid in het ov te verbeteren, met nadrukkelijke aandacht voor het lage veiligheidsgevoel onder vrouwen in het ov;
- op basis van deze gesprekken maatregelen in kaart te brengen en deze aan de raad voor te leggen.

En gaat over tot de orde van de dag.

De moties maken onderdeel uit van de verdere beraadslaging.

Lesley Arp (SP). Voorzitter. Een motie, mede namens collega Van Wijngaarden, met als dictum: verzoekt het college in de reactiebrief aan de Bestuurscommissie Vervoersautoriteit MRDH een verzoek te doen om te onderzoeken hoe de middelen en personeel van de HTM eerlijker verdeeld kunnen worden tijdens de midjaar- en zomerdiensten, zodat de extra trams naar het strand niet volledig ten koste gaan van trams 9, 11 en 12.

Peter Mekers (D66). Bij de bijlage zitten ook allerlei bezettingsgraden. Daaruit blijkt dat er op sommige lijnen kennelijk ruimte zit. Ziet de SP dat kennelijk dan anders dan zoals de HTM het ons voorspiegelt?

Lesley Arp (SP). Dit is meen ik ook in de commissie aan de orde gekomen. Wat wij als fractie lastig vinden, zoals we ook al eerder benadrukt hebben bij discussies over haltes, is of je puur moet kijken naar bezettingsgraden en vraag en aanbod. Want je hebt ook bepaalde wijken waar deze drie lijnen doorheen lopen. Volgens mij zijn er veel partijen op links die altijd aandacht vragen voor de mensen die volledig ov-afhankelijk zijn omdat ze geen toegang hebben tot een auto. Dus ik vind dat je niet alleen naar vraag en aanbod moet kijken maar ook naar door welke wijken die lijnen lopen en naar groepen mensen die volledig afhankelijk zijn van ov die hier mogelijk extra onder lijden. Ik noem bijvoorbeeld ook voorzieningen zoals de Haagse Markt die veel ov-bezoekers aantrekken.

Peter Mekers (D66). Daar hebben we volgens mij ook normen voor opgesteld, zoals R-netnormen. Daar blijven we volgens mij nog steeds binnen. Dus moeten we dan die normen gaan aanpassen of moeten we straks dan specifiek per wijk gaan afwegen wat we daar wel of niet willen qua aanbod?

Lesley Arp (SP). Met deze motie vragen we de MRDH te onderzoeken of deze verdeling opnieuw tegen het licht kan worden gehouden, ook in het kader van de hoeveelheid middelen en personeel. We willen dat onderzoek omdat wij als fractie niet overtuigd zijn dat er sec naar vraag en aanbod moet worden gekeken. We vinden dat er echt breder moet worden gekeken naar welke wijken hierdoor geraakt worden.

De **voorzitter**. Meneer Mekers, voor de laatste maal.

Peter Mekers (D66). Dan zal ik mijn vraag iets verduidelijken richting de SP. Is het dan de bedoeling dat het nu eenmalig voor dit vervoersplan wordt aangepast of dat we hierbij ook gaan kijken naar de normering voor de komende jaren?

Lesley Arp (SP). De motie vraagt of de MRDH alsnog tegen het licht kan houden of er toch andere manieren zijn om deze verdeling tot stand te brengen voor de Strandexpress. We zijn dan ook heel benieuwd naar de reactie daarop.

De **voorzitter**. Door mevrouw Arp wordt de volgende motie (Y.1 SP) ingediend:

Motie Y.1 SP Eerlijke herverdeling voor de StrandExpress

De raad van de gemeente Den Haag, in vergadering bijeen op 8 mei 2025, ter bespreking van Vervoerplanprocedure 2026 MRDH.

Constaterende, dat:

- de HTM tijdens de midjaardienst en zomerdienst meer trams naar Scheveningen wil rijden om reizigers naar het strand beter te vervoeren;
- deze herverdeling ten koste gaat van dagelijks 10 trams op de lijnen 11 en 12 tijdens de midjaarsdienst, en 16 trams op lijn 9 tijdens de zomerdienst, waardoor Zuidwest, Schilderswijk en Transvaal slechter bereikbaar worden.

Overwegende, dat:

- openbaar vervoer naar het strand in de zomerperiode geen luxe is, maar dit niet ten koste mag gaan van broodnodig vervoer naar onze volkswijken;
- veel mensen met de tram 11 en 12 reizen om naar de Haagse Markt te gaan.

Verzoekt het college:

- in de reactiebrief aan de Bestuurscommissie Vervoersautoriteit MRDH een verzoek te doen om te onderzoeken hoe de middelen en personeel van de HTM eerlijker verdeeld kan worden tijdens de midjaar- en zomerdiensten, zodat de extra trams naar het strand niet volledig ten koste gaan van trams 9, 11 en 12.

En gaat over tot de orde van de dag.

De motie maakt onderdeel uit van de verdere beraadslaging.

De **voorzitter**. Dan geef ik nu het woord aan wethouder Kapteijns, met het verzoek om zich echt te beperken tot de appreciaties, omdat het college al ruim door zijn spreektijd heen is.

Wethouder **Kapteijns** (GroenLinks). Ja, voorzitter, ik zal de moties kort appreciëren.

Motie Y.4 PvdD, Onderzoek nut en noodzaak halte Stuyvesantstraat, moet ik ontraden. In het Vervoersplan 2025 is besloten dat deze halte dichtgaat. Den Haag heeft zich als raad en college daartegen stevig verzet en ook in deze reactie zeggen we wederom dat we willen dat alle tijdelijk gesloten haltes heropend moeten worden, dus ook de halte Stuyvesantstraat. Dit is niets iets wat aan het college is, want de MRDH moet daarover beslissen. Dus om het college te vragen om in gesprek te gaan met allerlei stakeholders, heeft niet zo veel zin. Als college vinden we namelijk al dat de MRDH deze halte moet heropenen. Dus veel steviger dan zoals het nu in de reactie staat, kan denk ik niet. Dus ik moet deze motie ontraden.

Dan motie Y.2 VVD, Onderzoek ov-behoeften in Vroondaal. We hebben hierover al een aantal keren eerder gesproken. Ook hiervoor geldt dat het college niet over de lijnvoering van deze concessie gaat en dat dit aan de MRDH is. In het Benoordenhout hebben we de Haagse Hopper. De lijn van het college is om die eerst te evalueren. Dat gaan we dit jaar of begin volgend jaar doen en op basis daarvan gaan we kijken of zo'n concept ook in andere delen van de stad kan werken, bijvoorbeeld Vroondaal. We vragen in de reactie nu al expliciet aandacht voor ontsluiting van wijken zoals Vroondaal. Dus ook deze motie wil ik graag ontraden.

Motie Y.3 VVD, Werk aan de sociale veiligheid in het ov, wil het college ook ontraden. We vragen in de reactie al heel expliciet aandacht voor sociale veiligheid. Sociale veiligheid is ook een kerntaak van de MRDH. Dus om vanuit het college met de HTM en reizigersorganisaties in gesprek te gaan, ziet het college niet per se als gemeentelijke taak. Het college vindt sowieso dat iedereen zich in het ov veilig moet voelen, dus niet alleen vrouwen of studenten. Dus om daar specifiek naar te kijken, is iets waar het college de meerwaarde niet van ziet. We willen dat iedereen veilig kan reizen in het openbaar vervoer. In de conceptreactie vragen we daar ook expliciet aandacht voor. Dus ook deze motie moeten we ontraden.

Peter Mekers (D66). Als we vrouwen, jonge vrouwen als graadmeter nemen: indien het voor hen veilig is, is het voor iedereen veilig. Dan is het toch eigenlijk logisch om daar je beleid op af stemmen, lijkt mij.

Wethouder **Kapteijns** (GroenLinks). Je kunt het op twee manieren beredeneren. Als iedereen veilig is, dan zijn jonge vrouwen ook veilig. De inzet is dat het voor iedereen veilig moet zijn in het openbaar vervoer.

Peter Mekers (D66). Het nieuwe idee in den lande is: als je het voor deze groep veilig maakt, voelt de rest zich automatisch ook veilig. Deze groep heeft namelijk specifiek aandacht nodig. 'One size fits all' werkt voor hen niet maar ze zijn wel een soort kanarie in de kolenmijn; als het voor hen goed is, is het voor de rest ook goed. Het lijkt mij dus wel verstandig om dat eens te overwegen.

Wethouder **Kapteijns** (GroenLinks). Dat zou te overwegen zijn als er concrete signalen zijn dat vrouwen of studenten zich op bepaalde lijnen onveilig zouden voelen ten opzichte van het reguliere onveiligheidsgevoel. En die signalen heeft het college niet.

Caroline Peeck (VVD). Van de hogescholen en universiteiten krijgen we die signalen wel degelijk. Dus het verbaast mij dat de wethouder zegt dat hij die signalen niet krijgt.

Wethouder **Kapteijns** (GroenLinks). Dat kan zijn. We hebben een Veiligheidsmonitor. Ieder kwartaal rapporteren de HTM en de EBS integraal over alle socialeveiligheidsindicatoren. Dat wordt ook

integraal met uw raad gedeeld. Daar komt niet uit dat rondom hogescholen of andere onderwijsinstellingen dit een extra aandachtspunt zou zijn. We weten heel goed wat de hotspots zijn. We weten wat de minder veilige lijnen zijn. De € 2 mln. die we als gemeente Den Haag hiervoor vrijmaken, zetten we daarvoor in. Om daarover nog eens extra in gesprek te gaan, zoals de motie vraagt, daar ziet het college de meerwaarde niet van in, ook in relatie met het Vervoersplan 2026.

Ten slotte kom ik op motie Y.1 SP, Eerlijke herverdeling voor de Strandexpress. Ook deze motie wil het college graag ontraden. Het gaat om een zo doelmatig mogelijke inzet van middelen en personeel. Er is een personeelstekort. Los daarvan, willen we dat er in de zomermaanden meer vervoercapaciteit is naar het strand als er meer reizigers zijn. Op basis van objectieve criteria kijken we waar we dan minder frequent lijnen kunnen laten rijden. Daarmee blijven we voldoen aan alle richtlijnen, want ook in de latere avonden blijft de frequentie van vier keer per uur gegarandeerd. Je doet dat dan natuurlijk op de plekken waar je de minste reizigers hebt, want daarmee houdt je de kwaliteit voor de hele stad optimaal. In de zomervakantie zie je namelijk ook dat er minder reizigers zijn op andere lijnen.

Lesley Arp (SP). Wij snappen natuurlijk heel goed dat de Strandexpress superbelangrijk is. Dat heeft het eerdere debat natuurlijk ook heel erg bewezen. Waar bij collega Van Wijngaarden en mijzelf de moeite zit, is dat het een kale doelmatigheidsoverweging lijkt, terwijl het toch ook wel de lijnen zijn die door onze volkswijken lopen waar ook mensen wonen die volledig ov-afhankelijk zijn en die hier dan ook weer mee te maken hebben. Vindt het college echt dat je dan alleen puur moet kijken naar doelmatigheidsoverwegingen of zouden dat soort factoren toch niet ook meegewogen moeten worden?

Wethouder **Kapteijns (GroenLinks).** Er zijn bijna geen lijnen in Den Haag die niet door een volkswijk of een deel van een volkswijk lopen. Als je zou ingaan op het verzoek van deze motie dan zou dat betekenen dat je de frequentie gaat verlagen op lijnen die drukker bezet zijn. Dat ligt dan niet zo voor de hand. Ik moet deze motie dan ook ontraden.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter.** Ik constateer dat het ruim tien over elf is. We schorsen altijd een halfuur voor de stemmingen. Dus ik denk dat we dat nu ook moeten gaan doen.

Caroline Verduin (D66). Voorzitter. Ik wil mijn motie O.1 aanhouden.

De **voorzitter.** Aangezien motie O.1 D66 is aangehouden, maakt ze geen onderdeel meer uit van de behandeling.

De vergadering wordt van 23.12 uur tot 23.40 uur geschorst.

De **voorzitter.** Voordat we gaan beginnen met de stemmingen geef ik het woord aan mevrouw Peeck.

Caroline Peeck (VVD). Voorzitter. Ik zal mij, gezien mijn functie, onthouden van de stemmingen over agendapunt O.

De **voorzitter.** Hartelijk dank daarvoor.

We hebben bericht gekregen van de afwezigheid van de heer Sewtahal en mevrouw Verdonk, zodat er 43 raadsleden aanwezig zijn.

- **Raadsmededeling ongeregelde heden op Scheveningen 1 mei (RIS322111).**

In stemming komt motie I.1 PVV.

De **voorzitter.** De motie wordt verworpen met 12 tegen 31 stemmen.

In stemming komt motie I.2 PVV.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 12 tegen 31 stemmen.

In stemming komt motie I.3 PVV.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 12 tegen 31 stemmen.

In stemming komt motie I.4 PVV.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 12 tegen 31 stemmen.

In stemming komt motie I.5 VVD.

De **voorzitter**. De motie wordt aangenomen met 30 tegen 13 stemmen.

In stemming komt motie I.6 VVD.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 17 tegen 26 stemmen.

In stemming komt motie I.7 HvDH.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 12 tegen 31 stemmen.

In stemming komt motie I.8 HvDH.

De **voorzitter**. De motie wordt aangenomen met 28 tegen 15 stemmen.

In stemming komt motie I.9 HvDH.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 12 tegen 31 stemmen.

In stemming komt motie I.10 HvDH.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 11 tegen 32 stemmen.

In stemming komt motie I.11 HvDH.

De **voorzitter**. De motie wordt aangenomen met algemene stemmen.

In stemming komt motie I.12 HvDH.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 20 tegen 23 stemmen.

In stemming komt de gewijzigde motie I.13 FVD.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 2 tegen 41 stemmen.

- **Voorstel van het college inzake Planuitwerkingskader (PUK) Oude Haagweg 4 - 36 (RIS321718).**

In stemming komt amendement J.A CU/SGP.

De **voorzitter**. Het amendement wordt verworpen met 2 tegen 41 stemmen.

In stemming komt motie J.1 CU/SGP.

De **voorzitter**. De motie wordt aangenomen met 28 tegen 15 stemmen.

In stemming komt motie J.2 D66.

De **voorzitter**. De motie wordt aangenomen met 30 tegen 13 stemmen.

In stemming komt het voorstel.

De **voorzitter**. Het voorstel wordt aangenomen met 42 stemmen tegen 1 stem.

- **Voorstel van het college inzake Ontwikkelvisie Beatrixkwartier en Bezuidenhout-West (RIS321791).**

In stemming komt amendement K.B SP.

De **voorzitter**. Het amendement wordt aangenomen met algemene stemmen.

In stemming komt motie K.1 HvDH.

De **voorzitter**. De motie wordt aangenomen met 22 tegen 21 stemmen.

In stemming komt motie K.2 VVD.

De **voorzitter**. De motie wordt aangenomen met algemene stemmen.

In stemming komt de gewijzigde motie K.3 D66.

De **voorzitter**. De gewijzigde motie wordt verworpen met 12 tegen 31 stemmen.

In stemming komt motie K.4 D66.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 18 tegen 25 stemmen.

In stemming komt motie K.5 CDA.

De **voorzitter**. De motie wordt aangenomen met 38 tegen 5 stemmen.

In stemming komt motie K.6 SP.

De **voorzitter**. De motie wordt aangenomen met algemene stemmen.

In stemming komt het aldus gewijzigde voorstel.

De **voorzitter**. Het aldus gewijzigde voorstel wordt aangenomen met 31 tegen 12 stemmen.

- **Voorstel van het college inzake Verzoek om bindend advies voor omgevingsvergunning tijdelijke woonfunctie Maanweg 20 (RIS321561).**

In stemming komt motie L.1 HvDH.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 12 tegen 31 stemmen.

In stemming komt het voorstel.

De **voorzitter**. Het voorstel wordt aangenomen met 25 tegen 18 stemmen.

- **Reactie op nieuwe cijfers overgewicht Haagse kinderen (RIS320898) en Voortgang Haagse Preventieaanpak (RIS321142).**

In stemming komt motie O.2 D66.

De **voorzitter**. De motie wordt aangenomen met 30 tegen 12 stemmen.

In stemming komt motie O.3 D66.

De **voorzitter**. De motie wordt aangenomen met 32 tegen 10 stemmen.

In stemming komt motie O.5 HvDH.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 12 tegen 30 stemmen.

In stemming komt motie O.7 VVD.

De **voorzitter**. Aangezien 21 leden tegen en 21 leden voor de motie hebben gestemd, staken de stemmen, zodat er in de volgende raadsvergadering nog een keer over gestemd zal worden.

- **Meldingen straatintimidatie (RIS321086).**

In stemming komt motie P.1 D66.

De **voorzitter**. De motie wordt aangenomen met 40 tegen 3 stemmen.

In stemming komt motie P.2 PVV.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 12 tegen 31 stemmen.

- **Buitenruimtedebat.**

In stemming komt motie Q.1 GL.

De **voorzitter**. De motie wordt aangenomen met algemene stemmen.

In stemming komt motie Q.2 SP.

De **voorzitter**. De motie wordt aangenomen met 34 tegen 9 stemmen.

In stemming komt motie Q.3 HvDH.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 11 tegen 32 stemmen.

In stemming komt motie Q.4 HvDH.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 12 tegen 31 stemmen.

In stemming komt motie Q.5 PvdA.

De **voorzitter**. De motie wordt aangenomen met 36 tegen 7 stemmen.

- **Raadsmededeling Noodverordening NAVO-top (RIS321925).**

In stemming komt motie R.1 VVD.

De **voorzitter**. De motie wordt aangenomen met algemene stemmen.

- **Vervoerplanprocedure 2026 MRDH.**

In stemming komt motie Y.1 SP.

De **voorzitter**. De motie wordt verworpen met 8 tegen 35 stemmen.

In stemming komt motie Y.2 VVD.

De **voorzitter**. De motie wordt aangenomen met algemene stemmen.

In stemming komt motie Y.3 VVD.

De **voorzitter**. De motie wordt aangenomen met 35 tegen 8 stemmen.

In stemming komt motie Y.4 PvdD.

De **voorzitter**. De motie wordt aangenomen met 34 tegen 9 stemmen.

Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen.

Rutger de Ridder (VVD). Voorzitter. We hebben ten aanzien van agendapunt I, raadsmededeling ongeregelde heden op Scheveningen op 1 mei, tegen een aantal moties gestemd van Hart voor Den Haag. Niet omdat we niet snappen waar die voorstellen vandaan komen maar wel omdat de uitvoering ervan naar onze mening niet logisch en niet te doen is. We hebben bovendien van het college gehoord dat het alles in het werk zal stellen om te zorgen dat dit niet meer voor kan komen.

Daarnaast heb ik een stemverklaring over het voorstel onder agendapunt K, Ontwikkelvisie Beatrixkwartier en Bezuidenhout-West. Omdat wij uiteindelijk de afweging hebben gemaakt dat deze ontwikkelvisie een goede stap vooruit is om ook dit gebied te kunnen ontwikkelen, maar we tegelijkertijd nog steeds vinden dat Bezuidenhout-West niet per se behouden moet worden zoals dat zou moeten worden behouden en er ook meerdere woningen zouden kunnen worden toegevoegd als je het op een andere manier zou doen, hebben we alsnog tegen de motie van D66 gestemd om de ambitie te behouden, hoewel wij dus denken dat er meer woningen mogelijk zijn maar niet in de huidige vorm zoals Bezuidenhout-West nu is, waardoor we dus wel voor de voorliggende ontwikkelvisie hebben kunnen stemmen.

Janneke Holman (PvdA). Voorzitter. Wij hebben tegen motie I.5 VVD, Zet de reischoppers online, gestemd. Niet omdat wij ertegen zijn dat de beelden uiteindelijk online komen maar omdat wij vinden dat hieraan een zorgvuldig proces vooraf moet gaan en hiermee mogelijk nog zorgvuldiger moet worden omgegaan en we erop vertrouwen dat de politie hierbij gewoon haar werk doet en hierin een wijze afweging maakt.

Judith Klokkenburg (ChristenUnie/SGP). Voorzitter. Mijn fractie heeft tegen het voorstel van het college inzake het Planuitwerkingskader Oude Haagweg 4-36 gestemd. Ondanks dat we ons kunnen vinden in de plannen voor de woningen die daar passend zijn, was voor ons het punt van de verdwijnende ruimte voor religieuze organisaties principieel. Omdat ons amendement hierover het niet heeft gehaald, hebben we dan ook tegen het PUK gestemd.

Hera Butt (GroenLinks). Voorzitter. Ook mijn fractie heeft tegen motie I.5 VVD, Zet de reischoppers online, gestemd. We zien geen reden om de driehoek deze instructies te geven. De driehoek kan volgens ons zelf de inschatting maken of en wanneer dit soort beeldmateriaal wordt ingezet, waar ongetwijfeld van alles bij komt kijken.

De **voorzitter**. Daarmee zijn we nog net voor twaalfen ook door alle stemverklaringen heen.
Ik dank u allen, dus ook de mensen op de publieke tribune en de mensen thuis.

Niets meer aan de orde zijnde, sluit de voorzitter te 23.58 uur de vergadering.